"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 1 - januari 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Christus kon niet zondigen!

Deze maand:

1 Van de redactie

2 Is de Bijbel tijdgebonden?

3 Gedicht

4 Ik ben de Deur

5 Van de werkvloer

6 Gods Woord en de menselijke wetenschap

7 Van 'gezicht' naar 'masker', en terug

8 David, de geliefde

10 Het Hooglied

Onlangs werd ik weer eens geconfronteerd met de leer dat de Heer Jezus kon zondigen. Dat was tijdens het geven van bijbelstudies aan jongeren met diverse kerkelijke achtergronden. Meerderen van hen dachten dat de Heer Jezus had kunnen zondigen, maar dat niet heeft gedaan. Hun (oude en bekende) argument was, dat als Hij niet had kunnen zondigen, de verzoekingen in de woestijn geen echte verzoekingen voor Hem zouden zijn geweest. Maar dat is een drogreden. Dat zien we als we luisteren naar enkele duidelijke bewijzen uit de Schrift:

- Christus is in Maria verwekt door God de Heilige Geest (zie Luc. 1:35). Daardoor is God Zijn Vader. Hij had geen zondige vader, zoals ieder mens die geboren wordt. Daardoor had Hij de erfzonde niet.
- De Schrift getuigt dat Hij inderdaad de zonde niet heeft *gedaan* (1 Petr. 2:22), maar ook dat Hij de zonde niet heeft *gekend* (2 Kor. 5:21), en dat in Hem geen zonde *is* (1 Joh. 3:5).
- Dit laatste getuigenis, dat in Hem geen zonde is, wordt onderstreept door wat de Heer Jezus in Johannes 14:30 zegt: *"De overste van de wereld komt en heeft in Mij helemaal niets."* Daarmee zegt Hij dat er in Hem geen enkel aanknopingspunt voor de duivel was (en is) om Hem tot zonde te brengen.

Er werd tijdens een gesprek opgemerkt dat Adam toch ook zondigde, terwijl hij nog geen zondige natuur had. Ook dat is een drogreden. Er is een onmetelijk verschil tussen de oorsprong van de eerste Adam en de laatste Adam. De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk, de tweede Mens is uit de hemel (1 Kor. 15:47). Daardoor kon Adam zondigen en de Heer Jezus niet.

Een andere opmerking die werd gemaakt, was dat Christus uit de Godheid trad toen Hij Mens werd. Deze veronderstelling gaat tegen de Schrift in. Toen Christus op aarde was, woonde de hele volheid van de Godheid in Hem (Kol. 1:19). Toen Hij Mens werd, was en bleef Hij God. Hij is God geopenbaard in het vlees (1 Tim. 3:16; Joh. 1:14). Hij is één Persoon, waarachtig God en – sinds Hij Mens werd – waarachtig Mens. En dat is Hij nu nog steeds en zal Hij eeuwig zijn (Kol. 2:9). Die Persoon kan niet zondigen. Nog een tekst die hierbij hoort, is dat Christus in alle dingen verzocht is als wij, *"met uitzondering van de zonde"* (Hebr. 4:15). De vertaling 'zonder te zondigen' is een verkeerde, misleidende vertaling.

Er bestaan tussen gelovigen verschillen van inzicht over meerdere onderwerpen in de Bijbel, bijvoorbeeld over de doop of over de toekomst. Als we over dit soort verschillen spreken, kunnen we naar elkaar luisteren en elkaar accepteren ondanks de verschillen. In het gesprek over het wel of niet kunnen zondigen van Christus werd geopperd dat dit toch ook hier het geval zou moeten zijn. Er zijn immers, zo werd gezegd, bijbelgetrouwe leraren die leren dat de Heer Jezus wel kon zondigen, hoewel Hij dat niet heeft gedaan.

Maar voor deze leer mag geen respect zijn, hoe befaamd een bijbelleraar ook zou zijn. Over Wie de Zoon van God is, mag geen verschil van mening zijn. Te veronderstellen dat Christus kon zondigen, is een lastering van Zijn Persoon. Dat zijn velen zich niet bewust, maar dat verandert niets aan de zaak zelf. Wie de bovenstaande teksten rustig overweegt, zal ermee instemmen dat Christus niet kon zondigen. Dat is gelukkig tijdens de bijbelstudies ook gebeurd.

We hopen dat deze aflevering van Rechtstreeks zal bijdragen aan de glorie van Christus. Het is aan u dit aan de hand van de Bijbel te toetsen. Namens de redactie een heel gezegend nieuwjaar,
Ger de Koning

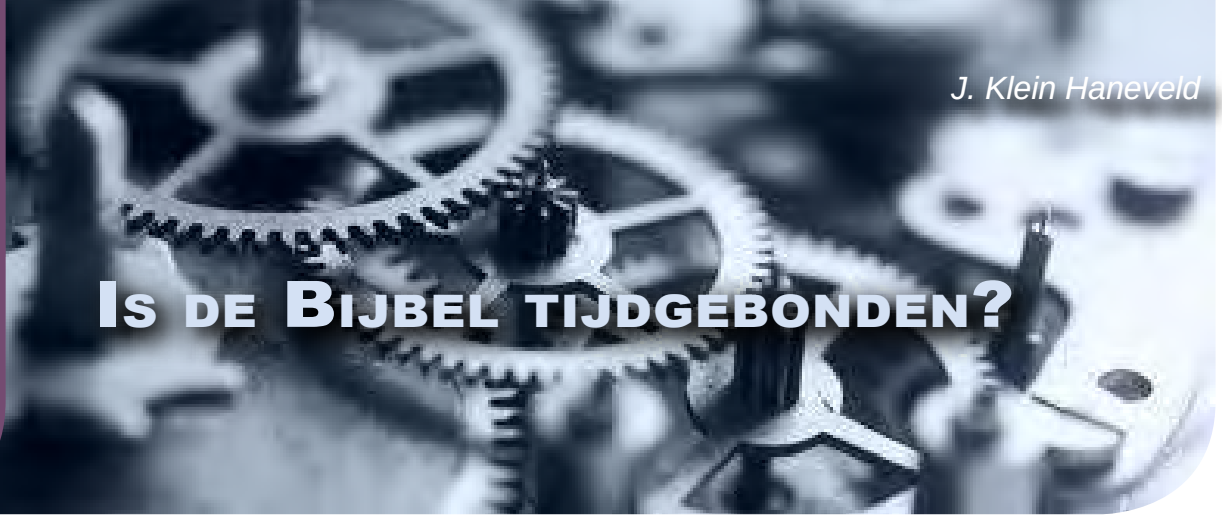

Is de Bijbel tijdgebonden?

J. Klein Haneveld

De Bijbel is niet alleen voor een zekere tijd in het verleden gegeven aan het volk Israël; ook *nu* spreekt God tot ons door Zijn Woord. Hij heeft niet alleen gesproken, Hij spreekt nóg.

De Bijbel is van alle tijden

De Bijbel is van alle tijden, omdat hij boventijdelijk is. Dat volgt uit het feit dat de Heilige Geest de eigenlijke Auteur van dit boek is. Het is duidelijk dat deze Schriftbeschouwing ontleend is aan de Schrift zelf. Anders gezegd: we geloven en belijden dat de Bijbel het door de Heilige Geest ingegeven Woord van God is – en daarom volmaakt en gezaghebbend voor alle tijden, in het bijzonder voor ons als christenen, omdat de Bijbel zélf dat zegt. Men zou daartegen kunnen inbrengen dat dit een cirkelredenering is. Men moet echter bedenken dat deze redenering haar uitgangspunt vindt in God, want ons geloof in het Woord van God vindt zijn grond in het geloof in God Zelf. God heeft Zichzelf geopenbaard in Zijn wezen en in Zijn doen, in Zijn plannen en gedachten, en die goddelijke openbaring is de waarheid: "Uw Woord is de waarheid" (Joh. 17:17). God Zelf is de eeuwige God en daarom is ook Zijn Woord eeuwig blijvend. Het is het levende en blijvende Woord van God (1 Petr. 1:23). Alles mag veranderen in deze wereld, het Woord van God blijft wat het altijd geweest is: de openbaring van God. Daarom is de Bijbel niet tijdgebonden, maar onveranderlijk en blijvend.

De Bijbel is niet tijdgebonden

De onveranderlijke geldigheid van de geschreven openbaring wordt op de volgende wijze door de apostel Paulus onderstreept: "Alles wat te voren geschreven is, is tot *onze* lering geschreven" (Rom. 15:4). En in Romeinen 4:23 schrijft hij: "Het is echter niet alleen ter wille van hem (d.i. Abraham) geschreven, dat het hem toegerekend werd, maar ook ter wille van *ons* (…)". In 1 Korintiërs 10:11 lezen we: "Al deze dingen nu (…) zijn beschreven tot waarschuwing voor *ons,* op wie de einden van de eeuwen gekomen zijn". De psalmdichter zegt: "Van oudsher weet ik uit Uw getuigenissen dat U ze *voor eeuwig* hebt vastgesteld" (Ps. 119:152). En in vers 160 zegt hij: "Heel Uw woord is de waarheid, al Uw rechtvaardige verordeningen zijn *voor eeuwig*".

En ten slotte hebben we het getuigenis van Jesaja: "Het woord van onze God houdt *eeuwig* stand" (Jes. 40:8).

De Bijbel... de glans van de eeuwigheid

Als het boek van God Zelf is de Bijbel overdekt met de glans van de eeuwigheid. Hij staat boven de tijd, boven de geschiedenis van het menselijk geslacht en richt zich daarom tot alle geslachten. De hele Bijbel is *voor* ons en tot onze lering geschreven, maar het gaat niet altijd *over* ons. Beloften aan Israël gegeven mag de christelijke gemeente zich niet zonder meer toe-eigenen. Maar ook al spreekt Gods Woord op vele plaatsen niet rechtstreeks tot ons, ook dan kunnen we daar beginselen vinden die voor ons betekenis en waarde hebben. De Schrift is normatief, ze schrijft voor, geeft vermaningen, geboden en verboden. Maar daarbij geeft ze zélf aan of die normen, voorschriften, geboden en verboden voor een bepaalde tijd of voor bepaalde mensen gelden, of dat ze voor alle tijden, met name voor ónze tijd, gelden.

De Bijbel is voor iedereen

Dat is evenwel een heel andere zaak dan wat men de tijdgebondenheid van de Bijbel noemt. Daarmee bedoelt men dat de bijbelwoorden slechts weergeven hoe mensen in hun tijd de dingen zagen en beleefden. Wij, mensen van de twintigste eeuw, hebben zoveel meer kennis en inzicht dan de bijbelschrijvers, wij weten beter. Men geeft dan aan de uitspraken van de Schrift een relatieve waarde en geen absolute geldigheid. De Schrift wordt gerelativeerd en de mening van mensen wordt verabsoluteerd. Wat hedendaagse 'wijzen en verstandigen' beweren, wordt geloofd als laatste waarheid. Het denken van de mens en de mens zelf wordt tot maatstaf van alle dingen gemaakt. Men stelt het eigen Ik centraal, en dat duldt niets boven zich. Men verwerpt alles wat door het menselijk verstand niet begrepen wordt, dikwijls met een beroep op de zogenaamde resultaten van de wetenschap. De eigenlijke reden voor het niet-aanvaarden van de uitspraken van Gods Woord ligt echter niet zozeer in de sfeer van het verstand als wel in de wils- en gevoelssfeer. Men *kan* niet geloven dat een of andere duidelijke aanwijzing van de Schrift ook nu nog geldt, omdat men het niet *wil* geloven.

Men geeft wel toe dat het zo geschreven staat, maar (hier begint de relativering) je moet het zó zien (verabsolutering van de mening van de mens). Waarom we het zó moeten zien, is echter volstrekt onduidelijk.

De Bijbel niet alleen voor toen

Er zijn dingen die ons uitdrukkelijk geboden of verboden worden in het Woord van God. Als onze gezindheid goed is, maken we daar geen probleem van. Dan doen we de wil van God eenvoudig, omdat we gehoorzaam willen zijn. Dat heeft niets te maken met ons inzicht. Misschien begrijpen we niet helemaal waarom God bepaalde dingen van ons vraagt en misschien zien we de noodzaak of het nut ervan niet in. En dan zijn er die denken: 'Het zal wel niet voor ons bedoeld zijn, het zal alleen voor die tijd geweest zijn!' God vraagt niet van ons of we Hem begrijpen. We doen Gods wil niet, omdat we het met Hem eens zijn, maar omdat we Hem geloven en Hem gehoorzaam willen zijn. Dat we als gelovigen niet liegen moeten, niet stelen moeten, niet kwaadspreken moeten, dat er geen vuile taal uit onze mond behoort te komen - dat alles kunnen we nog wel begrijpen en het van harte ermee eens zijn. Belangrijk is dat laatste overigens niet. Als we in de Schrift lezen dat de vrouw een macht op haar hoofd moet hebben omwille van de engelen (1 Kor. 11), en ook dat iedere vrouw die bidt of profeteert met ongedekt hoofd, haar hoofd onteert, dan zijn we geneigd te gaan discussiëren. Zou dat nou wel nodig zijn? Zou de Heer dat nu zo belangrijk vinden? Of wij ons dat niet kunnen voorstellen, is niet het punt waarop het aan komt. Waar het op aan komt, is of wij de wil van God doen en buigen voor de uitspraken van Zijn Woord.

De Bijbel verandert niet

De Bijbel de maatstaf

Waarin en bij wie ligt de maatstaf voor de beoordeling of de Bijbel in een bepaalde uitspraak tijdgebonden is? Wie maakt uit wat voor nu geldt en wat voor vroeger tijden gold? Dat doet God Zelf in Zijn Woord. Daarom willen we niet het oor lenen aan de bijbelcritici. Hun inzichten verschillen onderling en veranderen met de tijd! Theorieën komen en verdwijnen na kortere of langere tijd. Niet de Bijbel is tijdgebonden, maar de visie van de bijbelcritici! Het Woord van God houdt stand in eeuwigheid en zal geen duimbreed wijken. Altijd weer blijkt het het woord van het leven te zijn voor ieder die eerbiedig ervoor buigt. Wat een genade en een voorrecht is het, om te midden van een wereld die van God niet wil weten en die Christus heeft verworpen en geen enkele zekerheid biedt, het eeuwige Woord van God te bezitten, de openbaring van God Zelf, die vastheid biedt en volkomen waar is.

GEDICHT

Tot hiertoe heeft de Heer geholpen

Tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen! [1]
In elke nood stond Hij ons bij;
Zijn machtige arm wilde ons beschermen,
Hij deed ons wand'len aan Zijn zij.

Tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen!
Zijn goedheid kent noch paal, noch perk;
Hij schonk ons duizend zegeningen,
Zijn liefde is als de dood zo sterk!

Tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen!
Hij gaf ons krachten voor de strijd.
Bij al onze struikelingen
bleef Hij tot helpen steeds bereid.

Tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen!
Genade steunde ons keer op keer.
Onwankelbaar zijn Gods beloften.
Geen trouwer God dan God de Heer.

Zijn naam moet eeuwig eer ontvangen!
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
Wat ook verandert of verdwijnt,
Hij blijft Dezelfde t' allen tijd.

Dus buigen we ons in aanbidding neer
voor U, o onze God en Heer!
Aan U vertrouwen wij ons leven,
de toekomst en geheel ons lot!

1 Samuël 7:12

1) Bewerking liedtekst door: H.Bouter.
Eben-Haëzer betekent: steen van de hulp

Hugo Bouter

Ik ben de Deur

'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ik ben de deur van de schapen (...); als iemand door Mij binnengaat, zal hij behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden' (Joh. 10:7, 9).

De goede Herder en de grote Herder van de schapen

In Johannes 10 stelt de Heer Jezus Zichzelf voor als de goede Herder, maar ook als de Deur van de schapen. Hij was gekomen om Zijn leven af te leggen voor de schapen, en hun vervolgens Zijn opstandingsleven te schenken en vele andere zegeningen die verband houden met Zijn positie aan Gods rechterhand en de uitstorting van de Heilige Geest hier op aarde. Hij zou hun leven en overvloed geven, en de toegang voor hen openen tot een nieuw terrein van zegen buiten het jodendom. In feite was Hijzelf de Deur (1) tot de behoudenis (het volle heil naar lichaam en ziel), maar ook (2) tot geestelijke vrijheid (kunnen ingaan en uitgaan), en (3) tot een overvloed aan voedsel (weide vinden). Het gaat hier om de grazige weiden waarin Hij hen als de Opgestane, de grote Herder van de schapen, zou leiden, nadat Hij eerst als de goede Herder Zijn leven voor hen had afgelegd op het kruis (vgl. Joh. 10:14-15 en Hebr. 13:20).

De drie zegeningen die de Heer aan Zijn schapen beloofde, kon het judaïsme hun niet bieden. Daarin was alles tijdelijk en was de verzoening nooit volledig. Hier kon geen sprake zijn van volle verlossing, vrijmaking van de slavernij van de zonde en een rijkdom aan eeuwige en geestelijke zegeningen. Daarom zou Christus Zijn schapen uit de joodse schaapskooi leiden en, samen met andere schapen uit de volken, één nieuwe kudde vormen (Joh. 10:16). Het slotvers van Johannes 8 toont al hoe de Heer de tempel verliet, waarin Hij regelmatig onderwijs gaf[1]; en in deze hoofdstukken wordt de breuk met de joodse leiders steeds meer zichtbaar.

Christus stelde Zichzelf ook voor als Degene die de tempeldienst vervulde en deze dienst verving door de heerlijkheid van Zijn Persoon en Zijn werk (vgl. reeds Joh. 2:19-22). Niet het licht van de grote kandelaars, die de tempel en de lagergelegen stad verlichtten, maar Hijzelf was het Licht van de wereld. Niet het water dat werd uitgestort op het tempelplein tijdens het Loofhuttenfeest, maar Hijzelf was de Bron van stromen van levend water. Niet Mozes gaf hun het brood uit de hemel, maar Hijzelf was het ware Brood van het leven. Wie tot Hem komt, zal nooit meer honger hebben; en wie in Hem gelooft, zal nooit meer dorst hebben. Welke geestelijke zegen men maar kan bedenken: het is Christus Zelf die de toegang ertoe geeft. Hij is de Deur, en door het geloof in Zijn naam krijgen wij deel aan de schatten van wijsheid en kennis die in Hem verborgen zijn. Hij is de Deur, en Hij opent voor ons de toegang tot het hemelse heiligdom en het Vaderhuis met de vele woningen.

Drie ingangen, drie gordijnen

Toch vinden wij in het onderwijs van het Oude Testament telkens weer rijke lessen in verband met dit thema: Christus als de Deur. Als we teruggaan naar Exodus 26 en 27, is daar sprake van drie ingangen en drie gordijnen. Het eerste gordijn dat bij de bouw van de tabernakel wordt genoemd, is het voorhangsel dat scheiding maakte tussen het heilige en het heilige der heiligen. Het moest de heilige ark onttrekken aan de blikken van de dienstdoende priesters. Het was vervaardigd van blauwpurper, roodpurper, scharlaken en fijn linnen, met figuren van cherubs erin geweven. Het werd met gouden haken opgehangen aan vier pilaren van acaciahout, met goud overtrokken. Deze pilaren stonden op vier zilveren voetstukken (Ex. 26:31-33).

Volgens het onderwijs van de brief aan de Hebreeën spreekt het voorhangsel van Christus' vlees, Zijn stoffelijke lichaam, dat elders 'het lichaam van Zijn vlees' wordt genoemd (Kol. 1:22; Hebr. 10:20). Als de opgestane en verheerlijkte Mens stelt Hij nu de toegang tot het binnenste heiligdom open voor de Zijnen. Omdat Hij leeft, is er een nieuwe en levende weg[2]. Zo kunnen wij nu als aanbidders en priesters tot God naderen. De kleuren van het voorhangsel houden verband met Zijn persoonlijke heerlijkheid, zoals wij die vinden voorgesteld in de vier evangeliën. Het blauwpurper getuigt van Zijn hemelse glorie als de Zoon van God (Johannes), het roodpurper van Zijn universele heerlijkheid als de Zoon des mensen (Lucas), het scharlaken van Zijn koninklijke majesteit (Matteüs), het fijne linnen van Zijn waardigheid als de Dienstknecht-Profeet (Marcus). De cherubs spreken ervan dat de verheerlijkte Mensenzoon nu hoger is dan de engelen, en dat Hij hen als dienende geesten gebruikt om Zijn wil te volbrengen.

Exodus 26 noemt ook de tweede deur, het gordijn voor de ingang van de ontmoetingstent. Dit was prachtig borduurwerk van stoffen met dezelfde kleuren die wij zojuist al hebben genoemd, maar zonder cherubs.

1) De Heer wandelde in de zuilengang van Salomo, vlakbij de Schone Poort, de toegangspoort in de oostelijke muur van het tempelcomplex. Later zien wij daar ook de apostelen onderwijs geven en tekenen verrichten (Joh. 10:23; Hand. 3:1-11; 5:12).

2) Zijn dood en Zijn offerbloed waren inderdaad nodig om de toegang voor ons vrij te maken, maar wij volgen Hem nu als de grote Priester over het huis van God en het is dóór Hem dat wij kunnen naderen tot God de Vader. Vgl. de voetnoot op pag. 68 van 'Gods tent in de woestijn', door Roger P. Daniel.

Vervolg op pagina 12

Ger en Willy de Koning

Van de werkvloer

Enkele indrukken van een reis naar China

We willen beginnen met onze grote dank aan de Heer uit te spreken voor Zijn bewaring. Vaak zijn we geconfronteerd met onze zwakheid. Elke keer heeft de Heer laten zien dat Hij de omstandigheden in Zijn hand heeft en dat het gaat om *Zijn* werk in de Zijnen, of dat nu onszelf hier in Nederland of Gods kinderen daar betreft. In dat werk heeft Hij ook de vele gebeden verhoord die voor deze reis zijn opgezonden. Hem komt alleen alle eer toe.

De Heer heeft ons bewaard in ons *"uitgaan"* naar en ons *"ingaan"* in China (Ps. 121:8). Overal waar we zijn geweest, heeft Hij geholpen. Overal waar we heengingen, heeft Hij bewezen dat Hij onze *"Bewaarder"* was (Ps. 121:5). Hij heeft ons bewaard *"voor alle kwaad"* (Ps. 121:7). Dat geldt zowel in geestelijk opzicht in al de contacten, als in praktisch opzicht voor de vele kilometers die we per vliegtuig, auto, bus, trein, taxi en riksja hebben afgelegd. Meerdere keren hebben we ervaren hoe Hij alles heeft geregeld, soms tot op de minuut af. Hij heeft voor de zoveelste keer bewezen dat Hij *"in staat is zeer overvloedig te doen boven alles wat wij bidden of denken"* (Ef. 3:20).

Maandag 10 november zijn we na een voorspoedige reis mooi op tijd in Harbin aangekomen. Twee broeders stonden ons op te wachten. We zijn direct doorgereden naar een plaats ten noorden van Harbin voor drie dagen bijbelstudie. Het zijn weer drie bijzondere dagen geworden. De gelovigen daar wilden zoveel mogelijk gebruikmaken van de mogelijkheid om onderwijs uit Gods Woord te krijgen. Ik dacht dat we vorig jaar om 8.30 of 9 uur waren begonnen, en stelde voor om weer op die tijd te beginnen. Dat vonden ze iets te laat. Ze wilden om 8 uur 's morgens beginnen en dan elke dag negen uur bijbelstudie hebben: van 8.00-11.30 uur, van 13.30-17.00 uur en van 18.00-20.00 uur. De broeder die ons vergezelde, zei met een knipoog: 'Ze willen je uitpersen!' Je voelt dan wel je eigen onvermogen en denkt: *"Wie is tot deze dingen bekwaam?"* (2 Kor. 2:17). Het moet duidelijk zijn dat de uitnemendheid van de kracht niet van ons, maar van God is (2 Kor. 4:7). Dat hebben we mogen ervaren, trouwens niet alleen in deze drie dagen, maar alle dagen die we in China waren.

We hebben toch maar een korte pauze in deze lange studies ingelast. In deze dagen zijn we samen door het boek Genesis heengegaan en hebben ervaren dat dit deel van Gods Woord ook door ons is 'heengegaan'. Het was in een andere ruimte dan de vorige keer, nog wat eenvoudiger. Wel moesten we met dezelfde voorzichtigheid ernaartoe en zo onopvallend mogelijk deze ruimte bereiken. Het was een oude, kleine loods. Deze bevond zich aan het eind van een weggetje, op een binnenplaats achter een massief ijzeren hek. Naast deze ruimte was nog een loods waar een aantal zusters (bij toerbeurt) de maaltijden voor de ca. negentig deelnemers klaarmaakten.

Alles was heel primitief. Het is ook een arm gebied. Maar deze primitieve omstandigheden maakten het alleen maar indrukwekkender. Ze deden er eigenlijk helemaal niet toe. Ze vielen in het niet bij het zien van deze kinderen van God, bij wie de honger naar Gods Woord in de ogen te lezen was. Elke keer dat we om 8 uur de ruimte binnenkwamen, zaten ze daar al allemaal opeengepakt, op een soort vissersstoeltjes zonder rugleuning, met pen en aantekeningenschrift in de aanslag. We zijn opnieuw onder de indruk gekomen van de overgave van deze gelovigen om zolang, en dan ook nog in zo'n lichamelijke houding, te zitten luisteren.

Tijdens de studies masseerden sommigen maar even elkaars rug. Iemand ging een poosje staan, plaatste het aantekeningenschrift tegen de muur en ging zo verder met het maken van aantekeningen. Op de gelegenheid om vragen te stellen ging niemand in. Ze wilden alleen maar méér horen. Bij het afscheid hebben ze ons nog eens op het hart gedrukt om toch voor hen te *blijven* bidden. Zij zullen het ook voor ons doen. Ik heb ook weer een aantal exemplaren van de verklaring van Romeinen, die ik had meegenomen, kunnen uitdelen. Die vinden zeker hun weg naar belangstellende gelovigen.

F.C. Bouter e.a.

Gods Woord en de menselijke wetenschap

Aangezien de Bijbel spreekt over de zichtbare en de onzichtbare dingen, mogen wij dus nadenken over de stoffelijke en de onstoffelijke dingen. Echter, men moet wel bedenken dat bijv. wiskundige formules waar de mensen mee werken, niet in de Bijbel terug te vinden zijn. De Bijbel is geen *menselijk* maar een *goddelijk* leerboek. Volgens Paulus zien wij nu door een spiegel in raadselen, maar zullen wij straks pas kennen zoals wij gekend zijn (1 Kor. 13:12). Daarom blijft al ons denken en doen beperkt mensenwerk. Maar dat wil niet zeggen dat het niet verhelderend kan zijn en geen nut heeft.

Wij moeten de dingen goed onderscheiden: in de Bijbel komt bijv. het koken voor, maar de Bijbel leert ons niet koken; ook geeft de Bijbel geen recepten. Maar de Heer Jezus wil ons helpen en kracht geven om een leven te leiden tot Zijn eer en tot nut van de ander. Als je wilt leren koken, moet je dus niet in de eerste plaats bij de Bijbel zijn, maar bij de praktische wijsheid die God in de natuur heeft gelegd. Soms zegt men dan ook dat God niet alleen de Bijbel als Zijn Woord heeft gegeven, maar eveneens de schepping als Zijn boek om in te lezen! Zo zegt Paulus: "*Leert ook de natuur zelf u niet (...)"* (1 Kor. 11:14, 15).

Hoewel de natuur ons vele dingen leert, die in de loop van duizenden jaren de culturen van de wereld hebben gestempeld, van kookkunst tot ruimtevaarttechniek toe, is het voor hen die God liefhebben en Christus' komst verwachten zo, dat Gods Woord de eerste plaats inneemt. De schepping is voor ons uiteindelijk een gebroken en gevallen werkelijkheid, die aan de vruchteloosheid onderworpen is. Wij leven in een wereld, waarvan geldt dat Satan de god van de tegenwoordige boze eeuw is; hij is de overste van deze wereld (*kosmos* in het Grieks, of *universum* in het Latijn). Zo blijkt dan ook dat de modernste technieken van de Romeinen slechts ertoe dienden hun god, de duivel, te vereren. Het Colosseum bijvoorbeeld in Rome is een voorbeeld voor de constructie van arena's tot op de dag van vandaag, zo knap was die uitvinding. Ze diende echter tot het vermaak van mensen met een verdorven smaak. Je kunt wel stellen dat de Romeinen zelf de barbaren waren en niet de volken die hen lastig vielen, zoals de Germanen en anderen. Onze voorgangers in het geloof, de broeders en zusters van het Smyrna tijdperk (de tweede brief van Johannes in Openbaring 2 en 3), werden daar opgeofferd voor het plezier van de burgers van die wereldstad. Daarom verwachten wij ook een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Wat de technieken aangaat, van het koken tot en met de ruimtevaart, ze behoren tot de dingen van de wereld (kosmos of universum). Maar als gelovigen zijn wij ook ertoe geroepen de dingen van *boven* te bedenken, waar onze Heer is, en niet in de eerste plaats de dingen van de aarde. Bedenk daarom bij elke studie dat menselijke kennis, gebaseerd op de natuur, deel uitmaakt van de oude, gevallen schepping en dat de wereld beheerst wordt door de tegenstander, de vorst van de duisternis. Ook christelijke scholen en universiteiten ontkomen niet aan zijn invloed. Zijn gedachten zijn ons niet onbekend, zegt Paulus.

God spot zelfs met de wijsheid van deze wereld, zegt Paulus ook: *"Want er staat geschreven: 'Die de wijzen vangt in hun sluwheid'"* (1 Kor. 3:19. Wij zouden zeggen: Hij verslaat ze met hun eigen wapen! En zo zie je en hoor je dat de grote verhalen en filosofieën elkaar opvolgen, en dat elke filosoof zichzelf het belangrijkst vindt, om telkens weer letterlijk in het graf terecht te komen en vergeten te worden. Denkers hebben de neiging om veel te absoluut bezig te zijn. De denkschema's van deze wereld gaan voorbij, wie echter voor Christus leeft, blijft tot in eeuwigheid.

Gerard Kramer

Van ‘gezicht’ naar ‘masker’, en terug

Deze misschien wat vreemde titel voor een WoordStudie geeft in een notendop aan wat de merkwaardige geschiedenis is van het Griekse woord ‘prosoopon’, zoals hieronder wordt uiteengezet.

Gezicht

In het oudste literaire Grieks dat we kennen, Homerus’ Ilias en Odyssee (midden 9e eeuw v. Chr.), komt het woord *prosoopon* enkele keren voor, en wel in de betekenis van ‘gezicht’ (in de zin van ‘gelaat’; zo steeds in dit artikel). In die betekenis komt het ook veelvuldig voor in de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament.

Masker

Door het ontstaan van de Griekse tragedie en komedie ontwikkelde zich daarnaast in het klassieke en het Hellenistische Grieks de betekenis ‘masker’ en vandaar ‘(toneel)rol’. Als een acteur namelijk een andere persoon moest uitbeelden – en dus een andere rol ging spelen – hield hij, om dat aan te geven, een ander masker voor zijn gezicht. Interessant is dat ons woord ‘persoon’ afkomstig is van het Latijnse woord *persona*, dat oorspronkelijk ‘masker’ betekende (per-sonare = ‘erdoorheen klinken’; de acteur praatte door het masker heen).

Gezicht – letterlijk en figuurlijk

In het Nieuwe Testament komt *prosoopon* heel vaak voor, steeds in de betekenis van ‘gezicht’. Soms heeft ‘gezicht’ daar de betekenis van ‘persoonlijke aanwezigheid’. In Handelingen 20:25 bijvoorbeeld zegt Paulus: ‘En nu, zie, ik weet dat u allen (…) mijn gezicht niet meer zult zien’ (zie ook vs. 38). In Kolossenzen 2:1 schrijft hij over ‘allen die mijn aangezicht in het vlees niet hebben gezien’. In 1 Tessalonicenzen 2:17 en 3:10 gebruikt hij de uitdrukking ‘uw gezicht zien’. Een bijzonder gebruik van het woord zien we in Lucas 9:51, waar staat dat de Heer Jezus ‘Zijn gezicht vastbesloten wendde om naar Jeruzalem te gaan’. Het gezicht in een bepaalde richting wenden betekent ‘het vaste voornemen hebben deze weg in te slaan zonder ervan af te wijken’. Even verder, in vers 53, staat dan ook letterlijk: ‘omdat Zijn gezicht gaande was naar Jeruzalem’. Het ‘gezicht’ staat hier voor de hele persoon: *Hij* reisde naar Jeruzalem. Ook kan in figuurlijke zin sprake zijn van ‘gezicht’, namelijk in de zin van voorzijde of oppervlak. In Lucas 21:35 en Handelingen 17:26 staan de woorden: ‘op het hele aardoppervlak’, lett. ‘op het gezicht van de hele aarde’.

Persoon

Volgens sommige uitleggers is er één plaats in het Nieuwe Testament waar het woord *prosoopon* de betekenis ‘persoon’ heeft, en wel 2 Korintiërs 1:11. Deze tekst luidt in de Telosvertaling als volgt: ‘…opdat voor de genadegave die ons door vele personen [geschonken] is, door velen dankzegging voor ons gedaan wordt’. Reeds de Statenvertaling (niet de HSV!) vertaalt hier ‘personen’. Overigens is het mogelijk ‘personen’ hier met het woord ‘velen’ te verbinden; dan moet ‘door vele personen’ vertaald worden als ‘door velen’. Als men daarvoor kiest, is het probleem feitelijk opgelost: de dankzegging is dan afkomstig van vele (naar de Heer opgeheven) gezichten, personen dus. Volgens sommigen kan het woord die betekenis pas in het latere Grieks hebben; daarom is dit een interessante schriftplaats.

Masker van Dionysos; Terracotta, 2e - 1st eeuw vóór Chr. Gevonden in: Myrina; Louvre, Parijs.

Enkele samenstellingen

Er zijn in het Nieuwe Testament ook enkele andere woorden, zogenaamde samenstellingen, gevormd op basis van het woord *prosoopon*. Dat zijn *eu-prosoopeoo* (‘zich mooi voordoen’ in Gal. 6:12); *prosoopo-lèmpsia* (‘aanzien des persoons’, lett. ‘personenaanneming’, in Rom. 2:11; Ef. 6:9; Kol. 3:25; Jak. 2:1); *prosoopo-lèmptès* (in Hand. 10:34, waar letterlijk staat: ‘God is geen personen-aannemer’); *prosoopo-lèmpteoo* (‘de persoon aanzien’, lett. ‘aannemen’, in Jak. 2:9); en *a-prosoopo-lèmptoos* (‘zonder aanzien des persoons’, in 1 Petr. 1:17). In al deze gevallen kan men zien dat de betekenis ‘gezicht’ en ‘persoon’ in elkaars verlengde liggen en niet te krampachtig van elkaar moeten worden onderscheiden.

Peter Cuijpers

David, de geliefde

1 Samuël 16-20

Over David is veel geschreven. Als we zijn leven overdenken, zien we dat hij werd gehaat en geliefd. En bij dit laatste willen we stilstaan. Als we in David een type mogen zien van de Heer Jezus, zijn er voor ons belangrijke lessen te leren uit het leven van de mensen die David hadden liefgekregen. Bij de een zien we dat hij David had liefgekregen uit egoïstische motieven, bij de ander verkilde de liefde, en bij een grote groep was het een puur emotionele aangelegenheid zonder diepgang.

David, de geliefde

Davids naam betekent 'geliefde', of 'lieveling'. Hij was iemand die geliefd werd. Op de eerste plaats werd hij geliefd door God, die van hem getuigde dat hij een man naar Zijn hart was (Hand. 13:22). Daarnaast is er sprake van drie personen en van twee groepen van mensen, die hem liefkregen:

1. Saul (1 Sam. 16:21).
2. Jonatan, Sauls zoon (1 Sam. 18:1-3).
3. Geheel Israël en Juda (1 Sam. 18:16).
4. Mikal, Sauls dochter (1 Sam. 18:20, 28).
5. De dienaren van Saul (1 Sam. 18:22).

Sauls liefde voor David

'Zo kwam David bij Saul en werd zijn dienaar. Deze hield veel van hem, en hij werd zijn wapendrager' (1 Sam. 16:21).

Saul was vanwege zijn ongehoorzaamheid als koning verworpen door de Here (1 Sam. 15). De Here had zich een andere koning uitgezocht, en dat was David. In 1 Samuël 16 wordt David te midden van zijn broeders gezalfd. Vanaf die dag greep de Geest van de Here hem aan, en was de Geest van de Here van Saul geweken. David werd dus sterker, en Saul werd zienderogen zwakker. Gods Geest had in Sauls leven plaatsgemaakt voor een boze geest, die hem onrustig en angstig maakte. Op aanraden van zijn dienaren liet hij David bij zich roepen, die hem met zijn citerspel rustig moest maken. David gehoorzaamde, en hij werd Sauls dienaar. Dan staat er geschreven dat Saul veel van hem hield (vs. 21). David genoot zoveel vertrouwen van de kant van Saul, dat hij zijn wapendrager werd. Hij bleef in de dienst van Saul; en zodra de boze geest over Saul kwam, nam hij de citer en speelde. Het citerspel schonk Saul verlichting: hij voelde zich beter, omdat de boze geest van hem week (vs. 22-23).

Sauls liefde was gebaseerd op Davids citerspel, dat ervoor zorgde dat hij zich beter voelde en de boze geest van hem week. Na de overwinning op Goliat (1 Sam. 17), verhuisde David naar het koninklijk paleis en trad hij in dienst van Sauls leger. In de strijd met de Filistijnen boekt hij de ene overwinning na de andere overwinning. Al snel maakt hij promotie en wordt hij door Saul aangesteld over de soldaten (1 Sam. 18:1-5). David wordt uitermate populair en het volk geeft hem meer eer dan Saul: 'Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden' (vs. 6-7).

Dit is het omslagpunt. Vanaf dat moment slaat Sauls liefde voor David om in haat. Bezeten door de boze geest gedraagt hij zich als een razende. Verblind door haat probeert hij David met zijn speer aan de wand te spietsen (vs. 8-11). Belangrijk in deze overdenking is Sauls jaloersheid: '(…) aan David hebben zij tienduizenden gegeven, maar aan mij de duizenden; ook het koningschap zal nog voor hem zijn' (vs. 8). Zolang David op zijn citer tokkelde, was er niets aan de hand, maar toen zijn roem naar grote hoogten steeg, veranderde de liefde van Saul in haat.

Saul staat voor allen die Christus liefhebben, zolang Hij maar voldoet aan hun eisen. Als ze onrustig en angstig zijn, moet Hij verlichting brengen. Als ze ziek zijn, moet Hij hen genezen. Als ze in nood zijn, moet Hij hen verlossen etc. Zolang Christus in al hun noden voorziet, is Hij geliefd. Ja, dan houden ze veel van Hem (vgl. 1 Sam. 16:21). Wanneer echter duidelijk wordt dat Christus méér is dan een dienstknecht die in onze noden voorziet, dan slaat de liefde vaak om in vijandschap. Een treffend voorbeeld hiervan vinden wij in Johannes 6. De dag na de wonderbare broodvermenigvuldiging zoeken de mensen Jezus opnieuw op (Joh. 6:1-15). Als Hij hun duidelijk maakt dat zij Hem alleen maar zoeken vanwege de broden, ontstaat er een heftige discussie. In het kort komt het erop neer dat zij in Hem moesten geloven als het ware brood, dat uit de hemel was neergedaald en voor hen in de dood zou gaan. Dan haken ze af en beginnen te mopperen: 'Is Deze niet Jezus, de Zoon van Jozef, Wiens vader en moeder wij kennen?'

(Joh. 6:41-42). Het resultaat was dat vele 'discipelen' Hem de rug toekeerden. Het was over en uit met hun liefde voor Jezus (Joh. 6:60)!

'Ook het koningschap zal nog voor hem zijn'. Deze gedachte beangstigt veel mensen. God heeft Jezus zowel tot Heer als tot Christus gemaakt (Hand. 2:36). Het koningschap komt Hem toe. Straks zal Hij in heerlijkheid over de aarde regeren, maar nu al regeert Hij in het hart van hen die Hem toebehoren. 'Jezus is Heer', is een van de vroegste geloofsbelijdenissen van de kerk. De heerschappij van Christus over ons leven behoort tot de kern van het zaligmakend geloof (vgl. Hand. 16:31; Rom. 10:9; 2 Kor. 4:5). Onze liefde voor Christus zal vroeg of laat worden beproefd. Dan zal duidelijk worden of wij Hem als Heer in ons hart hebben geheiligd, of dat wijzelf op de troon willen blijven zitten (1 Petr. 3:15).

'Heeft Hij het voor het zeggen in uw hart? Misschien woont Hij daar, maar heeft Hij er ook de leiding?'

Vince Havner

Jonatans liefde voor David

'Terstond, nadat David opgehouden had tot Saul te spreken, werd de ziel van Jonatan verknocht aan die van David; en Jonatan had hem lief als zichzelf. (…) Jonatan sloot een verbond met David, omdat hij hem liefhad als zichzelf. Jonatan trok de mantel uit die hij droeg en gaf die aan David, ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel' (1 Sam. 18:1, 3).

Jonatan, de zoon van Saul, is de tweede van wie wij lezen dat hij David liefhad. Zijn liefde voor David heeft alles te maken met de gebeurtenissen in het Terebintendal (1 Sam. 17). De Filistijnen hadden zich daar verzameld om tegen Israël te strijden. Hier zou de beslissende slag geleverd worden. Elke morgen en elke avond trad Goliat, de Filistijnse reus, naar voren en schreeuwde: 'Geef mij een man, dat wij samen strijden'.

Toen Saul en geheel Israël deze woorden hoorden, werden zij verschrikt en vreesden zeer. Veertig dagen lang tartte de reus de slagorden van Israël en niemand durfde de strijd met hem aan te gaan. Totdat David in de legerplaats verscheen. Met zijn staf in de hand en bewapend met zijn slinger trad hij de Filistijn in de naam van de Here tegemoet en maakte hij een einde aan diens leven.

Wat zich in het Terebintendal afspeelde, is een voorafschaduwing van wat in de toekomst zal gebeuren als de koningen van de aarde zich in slagorde opstellen om te strijden tegen de Here en tegen Zijn gezalfde. Ook zij tarten God door te zeggen: 'Laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen' (Ps. 2:1-3). Maar God laat niet met Zich spotten: 'Die in de hemel zetelt, lacht; de Here spot met hen' (vs. 4). Goliat vroeg om een man, en God stuurde een man, namelijk David. Zoals David met Goliat afrekende, zal Christus in de toekomst afrekenen met al de machthebbers en koningen die tegen God en het volk Israël samenspannen (vs. 7-9).

De gebeurtenissen in het Terenbintendal spreken dus profetisch van wat straks in Israël zal gebeuren. Maar er zit ook een andere profetische boodschap in verborgen, die nog veel belangrijker is. Goliat is een beeld van Satan. Veertig eeuwen lang heeft Satan God getart en gehoond. Geen mens was in staat deze vijand te verslaan. Maar God had een Man, de zoon van David, die de strijd met hem heeft aangebonden. Op het kruis heeft Hij aan Satan de doodsteek gegeven; daar heeft Hij de kop van de slang vermorzeld (Gen. 3:15). Christus heeft door de dood hem tenietgedaan die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen verlost die uit vrees voor de dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren (Hebr. 2:14-15). Zoals David het zwaard van Goliat afnam en hem daarmee doodde, zo heeft Christus de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld, en door het kruis over hen getriomfeerd (Kol. 2:15).

Jonatan had gezien hoe David Goliat had verslagen in de naam van de Here. Vanaf dat ogenblik was hij verknocht aan David, en had hij hem lief als zichzelf. Jonatans liefde was gebaseerd op de overwinning die David had behaald op Goliat. Maar het was hem niet alleen te doen om de overwinning. De verachte herder uit Betlehem was zijn geloofsheld geworden (1 Sam. 17:28). 'Hij had hem lief als zichzelf'. Dit houdt in dat zijn liefde veel verder ging dan de verlossing waarin hij deelde. Iedereen die inziet dat de Heer Jezus op het kruis de overwinning heeft behaald over de duivel en zijn machten, mag zich verblijden in die overwinning. Maar als het goed is, gaat onze liefde uit naar onze Redder – niet alleen naar onze redding.

Ook hiervan vinden we een illustratie in het Nieuwe Testament. In Lucas 17:11-19 staat beschreven hoe tien melaatse mannen een beroep doen op het erbarmen van de Heer Jezus. Allen worden door Hem gereinigd van hun melaatsheid, maar er is slechts één persoon die terugkeert om Hem te bedanken; en deze was een Samaritaan. Melaatsheid is in de Bijbel een beeld van de zonde. We kunnen stellen dat alle tien mannen blij waren met hun reiniging. Zo zijn wij dankbaar voor de redding van onze zonden. Deze mannen werden niet meteen gereinigd van hun melaatsheid; de Heer had hun opdracht gegeven zich aan de priesters te gaan vertonen. Pas toen ze onderweg waren, merkten ze dat ze gereinigd werden (vs. 14). De Heer vroeg dus geloof van hen toen Hij hen wegstuurde. Ze moesten geloven dat ze onderweg gereinigd zouden worden van hun melaatsheid, anders had het helemaal geen zin zich aan de priesters te vertonen. Dit is belangrijk om op te merken. Zonder geloof kan een zondaar niet verlost worden van zijn zonden. Wie niet gelooft dat de Heer Jezus uit de hemel is neergedaald en voor zijn zonden is gestorven, zal in zijn zonden sterven (Joh. 8:24). Hij blijft als het ware melaats. Alle tien geloofden, maar alleen de Samaritaan keerde terug om Jezus te bedanken. De andere negen waren ongetwijfeld blij met hun genezing, maar daar bleef het dan ook bij!

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

"Trek mij mee, wij zullen achter U aan snellen.
De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamers.
Laten wij ons verheugen en ons in U verblijden,
laten wij Uw uitnemende liefde in herinnering roepen
boven de wijn. Met recht hebben zij U lief"
(Hooglied 1:4).

In de binnenkamers gebracht

Zijn liefde trekt onze harten naar Hem toe. Hoe meer we bezig zijn met Zijn liefde voor ons, des te meer zullen we Hem liefhebben. Het heeft geen zin om in zak en as te zitten over ons gebrek aan liefde voor Hem. Het heeft geen zin om te proberen onze liefde voor Hem aan te wakkeren en vuriger te maken. We moeten juist afzien van onszelf en bezig zijn met Hemzelf. Nadenken over onze traagheid en koudheid helpt ons niet Hem meer lief te hebben. Als we traagheid en kou in onze liefde voor Hem opmerken, moeten we dat belijden en direct daarna gaan nadenken over Zijn liefde voor ons. Dan worden onze harten weer warm. *"Wij hebben lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad"* (1 Joh. 4:19).

> Zijn liefde trekt ons

We voelen wel dat we vatbaar zijn voor dingen die de plaats innemen van onze liefde voor Hem. Daarom voelen we ook de noodzaak van het vurige gebed dat Hij ons zal meetrekken. Dat gebed wordt direct gevolgd door het voornemen van het hart achter Hem aan te snellen. We zien dit bijvoorbeeld in het leven van Paulus. Hij wist zich gegrepen door de Heer Jezus; vervolgens zei hij dat hij ernaar jaagde om Hem te grijpen (zie Fil. 3:12-14).

Het is een *persoonlijk* verlangen om getrokken te worden. Maar de wens om te volgen is een *gemeenschappelijke* wens, zoals wij hier lezen: *"Wij zullen achter U aan snellen".* Het verlangen dat iemand heeft om voor de werking van Gods Geest open te staan, is het verlangen van méérdere personen. Paulus 'jaagde' en zij die de bruidegom liefhebben, 'snellen'. Gekende en ervaren liefde spoort aan tot de grootst mogelijke inzet om Hem te kennen en bij Hem te zijn.

Als oog en hart zo op Hem zijn gericht, beseffen we dat het initiatief bij Hém ligt. Hij moet trekken. Zo is het al bij de bekering. Dat zegt de Heer Jezus ook: *"Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft, Hem trekt"* (Joh. 6:44; vgl. Jer. 31:3; Hos. 11:4). Zo zijn wij getrokken uit de macht van de wereld en van de zonden (Gal. 1:3b-4[1]). Dat neemt de verantwoordelijkheid niet weg die de zondaar oproept zich te bekeren, maar hier zien we *Gods* kant.

> Een oproep om Hem te volgen

Voor de gelovige is het ook zo. Hij wordt ertoe opgeroepen Christus te volgen. Wie die oproep ernstig neemt, voelt tevens de noodzaak dat de Heer dit in hem werkt. Dat de oproep werkelijk ernstig wordt genomen, blijkt uit de bewuste keus Hem ook achterna te snellen. Het levendmakende werk van de Geest in ons en onze inzet als gelovigen sluiten op elkaar aan (zie en vgl. Hos. 6:1-3).

Als de bruid de wens heeft uitgesproken om te worden getrokken, gevolgd door het vaste voornemen de bruidegom achterna te snellen, ziet ze het einddoel van de weg direct al voor zich. Ze weet dat hij haar zal brengen *"in zijn binnenkamers"*. Ze ziet zich daar al, en wel samen met hem. Zijn binnenkamers zijn de verborgen vertrekken van de koning (zie Ps. 91:1). Het is een plaats van intieme nabijheid. Ze noemt hem hier voor de eerste keer *"koning"*. De relatie van liefde waarin zij tot hem staat, is ook een relatie waarin zij erkent dat hij haar heer is (vgl. Ps. 45:12[2]).

> Onze relatie met Hem

Zo is het ook voor ons. De Heer Jezus moet werkelijk onze Heer zijn, voordat we Hem als de liefhebbende Bruidegom kunnen kennen. Ook weten we dat Hij naar het Vaderhuis is gegaan om daar voor ons plaats te bereiden. Hij komt terug om ons op te halen en daar te brengen (Joh. 14:1-3), maar door Zijn Geest zijn we nu al daar met Hem verbonden.

Het besef van de liefde van haar geliefde voor haar en de erkenning van zijn heer-zijn ontlokken aan haar lippen een oproep tot vreugde en blijdschap. In een verhouding van liefde en gezag, van gezag dat in volmaakte liefde wordt uitgeoefend, ligt de grootst mogelijke veiligheid en geborgenheid. Dat kan niet anders dan vreugde en

---

1) *"…onze Heer Jezus Christus, die Zichzelf heeft gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons zou trekken uit de tegenwoordige boze eeuw, naar de wil van onze God en Vader"* (Gal. 1:4).

2) *"Dan zal de Koning verlangen naar uw schoonheid; omdat Hij uw Heere is, buig u voor Hem neer"* (Ps. 45:12).

blijdschap tot gevolg hebben. Zo is dat ook bij ons in onze relatie met de Heer Jezus. Er is een diepe vreugde omdat we Hem kennen en liefhebben, ja, nog meer, omdat *Hij* ons kent en liefheeft.

Christus onze blijdschap

Hij is het Voorwerp van onze blijdschap, we verblijden ons in *Hem*. Blijdschap zonder Hem of een blijdschap die een andere bron heeft, is platvloerse vrolijkheid, die als stro in het vuur even opvlamt en dan uitdooft zonder ook maar enige warmte te hebben gegeven. Christus is de onuitputtelijke Bron van vreugde en blijdschap. Hij is een Bron die door niets kan worden aangetast waardoor de vreugde zou verminderen of zelfs verdwijnen. De vreugde die in Hem wordt gevonden, kan niet door veranderende omstandigheden worden beïnvloed.

Zijn uitnemende liefde

In het Vaderhuis zullen we doorlopend uit die Bron drinken, ons eeuwig op volmaakte, ongestoorde wijze in Hem verblijden. Nu al, op aarde, mogen we ons telkens weer verblijden (zie Fil. 4:4; 1 Tess. 5:16). In het Vaderhuis zullen we ons, net als nu al op aarde, voortdurend Zijn *"uitnemende liefde"* herinneren. We zullen die liefde nooit vergeten, die liefde die *"boven de wijn"* gaat, dat wil zeggen dat de vreugde die Zijn liefde geeft, ver boven alle aardse vreugden uitgaat.

Over die liefde zullen we spreken met de Vader en de Zoon, en met elkaar. Dat is gemeenschap die volmaakte blijdschap geeft: *"En onze gemeenschap nu is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus. En deze dingen schrijven wij <u>, opdat onze blijdschap volkomen is"* (1 Joh. 1:3b-4).

Onze oprechte liefde

In de laatste regel verzekert de bruid de bruidegom ervan dat de meisjes hem *"met recht"* of *"oprecht"* liefhebben. Als wij de Heer Jezus liefhebben, is dat *met recht* of *terecht*, want Zijn liefde geeft daartoe alle aanleiding. Belangrijk is ook dat onze uitingen van liefde *oprecht* zijn, niet huichelachtig, en zonder bijbedoelingen.

Onze uitingen van liefde zijn zwak. Maar als ze oprecht zijn, worden ze door Hem gewaardeerd. De bruid ziet dat hier bij de meisjes en ze getuigt daarvan tegenover haar bruidegom. Hebben wij er ook oog voor, als iets wordt gedaan uit liefde voor de Heer Jezus? Of zien wij eerder (of misschien zelfs alleen) het verkeerde in wat een ander doet? We moeten leren te waarderen wat in oprechtheid wordt gedaan en dat ook als bemoediging uitspreken.

Vervolg van pag. 4

Het werd opgehangen aan vijf pilaren van acaciahout, die op vijf koperen voetstukken werden geplaatst. Hier leren wij de les dat Christus de Zijnen de toegang verschaft tot het heilige, de ware tabernakel in de hemelen (Hebr. 8:1-2). In het heilige, of de voorhal, stonden drie voorwerpen: de gouden kandelaar, de tafel van de toonbroden en het reukofferaltaar. Het gaat hierbij in typologische zin om Christus als de Drager van de Zijnen in het heiligdom (de tafel), de Drager van het goddelijke licht van de Geest (de kandelaar), en ook het Altaar voor de reukofferdienst. Wat een groot voorrecht is het dat Hij Zich zo met ons verbindt en ons binnenleidt in Gods tegenwoordigheid in de hemelse gewesten! Zoals de vier pilaren die het voorhangsel droegen een beeld zijn van de vier evangelisten, mogen wij in de vijf pilaren voor de ingang van de tent een voorstelling zien van de vijf briefschrijvers van het Nieuwe Testament (Paulus, Jakobus, Petrus, Johannes en Judas). Zij dragen de boodschap uit van de heerlijke naam van de Heer Jezus en houden Hem hoog voor het oog van het geloof. Het koper spreekt van de geestelijke kracht die hiertoe nodig is, kracht die de beproeving van het vuur kan doorstaan.

In Exodus 27 vinden wij ten slotte het gordijn voor de poort van de voorhof. De voorhof van de tabernakel besloeg een gebied van 100 bij 50 el, en de hoogte van de omheining van wit, fijn linnen was 5 el. In het midden van de oostzijde was de ruime toegangspoort van 5 el hoog en 20 el breed (ca. 10 meter). Dit was tweemaal zo breed als bij de andere genoemde deuren, maar de hoogte daarvan was 10 el, zodat het oppervlak van alle drie gordijnen toch 100 vierkante el was. Dit getal bepaalt ons erbij dat Christus volledig heeft voorzien in de verantwoordelijkheid van de mens (denk aan de 10 geboden), en dat Hij voor ons de weg heeft geopend om tot God te kunnen naderen. De ruime en uitnodigende ingang tot de voorhof, met daarin het brandofferaltaar en het wasvat, getuigt hiervan. Wij vinden in deze poort ook weer de bekende vier kleuren, die spreken van Christus' veelkleurige heerlijkheid. En dit gordijn werd ook opgehangen aan vier pilaren, evenals het voorhangsel dat het allerheiligste afsloot, maar de voetstukken hiervan waren niet van zilver maar van koper (Ex. 27:9-19; vgl. 26:32). De witte, hoge omheining bepaalde de Israëliet erbij dat de God die in hun midden woonde, een heilig God was, die de zonde niet kon zien. Maar de ruime en kleurrijke ingang, die aan iedereen die wilde komen toegang bood, getuigde van Zijn liefde voor Zijn volk en het welkom dat Hij hun toeriep in Zijn huis.

'Ik zie een poort wijd openstaan,
waardoor het licht komt stromen'.

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'…groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 2 - februari 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

De olijfboom, of vrucht dragen voor God

Deze maand:

1 **Van de redactie**

2 **De wijsheid die van boven is**

4 **Fragment**

4 **De heiligheid van Gods huis**

5 **Van de werkvloer**

6 **De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!**

7 **Is het geloof erfelijk?**

8 **David, de geliefde**

10 **Het Hooglied**

De eerste vermelding van de olijfboom

De olijfboom bepaalt ons bij de vraag of wij als gelovigen door de Geest vrucht dragen voor God. Als christenen uit de volken hebben wij ook deel gekregen aan de wortel en de vettigheid van de edele olijf, d.i. Gods getuigenis op aarde in de kracht van de Geest (de olijfolie spreekt hiervan). Want evenals de Messiasgelovige Joden zijn wij gerechtvaardigd door het geloof, naar het voorbeeld van de gelovige Abraham (vgl. Rom. 4:9-12; 11:16vv.). Dat is het huidige werk van de Geest en van de genade van God (1 Kor. 6:11).

De eerste keer dat de olijfboom voorkomt in de Bijbel is in de geschiedenis van Noach en de zondvloed. De wateren hadden honderdvijftig dagen lang de overhand over de aarde, maar daarna namen ze gestadig af en de ark kwam vast te zitten op de berg Ararat. Na verloop van tijd opende Noach het venster dat hij in de ark had gemaakt, en hij liet een raaf uit die heen en weer vloog totdat de wateren van de aarde waren opgedroogd. Deze onreine vogel voedde zich ongetwijfeld met kadavers die in het water dreven en hij kon ook daarop rusten. Daarna liet Noach een duif uit, maar die vond géén rustplaats voor het hol van haar voet en keerde tot Noach in de ark terug.

Toen de aarde verder opdroogde, liet Noach de duif voor de tweede keer uit de ark; en dan lezen wij iets interessants. De duif kwam tegen de avond terug met een vers olijfblad in haar snavel. Daaraan bemerkte Noach dat de wateren afgenomen waren van de aarde (Gen. 8:10-11). Dit olijfblad was het bewijs dat de aarde was opgedroogd en opnieuw vrucht voortbracht. De aarde, de oude wereld van vóór de vloed, was om zo te zeggen gereinigd. De wateren van het oordeel waren verdwenen en de grond begon weer vrucht te dragen. Het verse olijfblad vormde daarvan een duidelijk bewijs. De duif is een beeld van de Heilige Geest, die een rustplaats heeft gevonden op Christus, maar ook op allen die met Hem zijn verbonden (Joh. 1:32-34). Zo is dan wie in Christus is een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie, het nieuwe is gekomen (2 Kor. 5:17). Wij staan met de opgestane Heer op een nieuwe grondslag, de opstandingsbodem, en de wateren van het oordeel zijn voorgoed van ons geweken (Rom. 8:1-2). De olijftak spreekt van de vrucht van de Geest, want als nieuwe mensen mogen wij door de Geest leven en voor God vrucht dragen (Rom. 6:22; 7:4; 8:4; Gal. 5:22).

De laatste vermelding van de olijfboom

De laatste keer dat de olijfboom wordt vermeld in de Schrift is te vinden in Openbaring 11:4. Dit is ook een interessant gedeelte en het bevestigt wat wij reeds zagen in het boek Genesis: de olijftak of de olijfboom spreekt van een duidelijk *getuigenis* dat hier op aarde wordt afgelegd in de kracht van de Geest. Deze geschiedenis speelt zich af in de laatste dagen, de 'voleinding van de eeuw' (Matt. 24:3). De Gemeente van God is dan reeds weggenomen van de aarde. Het zijn bange dagen, waarin twee getuigen zullen optreden in de heilige stad Jeruzalem. Zij behoren tot het gelovige Joodse overblijfsel dat er in die dagen zal zijn.

Deze twee getuigen zullen het licht van God verspreiden in de eindtijd, daarom worden zij ook vergeleken met kandelaars. Zij worden echter bedreigd door machtige vijanden, die hen zullen doden zodra zij hun getuigenis voleindigd zullen hebben in de stad waar ook hun Heer gekruisigd is (Openb. 11:7-8). Daarna mogen zij direct met Hem delen in Zijn heerlijkheid, evenals ook de Gemeente al eerder is weggenomen van de aarde en in de hemel is binnengebracht. De Heer is met al Zijn trouwe getuigen tot aan de voleinding van de eeuw. Namens de redactie van Rechtstreeks, Hugo Bouter

P. Fuzier

De wijsheid die van boven is

"Maar de wijsheid die van boven is, is in de eerste plaats rein, vervolgens vreedzaam, inschikkelijk, gezeglijk, vol barmhartigheid en goede vruchten, onpartijdig, ongeveinsd" (Jak. 3:17).

Onze praktijk

Onze praktijk zou altijd in overeenstemming moeten zijn met onze geestelijk leven. Jakobus dringt daar in het bijzonder op aan. Wij belijden christenen te zijn, maar dit moet niet alleen een uiterlijke belijdenis zijn. Het moet een werkelijkheid zijn, zichtbaar door werken. Deze geloofswerken zijn voor de omgeving het enige zichtbare getuigenis van een levend, werkzaam geloof. *"Ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonen"* (Jak. 2:18).

Voor alle bijzonderheden van onze wandel hebben wij wijsheid en geestelijk inzicht nodig, verlichting en leiding door de Heilige Geest overeenkomstig Gods gedachten, zoals die zijn geopenbaard in Zijn Woord. Wijsheid is nodig om in de praktijk te brengen wat wij hebben verkregen door geestelijk inzicht. Wijsheid en geestelijk inzicht zijn met elkaar verbonden. Ze worden herhaaldelijk voorgesteld in de Schrift in verbinding met de kennis van Gods wil voor onze wandel op aarde. Dat moet ons niet verwonderen. Het volk Israël wordt bijvoorbeeld vermaand op het ogenblik dat het Kanaän gaat binnentrekken, om de geboden des Heren te bewaren: *"Behoudt ze dan, en doet ze; want dat zal uw wijsheid en uw verstand zijn voor de ogen der volken, die al deze inzettingen horen zullen, en zeggen: Dit groot volk alleen is een wijs en verstandig volk!"* (Deut. 4:6).

Onze wandel

Tegen Salomo zei de HERE: *"En zo gij in Mijn wegen wandelen zult, onderhoudende Mijn inzettingen en Mijn geboden, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, zo zal Ik ook uw dagen verlengen"* (1 Kon. 3:14). Maar laten wij vooral de vermaningen van Efeziërs en Kolossenzen in gedachten houden: *"Kijk dus nauwkeurig uit hoe u wandelt, niet als onwijzen maar als wijzen, terwijl u de geschikte gelegenheid ten volle uitbuit, want de dagen zijn boos. Wees daarom niet onverstandig, maar verstaat wat de wil van de Heer is"* (Ef. 5:15-17). *"Daarom houden ook wij, van de dag af dat wij ervan gehoord hebben, niet op voor u te bidden en te vragen, dat u vervuld mag worden met de kennis van zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk inzicht, om de Heer waardig te wandelen tot al zijn welbehagen, terwijl u in alle goed werk vrucht draagt en opgroeit door de kennis van God"* (Kol. 1:9-10).

En in dat verband lezen we in Jakobus 3:13 de volgende vermaning: *"Wie is wijs en verstandig onder u? Laat hij zijn werken tonen uit zijn goede wandel in wijze zachtmoedigheid."* De wijsheid die nodig is, is de wijsheid die van *boven* komt. Menselijke wijsheid is ons van geen nut, die zou ons alleen maar op een heel andere weg kunnen leiden dan de weg waarop God ons wil doen wandelen. Menselijke wijsheid heeft de pretentie alles te begrijpen en alles te kunnen verklaren. Maar dat is *dwaasheid* in de ogen van God, verklaart Paulus in 1 Korintiërs.

Onze wijsheid

In de twee eerste hoofdstukken van deze brief brengt hij de onmogelijkheid van de mens naar voren om de dingen van God te begrijpen. De mens beroemt zich op zijn eigen wijsheid, maar God heeft de wijsheid van de wereld tot dwaasheid gemaakt: *"Want daar in de wijsheid van God de wereld niet door de wijsheid tot kennis van God is gekomen, heeft het God behaagd door de dwaasheid van de prediking te behouden hen die geloven"* (1 Kor. 1:20-21). En in de verzen 23 en 24 staat: *"(...) maar wij prediken Christus, de Gekruisigde, voor Joden een aanleiding tot vallen en voor volken een dwaasheid, maar voor de geroepenen zelf, zowel Joden als Grieken, Christus, de kracht van God en de wijsheid van God."*

Onze woorden

Paulus verkondigde het evangelie niet met wijsheid van woorden, *"opdat het kruis van Christus niet krachteloos zou worden"* (1 Kor. 1:17). Het evangelie kwam niet in overredende woorden van wijsheid, maar in betoon van de Geest en van kracht, *"opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid van mensen, maar in de kracht van God (...) niet met woorden door menselijke wijsheid geleerd, maar met woorden door de Geest geleerd, terwijl wij geestelijke dingen door geestelijke woorden meedelen"* (1 Kor. 2:4,5,13).

Deze teksten vertellen hoe God denkt over de menselijke wijsheid. De Heer sprak tot de Vader, toen Hij op aarde wandelde: *"Ik prijs U, Vader, Heer van de hemel en van de aarde, dat U deze dingen voor wijzen en verstandigen hebt verborgen en ze aan kleine kinderen hebt geopenbaard"* (Matt. 11:25). De dingen van God zijn totaal vreemd voor de wijsheid van de wereld. Het is een terrein dat gesloten is voor de wereldse wijsheid. Immers, *"de natuurlijke mens*[1] *neemt niet aan wat van de Geest van God is, want het is hem dwaasheid, en hij kan het niet begrijpen, omdat het geestelijk beoordeeld wordt"* (1 Kor. 2:14). Om in de dingen van God door te dringen is eenvoud van geloof nodig en de hulp van de Heilige Geest.

Doordat de menselijke wijsheid ons geen hulp kan bieden

1) De mens alleen bezield door zijn gevoelsleven, zonder onderwijs en kracht van de Heilige Geest.

Goddelijke wijsheid

om de dingen van God te begrijpen en Hemzelf te leren kennen, kan ze ons ook niet helpen in onze wandel op aarde. Die wijsheid is in feite een belemmering. De wijsheid die van *boven* is, is noodzakelijk. Ze is onmisbaar om ons praktische leven op het niveau te brengen van de positie die God in Zijn genade ons heeft geschonken. Twee teksten in Jakobus spreken over de goddelijke wijsheid:

(1) Jakobus 1:5 en 6. *"Als nu aan iemand van u wijsheid ontbreekt, laat hij die aan God vragen, die aan allen mild en zonder verwijt geeft en zij zal hem gegeven worden. Laat hij echter vragen in geloof, geheel zonder te twijfelen. Want wie twijfelt, is gelijk aan een golf van de zee, die door de wind voortgedreven en opgejaagd wordt."* Hoe dikwijls ontbreekt het ons niet aan wijsheid. Alleen God is onze hulp. Gebruiken wij deze belofte, die er is voor ieder die vraagt? Laten wij echter in geloof vragen! Gaan wij ons tot God, telkens als het ons aan wijsheid ontbreekt? Of vullen wij het gebrek aan, door te handelen naar eigen inzicht? Dat laatste is een vleselijke daad.

(2) Jakobus 3:13. *"Wie is wijs en verstandig onder u? Laat hij zijn werken tonen uit zijn goede wandel in wijze zachtmoedigheid."* Wijsheid en verstand moeten in het gedrag van de gelovige zichtbaar worden gemaakt. Niet de pretentie is voldoende, maar het gedrag.

De werken waartoe wij geroepen zijn om getuigenis van ons geloof af te leggen, en die tonen dat het realiteit is in ons leven, moeten worden verricht op de weg waarop wij wandelen, doordat wij ons op een welbehaaglijke wijze voor onze God en Vader gedragen. Een goed gedrag bevat niets dat God mishaagt. De dienst van een gelovige is zwak en krachteloos, als de goede werken gepaard gaan met een gedrag dat te wensen overlaat. Geloofswerken en goed gedrag gaan altijd samen. En dat in wijze zachtmoedigheid! Dit staat ook in Jakobus 1:21: *"(...) en ontvangt met zachtmoedigheid het ingeplante woord, dat uw zielen kan behouden."* Zachtmoedigheid is in deze teksten de gezindheid van het hart om aan te nemen wat ons wordt voorgesteld: het woord aannemen (1:21), aannemen wat ons door anderen kan worden meegedeeld (3:13).

Een goed gedrag, geloofswerken: dit zou ons haast doen geloven dat wij altijd moeten geven, dat wij werken moeten doen en nooit moeten ontvangen. Dat zou een gebrek aan wijsheid zijn. Jakobus 3:13 laat ons drie dingen zien die niet van elkaar kunnen worden gescheiden:

1. een goed gedrag;
2. geloofswerken;
3. zachtmoedigheid van geest, die ons dankbaar laat aannemen wat anderen ons kunnen meedelen tot ons geestelijk nut en met het oog op de dienst die wij hebben te doen.

Jakobus 3:14 spreekt in contrast daarmee over bittere jaloersheid en twistzucht, die in ons hart kunnen voorkomen zelfs zonder dat die in uiterlijke dingen te zien is. Hebreeën 12:12-15 spreekt over een wortel van bitterheid die verborgen is in het hart, maar langzaam naar boven komt totdat de vruchten tot rijpheid komen en voor allen zichtbaar zijn. Het resultaat is onrust in de broederlijke betrekkingen en daarna verontreiniging. Volgens Jakobus 3:16 zelfs "wanorde en allerlei kwade praktijken." Voordat de vruchten zichtbaar worden, als het kwaad alleen nog maar in het hart is, kunnen we het verbergen en is het niet zichtbaar voor onze omgeving. Onze woorden kunnen heel andere dingen uitdrukken dan die wij werkelijk denken: *"Wie haat koestert, veinst met zijn lippen, maar in zijn binnenste bergt hij bedrog"* (Spr. 26:24; zie ook vs. 23-28 en 27:6). Als ons hart in een slechte toestand is en onze gevoelens niet naar Gods gedachten zijn, dan is dat liegen tegen de waarheid (Jak. 3:14).

Misschien kunnen wij onze omgeving een tijd lang voor de gek houden, maar vroeg of laat zal het openbaar komen wat er in ons hart is: *"Al tracht de haat zich door bedrog te verbergen, zijn boosheid komt in de vergadering wel aan het licht"* (Spr. 26:26). Soms worden wij verrast door zulke plotselinge en onverklaarbare openbaringen. We kunnen er zeker van zijn dat ze ontstaan doordat we niet over ons hart hebben gewaakt. We hebben ons misschien naar buiten toe anders voorgedaan dan we innerlijk waren, en hebben op die manier gelogen tegen de waarheid. Dat is niet de wijsheid die van boven is, maar ze is aards, ongeestelijk, demonisch. De mensen van deze wereld noemen zich knap en wijs, als zij erin slagen hun gevoelens te verbergen en zichzelf uiterlijk anders voor te doen dan zij innerlijk zijn. Die wijsheid is duivels, demonisch; zij draagt het karakter van de duivel, de vader van de leugen (Joh. 8:44). Het liegen tegen de waarheid is gevoelens tot uitdrukking brengen, die niet uit het hart komen. Je kunt je naaste misschien zo bedriegen. Maar God, voor Wie alle dingen naakt en geopend zijn, kan men niet bedriegen. Deze wijsheid is ook aards – tegenover de wijsheid die uit de hemel komt – en natuurlijk in de zin van 1 Korintiërs 2:14. [2]

Jakobus 3:17 geeft ons echter de verschillende karaktertrekken van de wijsheid die van boven is:

In eerste plaats rein. Als wij opnieuw geboren zijn, hebben wij de goddelijke natuur ontvangen. Voor God zijn wij gereinigd van alle zonden, doordat wij gewassen zijn in het bloed van Christus. In de praktijk hebben wij de verantwoordelijkheid deze reinheid te openbaren. Dat houdt op de eerste plaats in dat wij het kwaad in onszelf oordelen, met belijdenis van zonde (Joh. 1:6,7,9). Daarna volgt de afzondering van het kwaad dat om ons heen is in deze wereld. De wijsheid van boven kan ons nooit brengen tot eenmaking met dat wat onrein of zondig is, in welke vorm dan ook. In de eerste plaats rein, laten wij dat niet vergeten!

Vervolgens vreedzaam. De wijsheid van boven leidt tot het genot van ware vrede met God en met degenen die ons omringen. Als wij onze zonden beleden hebben, als wij onszelf geoordeeld hebben in Gods licht, zal er geen enkele oorzaak van verwijdering meer zijn tussen God en ons, of onder elkaar. Wij hebben soms de neiging de vrede voorop te stellen en te vergeten dat de wijsheid die van boven is, allereerst *rein* is en vervolgens *vreedzaam*. Heiligheid en vrede gaan samen en het is onmogelijk de vrede te kennen en te handhaven naar de gedachten van God, als het principe van praktische heiligheid wordt verlaten.

Inschikkelijk. Bescheidenheid brengt ons ertoe alle buitensporigheid te vermijden in onze inschatting,

2) d.i. alleen geleid door de ziel, zonder lering en kracht van de Heilige Geest.

Vervolg op pagina 12

Anton van de Haar

De heiligheid van Gods huis

"... de heiligheid is uw huis tot sieraad, o Here, tot in lengte van dagen" (Ps. 93:5b).

Heiligheid is enerzijds een toekomstige realiteit

In het duizendjarig Vrederijk – waarbij we in Psalm 93 mijns inziens worden bepaald – is bovenstaande tekst realiteit, volledig en definitief. Niets onreins of onheiligs zal het Huis van God dan ontwijden of ontheiligen. Nooit zal er nog, zoals in de dagen van Ezechiël, afgoderij worden bedreven[1]. Nooit zullen er nog, zoals tijdens de regering van Antiochus IV Epifanes (215-164 v. Chr.), varkens worden geofferd[2]. Evenmin zullen er ooit, zoals ten tijde van Christus' omwandeling op aarde, handelaren moeten worden uitgedreven[3]. Nooit zal een sterveling, zoals halverwege de komende zeventigste jaarweek, zichzelf er nog tot God uitroepen[4]. Niets van dat alles. Nee, deze komende Tempel in het Jeruzalem van het Messiaanse Rijk zal nooit ontheiligd worden. Heiligheid zal haar tooien, haar tot sieraad zijn. Zolang ze blijft bestaan, of zoals het vers vervolgt: "tot in lengte van dagen". Tijdens het Vrederijk is dat uiteindelijk en onveranderlijk de heerlijke werkelijkheid.

Het is anderzijds een aan ons gestelde maatstaf

Anderzijds kent Psalm 93:5b een geestelijke toepassing. Ik bedoel daarmee: we kunnen het ook als maatstaf voor onszelf beschouwen. Of anders: als streefdoel. Immers, vanaf het Oude Testament tot in de tegenwoordige bedeling is dat onveranderd Gods bedoeling geweest en gebleven: "Weest heilig, want Ik ben heilig" (1 Petr. 1:16; Lev. 11:44, 45; 19:2; 20:7).

Vandaag is de Gemeente, gevormd door gelovige Joden en heidenen, de tempel van God. Luister bijvoorbeeld naar 1 Korintiërs 3:16: "Weet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?" Vervolgens stelt Paulus dat deze tempel heilig is: "want de tempel van God is heilig, en deze tempel bent u" (1 Kor. 3:17b). Ontegenzeggelijk wordt daarbij gedacht aan haar onveranderlijke positie in Christus. Met andere woorden: zoals God haar ziet in Christus. Alleen in Hem is zij immers heilig, volkomen en onveranderlijk heilig.

Maar in haar veranderlijke toestand – anders gezegd: in haar dagelijkse praktijk – is heiliging steeds noodzakelijk. Daarbij betreft het een doorgaand proces. Daarom stelt de apostel Paulus in 1 Tessalonicenzen 4:3a: "Want dit is de wil van God: uw heiliging". Dit geldt zowel individueel als collectief. Concreet betekent dit eenvoudig: minder van het vlees, en tegelijkertijd meer van de Geest. De Heilige Geest immers bewerkt onze heiliging. Volgens 2 Tessalonicenzen 2:13 zijn gelovigen verkoren tot behoudenis, namelijk "in heiliging door de Geest en geloof in de waarheid". Zullen we de leiding telkens opnieuw overgeven aan Gods Geest? Zowel individueel als collectief. Opdat onze veranderlijke, dagelijkse toestand meer en meer overeenkomt met onze onveranderlijke, eeuwige positie. Opdat u en ik daarmee in toenemende mate door heiligheid worden gesierd.

1) Zie Ezechiël 8

2) Zie het apocriefe boek 1 Makkabeeën 1:46-47: "De tempel en de priesters werden ontwijd. Er werden altaren gebouwd en heiligdommen en tempeltjes ingericht voor afgodsbeelden, en er werd vlees van varkens en andere onreine dieren geofferd".

3) Zie Johannes 2:13-22; Matteüs 21:12-13; Marcus 11:15; Lucas 19:45-46.

4) Zie 2 Tessalonicenzen 2:3-4.

Fragment

Kenmerken van de nieuwe geboorte – volgens Johannes

1. Een rechtvaardige levenspraktijk

'Als u weet dat Hij rechtvaardig is, erkent dan dat ieder die de gerechtigheid doet, uit Hem geboren is' (1 Joh. 2:29).

2. Niet de zonde praktiseren

'Ieder die uit God geboren is, doet [de] zonde niet, omdat Diens zaad in hem blijft; en hij kan niet zondigen, omdat hij uit God geboren is' (1 Joh. 3:9).

3. Liefde tot God en de medegelovigen

'Geliefden, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde is uit God; en ieder die liefheeft, is uit God geboren en kent God' (1 Joh. 4:7).

'Ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren; en ieder die liefheeft Hem die deed geboren worden, heeft <ook> lief hem die uit Hem geboren is' (1 Joh. 5:1).

4. Overwinning over de wereld

'Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft: ons geloof' (1 Joh. 5:4).

Jan van Buren

Van de werkvloer

Te hoog, ik kan er niet bij!

‘Here, U doorgrondt en kent mij. U kent mijn zitten en mijn opstaan, U begrijpt van verre mijn gedachten. U onderzoekt mijn gaan en mijn liggen (...) U weet het alles (...) U legt Uw hand op mij. Dit kennen – het is mij te wonderlijk, te hoog, ik kan er niet bij’ (Ps. 139:1-10).

Tijdens de herfstvakantie waren mijn vrouw en ik op een camping op een van de Zeeuwse eilanden. Zaterdagmorgen gingen we samen in het dorp inkopen doen in de supermarkt. In de streek waar ik geboren ben, noemen ze dit boodschappen doen. Ik duwde het karretje en mijn vrouw keek links en rechts en pakte de benodigde artikelen. Behoedzaam manoeuvreerde ik ons karretje langs dat van een oude dame, dat de weg gedeeltelijk blokkeerde.

Terwijl ik haar passeerde, keerde zij zich naar mij om en trok aan de mouw van mijn jas. Ik keek in de ogen van hulpzoekende, gebogen vrouw. Ze wees met haar vinger omhoog naar een artikel op het bovenste schap en zei: ‘Meneer, ik kan er niet bij’! Ik begreep haar bedoeling en pakte voor haar het artikel en legde dit in haar karretje. Zij bedankte me en ik liep verder. Aan het einde van de gang klonken haar woorden ‘ik kan er niet bij’ nog als een echo in mijn oren en zag ik op mijn netvlies opnieuw haar hulpeloze blik. Gelijktijdig kwam een bijzondere situatie uit het verleden in mijn herinnering, toen ik ook moest constateren: Ik kan er niet bij! En ik dacht aan bovenstaande uitspraak van David, die weliswaar in een iets ander verband staat. Daarop maakte ik rechtsomkeert en sprak de dame aan.

Ik vertelde haar dat ik getroffen was door haar uitspraak: *Ik kan er niet bij*. Je kunt deze uitspraak namelijk op verschillende manieren doen. En ik vertelde haar een gebeurtenis uit mijn leven, bijna veertig jaar geleden, in die omgeving. Tijdens werkzaamheden aan boord van een schip, midden op de snelstromende Oosterschelde, deed ik een misstap en viel overboord. Nadat ik mij, met alle ballast van dikke kleren en laarzen aan, boven water had geworsteld, stak ik mijn arm uit om de reling te grijpen. De afstand was echter te groot, te hoog. Ik kon er niet bij! Gelukkig zag mijn collega wat er gebeurde, hij knielde neer in het gangboord, bukte diep voorover, greep mijn hand en trok mij omhoog aan boord van het schip. Ik had mijzelf nooit kunnen redden, maar God gebruikte mijn collega om mij te redden van de verdrinkingsdood. Dit voorval heeft diepe indruk op mij gemaakt. Ik besefte steeds meer, wanneer ik terugzag naar mijn verleden, dat ik een eigen weg was gegaan.

Waar ik mij bevond, op het land of op het water, God had niet de eerste plaats gehad in mijn leven, de plaats die Hem toekomt. Ik begreep dat ik op een weg was die mij steeds verder van God verwijderde, in de stroom van mijn dagelijks bestaan dreef ik steeds verder van Hem weg. Ik begreep dat ik door mijn vele misstappen – de Bijbel noemt dit zonden – zonder de hulp van de Ander reddeloos verloren was. Ik moest mij bekeren van mijn weg en de uitgestoken hand van de Here Jezus, de Redder van mensen in nood, in het geloof aangrijpen. Ik besefte dat God met al mijn wegen was vertrouwd. Hij hield Zijn ogen vele jaren op mij gericht, waar ik mij ook bevond en wat ik ook deed. Hij kende mij en doorgrondde mij.

Vervolgens vertelde ik de oude dame: Nu ik door genade gered ben, is dit voor mij steeds weer een groot wonder, dat mijn collega en dat ook de Here Jezus mijn uitgestoken hand hebben gegrepen, zodat ik gered ben van de eeuwige ondergang. En telkens wanneer ik hieraan denk, zeg ik in verwondering met David: *‘U legde Uw hand op mij. Dit te kennen – het is mij te wonderlijk, te hoog, ik kan er niet bij’.* Verrast door mijn verhaal keek zij mij aan en vroeg: Bent u soms dominee? Ik antwoordde: Nee, dat niet, maar ik wil wel graag aan alle mensen de boodschap vertellen hoe je volgens Gods Woord, de Bijbel, gered kunt worden. En ik vroeg haar: Mevrouw, bent u al gered? Hoewel ze niet onbekend was met de Bijbel, kende ze de weg tot behoudenis nog niet. In het gesprek dat toen volgde, heb ik de weg mogen vertellen. Daarna gaf ik haar een folder met de geschreven evangelieboodschap. Zij opende haar handtas en vroeg: Wilt u het blaadje in mijn tas stoppen, dan zal ik het thuis lezen?

Daarna vervolgden we beiden onze weg. De dame ging verder met haar winkelwagen, en met een belangrijke boodschap in haar tas. Ik voegde mij weer bij mijn vrouw, zij vulde het wagentje verder met boodschappen en ik duwde het. Bij de kassa betaalden we, maar we waren een ervaring rijker. Samen verlieten we de supermarkt met gevulde tassen en een dankbaar gevoel in ons hart. Tijdens het boodschappen doen stelde de Here ons in staat de blijde boodschap van het evangelie gratis door te geven. We zeiden tegen elkaar: ‘U, Vader, U Here Jezus, bent met al mijn wegen vertrouwd. Al is er nog geen woord op mijn tong, zie, Here, U weet het alles (…). Ik kan er niet bij!’

Deel 1

Werner Mücher

De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!

Inleiding tot de profeet Habakuk

Detail standbeeld van Habakuk, Donatello, Florence (Wikipedia).

Woord vooraf

De tijd waarin Habakuk leefde en werkte, wordt in dit boek niet vermeld. Sommigen denken dat hij profeteerde tijdens het leven van de goddeloze koning Manasse en zij rekenen hem tot de profeten die in 2 Koningen 21:10-16 en 2 Kronieken 33:10 worden genoemd. Het bijzondere van dit boekje is dat het niet zozeer een boodschap tot het volk bevat, als wel de gebeden van Habakuk zelf en de antwoorden die God hem gaf.

Bovendien verschaft het inzicht in de noden en ervaringen van een profeet – meer dan de andere auteurs van de zgn. kleine profeten dat doen. In dit opzicht lijkt het op het boek Jeremia, hoewel dat natuurlijk veel langer is. Een heel bekend vers is Habakuk 2:4, waar staat: *'De rechtvaardige zal door zijn geloof leven'*. Dit vers wordt driemaal aangehaald in het Nieuwe Testament (Rom. 1:17; Gal. 3:11; Hebr. 10:38).

De naam Habakuk betekent volgens sommigen 'omhelzen', of 'de omhelzende' – vandaar ook 'degene die troost', of 'die vertroost wordt'. Habakuk citeert regelmatig verzen uit eerdere boeken van het Oude Testament, vooral in hoofdstuk 3. Het blijkt dat hij zijn Bijbel goed kende!

Chronologisch overzicht

Jaren	Koning / Gebeurtenis	Regeringstijd
697–642	Manasse	55 jaar
642–640	Amon	2 jaar
640–609	Josia	31 jaar
609	Joachaz	3 maanden
609–598	Jojakim (Eljakim)	11 jaar
598–597	Jojakin (Jechonja)	100 dagen
597–586	Sedekia	11 jaar
586	Def. verovering Jeruzalem	

Indeling van het boek

1. Opschrift: klacht van de profeet over de treurige toestanden onder Gods volk in die tijd (1:1-4).
2. Aankondiging van het komende strafgericht: beschrijving van de optrekkende vreselijke vijand (1:5-11).
3. Verwijtende vraag van de profeet die hij richt tot God, waarom Hij het vreselijke optreden van de vijand toelaat (1:12-17).
4. Habakuk wil wachten op het antwoord dat God zal geven op de bezwaren die hij heeft geuit, en hij krijgt dat ook (2:1-4).
5. De eigenlijke openbaring van Godswege over de opgeblazen veroveraar, in een vijfvoudig 'Wee hem' (2:5-20).
6. De weerklank die Gods openbaring vindt in de ziel van de profeet:
   (a) een lied over de verschijning van de Heer ten oordeel (3:1-15);
   (b) de vreeswekkende maar tevens bemoedigende uitwerking van deze verschijning op de profeet zelf (3:16-19).

De toestand van het volk en Gods antwoord

Habakuk heeft zijn nood kennelijk langere tijd voor Gods aangezicht neergelegd. Hij zag vreselijke dingen onder het volk gebeuren: er was geweld en afval van God. Hierop volgde onheil, ellende en vernieling. Er was ook twist en tweedracht. Men sloeg geen acht op Gods Woord en de wet werd veracht; het was slecht gesteld met de rechtspraak. Habakuk begreep niet waarom God niet ingreep en hem geen antwoord gaf op zijn vele gebeden. Hij maakte God zelfs verwijten.

Het was een onderdeel van Gods weg met Habakuk, dat Hij hem niet direct antwoordde. Ook voor ons is het niet altijd eenvoudig, wanneer God wacht met de verhoring van onze gebeden. Maar we mogen weten dat Hij Zijn wijze bedoelingen daarmee heeft. Gods tijd is niet altijd onze tijd, en Zijn wegen en gedachten zijn hoger dan die van ons (vgl. Jes. 55:8-9). Hij bepaalt zowel het tijdstip van het antwoord als van de vervulling van de aangekondigde gebeurtenissen. De beslissende vraag bij het bidden is de vraag naar ons *geloof*. Vertrouwen we dat God ons op de juiste tijd zal antwoorden, en dat Hij met alles Zijn wijze bedoelingen heeft?

Het probleem van het ongeloof wordt direct bij het begin van het goddelijke antwoord aangeroerd: *'Ziet onder de heidenen en let op, en verbaast u, ontzet u, want Ik doe een werk in uw dagen dat u niet zou geloven, wanneer het verteld wordt'* (1:5). Wij leren hieruit drie dingen:

(a) Gods wijsheid moet ons tot verwondering brengen;
(b) God doet Zijn werk, ook als het voor onze ogen verborgen is;
(c) wij reageren vaak ongelovig.

Gerard Kramer

Is het geloof erfelijk?

Een stukje persoonlijke geschiedenis

Ik zal een jaar of zes geweest zijn, toen ik in het Groningse Foxhol een wandeling maakte met de opa naar wie ik vernoemd ben. Hij sprak met mij over de Heer Jezus – zoals hij dat tot op zeer hoge leeftijd met jong en oud heeft gedaan. Eén opmerking die hij tijdens die wandeling maakte, staat me nog altijd helder voor de geest. Hij zei tegen me: 'Gerard, je vader en je moeder kunnen heel veel voor je doen, en daar mag je blij om zijn. Maar er is één ding dat ze niet voor je kunnen doen: ze kunnen niet voor jou in de Heer Jezus geloven. Dat zul je zélf moeten doen!' Daarin had mijn opa natuurlijk helemaal gelijk. Niemand wordt door het geloof van een ander behouden, en ik ben nog altijd blij dat ik daar destijds op zo'n begrijpelijke manier op gewezen ben. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat ouders het geloof en het geloofsleven van hun kinderen niet kunnen beïnvloeden of daarin geen verantwoordelijkheid hebben. Gelukkig heb ik van jongs af aan gezien wat het geloof zowel voor mijn grootouders als voor mijn ouders betekend heeft.

Drie generaties gelovigen

De apostel Paulus herinnert zich in 2 Timoteüs 1:5 het ongeveinsde geloof (Gr. *pistis*) van Timoteüs, dat eerst gewoond heeft in zijn oma Loïs en in zijn moeder Eunice (of: Eunike), en naar zijn overtuiging ook in Timoteüs. Opmerkelijk is het dat hij vanuit Timoteüs niet naar diens moeder Eunice terugblikt, maar nog een generatie verder teruggaat, en wel naar zijn oma Loïs. Er loopt kennelijk een lijn van Loïs via Eunice naar Timoteüs. Het door Paulus in Timoteüs opgemerkte geloof was eerst aanwezig in oma Loïs, daarna in moeder Eunice – door Lucas aangeduid als 'een gelovige (Gr. *pistos*) Joodse vrouw' (Hand. 16:1), en daarna ook in Timoteüs.

Was het geloof van deze beide vrouwen dan erfelijk? Nee, Timoteüs geloofde zélf. Is er verband tussen hun geloof en dat van Timoteüs? Jazeker, dat is de strekking van Paulus' betoog. Timoteüs had weliswaar een persoonlijk geloof, maar op dezelfde manier als en naar het voorbeeld van zijn grootmoeder en moeder. Zij geloofden eerst, daarna geloofde hij. Van de gezinssituatie van Loïs weten we niets; van Eunice weten we slechts dat zij met een kennelijk ongelovige Griekse man getrouwd was (Hand. 16:2). Geen ideale situatie! Is zij tijdens haar huwelijk of later als weduwe tot bekering gekomen? Hoe dan ook, Timoteüs wordt niet als een gelovige van de volgende generatie geïntroduceerd, maar als een *discipel,* d.i. een leerling of volgeling die zijn Meester navolgt. Zijn geloof was dus merkbaar actief, zoals het kennelijk ook in het leven van Loïs en Eunice actief was geweest, of zoals de apostel het zegt, had *gewoond*.

Midden in de wereld

In de hemel hoeven we niet meer te geloven. Dat is typisch een activiteit die we in de wereld van nu uitoefenen. Die wereld ligt onder het beslag van haar overste (Joh. 12:31; 14:30; 16:11), de god van deze eeuw (2 Kor. 4:4), dat is de duivel. Die grote tegenstander zal daarom met beleid tegen de christenen optreden: hij wil graag dat hun leven in zijn domein onzichtbaar blijft (Gal. 5:22; Ef. 5:9), en hun mond gesloten (Hebr. 13:15). Daarom hebben gelovige ouders een grote verantwoordelijkheid en een mooie taak! Met vallen en opstaan proberen zij hun kinderen voor te leven wat het geloof in de Heer Jezus voor hen betekent, en bidden ze daarbij dat hun kinderen door hun woord en leven ook in de Heer Jezus gaan geloven (vgl. Joh. 17:20).

Is het geloof erfelijk?

Natuurlijk kan men niet het geloof van zijn ouders erven, zoals men bepaalde lichamelijke of geestelijke kenmerken van hen erft. Het geloof om behouden te worden is een gave van God (zie Ef. 2:8), en niet een erfenis van de ouders. Hoe zouden anders kinderen van ongelovige ouders ooit tot geloof kunnen komen? Toch gaat het te ver om te stellen dat wij als gelovige ouders hierin geen taak hebben. Wij heten juist *gelovigen* omdat wij ons, toen wij tot bekering kwamen, hebben *toevertrouwd* aan Iemand die dat vertrouwen waard is *en blijft!* In het Grieks is geloven en vertrouwen hetzelfde woord *pisteuoo*.

Of ook dit laatste voor ons werkelijkheid is, zal zeker door onze kinderen worden opgemerkt. Zij zien of voor ons het geloof slechts een soort levensverzekering is voor de eeuwigheid, of de levenshouding waardoor wij ons juist in dit aardse leven richten op de verheerlijking van de Heer Jezus. Wij mogen als christen-ouders bidden dat we onze kinderen niet in de weg staan om tot geloof te komen. We mogen er eveneens voor bidden dat zij in ons iets zien van de vreugde die het ons geeft te leven in dienst van Hem die ons liefheeft en ons van onze zonden verlost heeft door Zijn bloed (Openb. 1:5).

Peter Cuijpers

David, de geliefde

1 Samuël 16-20

'Jonatan sloot een verbond met David, omdat hij hem liefhad als zichzelf. Jonatan trok de mantel uit die hij droeg en gaf die aan David, ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel'.

(1 Sam. 18:3)

Jonatans liefde voor David (vervolg)

Op initiatief van Jonatan werd er een verbond met David gesloten. Om te laten zien hoe lief hij David had, trok hij de mantel uit die hij droeg en gaf die aan David. Ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel gaf hij aan David. Jonatan geeft zich hiermee niet alleen volledig aan David over, maar hij geeft ook te kennen dat de troon aan David toekomt. Wat een contrast met zijn vader! Saul was jaloers op David en wilde tegen elke prijs aan zijn troon vasthouden. Alleen al de gedachte dat het koningschap voor David zou zijn, maakte hem razend. Bij Jonatan is geen sprake van jaloezie. Het verbond dat hij met David sloot, was een daad van liefde – niet gedwongen, maar uit vrije wil.

Jonatan is het voorbeeld van een gelovige die dankbaar is voor het werk dat Christus op het kruis volbracht heeft. Jezus is niet alleen zijn Verlosser, maar ook zijn Heer. Door afstand te doen van mijn 'troon', plaats ik mij onder de heerschappij van de Heer Jezus. Het koningschap komt immers Hem toe! Jonatan legde heel zijn hebben en houden neer aan de voeten van David. Paulus achtte wat winst voor hem was om Christus' wil schade (Fil. 3:7-10). Johannes de Doper had maar één verlangen: *'Hij moet meer, maar ik moet minder worden'* (Joh. 3:30). Hoe staat het met mijn liefde voor de Heer Jezus. Durf ik het aan met Hem een liefdeverbond te sluiten? Heb ik mij al voor Hem ontwapend? Heb ik afstand gedaan van mijn 'troon'? Allemaal vragen die een graadmeter zijn voor onze liefde tot de Heer Jezus.

David had nog een lange weg van smaad en lijden te gaan vóórdat hij kon plaatsnemen op de troon. Toen de situatie aan het hof onhoudbaar werd, en hij moest vluchten voor Saul, keerde Jonatan terug naar de stad (1 Sam. 20:43). Zijn liefde voor David was er niet minder om geworden, maar hij kon het niet opbrengen om David te volgen in zijn verwerping. Degenen die David volgden in zijn verwerping, zijn helden geworden. In 2 Samuël 23 staan hun namen en daden genoteerd, maar de naam van Jonatan wordt niet vermeld. Zeker, hij was een held (vgl. 1 Sam. 14:1-15), maar hij behoorde niet tot Dávids helden!

Veel christenen gaan ver in hun liefde voor de Heer Jezus, maar niet allen zijn bereid Hem te volgen in Zijn verwerping en lijden. Laten wij onszelf beproeven en de oproep van Paulus ter harte nemen: *'Lijd mee verdrukking als een goed soldaat van Christus Jezus. Niemand die als soldaat dient, wikkelt zich in de zorgen van het leven, opdat hij hem behaagt die hem in dienst genomen heeft'* (2 Tim. 2:3-4).

'Toen Saul zag, dat hij zeer voorspoedig was, werd hij bang voor hem; maar geheel Israël en Juda hadden David lief, daar hij aan het hoofd van hen uittrok en terugkwam'.

(1 Sam. 18:15-16)

De liefde van geheel Israël en Juda voor David

Davids voorspoed maakte Saul bang. Hij zag zijn eigen troon wankelen en vreesde dat het koningschap voor David zou zijn (1 Sam. 18:8). Geheel Israël en Juda hadden David echter lief. Ook hier staat vermeld waarom het hele volk David liefhad: *'(…) daar hij aan het hoofd van hen uittrok en terugkwam'.* David was hun held, een geweldige strijder. In de strijd trok hij aan het hoofd van hen uit en was hij in de voorste linies te vinden. Geen vijand was tegen hem bestand; keer op keer behaalde hij de overwinning en kwam hij heelhuids terug.

De Heer Jezus is de strijd aangegaan tegen de duivel en zijn machten. Hij is het huis van de sterke binnengegaan en heeft de duivel gebonden en hem van zijn huisraad beroofd (Matt. 12:29). Demonen werden uitgedreven, zieken werden genezen en doden werden opgewekt. In Matteüs 21 staat de intocht van Jezus in Jeruzalem beschreven. Evenals bij David was het volk euforisch: *'Hosanna voor de Zoon van David! Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer! Hosanna in de hoogste hemelen!'* (Matt. 21:9). Jezus was de volksheld, maar nog geen week later riep het volk: *'Laat Hij gekruisigd worden!'* (Matt. 27:22). *'Volksgunst is ijdelheid'*, leert ons de wijze Prediker (Pred. 4:13-16).

Het ene moment is het *Hosanna*, en het andere moment is het: *Kruisig Hem!*

De liefde van het volk Israël voor David was ook heel betrekkelijk. Zolang hij aan het hoofd van hen uittrok en terugkeerde, was hij de gevierde man. Maar toen hij voor Saul moest vluchten, liet het volk het massaal afweten. Slechts een handjevol mensen met problemen voegden zich bij David (1 Sam. 22:2). En toen hij de inwoners van Keïla uit de macht van de Filistijnen bevrijdde, werd hij – als dank – door zijn eigen stamgenoten verraden (1 Sam. 23:1-13).

We kunnen vaststellen dat de liefde van het volk voor David zeer oppervlakkig was. Het was een euforische liefde, die weinig diepgang kende. Het ene moment was hij de gevierde man en het andere moment werd hij door zijn eigen volksgenoten verraden. Oppervlakkige liefde houdt geen stand. Ze is te vergelijken met het zaad dat op rotsachtige bodem valt (Matt. 13:5-6; 20-21). Het heeft niet veel aarde, en dus geen diepgang. Het is liefde die voortspruit uit emoties; terstond is ze er, en net zo snel is ze weer verdwenen!

'Toen evenwel de tijd was aangebroken, dat Merab, de dochter van Saul, aan David zou worden gegeven, werd zij aan Adriël, de Mecholatiet, tot vrouw geschonken. Mikal echter, de dochter van Saul, kreeg David lief'.

(1 Sam. 18:19-20)

Mikals liefde voor David

Saul had David beloofd dat zijn oudste dochter, Merab, hem tot vrouw gegeven zou worden. Echter op één voorwaarde: dat hij de oorlogen van de Here bleef voeren. Met dit listige plan hoopte Saul dat David op het slagveld door de Filistijnen gedood zou worden, en zij dus het vuile werk voor hem zouden opknappen (vs. 17). Toen dit plan echter mislukte, hield hij zich niet aan zijn woord. Merab werd aan Adriël, de Mecholatiet, tot vrouw geschonken.

Toen de oudste dochter van Saul niet meer beschikbaar was, verscheen er iemand anders op het toneel: Mikal, Sauls jongste dochter. Zij had haar oog op David laten vallen en kreeg hem lief. Dit was muziek in de oren van Saul. Opnieuw zette hij een dochter in om een einde te maken aan het leven van David. Zij mocht Davids vrouw worden, maar de voorwaarden werden aangescherpt. De bruidsprijs die David moest betalen, bedroeg honderd voorhuiden van Filistijnen (vs. 20-25). David stemde hiermee in. Binnen de kortste keren bezorgde hij Saul de gevraagde voorhuiden. Niet de gevraagde honderd, maar tweehonderd; dus het dubbele aantal. Sauls plan was opnieuw mislukt, en hem restte niets anders dan zijn dochter Mikal uit te huwelijken aan David (vs. 26-27). Eindelijk had hij begrepen dat de Here met David was. Voor de tweede keer staat er geschreven dat Mikal, de dochter van Saul, David liefhad (vs. 28).

In 1 Samuël 19 lezen we vervolgens dat Saul alles in het werk stelde om David te doden. Hij stuurde boden naar het huis van David om het te bewaken en hem 's morgens te doden (vs. 11). Mikal kreeg dit mee en stelde haar man ervan op de hoogte. Dezelfde nacht nog hielp ze hem om te vluchten, zodat hij aan een gewisse dood ontkwam. Toen David gevlucht was, bedacht Mikal het plan de terafim, een huisgod, op het bed te leggen, zodat het leek alsof David onder het kleed lag te slapen. Maar al snel kwam aan het licht dat Saul door zijn eigen dochter was bedrogen. Hij riep haar ter verantwoording, en ze antwoordde: *'David heeft me met de dood bedreigd als ik hem niet zou helpen'.* Met deze leugen redde zij haar leven, maar kwam er een smet op David te liggen. Uit wraak werd Mikal door Saul uitgehuwd aan Palti, de zoon van Laïs, uit Gallim (1 Sam. 25:44). Jaren later, toen David koning was geworden over Juda, vorderde hij zijn vrouw terug en werden zij met elkaar herenigd (2 Sam. 3:14). Hun relatie is echter nooit meer geworden wat het eens was. De geestelijke verwijdering tussen hen werd zichtbaar, toen David de wens in zijn hart kreeg om de ark terug te brengen naar Jeruzalem. Toen Mikal haar man zag huppelen en dansen voor het aangezicht van de Here, verachtte ze hem. Het laatste wat we van haar lezen, is dat ze kinderloos bleef tot de dag van haar dood (2 Sam. 6:16, 20-23).

Mikal bewees haar liefde voor David door hem te helpen bij zijn vlucht. Maar evenals haar broer Jonatan kon zij het niet opbrengen om samen met David te vluchten en te delen in zijn verwerping. Zij bleef alleen achter, en redde haar leven door David in een kwaad daglicht te stellen. Tijdens de periode van Davids verwerping werd zij de vrouw van een andere man, Palti. Pas toen David koning over Juda was geworden, werd ze weer herenigd met haar man. Over haar liefde tot David wordt niet meer gesproken. Integendeel, er wordt gezegd dat zij hem in haar hart verachtte, omdat hij zich voor het aangezicht van de Here gering had gedragen (2 Sam. 6:16). Dit wekte het misnoegen van de Here op, zodat Hij haar baarmoeder sloot en ze kinderloos bleef tot de dag van haar dood.

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

"Donker [van huid] ben ik,
maar bekoorlijk, dochters van Jeruzalem,
als de tenten van Kedar, als de tentkleden van Salomo"
(Hooglied 1:5).

Donker maar bekoorlijk

Nadat de bruid in het vorige vers in de kamers van de koning is gebracht, zegt ze iets over zichzelf. Het besef van die bevoorrechte plaats maakt haar niet hoogmoedig, maar nederig. Bij wat ze hier zegt, richt ze zich tot de *"dochters van Jeruzalem"*. We zullen vaker over hen horen. We zullen zien dat met de dochters van Jeruzalem ook gelovigen worden bedoeld, die weliswaar Christus liefhebben, maar niet zo'n brandende liefde voor Hem bezitten als de bruid die heeft. Ze zijn ook niet in staat om de relatie die de bruid heeft goed te begrijpen, juist omdat ze die brandende liefde niet hebben en die intieme relatie niet kennen. Het is alsof de bruid zich daarom tegenover hen verantwoordt over haar verhouding tot de bruidegom, en uitlegt wie zij voor hem is.

Donker

Ze spreekt uit dat ze *"donker"* is (vgl. Klaagl. 4:7-8). Ze zegt daarmee dat ze beseft wie ze van nature is. Dit is een belangrijk aspect voor onze relatie met de Heer Jezus. Als we spreken over de verhouding van liefde waarin we tot de Heer staan, moeten we tegelijk diep ervan doordrongen zijn dat we in onszelf 'donker', dat is zondig. De zonde is nog in ons. *"Als we zeggen dat we geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is niet in ons"* (1 Joh. 1:8). Dit maakt ons niet neerslachtig of moedeloos, maar de erkenning hiervan richt ons oog op de Heer Jezus, Die door Zijn werk op het kruis de kracht van de zonde heeft tenietgedaan voor ieder die gelooft (zie Rom. 6:6).

Bekoorlijk

De bruid laat er direct op volgen dat ze *"bekoorlijk"* is. Dat is ze in het oog van de bruidegom. Dat weet ze, ondanks het feit dat ze naar bevestiging zoekt. Wij mogen weten dat we door berouw en belijdenis vergeving van onze zonden hebben. Maar daar bovenuit mogen we ook weten dat God ons *"begenadigd"* of *"aangenaam gemaakt heeft in de Geliefde"* (Ef. 1:6). Toch kunnen we momenten of soms perioden in ons leven hebben dat dit besef niet zo levend is, dat onze gevoelens van dankbaarheid verflauwd zijn. Niet, dat we onze geloofszekerheid kwijt zijn. Dat niet, maar het gevaar is aanwezig dat onze zekerheid ons wat onverschillig maakt. We weten het zo goed, dat het ons niet meer verbaast en dat we ons niet meer erover verwonderen wat de Heer Jezus met en voor ons heeft gedaan, en hoe God ons nu ziet. Het eerste vuur van de liefde voor de Heer Jezus is gedoofd.

Dochters van Jeruzalem

Als de bruid zegt: *"Donker ben ik"*, dan spreekt daaruit een diepe overtuiging die ieder kind van God moet hebben. De woorden: *"Maar bekoorlijk"* die direct erop volgen, nemen deze overtuiging niet weg, maar maken het wonder van het bekoorlijk zijn alleen maar groter. Dat betekent voor ons het bewustzijn dat God ons in Zijn Zoon aanziet en dat wij kinderen van God zijn. Als we beide kanten met ons hart begrijpen, zullen we vurig blijven in onze liefde voor de Heer Jezus. Als we een van beide kanten vergeten of op een van beide kanten een onevenredig accent leggen, verliest ons geloofsleven zijn stabiliteit. We zullen, mede afhankelijk van ons karakter, vervallen in wetticisme enerzijds, of vleselijke vrijheid en zelfs vrijzinnigheid anderzijds.

Tenten van Kedar

Vervolgens gebruikt de bruid twee vergelijkingen, die een illustratie zijn van wat ze zojuist over zichzelf heeft gezegd. Ze is *"als de tenten van Kedar"* en ook *"als de tentkleden van Salomo"*. Kedar is een gebied dat buiten Israël ligt. Het wijst op een plaats buiten de zegen van God. Het overblijfsel dat in de toekomst tijdens de grote verdrukking uit het land zal zijn verjaagd en naar het buitenland zal zijn gevlucht, klaagt: *"Wee mij … dat ik woon in de tenten van Kedar"* (Ps. 120:5). De tenten van Kedar zijn zwart. Zo leven wij ook op aarde, in een wereld die in het boze ligt, waar het zwart van de zonde is. Daartoe behoort het zwart van onze zondige natuur. Maar door het geloof mogen we weten dat de zonde in ons is geoordeeld door het oordeel dat Christus heeft ondergaan op het kruis.

Het gevolg daarvan is dat we bekleed zijn met de gerechtigheid van God in Christus. Dat zien we in de

Tentkleden van Salomo

tweede vergelijking, die van *"de tentkleden van Salomo"*. We kunnen hierbij denken aan de schitterend, stralend witte gordijnen in het paleis van Salomo. We mogen weten dat we Christus hebben aangedaan, en dat we in Hem aangenaam gemaakt zijn voor God. Als we erover nadenken wat we waren en wat we nu geworden zijn, zullen we het met de psalmdichter zeggen: *"Die aan ons dacht in onze nederige staat"*. Om het vervolgens uit te jubelen: *"Want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig"* (Ps. 136:23). We hebben het alléén aan Zijn goedertierenheid te danken. Het zal ons dan gaan als Maria, die het uitzong toen haar werd gezegd dat zij de moeder van de Heer Jezus zou worden: *"Mijn ziel maakt de Heer groot, en mijn geest verheugt zich over God, mijn Heiland, omdat Hij de geringheid van Zijn slavin heeft aangezien"* (Luc. 1:46-48a).

Het voorwerp van de liefde van Salomo

Zoals het onaanzienlijke meisje uit Sulam, het herderinnetje, het voorwerp van de liefde van de grote koning Salomo is geworden, zo is het met ons gegaan. Wij waren van nature verdorven, verloren, nietswaardige, opstandige schepselen, maar zijn nu met de almachtige God, en de eeuwige Zoon, op de meest intieme wijze verbonden. Wij zijn de voorwerpen van Zijn liefde en delen in de gevolgen van Zijn werk. Wij delen in de plaats die Hij in de hemel heeft, en wij zullen delen in Zijn regering over hemel en aarde. Wordt het niet, hoe langer we erover nadenken en hoe beter we onszelf leren kennen, een steeds groter wonder?

Ondanks de grote verschillen

Er is nog een praktische opmerking te maken over het feit dat er tussen een plattelandsmeisje en een machtige vorst een verhouding van liefde bestaat. Er is tussen Salomo en de bruid een enorm verschil in opleiding, wijsheid, en rijkdom. Toch worden zij tot elkaar aangetrokken en verlangen ze naar elkaar.

Zo kan het ook vandaag zijn dat twee jonge mensen door de Heer bij elkaar worden gebracht, hoewel er tussen hen grote sociale en intellectuele verschillen zijn. De vraag is of er echte liefde is, want echte liefde overstijgt en overbrugt zulke verschillen. Een *gevoel* van liefde, verliefdheid, is geen basis. Het gaat om Goddelijke liefde, want alleen Goddelijke liefde kan afzien van dingen die in andere gevallen een obstakel zouden zijn.

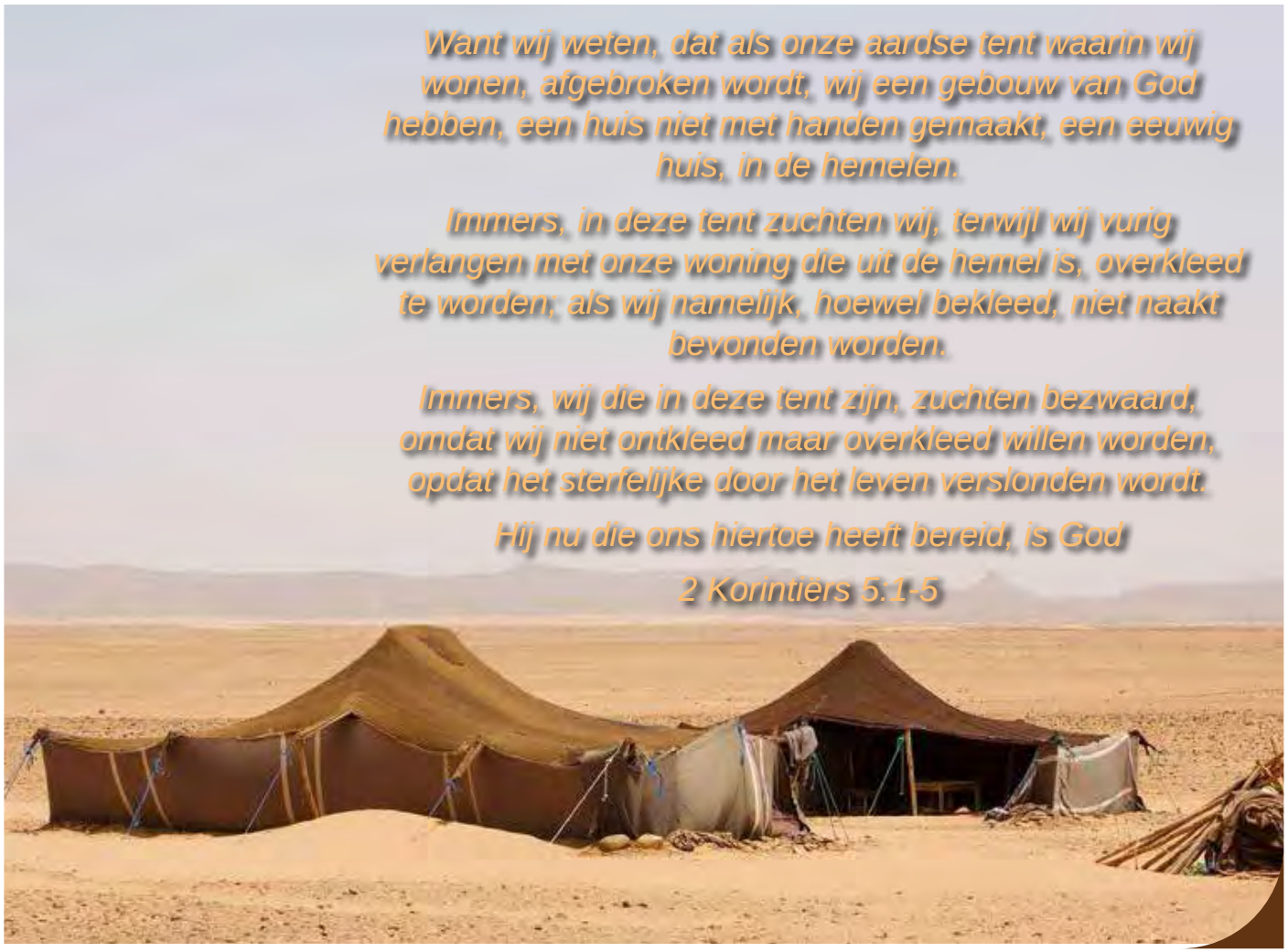

Vervolg van pag. 3

onze woorden, onze daden. Dit houdt ons in het juiste evenwicht en laat ons maat houden in alle dingen. Gebrek daaraan is altijd een gebrek aan wijsheid.

Gezeglijk. Dit is het tegengestelde van óngezeglijk. Degene die zich niet laat gezeggen, verdraagt geen tegenspraak. Hij is niet te bewegen om terug te komen op wat hij heeft besloten. Hij kan niet van gedachten veranderen of zelfs maar zijn oordeel wijzigen. Maar de gelovige die vervuld is met de wijsheid die van boven is, denkt niet dat zijn mening de enige is die waarde heeft. Hij denkt niet dat hij zich niet kan vergissen, als anderen een andere mening hebben. Hij wil luisteren naar wat hem gezegd wordt en aannemen wat op de Schrift gegrond is. Daarin openbaart hij een karaktereigenschap van de wijsheid die van boven is.

Vol barmhartigheid en goede vruchten. Zo bewijst de gelovige barmhartigheid ten opzichte van allen. Hij beseft hoe nodig het was dat hijzelf barmhartigheid ontving. En hij is als een boom die alleen maar goede vruchten voortbrengt, naar het voorbeeld van Hem die ons in profetische taal wordt voorgesteld in de psalmen (Ps. 112:4; 1:1-3). Er zijn geen slechte vruchten te zien, niets van de aardse, vleselijke, demonische wijsheid (Gal. 5:19-21; Jak. 3:16). Het leven uit God wordt geopenbaard, de vrucht van de Geest wordt getoond (Gal. 5:22). De karaktertrekken van Christus worden zichtbaar.

Onpartijdig. De ware wijsheid is onpartijdig. Als er jaloersheid en twistzucht is, is er altijd partijdigheid; en die beïnvloedt ons oordeel en leidt tot verwarring en allerlei kwaad. Als iemand blijk geeft van partijdigheid, leidt dit meestal – behalve tot onvermijdelijke twistgesprekken – ook tot het openbaren van een partijgeest. Dat kan leiden tot partijvorming in de gemeente, wat in strijd is met de waarheid van de eenheid van het lichaam, en bovendien tot het miskennen van wat wij zouden moeten verwerkelijken tot eer van Heer in de gemeente: *"Samengevoegd in liefde"* (Kol. 2:2). Dat alles is het werk van de vijand, met zijn duivelse wijsheid en door middel van werktuigen die hij soms vindt onder hen die toch van zijn heerschappij waren bevrijd!

Ongeveinsd. Ten slotte het zevende kenmerk: ongeveinsd. Ons uiterlijke gedrag moet beantwoorden aan onze innerlijke toestand. Men liegt dan niet meer tegen de waarheid door een schone schijn op te houden die niet overeenstemt met de toestand van het hart. Want dat is huichelen: *"Legt dan af alle boosheid, alle bedrog, huichelarij, afgunst en alle kwaadsprekerij"* (1 Petr. 2:1). *"De liefde zij ongeveinsd. Hebt een afkeer van het kwade; weest gehecht aan het goede"* (Rom. 12:9).

Moge God ons genade geven de karaktertrekken te vertonen van de wijsheid die van boven is. Hij alleen geeft deze wijsheid, in het besef dat die ons zo dikwijls ontbreekt en dat wij die zo nodig hebben om trouw te zijn in onze wandel. Laten wij tot Hem gaan, die aan allen mild geeft en zonder verwijt (Spr. 2:6; Jak. 1:5). Daar ligt onze hulpbron. Laten wij overvloedig eruit putten, opdat wij in staat zijn om het woord in praktijk te brengen: *"Kijk dus nauwkeurig uit hoe u wandelt, niet als onwijzen maar als wijzen"* (Ef. 5:15). Zo'n wandel is naar de gedachten van God, want een wijs zoon verblijdt zijn Vader (Spr. 10:1; zie ook 27:11 en 29:3).

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'…groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20

4388 RC Oost-Souburg Nederland

Telefoon: (0118) 467462

E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 3 - maart 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Auteur onbekend?

Deze maand:

1 Van de redactie

2 De albasten fles met kostbare balsem

4 Het heilig reukwerk

5 Van de werkvloer

6 De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!

7 Over het (wan)gedrag van weduwen

8 David, de geliefde

10 Het Hooglied

Het komt wel eens voor dat we niet weten van welke auteur een artikel afkomstig is. Persoonlijk vind ik dat onprettig. Het is zelfs zo dat als iemand iets anoniem zou willen laten publiceren in Rechtstreeks, wij daar als redactie niet mee akkoord zouden gaan. Want de naam van de auteur wordt standaard vermeld, gewoon in het kader van transparantie. Iemand staat voor wat hij geschreven heeft, of niet! Tevens biedt dat de mogelijkheid dat lezers de auteur bevragen over iets wat hij heeft geschreven. Maar als de auteur echt onbekend is? Dan kijken we nog beter dan anders naar de inhoud van het artikel. Welnu, met zo'n artikel van een onbekende auteur begint dit nummer van Rechtstreeks. Het gaat over Maria en haar albasten fles met kostbare balsem. Een citaat uit dit artikel, met een knipoog naar de auteur die bij ons helaas niet, maar bij de Heer wel bekend is: 'Maar de Heer, die door deze daad zo werd geëerd, heeft ervoor gezorgd dat Maria niet is vergeten. Hij heeft haar daad niet alleen goedgekeurd, maar ervoor gezorgd dat deze beschreven is in Gods Woord'.

Van de hand van *Hugo Bouter* vindt u deze keer een stevige studie over het heilig reukwerk. Dat is niet alleen maar een historische studie naar rituelen van lang geleden. Dit heilig reukwerk, zo lezen we, 'werd verbrand om een aangename geur te verspreiden en werd tweemaal per dag op het reukofferaltaar in het heilige als een gedurig offer aan God aangeboden. Het spreekt symbolisch van de voor God aangename persoonlijke heerlijkheden van onze Heer Jezus Christus Jezus, maar ook van de gebeden en de aanbidding van de heiligen – het priesterlijke gezelschap van hen die in het licht zijn, de gelovigen in Christus (vgl. Ps. 141:2; Openb. 5:8)'. Vergelijk ook het slot van dit artikel: 'Doordat wij op grond van het werk van Christus nu tot priesters zijn gemaakt voor Zijn God en Vader, mogen wij voortdurend het reukwerk van onze aanbidding opofferen op het gouden altaar dat vóór de troon is (vgl. 1 Petr. 2:5; Openb. 1:5-6; 8:3). Het is niet voor onszelf bedoeld, maar alleen om Zijn naam te verheerlijken en Hem groot te maken in onze liederen en gebeden'.

Van dezelfde auteur plaatsen we ook een deel van een pastorale brief aan een ernstig zieke gelovige. Aan het slot van een korte bestudering van het leven van Jakob staat: 'Deze gedachten kunnen ons bemoedigen, zelfs als we in stilte de dagen moeten doorbrengen op het ziekbed. Wij kunnen toch *aanbidders* zijn in geest en waarheid, en wij kunnen tevens in de positie zijn om anderen te *zegenen*. Dat is een groot voorrecht. En God die de harten kent, zal de aanbidding aannemen die Hem en Zijn Zoon, onze Heer Jezus Christus wordt toegebracht, zelfs als het misschien zonder woorden is'.

Werner Mücher schrijft over het boek Habakuk. Niet een boek dat we misschien regelmatig ter hand nemen, maar deze kleine profeet wijst op een indrukwekkende manier vooruit naar Christus. Kijkt u maar eens naar het volgende stukje: 'Het zinsdeel 'want komen zal het gewis; uitblijven zal het niet', wordt door de schrijver van Hebreeën onder de leiding van Gods Geest toegepast op de komst van *Christus*: *'Hij die komt, zal komen en niet uitblijven'* (Hebr. 10:37). Dat bepaalt ons erbij, dat we de Heer Jezus dagelijks moeten verwachten'.

De WoordStudie van mijn hand gaat deze keer over een moeilijke tekst, zowel qua vertaling als qua uitleg, over wangedrag van bepaalde jonge weduwen. We proberen erachter te komen wat Paulus precies bedoelde. Hij gebruikte namelijk een nogal buitenissig woord, in combinatie met Christus, dat lastig te vertalen is en zelfs in het Nederlands moeilijk met één woord kan worden weergegeven. De vertalers worstelen al lange tijd met dit woord.

Peter Cuijpers schrijft verder over David, de geliefde. Aan het eind blikt de auteur terug: 'Verschillende mensen zijn onder de aandacht gekomen, waarvan geschreven staat dat zij David liefhadden. En van allen moeten we vaststellen dat ze tekort schoten in hun liefde voor David. We spreken geen definitief oordeel over hen uit, want wie van ons kan zeggen dat hij niet tekortschiet in zijn liefde voor de Heer Jezus?'

In het slotartikel gaat *Ger de Koning* verder over Hooglied 1. Zomaar een les die de auteur trekt uit dit bijzondere boek: 'Een les voor ons is dat we niet op anderen moeten neerkijken als ze iets van hun verleden hebben verteld. Nog erger is het als we iemand voor de voeten werpen wat een slecht mens hij is, terwijl hij berouw over zijn zonden heeft getoond en ze heeft beleden. Dan moeten we naar elkaar kijken op de manier waarop de Heer Jezus naar ons kijkt'. Veel zegen bij het lezen van dit nummer gewenst! Namens de redactie, Gerard Kramer

Boswellia sacra (bron Wikipedia)

N.N.

De albasten fles met kostbare balsem

Matteüs 26:6-13

In deze bewogen tijden is het belangrijk te bedenken dat God alle dingen beziet in hun relatie tot Christus. Hij toetst alles naar deze norm. Alles wat gedaan wordt in betrekking tot Hem en vóór Hem, is kostbaar voor God. Buiten *Christus* is er niets dat eeuwigheidswaarde heeft. Men kan zich inspannen om lof van mensen te verwerven, maar als God het beproeft, kijkt Hij naar één ding: in hoeverre heeft het waarde voor *Christus*? De grote vraag is steeds: 'Heeft men dit gedaan voor Christus, en in Zijn naam?' Zo ja, dan zal het blijven bestaan en beloond worden. Zo nee, dan zal het worden afgewezen en verbranden.

Al wat...

Het komt er niet op aan wat andere mensen denken over iemands prestaties. Zij kunnen de persoon verheerlijken om wat hij gedaan heeft en zijn naam in de krant publiceren, of er in gezelschap lovend over spreken. Iemand kan een grote naam hebben als spreker, arts, schrijver, filantroop of hervormer. Maar als zijn werk geen verband houdt met de naam van Christus en het niet gedaan is voor *Hem* en tot Zijn eer, als het niet de vrucht is van de liefde van Christus die ons dringt, dan zal het meegevoerd worden door de wind als het kaf van de dorsvloer en in eeuwige vergetelheid verdwijnen. Maar als iemand rustig, nederig en onopvallend zijn taak verricht en geen naamsbekendheid om zijn werk geniet, dan kan de arbeid die hij in het verborgene voor Christus gedaan heeft, niet verborgen blijven. Zijn werk zal standhouden en beloond worden. De glimlach van de Meester is voldoende voor hem. Hij heeft er geen ogenblik aan gedacht de goedkeuring van medemensen te zoeken of hun ontevredenheid te vermijden. Zijn ogen zijn gericht op *Christus*, en hij werkt voor Hem. Zo iemand wordt beloond, hoewel hij niet werkte om de beloning maar liefde tot Jezus zijn motief was; en het werk dat hij gedaan heeft, zal niet verbranden.

gedaan werd...

Deze overwegingen zijn heel ernstig voor ieder die werkt om door *mensen* gezien te worden, maar vertroostend voor hen die slechts handelen onder het toeziend oog *van de Heer*. Het is goed in ons dienstwerk bevrijd te worden van de geest van de tegenwoordige eeuw en alleen in afhankelijkheid van de Heer te handelen, elke taak met Hem te beginnen, voort te zetten en te voltooien.

Laten we eens kijken naar de geschiedenis uit Matteüs 26, waar wij lezen: *"Toen nu Jezus in Betanië was in het huis van Simon de melaatse, kwam bij Hem een vrouw met een albasten fles met zeer kostbare balsem en goot die uit op Zijn hoofd, terwijl Hij aanlag"* (vs. 6-7). Wat was het doel van deze vrouw, toen zij naar het huis van Simon de melaatse ging? Ging zij ernaar toe om de fraaie vorm en het kostbare materiaal van haar albasten fles te laten bewonderen, of de mensen aan de heerlijke balsem te laten ruiken? Was het om door mensen geprezen te worden? Om door de vrienden van de Heer bewonderd te worden als iemand die bijzonder toegewijd was aan Christus? Absoluut niet! Hoe weten wij dat? Omdat God, de Schepper van alle dingen, die de geheimen van ons hart en de beweegredenen van onze daden kent, hier aanwezig was in de Persoon van Jezus van Nazaret. En Hij woog de daad van deze vrouw in Gods weegschaal en hechtte er het zegel van Zijn goedkeuring aan. Hij zou dat niet hebben gedaan als er enige twijfel over haar motieven was geweest, of een verkeerde reden aan ten grondslag had gelegen. Zijn heilige en onderzoekende blik drong door tot in de diepten van de ziel van deze vrouw. Hij wist niet alleen wat zij gedaan had, maar ook hoe en waarom zij het gedaan had. Daarom verklaarde de Heer: "Zij heeft een goed werk *aan Mij* verricht".

uit liefde...

tot Jezus...

Het enige doel van deze vrouw was dus de Persoon van Christus. Dat gaf waarde aan haar daad en de lieflijke geur hiervan steeg op voor God. Zij dacht niet aan zichzelf en wist absoluut niet dat miljoenen mensen het verhaal van haar toewijding zouden lezen: "Voorwaar, Ik zeg u: overal waar dit evangelie wordt gepredikt in de hele wereld, zal ook van wat deze heeft gedaan, gesproken worden tot haar gedachtenis" (vs. 13). Zij zocht die bekendheid niet en kon zich die ook niet voorstellen. Anders had dat alle lieflijkheid aan haar daad ontnomen en was haar offer beroofd van de welriekende geur.

Maar de Heer, die door deze daad zo werd geëerd, heeft ervoor gezorgd dat Maria niet is vergeten. Hij heeft haar daad niet alleen goedgekeurd, maar ervoor gezorgd dat deze beschreven is in Gods Woord. Zijn goedkeuring was genoeg voor Maria. Zij kreeg te maken met de verontwaardiging van de discipelen, die haar van verspilling beschuldigden. Het was voldoende voor haar dat zij het hart van de Heer verkwikte, het gedrag van anderen deerde haar niet. Zij had van tevoren niet stilgestaan bij de goedkeuring of de afkeuring van mensen. Van begin tot eind was haar doel: *Christus*. Vanaf het ogenblik dat ze het flesje meenam en het brak om de inhoud over Zijn heilige Persoon te gieten, dacht zij alleen aan *Hem*. Zij had intuïtief aangevoeld wat bij

dat houdt...

de Heer paste en wat voor Hem aangenaam was in de ernstige situatie waarin Hij Zich bevond. Zij deed het met bijzondere tact. Zij dacht niet aan de waarde van haar reukwerk. De Heer was voor haar tienduizend maal meer waard om te ontvangen. Wat de armen betrof, daar stond zij ongetwijfeld ook welwillend tegenover. Maar Jezus was voor haar méér waard dan alle armen ter wereld.

Kortom, het hart van deze vrouw was vervuld met Christus, en dat verleende een speciaal karakter aan haar daad. Anderen mochten het verlies noemen, maar we kunnen zeker ervan zijn dat niets van wat gedaan wordt voor Jezus, een verlies is. Dat dacht Maria ook en ze had gelijk. Hem te eren, vlak voordat de wereld en de macht van de duisternis zich tegen Hem zouden keren: dat was de hoogste dienst die een mens of een engel Hem kon bewijzen. De Heer Jezus zou het offer van Zijn leven brengen. De schaduwen werden langer en de duisternis dikker. Het kruislijden was nabij. En Maria, die dit alles aanvoelde, wilde het lichaam van haar Heer van tevoren balsemen.

zijn waarde...

Merk op dat de Heer haar onmiddellijk verdedigde en haar in bescherming nam, toen de verontwaardiging van hen die beter hadden moeten weten de overhand kreeg: *"Jezus echter, die dit wist, zei tot hen: Waarom valt u de vrouw lastig? Want zij heeft een goed werk aan Mij verricht. Want de armen hebt u altijd bij u, Mij echter hebt u niet altijd. Want dat zij deze balsem op mijn lichaam heeft gegoten, heeft zij gedaan voor mijn begrafenis. Voorwaar, Ik zeg u: overal waar dit evangelie wordt gepredikt in de hele wereld, zal ook van wat deze heeft gedaan, gesproken worden tot haar gedachtenis"* (vs. 10-13). Wat een prachtig pleidooi! Hiervoor moesten menselijke minachting en onbegrip wel verdwijnen, zoals de ochtendmist voor de stralen van de opgaande zon: *"Waarom valt u de vrouw lastig? Want zij heeft een goed werk aan Mij verricht*".

Dit onderscheidt deze daad van alle andere goede werken. Het is een *goed werk dat aan Hemzelf is verricht*. Alles moet gewaardeerd worden in relatie tot Christus Zelf. Iemand zou de hele wereld kunnen vervullen met daden van liefdadigheid. Hij zou die met vorstelijke hand kunnen verbreiden en zijn hele bezit kunnen weggeven om de armen te verzorgen. Hij zou volgens zijn godsdienstige plichten tot het uiterste kunnen gaan en ondanks dat alles toch niets gedaan kunnen hebben waarvan Christus kan zeggen: 'Dat was een goed werk aan *Mij* gedaan'.

Richt dus uw oog bij alles wat u doet op de Meester. Hij moet het doel zijn van uw arbeid, ook van de geringste dienst. Probeer datgene te doen waarvan Hij kan zeggen: 'Dat is een goed werk aan Mij gedaan'. Bekommer u niet om wat de wereld in haar onbegrip zou kunnen zeggen over wat u doet. Maar giet het reukwerk uit de albasten fles over de Persoon van de Heer. Let erop dat alles wat u doet de vrucht is van uw achting voor Hem. Wees ervan verzekerd dat Hij uw werk zal waarderen. Hij zal het erkennen tegenover alle gelovigen. Zo was het ook bij de vrouw in ons hoofdstuk. Zij dacht alleen aan de Heer en aan het uitgieten van de balsem op Zijn hoofd. Haar daad wordt ons hier meegedeeld in het evangelie. Koninkrijken zijn elkaar opgevolgd, ze hebben gebloeid en zijn daarna vergeten. Er zijn monumenten opgericht ter gedachtenis van het menselijk genie of van daden van barmhartigheid en menslievendheid. Ze zijn tot stof vergaan, maar de daad van deze vrouw *blijft* in herinnering. De hand van de Meester heeft voor haar een gedenkteken opgericht, dat nooit vergaat. Laten wij haar voorbeeld navolgen in de huidige tijd, waarin zoveel werken van liefdadigheid worden verricht. Laten onze daden voortkomen uit een hart dat de verworpen en gekruisigde Heer liefheeft.

en zal...

Niets stelt het hart meer op de proef dan het kruis. Dat is de weg die de verworpen Jezus van Nazaret moest gaan. Het gaat niet om godsdienstige plichten, godsdienst is niet *Christus*. Laten we eens kijken naar de voorgaande perikoop in Matteüs 26. In het paleis van de hogepriester Kajafas waren de priesters en de oudsten van het volk bijeen (vs. 3). In dit gedeelte vinden we de godsdienst in haar voornaamste gedaante. Laten we bedenken dat de priesters en de oudsten door het volk werden beschouwd als de predikers van het onderwijs en het hoogste gezag in godsdienstige zaken. Zij zouden deze taak van God hebben ontvangen volgens de inzettingen van Mozes. Deze vergadering in het huis van Kajafas bestond niet uit Griekse of Romeinse priesters of wichelaars, maar uit de leiders van het Joodse volk.

En wat deden ze tijdens hun plechtige beraad? *"Zij beraadslaagden dat zij Jezus met list zouden grijpen en doden"* (vs. 4). Laten wij hierover nadenken. Het waren geleerde, invloedrijke mensen en toch haatten zij Jezus en kwamen zij samen om Hem met list te vangen en ter dood te brengen. Deze mensen konden u vertellen over God en de Mozaïsche eredienst, de wet, de sabbat en alle plechtige inzettingen van het jodendom. Maar zij haatten Christus. Mensen kunnen heel godsdienstig zijn, gidsen en leiders voor anderen, en toch de Christus van God *haten*. Dit is de les die wij leren in de voorhof van Kajafas, de hogepriester. Godsdienst is niet *Christus*. Integendeel, godsdienstige mensen zijn dikwijls de ergste vijanden van onze geliefde Heer.

blijven bestaan

'Maar,' zult u misschien zeggen, 'de tijden zijn veranderd. De godsdienst is nu zo nauw met de naam van de Heer Jezus verbonden, dat een godsdienstig iemand niet om Jezus heen kan'. Is dat werkelijk zo? Wij moeten constateren dat de naam van Jezus ook veracht wordt in de christenheid, net zoals Hij gehaat werd in het paleis van Kajafas. Iedereen die Hem wil volgen, wordt net zo gehaat als Hij. Het is niet moeilijk om aan te tonen dat de Heer Jezus nog steeds verworpen is in de wereld. Waar hoort men Zijn naam uitspreken? Als u over Hem begint, waar dan ook – in gezelschap, in de trein, op de boot, in een restaurant – dus op elke plaats waar mensen zijn, steeds zult u te horen krijgen dat men dit onderwerp niet gepast vindt. U mag over alles praten, over politiek, geld, zaken, vermaak, alle mogelijke zaken: men zal u welwillend aanhoren. Maar zodra u over de Heer Jezus wilt spreken, geeft men niet thuis. Op straat zal het publiek blijven stilstaan om te luisteren naar een zanger of te kijken naar een goochelaar. Niemand zal hun een strobreed in de weg leggen.

Vervolg op pagina 12

Commiphora myrrha

Hugo Bouter e.a.

Het heilig reukwerk

"De Here zei tot Mozes: Neem u welriekende stoffen: druipende hars, onyx en galbanum, welriekende stoffen en reine wierook, in gelijke delen. Gij zult dit alles maken tot een reukwerk, een mengsel, zoals een zalfbereider bereidt, gezouten, zuiver, heilig" (Ex. 30:34-35).

Voorschriften voor de priesters

Het heilig reukwerk (Hebr. *qetoret*) in de Bijbel was een mengsel van geurige stoffen. Het bestond uit vier ingrediënten: druipende hars, onyx, galbanum en reine wierook, in gelijke delen. Het moest gezouten zijn, evenals al de offergaven (Ex. 30:35; Lev. 2:13; Marc. 9:49 HSV). Het werd verbrand om een aangename geur te verspreiden en werd tweemaal per dag op het reukofferaltaar in het heilige als een gedurig offer aan God aangeboden. Het spreekt symbolisch van de voor God aangename persoonlijke heerlijkheden van onze Heer Jezus Christus Jezus, maar ook van de gebeden en de aanbidding van de heiligen – het priesterlijke gezelschap van hen die in het licht zijn, de gelovigen in Christus (vgl. Ps. 141:2; Openb. 5:8).

Het reukwerk en het vuur werden in een gouden reukschaal of reukvat overgebracht naar het reukofferaltaar om daar ontstoken te worden. Voor de bereiding van het reukwerk dat in de tabernakel moest worden verbrand, waren nauwkeurige voorschriften gegeven. Het reukwerk was een samenstelling van diverse welriekende specerijen, waaronder zuivere wierook. Het moest worden bereid naar de werkwijze van een apotheker of zalfbereider. Niemand mocht het voor eigen gebruik maken; wie dat deed, werd afgesneden van Gods volk (Ex. 30:34-38). Vreemd reukwerk, dat niet volgens het wettelijk voorschrift was klaargemaakt, of niet was ontstoken door vuur van het brandofferaltaar, was verboden (Lev. 6:13; 10:1).

Het reukwerk moest voortdurend worden verbrand op het gouden reukaltaar, dat vóór het voorhangsel stond dat het allerheiligste afsloot. Dit hield in dat het zowel 's morgens als 's avonds gebeurde: *'Aäron nu zal daarop welriekend reukwerk in rook doen opgaan; elke morgen, wanneer hij de lampen in orde maakt, zal hij het in rook doen opgaan. Ook wanneer Aäron de lampen aansteekt in de avondschemering, zal hij het in rook doen opgaan voor het aangezicht des Heren als een bestendig reukwerk voor uw geslachten'* (Ex. 30:7-8). Ondertussen werden dus ook de lampen van de kandelaar in orde gemaakt en werd bovendien in de voorhof rond die tijd het dagelijks brandoffer gebracht. Blijkbaar moest een gedeelte van het reukwerk – uiterst fijngewreven – ook worden neergelegd vóór de ark van het verbond in het allerheiligste, om de plaats van samenkomst tussen God en Mozes in de ontmoetingstent te heiligen (Ex. 30:36).

Op de Grote Verzoendag moest reukwerk op gloeiende kolen worden gelegd in een vuurpan of wierookvat en door de hogepriester in het heilige der heiligen worden gebracht, opdat de rook het verzoendeksel dat op de getuigenis is, zou bedekken en de hogepriester niet zou sterven. De hogepriester mocht het verzoendeksel, de troon van Jahweh, niet zonder de bedekkende wolk van het reukwerk naderen. Het reukoffer typeert zoals gezegd de persoonlijke voortreffelijkheid van onze Heer, die met Zijn eigen bloed – het bloed van een eeuwige verzoening – is binnengegaan in het hemelse heiligdom (vgl. Lev. 16:12-13; Hebr. 9:14, 24).

Spijsoffers, plengoffers en reukoffers vormden samen de onbloedige offers in Israël. De afgodendienst kende eveneens reukoffers. In Israël waren helaas vele hoogten waar reukwerk en offers werden verbrand (zie o.a. 1 Kon. 22:44). Het branden van reukwerk voor Baäl en andere valse goden wordt regelmatig vermeld (vgl. Jer. 1:16; 7:9).

De bestanddelen van het reukwerk

De wierook, het laatste bestanddeel van het reukoffer, wordt onderscheiden van de eerste drie geurige specerijen (Ex. 30:34). Wierook werd ook wel afzonderlijk als reukwerk gebruikt. Bij de bereiding van het reukwerk voor de tempeldienst probeerde men het in de vijzel zo klein mogelijk te stoten, wat een beeld is van het lijden van Christus en de verbrijzeling die Hij onderging (vgl. Jes. 53:5, 10). Dat de wierook zuiver of rein moest zijn, beklemtoont de reinheid van Zijn Persoon. Hij was geheel zonder zonde (2 Kor. 5:21).

Wierook was een doorzichtig, gomachtig hars, afkomstig van verschillende struiken en bomen van de *Boswellia* familie. Het melkachtige sap uit de boom heette *olibanum*, d.i. olie van Libanon. Deze boomsoort kwam voor in het Arabisch schiereiland en Noord-Afrika, maar in het subtropische Jordaandal zijn er ook aanplantingen geweest. De Hebreeuwse naam *lebonah* (Gr. *libanos*) is afgeleid van wit, glanzend – wat verwijst naar de melkachtige kleur. Wierook was een bestanddeel zowel van het heilig reukwerk als van het spijs- of graanoffer (Ex. 30; Lev. 2).

Maar het eerste bestanddeel van het reukwerk, zoals het hier wordt beschreven, was mirresap (SV), of druipende hars (NBG en HSV). Dit was een gomhars uit de *Commiphora* boom; het werkte desinfecterend en werd ook gebruikt bij het balsemen. Het tweede ingrediënt was oniche (SV), of onyx (NBG en HSV), dat mogelijk afkomstig was van de *Bdellion* struik (zie pag. 5). De derde welriekende specerij was galban (SV), of galbanum (NBG en HSV), die afkomstig was uit de wortels van bepaalde aromatische planten. Deze stof heeft evenals mirre een bittere smaak en werd gebruikt als geneesmiddel, maar ook als grondstof voor parfums.

De specerijen werden gewonnen door insnijdingen of inkepingen te maken in de betreffende bomen of struiken, het sap druppelde er dan spontaan uit en werd al spoedig hard. Dit spreekt van het bittere lijden dat Christus volkomen geduldig heeft ondergaan, en van de slagen die Hem zijn toegebracht. Door Zijn striemen is ons genezing geworden. Maar al het lijden diende uiteindelijk tot verheerlijking van Zijn God en Vader. Doordat wij op grond van het werk van Christus nu tot priesters zijn gemaakt voor Zijn God en Vader, mogen wij voortdurend het reukwerk van onze aanbidding opofferen op het gouden altaar dat vóór de troon is (vgl. 1 Petr. 2:5; Openb. 1:5-6; 8:3). Het is niet voor onszelf bedoeld, maar alleen om Zijn naam te verheerlijken en Hem groot te maken in onze liederen en gebeden.

Hugo Bouter

Van de werkvloer

Ziek zijn, en toch aanbidden

Uit een pastorale brief

Nu u op een ernstig ziekbed geworpen bent, wil ik u graag wijzen op de geschiedenis van de aartsvader Jakob. Hij was op hoge leeftijd nog naar Egypte verhuisd op uitnodiging van zijn zoon Jozef, die op wonderlijke wijze onderkoning van Egypte was geworden. Jakob was toen 130 jaar oud en hij leefde daarna nog 17 jaar in het land Gosen (Gen. 47:27-28). Die verandering in zijn situatie was voor hem natuurlijk niet eenvoudig geweest, maar de God van zijn vader Isaak was aan hem verschenen te Berseba en had hem bemoedigd op de reis naar Egypte (Gen. 46:1-7).

Evenals Jakob weten wij niet precies wat het getal zal zijn van onze levensjaren. Zelfs aan zeer hoge leeftijden kan de Heer nog een aantal jaren toevoegen. Deze 17 jaren in de nabijheid van zijn zoon Jozef, die als jongeman van ca. 17 jaar oud was verkocht door zijn broers en om wie de aartsvader zoveel verdriet had gehad, zijn voor vader Jakob ongetwijfeld een bijzondere toegift geweest en een bewijs van Gods gunst en goedheid jegens hem. Ik hoop dat dit voorbeeld uit de Schrift u in uw situatie zal bemoedigen.

Na deze gelukkige jaren kwam voor Jakob toch het moment dat hij afscheid moest nemen van Jozef en ook van zijn andere zoons, en beslissingen moest nemen met betrekking tot zijn eigen begrafenis. Wij lezen hierover in de laatste verzen van Genesis 47. Jakob wordt dan bij zijn *nieuwe* naam Israël (d.i. ‘strijder Gods’) genoemd. Het is zo mooi te lezen dat dit gedeelte eindigt met dankbaarheid en aanbidding jegens God: *‘En Israël boog zich aanbiddend neer aan het hoofdeinde van het bed’* (Gen. 47:31).

In Genesis 48 volgt dan nog het gebeuren waarbij Jakob de zonen van Jozef adopteerde als zijn eigen zoons en hen ook *zegende* als zodanig. In Hebreeën 11:21 wordt hiernaar verwezen, en wij lezen daar vanuit de Griekse Septuaginta-vertaling het volgende: *‘Door het geloof zegende Jakob bij zijn sterven elk van de zonen van Jozef en hij aanbad [leunend] op het uiteinde van zijn staf’*. De *Hebr*. woorden voor ‘bed’ en ‘staf’ hebben dezelfde letters (medeklinkers), en dat verklaart het verschil in lezing met Genesis 47.

Maar het gaat ons nu om de uitdrukking dat hij *aanbad*. Op zijn ziekbed, dat zijn sterfbed zou worden, was de aartsvader Jakob een *aanbidder* geworden. Het is niet gering dat dit na een leven vol beproevingen en wederwaardigheden van hem wordt meegedeeld in de Schrift. En als we de lezing ‘staf’ volgen, kunnen we eraan denken dat Jakobs pelgrimsreis bijna ten einde was en dat hij zijn pelgrimsstaf mocht teruggeven aan de Herder, die hem zijn leven lang had geleid, de Engel die hem had verlost uit alle nood (Gen. 48:15-16).

Deze gedachten kunnen ons bemoedigen, zelfs als we in stilte de dagen moeten doorbrengen op het ziekbed. Wij kunnen toch *aanbidders* zijn in geest en waarheid, en wij kunnen tevens in de positie zijn om anderen te *zegenen*. Dat is een groot voorrecht. En God die de harten kent, zal de aanbidding aannemen die Hem en Zijn Zoon, onze Heer Jezus Christus wordt toegebracht, zelfs als het misschien zonder woorden is.

Met een hartelijke groet en zegenwens, H.B.

Commiphora wightii (Bdellion, Bedolah, ook bekend als Indiase balsemhars-boom, gugal, guggul, gugul, of Mukul mirre boom) is een bloeiende plant uit de familie Burseraceae.

De guggul plant is te vinden van Noord-Afrika tot Centraal-Azië, maar komt het meest voor in het noorden van India. Hij geeft de voorkeur aan droge en semi-droge klimaten en is tolerant ten opzichte van arme grond.

Deze maximaal 4 meter hoge struik of boom heeft een dunne papierachtige bast. De takken zijn doornachtig. De bloemen zijn rood tot roze, met vier kleine bloemblaadjes. De kleine ronde vruchten worden rood wanneer ze rijp zijn (Bron: Wikipedia).

Werner Mücher

De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!

Inleiding tot de profeet Habakuk

Detail standbeeld van Habakuk, Donatello, Florence (Wikipedia).

Enkele eeuwen later hield Paulus, de grote apostel van de volken, dit vers uit Habakuk voor aan ongelovige Joden in Klein-Azië. We krijgen de indruk dat hij daarbij niet slechts dacht aan de verwoesting van Jeruzalem, maar ook aan het machtige werk van God met het oog op de bekering van de heidenen (Hand. 13:38-41). Concreet gaat het hier in Habakuk echter om het feit dat God de wereldmacht Assyrië zou aflossen door een nieuwe wereldmacht, namelijk de Chaldeeën, d.i. Babylonië. De Assyriërs hadden de stammen van het noordelijke rijk al in gevangenschap gevoerd, en er bestond dus gegronde angst dat zij ook de stammen van het zuidelijke rijk in ballingschap zouden voeren. Tijdens de regering van Hizkia waren ze al gekomen en wilden ze Juda en Jeruzalem veroveren (Jes. 36-38). Maar nee, God zou nu de Chaldeeën[1] verwekken en zij zouden Assyrië vernietigend verslaan en ten slotte door God als tuchtroede worden gebruikt voor het zuidelijke rijk.

Dan geeft God in Habakuk 1:6-11 een beknopte beschrijving van deze vijand:

1. hij is grimmig en onstuimig en neemt in bezit wat hem niet toebehoort;
2. het is een schrikkelijk en vreselijk volk, het neemt het recht in eigen handen;
3. het zijn ongelooflijk snelle veroveraars;
4. de vijand komt om geweld te bedrijven en hij maakt veel gevangenen;
5. hij veracht koningen en machthebbers en gebruikt bijzonder strategische technieken;
6. hij maakt zichzelf schuldig en verheft zijn eigen kracht tot afgod.

Habakuks reactie

Na de aankondiging van de komst van deze verschrikkelijke vijand, wendt de profeet zich in de verzen 12-17 tot God, die hij aanspreekt met de woorden: *'Here, mijn God, mijn Heilige'*. Hij weet dat God ook in het oordeel genade zal bewijzen, zodat niet het hele volk zal omkomen. Maar God zal hen tuchtigen.

Toch stelt hij God de vraag waarom Hij de plunderaars laat begaan en zwijgt, wanneer de goddeloze Chaldeeën hem verslinden die rechtvaardiger is dan zij (Juda). Kan God zwijgend toezien, wanneer de vijand het volk als vissen verzamelt in zijn net en hij voortdurend volken doodt zonder mededogen?

God geeft opnieuw antwoord

Nu wacht Habakuk gespannen af wat God hem zal antwoorden. Hij vergelijkt zijn verwachtingsvolle gedrag met dat van een wachter, die op zijn wachttoren gaat staan (2:1). Habakuk wacht niet tevergeefs. God geeft hem spoedig antwoord (2:2-20), en Hij roept hem ertoe op het gezicht duidelijk op tafels op te schrijven, opdat men het in het voorbijlopen zal kunnen lezen.[2]

Het visioen heeft betrekking op de toekomst; maar als het uitblijft tot de bestemde tijd, moet de profeet het toch volhardend verwachten. Het zinsdeel 'want komen zal het gewis; uitblijven zal het niet', wordt door de schrijver van Hebreeën onder de leiding van Gods Geest toegepast op de komst van *Christus*: *'Hij die komt, zal komen en niet uitblijven'* (Hebr. 10:37). Dat bepaalt ons erbij, dat we de Heer Jezus dagelijks moeten verwachten.

In vers 4 – dat zeker het bekendste vers van deze kleine profeet is – plaatst God de ootmoedige rechtvaardige tegenover de hoogmoedige tegenstander en zegt van hem: *'(...) maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven'*. Dat is het geheim van de rechtvaardige: hij leeft door het geloof, door zijn vertrouwen op God. Ondanks het verval onder Gods volk en het oordeel dat dreigt te worden uitgevoerd door een volk dat nog méér verdorven is, vervolgt de rechtvaardige zijn weg en leeft hij door geloof. Hij vertrouwt erop dat de dingen God niet uit de hand lopen en dat Hij Zijn volk op Zijn tijd zal tuchtigen. Hij weet tevens dat God de vijand, die Hij voor dit gericht en voor de tuchtiging gebruikt, uiteindelijk ook zal oordelen.

1) 'Chaldea' is de naam van het zuidelijke deel van Babylonië. Het gebruik van deze naam in de Schrift maakt echter duidelijk dat hiermee de bewoners van heel Babylonië worden bedoeld. Dat geldt in het bijzonder voor de boeken Jesaja, Jeremia en Ezechiël.

2) Het lezen in het voorbijlopen betekent dat de tekst zo duidelijk is opgeschreven, dat men die in het voorbijgaan kan lezen wanneer de boodschap aan anderen wordt verkondigd. Het Woord van God moet steeds verder worden verbreid en worden doorgegeven aan degenen die wij op onze weg ontmoeten.

Gerard Kramer

Over het (wan)gedrag van weduwen

In 1 Timoteüs 5 staat een moeilijke tekst, zowel qua vertaling als qua uitleg, over wangedrag van bepaalde jonge weduwen. In deze WoordStudie proberen we erachter te komen wat Paulus precies bedoelde. Hij gebruikt namelijk een nogal buitenissig woord, in combinatie met Christus, dat lastig te vertalen is en zelfs in het Nederlands moeilijk met één woord kan worden weergegeven. De vertalers worstelen al lange tijd met dit woord.

Om welk Grieks woord gaat het?

Het gaat om de woordgroep *katastrèniaoo tou Christou* in 1 Timoteüs 5:11. We gaan eerst na hoe deze woordgroep (in de vertaling onderstreept) in een aantal Bijbelvertalingen[1] wordt weergegeven:

* SV: want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zo willen zij huwelijken;
* NBG: want wanneer de zinnen haar van Christus aftrekken, willen zij huwen;
* TE: want wanneer zij zich in zinnelijkheid tegen Christus keren, willen zij trouwen;
* WB: want hun zinnen trekken hen licht af van de dienst van Christus, dan willen zij opnieuw trouwen;
* NB: want wanneer hun zinnen hen van Christus vervreemden, willen zij trouwen;
* NBV: wanneer hun hartstocht hen van Christus vervreemdt, zullen zij weer willen trouwen;
* HSV: want als zij door het volgen van hun lusten zich afkeren van *de dienst van* Christus, willen zij trouwen;
* BGT: want die willen toch weer trouwen. Want als zij weer seksuele verlangens krijgen, dan geven zij hun trouw aan Christus op.

Evaluatie

→ Vier vertalingen – NBG, TE, WB, NB – vertalen iets met ‘zinnen’ of ‘zinnelijkheid’. ‘Zinnelijk’ betekent ‘op de lichamelijke driften betrekking hebbend’. Dat is ruimer dan alleen het seksuele.

→ Drie vertalingen – NBV, HSV, BGT – kiezen voor een vertaling die volledig in de seksuele sfeer ligt, en vertalen iets met ‘hartstocht’, ‘lusten’, ‘seksuele verlangens’.

→ De SV vertaalt iets wat voor de moderne lezer in deze samenhang niet direct begrijpelijk zal zijn, namelijk ‘weelderig geworden’.

De Griekse woordgroep en de jonge weduwen

Een probleem is dat het belangrijkste woord van de Griekse woordgroep, het werkwoord *katastrèniaoo,* alleen in 1 Timoteüs 5:11 voorkomt. Het komt ook niet voor in de LXX, de Griekse vertaling van het Oude Testament. Bauer[2] beschrijft het woord als ‘geleid worden door zinnelijke driften’. De verkorte vorm *strèniaoo* komt echter wél voor in het Nieuwe Testament, nl. in Openbaring 18:7, 9 in de betekenis van ‘weelderig leven’. Dit woord heeft echter tegelijk de betekenis van ‘een wellustig leven leiden’. Kennelijk gaat het bij *(kata) strèniaoo* om een *combinatie* van een zowel op comfort en weelde als op seksuele bevrediging gerichte manier van leven[3].

Paulus wilde niet dat jonge weduwen door de gemeente werden onderhouden. Zij liepen het gevaar zich dan volledig op eigen comfort en genot te richten, en daardoor op het krijgen van een nieuwe man die dit mogelijk zou maken – en dit alles blijkbaar op zo’n ik-gerichte manier dat Christus volledig buiten beeld raakte. Hun genotzuchtige leven, dat in niets meer deed denken aan het leven als gelovige vrouwen dat zij kennelijk eerst hadden geleid, werd zichtbaar in een leven van ledigheid, praatziekte en bemoeizucht. Feitelijk keerden ze zich daarmee tegen Christus. Zulke weduwen moest Timoteüs afwijzen: hun eigen wil stond immers centraal.

Opmerkelijk genoeg zegt Paulus in het vervolg (vs. 14) dat hij wil dat jonge weduwen trouwen! Maar dan gaat het niet om de volledig ik-gerichte wensen die jonge weduwen tot de zojuist beschreven denkwijze en praktijk brengen, maar om de wil van Paulus als apostel van Christus. Dan ligt het accent volledig op het ontstaan van een nieuwe verbintenis die in overeenstemming met Gods wil is en waar ook voor de buitenwereld een goed getuigenis van uitgaat.

1) SV = Statenvertaling; NBG = vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap; TE = Telosvertaling; WB = Willibrordvertaling; NB = Naardense Bijbel; NBV = Nieuwe Bijbelvertaling; HSV = Herziene Statenvertaling; BGT = Bijbel in Gewone Taal.

2) Walter Bauer, *Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur*, New York 5e druk 1971.

3) Zie James Hope Moulton & George Milligan, The Vocabulary of the Greek Testament illustrated from the papyri and other non-literary sources, Grand Rapids, Michigan, reprint 1985, p. 592.

Peter Cuijpers

David, de geliefde

1 Samuël 16-20

'Toen evenwel de tijd was aangebroken, dat Merab, de dochter van Saul, aan David zou worden gegeven, werd zij aan Adriël, de Mecholatiet, tot vrouw geschonken. Mikal echter, de dochter van Saul, kreeg David lief'.

(1 Sam. 18:19-20)

Mikals liefde voor David vv.

Zoals bij velen begon haar relatie met David goed, en eindigde die slecht. Van de eerste liefde was weinig of niets overgebleven (vgl. Openb. 2:4). Haar liefde voor David begon barsten te vertonen, toen ze hem vals beschuldigde om op die manier haar eigen leven te redden. Dit kan ons allemaal overkomen! Denk maar aan Petrus, die de Heer tot driemaal toe heeft verloochend om zijn eigen leven te redden. Het verschil tussen Petrus en Mikal is dat Petrus hierover berouw had en bitter weende (Luc. 22:54-62). Van Mikal lezen we nergens dat ze hierover enig teken van berouw heeft getoond. De barsten in haar liefde voor David werden nog groter, toen ze de vrouw werd van Palti. Hoe pijnlijk moet dit zijn geweest voor David.

Om haar eigen leven te redden, heeft Mikal met dit huwelijk ingestemd. Als we ervan uitgaan dat zij David werkelijk heeft liefgehad, heeft ze tot haar hereniging met David toneel gespeeld. Geen moment is ze bereid geweest haar leven voor David te geven. Hoe anders was Davids liefde voor haar! Om de bruidsprijs te kunnen betalen, heeft hij zijn leven voor haar gewaagd. Honderd Filistijnse voorhuiden waren voldoende; maar zijn liefde voor haar was zo groot, dat hij tweehonderd voorhuiden bezorgde. De bruidsschat die de Heer Jezus voor de Gemeente heeft betaald, is Zijn eigen leven (Ef. 5:25). De liefde van David voor Mikal is in percentages uit te drukken: 200%. De liefde van de Heer Jezus voor u en mij is onmetelijk groter, en kan niet in percentages worden uitgedrukt.

Mikal had David lief, maar in haar liefde was ze niet trouw tot de dood (vgl. Openb. 2:10). Bij het binnenbrengen van de ark laat Mikal haar ware gezicht zien. Nadat David de ark heeft binnengebracht, gaat hij huiswaarts en komt Mikal hem tegemoet. Voordat hij ook maar een woord heeft kunnen uitbrengen, valt ze tegen hem uit: *'Wat een eer heeft de koning van Israël zich thans verworven'*. Zij verachtte David, omdat hij ten aanschouwen van het volk in zijn linnen lijfrok voor het aangezicht van de Here had gehuppeld en gedanst. Dit was een koning niet waardig! Evenals haar vader Saul bekommerde zij zich niet om de ark van God (vgl. 1 Kron. 13:3). Zij was dan ook afwezig toen de ark feestelijk werd binnengehaald. Van een afstand heeft ze letterlijk en figuurlijk vanuit de hoogte op de feestende menigte neergekeken (2 Sam. 5:17). Hier zien we hoe groot de breuk tussen haar en David was. In plaats dat zij zich met David verblijdde over dit hoogtepunt in zijn leven, verachtte ze hem.

De vreze des Heren was Mikal volkomen vreemd, en dit bleek toen David de ark naar Jeruzalem overbracht. In dit opzicht leek ze als twee druppels water op haar vader. Ze wordt dan ook steevast 'de dochter van Saul' genoemd. Zoals Saul een beeld is van het vlees, is Mikal een beeld van een vleselijke christen. Heel het feestelijke gebeuren rond het binnenhalen van de ark was aan haar niet besteed; daar bekommerde ze zich niet om.

De ark is een beeld van de Heer Jezus. Als we het binnenhalen van de ark in het licht van het Nieuwe Testament bezien, was David er alles aan gelegen om de Heer Jezus de plaats te geven die Hem toekomt. Een vleselijke christen bekommert zich niet hierom. Hij vindt het bijvoorbeeld overdreven dat gelovigen elke zondag het Avondmaal vieren en op die manier stilstaan bij het lijden en sterven van de Heer. Moet dat nu elke zondag, één keer in de maand is toch voldoende!?

Samenvattend kunnen we zeggen dat Mikals liefde niet bestand was tegen de druk van buitenaf. Vanaf het moment dat David moest vluchten, tot op hun hereniging, heeft Mikal toneel gespeeld. Keer op keer heeft ze David verloochend zonder enig berouw hierover te tonen. En toen David op zijn troon zat, meende ze hem te kunnen voorschrijven hoe hij zich als koning moest gedragen. God heeft dit zo hoog opgenomen, dat zij kinderloos bleef tot de dag van haar dood. Dit is een waarschuwing voor allen die Jezus als Heer belijden. Laten we niet toneelspelen voor de wereld die Hem verworpen heeft. Als we Hem liefhebben, is er tijdens Zijn afwezigheid geen plaats voor 'een andere man' in ons leven (vgl. 2 Kor. 11:2). Ook hebben wij Hem niet voor te schrijven hoe Hij Zich als Koning dient te gedragen. Het koningschap komt Hem toe, en het zou ons sieren als we ons daarmee niet bemoeien!

Als de liefde voor de Heer Jezus verkilt, is dit te merken in ons leven. We zijn afstandelijk en cynisch geworden. Dit kan zich uiten door afgunst en kritiek op medegelovigen, die God op een manier eren die ons niet aanstaat. Mikal is een beeld van een vleselijke christen. Zulke christenen zijn hoogmoedig en hebben op alles en iedereen kritiek. Ze weten het altijd beter, maar als ze niet tot inkeer komen, blijven ze geestelijk gesproken onvruchtbaar tot de dag van hun dood!

'Tevens beval Saul zijn dienaren: Spreekt in het geheim tot David: zie, de koning heeft een welgevallen aan u en al zijn dienaren houden van u; nu dan word des konings schoonzoon'.

(1 Sam. 18:22)

De liefde van Sauls dienaren voor David

Saul wist dat zijn dienaren David liefhadden. In zijn sluwheid worden zij door hem gebruikt om David over te halen met zijn dochter Mikal te trouwen. Gehoorzaam doen de dienaren wat hun is opgedragen (vs. 23). Zij werken dus mee aan Sauls plan om David om het leven te brengen. Nu kunnen we dit afdoen als onwetendheid of naïviteit, maar in 1 Samuël 19:1 wordt hun onomwonden duidelijk gemaakt wat Saul van plan was. David moest gedood worden! In het vervolg van dat hoofdstuk zien we dat het Jonatan was, die David waarschuwde en die het voor hem opnam tegenover zijn vader. De dienaren zwegen in alle toonaarden! In 1 Samuël 22 weigerden zij de priesters van de Here te doden (vs. 17). Hieruit kunnen we opmaken dat zij God vreesden; dit durfden ze niet aan. Maar toen de Edomiet Doëg de priesters afslachtte, stonden ze erbij en keken ernaar (vs. 18vv.)!

De dienaren van Saul blonken uit in halfslachtigheid. Ogenschijnlijk bezaten zij godsvrucht, maar de kracht daarvan verloochenden zij (2 Tim. 3:5). Ze hielden van David, maar niemand van hen koos openlijk partij voor hem. Ze vreesden God, maar niemand van hen nam het op voor de priesters toen die werden afgeslacht. En toen David naar Adullam vluchtte, bleven zij bij Saul en kozen zij niet de zijde van David (1 Sam. 22:1-5).

Sauls dienaren kunnen we vergelijken met mensen, die belijden Christus lief te hebben. Ogenschijnlijk bezitten ze godsvrucht; maar wanneer het erop aankomt, laten ze het afweten. De Heer Jezus leert ons dat niemand twee heren kan dienen, want hij zal òf de één haten en de ander liefhebben, òf zich aan de één hechten en de ander verachten (Matt. 6:24). Of we dienen Saul (het vlees), of we dienen David (de Heer Jezus). Wie zegt dat hij de Heer Jezus liefheeft, moet een keuze maken. In de praktijk betekent dit dat hij ervoor kiest de Heer Jezus te dienen en zijn eigen boze vlees te haten.

Heb je Mij lief?

Verschillende mensen zijn onder de aandacht gekomen, waarvan geschreven staat dat zij David liefhadden. En van allen moeten we vaststellen dat ze tekort schoten in hun liefde voor David. We spreken geen definitief oordeel over hen uit, want wie van ons kan zeggen dat hij niet tekort schiet in zijn liefde voor de Heer Jezus? Als de Heer aan ons zou vragen of wij Hem méér liefhebben dan de andere discipelen, moeten wij evenals Simon Petrus antwoorden: *'Ja, Heer, U weet dat ik van U houd'* (Joh. 21:15).

Petrus was bescheiden geworden; hij bevestigde de vraag van de Heer, maar hij stelde zich niet boven de andere discipelen. Hij durfde het woord 'liefhebben' (*agapao*) van de Heer zelfs niet in de mond te nemen. Hij zei dat hij van de Heer hield (*phileo*). Wie zichzelf heeft leren kennen, wordt bescheiden. Zo iemand gaat zich niet verheffen boven iemand anders. De vraag die Jezus stelt, is op de man af: 'Heb je Mij lief?' Het is aan ons om deze vraag eerlijk te beantwoorden.

Olieverf schilderij "David voor Saul" door José (Jusepe) Leonardo de Chavier (Spanje, 1605–1656).

Een psalm van David

...Mijn vrienden en bekenden staan afzijdig van mijn plaag, zelfs mijn verwanten staan van verre.

Wie mij naar het leven staan, spannen mij strikken, wie mijn onheil begeren, spreken van verderf, en zinnen de ganse dag op bedrog.

Maar ik ben als een dove, ik hoor niet, als een stomme, die zijn mond niet open doet; Ja, ik ben als een man die niet hoort, en in wiens mond geen verweer is.

Want op U, Here, hoop ik; Gij immers zult antwoorden, Here, mijn God.

Want ik dacht: Als zij zich maar niet over mij verheugen, niet tegen mij snoeven bij het wankelen van mijn voet.

Ja, ik dreig te struikelen, en mijn smart staat mij bestendig voor ogen; Want ik belijd mijn ongerechtigheid, ik ben bekommerd vanwege mijn zonde.

Mijn vijanden echter leven, zij zijn machtig, talrijk zijn zij, die mij trouweloos haten, Zij, die mij kwaad voor goed vergelden en mij wederstaan, omdat ik het goede najaag.

Here, verlaat mij niet, mijn God, wees niet verre van mij! Haast U, mij ter hulpe, Here, mijn heil.

Psalm 38:12-23

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Zie niet op mij neer omdat ik donker ben, want de zon heeft mij beschenen. De zonen van mijn moeder ontstaken tegen mij in woede, zij maakten mij tot bewaakster van de wijngaarden. Mijn eigen wijngaard heb ik niet bewaakt' (Hooglied 1:6).

Verantwoording, en eigen falen

Wat de bruid in het vorige vers zegt over haar donker zijn, zegt ze vanuit haar eigen gevoelens daarover. Het houdt de erkenning in dat ze zelf zondig is. Dat is een belangrijk bewustzijn. Nu spreekt ze opnieuw over haar donker zijn, maar dit keer doet ze dat tegenover *anderen*. Ze zegt dat die anderen haar niet erop aan moeten kijken dat ze donker is. Haar openhartigheid over haar verleden mag niet ertoe leiden dat er op haar wordt neergezien. Ze kan er niets aan doen dat ze donker is, want het komt door de hete stralen van de zon. Daaraan was ze blootgesteld, omdat haar broers haar dwongen de wijngaarden te bewaken. Ze vraagt begrip en aanvaarding, ondanks wat ze is.

Begrip

Een les voor ons is dat we niet op anderen moeten neerkijken als ze iets van hun verleden hebben verteld. Nog erger is het als we iemand voor de voeten werpen wat een slecht mens hij is, terwijl hij berouw over zijn zonden heeft getoond en ze heeft beleden. Dan moeten we naar elkaar kijken op de manier waarop de Heer Jezus naar ons kijkt. We weten dat we van onszelf ook donker, zondig zijn. Het kan gebeuren dat die donkerheid weer zichtbaar wordt doordat iemand zondigt. Dan moeten we daar wel over praten, niet met anderen, maar met de betreffende persoon zelf.

Hier gaat het er echter om dat we anderen eens fijntjes (of: grof) aan zijn verleden herinneren, omdat die ander ons dwars zit. Dan leven we zelf niet in verbinding met de Heer Jezus, in het besef van onze eigen zondigheid. Als we vergeten wat de Heer Jezus voor *ons* op het kruis heeft gedaan, vergeten we ook dat Hij dat tevens voor die *ander* heeft gedaan. We mogen en moeten van *onszelf* zeggen dat we de voornaamste zondaar zijn, zoals ook Paulus dat heeft gedaan (1 Tim. 1:15). Het gaat niet om het afmeten van het aantal zonden of de ernst ervan, maar om het eigen besef van het eigen kwaad. Niemand beter dan ikzelf weet toch van al mijn vele en vuile zonden? Als we daarvan overtuigd zijn, zal de satan ook niet de kans krijgen onze vrede weg te nemen door ons te herinneren aan de zonden die we hebben gedaan.

Aanvaarding

Er was een man die het moeilijk vond om te aanvaarden dat zijn zonden weg waren. Hij bleef maar staren op zijn zondigheid. Bij hem had de satan succes door hem steeds aan zijn zonden te herinneren. Hij dacht altijd: 'Ik ben zo slecht. Mijn zonden zijn zo groot'. Hij sprak daar een keer met een evangelist over. Die zei tegen deze man, die werkelijk in grote gewetensnood was: 'Maar we hebben een grote God, want Hij vergeeft veelvuldig (Jes. 55:7). Hij werpt al onze zonden achter Zijn rug (Jes. 38:17). 'Ja', antwoordde de man, 'maar als Hij Zich omdraait, ziet Hij ze weer'. De evangelist wees hem er vervolgens op dat in de Bijbel ook staat dat Hij al de zonden in de diepten van de zee werpt (Mi. 7:19). 'Ja, wierp de man weer tegen, 'maar er staat ook in de Schrift dat er een tijd zal komen dat de zee droog wordt, en dan zal Hij de zonden weer zien'. Toen zei de evangelist: 'Maar er staat ook geschreven dat God de zonden niet meer *gedenkt'* (Hebr. 8:12). Toen gaf de man zich gewonnen en vond vrede.

Gedachtenis aan zonde

Het is een geweldige wetenschap dat God Zich de zonden niet meer herinnert. Dat geldt natuurlijk alleen als ze met oprecht berouw voor Hem zijn beleden. Hij is de Enige die bewust iets kan vergeten. Als wij iets vergeten, is dat zwakheid, een beperking van ons vermogen om dingen te onthouden. We kunnen wel van iets zeggen: 'Nu denk ik er niet meer aan', maar op hetzelfde moment dat we dit zeggen, denken we juist wel en heel bewust eraan. Maar God kan bewust vergeten, zodat Hij de zonden niet meer gedenkt, ze niet meer aan ons voorhoudt, omdat ze weg zijn..

We kunnen dus het volgende zeggen:

- God werpt ons onze zonden niet meer voor de voeten, want Hij denkt er niet meer aan.
- De satan heeft geen enkel recht ons op onze zonden te wijzen en ons geweten onrustig te maken, omdat onze zonden voor God niet meer bestaan.
- Gezien deze beide feiten mogen wij een kind van God niet aan zijn of haar verleden herinneren, want daarover is alles door God geregeld met als basis het werk van Zijn Zoon aan het kruis.

Na de vraag van de Sulamitische om haar *niet* haar zwartheid te verwijten, zegt ze iets erover hoe haar broers

Onbegrepen

haar hebben behandeld. Het is alsof ze hiermee haar vraag motiveert om haar zwartheid haar niet na te dragen. Het toont aan hoe gevoelig ze is voor haar omgeving. Ze voelt zich onbegrepen, zowel door de dochters van Jeruzalem als door haar broers. Met haar broers heeft ze een nauwere band dan met de dochters van Jeruzalem. Wat die haar hebben aangedaan, doet haar ook meer pijn.

Ze noemt haar broers niet 'de zonen van mijn vader', maar: *"de zonen van mijn moeder"*. Dat herinnert aan de gemeenschappelijke positie, die van de *genade* (zie Gal. 4:26–28). Ze delen de positie, maar hun praktijk is anders. De broers maken niet de ontwikkeling door die de bruid doormaakt.

Ze vertelt van haar broers dat die *kwaad* op haar waren geworden. Waarom dat was, zegt ze niet. Een mogelijkheid kan zijn dat ze jaloers waren op haar, hun eenvoudige zus, vanwege haar nauwe relatie met koning Salomo. We zien iets dergelijks bij de broers van Jozef, die ook jaloers waren omdat Jozef het hart van Jakob blij maakte. De broers van de Sulamitische stuurden haar weg met een opdracht. Deze broers hadden daartoe blijkbaar de macht. De broers zijn veel sterker dan het meisje. Ze hebben haar gedwongen om de wijngaarden te bewaken.

Een ander dwingen

We kunnen hier een toepassing maken met betrekking tot onze gezinnen. In gezinnen met kinderen kan het voorkomen dat sommige kinderen een soort macht over een ander kind hebben. Het is goed dat de ouders in het oog houden *hoe* hun kinderen met elkaar omgaan. Aanvaarden ze elkaar, of willen ze elkaar gebruiken? Is er iemand – misschien de oudste of de sterkste of de slimste – die een ander lid van het gezin manipuleert door zijn overmacht te misbruiken om de ander iets te laten doen wat hem of haar voordeel oplevert? Het is belangrijk dat we als ouders erop toezien dat de kinderen hun opdrachten alleen van ons als ouders krijgen. Ouders zijn verantwoordelijk voor wat hun kinderen doen, zolang die nog niet zelfstandig zijn en voor zichzelf kunnen zorgen.

Het voorgaande is ook belangrijk in de gemeente, die bestaat uit sterkere en zwakkere persoonlijkheden. We moeten oppassen dat de sterkere persoonlijkheden niet over de zwakkere heersen en bepalen wat zij doen. Daarom is het goed ons af te vragen: Hoe gedraag ik mij tegenover mijn broeder of zuster? Dien ik hen werkelijk, zonder te eisen of zelfs te manipuleren?

De broers hebben dus hun zus weggestuurd met de opdracht de wijngaarden te bewaken. Hoe ze die opdracht heeft uitgevoerd, wordt niet vermeld. Wel zegt ze van zichzelf dat ze haar *eigen* wijngaard niet heeft bewaakt. Hier zien we het geval dat iemand gedwongen wordt iets te doen en daardoor tekortschiet in het voldoen van wat in de allereerste plaats had moeten gebeuren. Een opgelegde verplichting om voor anderen te werken kan tot gevolg hebben dat de verantwoordelijkheid voor het eigen werk wordt vergeten.

In verband met de toepassing op onze gezinnen kunnen we hier leren dat we onze kinderen opdrachten moeten geven die ze kunnen uitvoeren, waarvoor ze de kracht en de capaciteiten hebben. We zullen dus bij een opdracht die we aan een kind geven, rekening houden met zijn leeftijd en aanleg. Voor de gemeente geldt hetzelfde. Ook daar moeten we iets van iemand vragen waartoe hij in staat is, wat past bij zijn of haar talenten en niet daarbovenuit gaan.

Bewaken

Het kan gebeuren dat wij het heel druk hebben – naar onze mening natuurlijk met goede dingen – maar dat onze activiteiten ten koste van onze eerste verantwoordelijkheid gaan. Zo moeten vaders in de eerste plaats *vaders* zijn en geen workaholics. Zij moeten de verantwoordelijkheid van het vaderschap niet overlaten aan hun vrouw. Moeders moeten *moeders* zijn, geen carrièrejagers. Het gaat om het stellen van de juiste prioriteiten. Het bewaken van de eigen wijngaard, het eigen gezin, moet de eerste plaats innemen. Onze baas mag veel van ons vragen en als we eigen baas zijn, mogen we veel van onszelf vragen. Maar dat betekent niet dat we ons gezin mogen verwaarlozen.

Iemand vertelde dat enkele van zijn kinderen de Heer niet volgden. Hij zei dat hij een periode in zijn leven had gehad waarin hij volledig opging in zijn werk. Laat in de avond kwam hij thuis, sliep, stond vroeg op en vertrok weer. Zijn kinderen zag hij nauwelijks, evenals zijn kinderen hem nauwelijks zagen. Het was juist in een periode van die kinderen dat belangrijke levensbeslissingen worden genomen, waarbij ze de aandacht van hun vader en het gesprek met hem zo nodig hebben. Hij betreurt dat nu zeer. Laat het een waarschuwend voorbeeld zijn voor ieder die dit herkent.

Eigen terrein

Wat betekent het om de *"eigen wijngaard"* te bewaken? Het betekent dat we een terrein hebben dat ons door de Heer Jezus gegeven om daarop voor Hem te werken. Zijn bedoeling is dat wij op dat terrein vrucht voor hem voortbrengen. De wijngaard spreekt van *vreugde*. Hij wil dat we zo omgaan met wat Hij ons heeft gegeven dat *Hij* er blij van wordt. Gezinnen, maar ook gemeenten, zijn terreinen waar we allemaal een verantwoordelijkheid hebben. Als we ons die verantwoordelijkheid bewust zijn en daaraan ook voldoen, zal dat zowel Gods hart als dat van onszelf verheugen.

Het is belangrijk dat we dat terrein bewaken. Bewaken betekent dat we met een vijand te maken hebben. We moeten voortdurend op onze hoede zijn voor zijn aanvallen. In het volgende hoofdstuk lezen over vossen die eropuit zijn de wijngaarden te bederven, met de vraag van de bruid: *"Vang voor ons de vossen"* (Hoogl. 2:15). Maar hier gaat het om het feit dat wij de verantwoordelijkheid hebben onze wijngaard te *beschermen*.

Vervolg van pag. 3

Maar als iemand het waagt over de Heer Jezus te spreken, zal men hem beledigen en zeggen dat hij dat maar ergens anders moet doen. In één woord: de duivel heeft overal plaats in de wereld, maar de Christus Gods niet.

God zij echter dank! Als wij om ons heen kijken, zien wij veel dingen die ons herinneren aan de voorhof van de hogepriester Kajafas, maar hier en daar ook situaties die ons doen denken aan het huis van Simon de melaatse. Er zijn nog mensen die de naam van de Heer Jezus liefhebben en die Hem het offer van de albasten fles met balsem waardig achten. Zij schamen zich niet voor het kruis van Christus. Hun grootste vreugde en eer is de Heer Jezus te belijden, waar dan ook. Het gaat bij hen niet om een godsdienstig werk, om druk te zijn met van alles en nog wat, om veel te doen. Ze willen dichtbij *de Heer* zijn, vervuld met Hem aan Zijn voeten zitten. De kostbare nardus van de aanbidding uit een toegewijd hart wordt nog steeds door hen over Hem uitgegoten.

Dat is het geheim van kracht in onze dienst en in ons getuigenis. Toewijding aan de gekruisigde Christus is de bron van alles wat aangenaam is voor God. Echte liefde tot Christus moet ons zowel persoonlijk als gemeenschappelijk kenmerken. Niets geeft zoveel kracht in de persoonlijke en gemeenschappelijke wandel als toewijding aan *Christus*. Dus niet alleen een groot geloof is belangrijk, of een rijk gebedsleven, veel kennis van het Woord te hebben, een begaafd spreker of schrijver te zijn. Nee, *Christus* lief hebben, dat is het belangrijkste.

En wat is de kracht van een gemeente? De gaven die er worden uitgeoefend? Een aansprekende boodschap? Mooie muziek? Indrukwekkende rituelen? Nee, het is de vreugde van de tegenwoordigheid van *Christus*. Daar waar *Hij* is, is alles licht, leven en kracht. Waar Hij niet aanwezig is, is alles duisternis, dood en leegte. Een gemeente waar de Heer Jezus niet is, is als een graf. Mensen kunnen er worden geboeid door een aansprekende boodschap, aangetrokken door mooie muziek of beïnvloed door indrukwekkende godsdienstige rituelen en gebruiken. Ondanks de schijnbare pracht van al deze dingen zal ieder die de Heer liefheeft, uitroepen: ‘Zij hebben mijn Heer weggenomen en ik weet niet waar zij Hem hebben gelegd’. Aan de andere kant: daar waar de Heer wel tegenwoordig is, waar men luistert naar Zijn stem en Zijn werk in het hart wordt gevoeld, is kracht en zegen, zelfs als men vanuit menselijk oogpunt alleen zwakheid ziet.

Laten wij deze dingen overdenken in de tegenwoordigheid van de Heer. Als wij in onze samenkomsten niet merken dat de Heer werkt, laten wij ons dan verootmoedigen en de reden daarvan zoeken. Hij heeft gezegd: *“Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden”* (Matt. 18:20). Laten wij niet vergeten dat het vergaderd zijn *in Zijn naam* de goddelijke voorwaarde is om zegen te ontvangen bij het samenkomen.

Colofon

Doelstelling

‘Rechtstreeks’ is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **‘…groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus’** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

‘Rechtstreeks’ is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van ‘Rechtstreeks’ zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20

4388 RC Oost-Souburg Nederland

Telefoon: (0118) 467462

E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 4 - april 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Schapen midden onder wolven

Deze maand:

1 **Van de redactie**

2 **De christen in de woestijn**

4 **Zo voltooide Mozes het werk**

6 **De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!**

7 **Het bewerken van de eigen behoudenis – wat betekent dat?**

8 **Zij die God liefhebben!**

10 **Het Hooglied**

11 **Over vergevingsgezindheid en een boze slaaf**

'Zie, Ik zend u als schapen midden onder wolven, weest dan voorzichtig als de slangen en oprecht als de duiven' (Matt. 10:16).

Enkele dagen vóór het verschijnen van dit nummer van Rechtstreeks kreeg ik een bericht van een contact in India over een nieuwe tactiek om christenen te vervolgen. Toen ik het had gelezen, kwam de bovenstaande waarschuwing van de Heer Jezus in mijn gedachten.

Het bericht wil ik met u delen: 'In India wordt door extremisten een nieuwe tactiek tegen christenen gebruikt. Ze bezoeken evangelisten en actieve christenen en stellen vragen aan hen over de aanbidding van afgoden en het polytheïsme. Ze stellen ook vragen over het eten van rundvlees, omdat rundvlees taboe is voor een groot aantal niet-christenen. Ze nemen het hele gesprek op met behulp van gevoelige opnameapparatuur, die heel goedkoop beschikbaar is. Deze opname wordt vervolgens voorgelegd aan de politie en dit geldt als bewijs dat deze christenen aanzetten tot maatschappelijke onlusten. Er is gemeld dat met ingang van vandaag een aantal christenen in India geconfronteerd wordt met vervolging vanwege wat ze op deze manier hebben gezegd. Dit is zowel een oproep tot voorbede als tot voorzichtigheid van de kant van christenen. Als een niet-christen u uitnodigt om met hem te discussiëren over het aanbidden van afgoden, polytheïsme, of onderwerpen die daarmee samenhangen, spreek dan met voorzichtigheid. Laat u niet uitdagen. Uw belangrijkste verantwoordelijkheid tegenover niet-christenen is niet het veroordelen van hun afgodenaanbidding en ook niet uw verdediging van het eten van rundvlees. Trap niet in de val van een getuigenis tegen uzelf over bijzaken' [Einde bericht].

Ook in het Westen krijgen wij in toenemende mate met dit soort aanvallen van de vijand te maken, als wij trouwe discipelen van onze verworpen Heiland willen zijn (zie 2 Tim. 3:12). Vijanden van het evangelie zijn eropuit ons op onze woorden te vangen. Bij ons gaat het dan om wat Gods Woord zegt over bijvoorbeeld homoseksualiteit, de opvoeding van kinderen met inbegrip van lichamelijke straf (het gaat om tucht uit liefde en met een doel; zo tuchtigt God ook), de rol van man en vrouw. Als we daarin aan Gods Woord willen vasthouden, zullen we te maken krijgen met vervolging. In een West-Europees land gebeurde het enige tijd geleden dat iemand werd opgebeld voor een telefonisch interview. Hem werden enkele vragen gesteld over de opvoeding van zijn kinderen, en ook of hij zijn kinderen lijfstraffen gaf. Dit was een vraag om hem in de val te laten lopen. Bij een bevestigend antwoord zou hij worden aangeklaagd, omdat het in dat land strafbaar is kinderen te slaan.

De Heer Jezus heeft deze situatie voorzien. We moeten de vijand niet provoceren, maar voorzichtig zijn. Tegelijk mogen we, als men aan ons verantwoording vraagt, Gods gedachten over een zaak niet verzwijgen. In dit laatste geval zegt de Heer Jezus ter bemoediging dat we niet bezorgd hoeven te zijn wat we moeten spreken, want Hij zal ons *"mond en wijsheid geven"* (Luc. 21:15). Het komt er voor ons meer dan ooit op aan onze ogen open te hebben voor de afkalving en de afval van de normen die God ons in Zijn Woord heeft gegeven, terwijl wij daarvan een duidelijk getuigenis afleggen door onze manier van leven. We bidden dat dit nieuwe nummer van Rechtstreeks daartoe bemoedigt. Namens de redactie, Ger de Koning

H. Rossier

De christen in de woestijn

Over de blijdschap in Christus

Filippenzen 1 - 4

Een christen die in gemeenschap leeft met de Heer, weet uit ervaring dat de mensenwereld waarin hij leeft, wordt getypeerd als *"een krom en verdraaid geslacht"* (Fil. 2:15). De wereld ligt in het boze. De Heer Jezus vond hier zelfs geen plaats om Zijn hoofd neer te leggen. De wereld was een woestijn voor Hem. Hij heeft er Zijn werk volbracht, en volgde de weg die Hem aan het einde bracht. Zijn oog was gericht op het huis van de HERE, waarvan de aanblik voor Hem verzadiging van vreugde betekende voor eeuwig.

De brief aan de Filippenzen stelt ons de karaktereigenschappen voor van de christen in de woestijn. Wanneer hij trouw is, kan niets in deze wereld hem voldoening schenken. Het is een plaats voor hem waar hij moeilijkheden en verzoekingen ontmoet. De apostel Paulus ondervond hier ook moeite en leed. Terwijl hij gevangen was, viel men hem aan en maakte gebruik van zijn afwezigheid om het werk van de vijand te doen. In deze brief wordt Paulus steeds voorgesteld als iemand die niets bezit in de wereld, maar die toch vol blijdschap voorwaarts gaat. Hij spreekt voortdurend over vreugde in deze brief. Te midden van alle moeilijkheden was zijn hart er vol van. Hij wekt de christenen ertoe op blij te zijn: *"Verblijdt u altijd in de Heer! Nog eens zal ik zeggen: Verblijdt u!"* (Fil. 4:4).

Niets in deze wereld

Wie gaf hem die blijdschap? Het antwoord hierop wordt telkens herhaald. We vinden het alleen al zeventien maal in het eerste hoofdstuk: Christus! De Persoon van Christus en de blijdschap gaan gegarandeerd samen. Iemand die de zegen van de tegenwoordigheid van Christus verwerkelijkt, is een gelukkig en blij mens. De blijdschap van Paulus was dat Christus *alles* voor hem betekende. Paulus had geen andere motivatie, geen ander doel, geen andere bron, geen andere interesse dan Christus. Hij zegt: *"Want te leven is voor mij Christus"* (Fil. 1:21). Hij stelde al zijn vertrouwen op Christus en legde alle zelfvertrouwen af: *"Wij die God dienen door de Geest van God, en in Christus Jezus roemen en niet op vlees vertrouwen"* (Fil. 3:3).

Alles in Christus

Zijn ontmoeting met Christus op de weg naar Damascus betekende niet alleen het einde van de oude Saulus, maar legde ook het verlangen in het hart van de apostel om Christus te *winnen*. Met Christus te zijn, dat was zijn grote wens. Het sterven zou voor hem zelfs winst zijn, en hij verlangde ernaar "heen te gaan en met Christus te zijn, want dit is verreweg het beste" (Fil. 1:23). Maar hij wilde niet kiezen en wenste dat ook niet, omdat hij de belangen van Christus op het oog had. In het vlees te blijven was namelijk van groot belang voor de gelovigen. En in dit vertrouwen wist hij dat hij zou blijven. Dit was niet zijn eigen belang, maar dat van Christus.

Verreweg het beste

In Filippenzen 2 zien we waaruit de navolging van Christus hier op aarde bestaat, terwijl Filippenzen 3 ons ertoe oproept te jagen naar het heerlijke, hemelse einddoel. Dat is onze Heer en Heiland Jezus Christus, die ons is voorgegaan en die nu in de heerlijkheid is aan de rechterhand van God. Hoofdstuk 2 toont ons dat het volgen van de Heer inhoudt dat wij op Hem gaan lijken. Wij hebben Hem voor onze aandacht als ons Voorbeeld en wij wandelen in deze wereld door Zijn voetsporen na te volgen. De wandel van de Heer was een afdalende weg. Hij is neergedaald uit de heerlijkheid om op aarde te komen. Hij heeft de gestalte van een Slaaf aangenomen. En Hij, de Zoon van God, heeft Zichzelf als Mens vernederd tot in de schandelijke kruisdood.

Op Hem gaan lijken

Paulus spreekt hier niet over de inhoud van het werk van Christus, want hij richt zich tot *geredde* zondaars. Voor hen is het van belang de Heer te volgen op de weg, die Hij heeft afgelegd en waarop Hij ons zo'n volmaakt voorbeeld heeft nagelaten. Hij alleen was in staat om zo diep af te dalen. Wij moeten naar Zijn beeld gevormd worden. Als natuurlijke mensen kunnen wij dat niet, wij moeten het leven van Christus ontvangen hebben.

God had de mens in de hof van Eden geplaatst. De mens is daar beproefd en verleid tot zonde. Satan zei: *"God weet dat, op de dag dat u daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden en dat u als God zult zijn, goed en kwaad kennend"* (Gen. 3:5). Hij zei daarmee als het ware: 'God is jaloers en heeft jullie niet de plaats willen geven die aan de zijne gelijk is'. De mens dacht zodoende dat dit iets heerlijks was en probeerde aan God gelijk te zijn. Maar zó is hij juist in de macht van de satan terechtgekomen. De dood en het oordeel waren het gevolg.

Uitmuntend voorbeeld

De Heer Jezus heeft precies het tegengestelde gedaan. In plaats van Zichzelf te verhogen in deze wereld, heeft Hij Zichzelf vernederd. Hij zei: “U bent mijn Here, ik heb geen goed buiten U” (Ps. 16:3 NBG). Hij heeft het geen roof geacht God gelijk te zijn, maar heeft Zichzelf ontledigd. Hij heeft gewandeld in de weg van volkomen vernedering en zelfverloochening. En Paulus ging diezelfde weg, omdat hij in Christus zo’n uitmuntend voorbeeld had gevonden. Hij wilde niets anders.

Als wij in gemeenschap met de Heer de weg gaan, worden de dingen die men in de wereld belangrijk vindt, voor de christen schade en vuilnis (Fil. 3:8). Het is voor ons verlies. Hoe moeten we ons ervan ontdoen? Er zijn zoveel dingen die voor ons aantrekkelijk zijn. Wij weten dat ze geen waarde hebben, en toch vinden wij ze zo belangrijk. Maar als wij evenals Paulus dicht bij de Heer leven, zullen wij in Hem onze grootste schat vinden. Dan valt al het andere weg.

Vroegere dingen

Een voorbeeld: een klein kind pakt een scherp mes, en de moeder ziet dat. De moeder is bang dat het kind zich zal verwonden, wanneer ze het afpakt en het kind weerstand biedt. Daarom zal ze iets moois aan het kind voorhouden, waarmee ze aandacht trekt. Om daarmee te kunnen spelen, zal het kind het mes loslaten. Zo is het ook bij ons. Als de Heer onze harten vervult, zullen de dingen die vroeger onze aandacht hadden wegvallen. Met het verstrijken van de tijd zullen we die dingen zelfs als vuilnis beschouwen, omdat we Christus willen winnen.

In 1 Korintiërs 9:24 staat: *“Weet u niet, dat zij die in de renbaan lopen, allen wel lopen, maar één de prijs ontvangt? Loopt zo, dat u die verkrijgt”*. De tweede die binnenkomt, ontvangt niets. Loop zo dat u die verkrijgt! Loop allemaal samen als gelovigen, maar wees die éne die het doel bereikt. Om het doel te bereiken, moeten we ons ontdoen van elke last. Iemand die een zak met kostbare stenen draagt, heeft er moeite mee die weg te gooien. Maar als hij zich realiseert dat hij een zak met vuilnis draagt, gooit hij die maar al te graag weg. Zo is het ook met iemand die de Heer Jezus heeft aangenomen. Alle dingen van de aarde worden voor hem waardeloos, naarmate hij verder loopt en het doel nadert.

Het doel bereiken

Het doel te bereiken, is *Christus* te winnen en in Hem bevonden te worden (Fil. 3:9). Om dit mogelijk te maken is er één kracht: Hem te kennen en de kracht van Zijn opstanding. En deze kracht is een leven dat mij voert tot de opgestane Heer, bij Wie wij eeuwig zullen wonen. *“Een ding doe ik: terwijl ik vergeet wat achter is en mij uitstrek naar wat voor is, jaag ik in de richting van het doel naar de prijs van de hemelse roeping van God in Christus Jezus”* (Fil. 3:14).

We zijn niet alleen ertoe geroepen de voetstappen van de Heer te volgen, maar ook om Zijn getuigen te zijn: *“opdat u onberispelijk en rein bent, onbesproken kinderen van God te midden van een krom en verdraaid geslacht, waaronder u schijnt als lichten in de wereld”* (Fil. 2:15). Dat heeft Christus ook gedaan. Lichten zijn hemellichamen, sterren. Wij mogen een *hemels* getuigenis afleggen en het licht van God verspreiden. Onze oorsprong is de hemel, en vandaar uit zendt de Heer ons om zo te zeggen op aarde, zoals Hijzelf ook door God hierheen gezonden was. Wij mogen hetzelfde getuigenis geven dat Hij gaf. Hij die het Licht is, verspreidde het licht toen Hij op aarde was. Wij mogen nu het *“woord van het leven”* vertonen, het woord dat nieuw leven schenkt, het eeuwige leven in Christus Jezus onze Heer. Als onze gedachten met dit *“Woord van het leven”* bezig zijn en wij trouwe getuigen van Hem zijn – lichten in de wereld –, dan zal dit Woord ook in ons zichtbaar zijn. Mensen zullen tot de waarheid worden aangetrokken en belangstelling tonen voor het Woord, dat de oorsprong is van het eeuwige leven dat wij bezitten.

Schijnen als lichten

Hugo Bouter

Zo voltooide Mozes het werk

"Zo voltooide Mozes het werk. Toen overdekte de wolk de tent van ontmoeting, en de heerlijkheid van de Heere vervulde de tabernakel, zodat Mozes de tent van ontmoeting niet kon binnengaan" (Ex. 40:33-35 HSV).

Het werk is volbracht

De laatste hoofdstukken van het boek Exodus beklemtonen heel sterk dat alle arbeid die de bouw van de tent van de ontmoeting met zich meebracht, precies plaatsvond in overeenstemming met wat de Here Mozes had geboden (Ex. 39:32; 41-43; 40:16, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 32). Telkens klinkt hier het refrein: 'zoals de Here Mozes geboden had'. De middelaar Mozes en zijn medewerkers hielden zich nauwgezet aan het hemelse model dat hem op de berg was getoond (Ex. 25:40).

De voltooiing van het werk bij de bouw van de tentwoning herinnert ons aan de voltooiing van de eerste schepping in Genesis 2, maar ze wijst ook vooruit naar de totstandkoming van de nieuwe schepping, waarvan de gelovigen de eerste vruchten zijn (2 Kor. 5:17; Ef. 2:10; Kol. 3:10; Jak. 1:18; 2 Petr. 3:13; Openb. 21:1-7). De voltooiing van de bouw van Gods huis in Exodus 40 correspondeert in de eerste plaats met het nieuwe werk van God op de Pinksterdag, toen de Geest neerdaalde vanuit de hoge – nadat Christus het werk op het kruis had volbracht – en het geestelijke huis van God, de Gemeente van de levende God, vervulde met Zijn heerlijkheid (Hand. 2:2, 4). De bouw van de Gemeente als een geestelijk huis vindt plaats door Christus Zelf als de grote Bouwmeester, maar Hij schakelt vele anderen hierbij in (Matt. 16:18; 1 Kor. 3:10-16; Ef. 2:20-22; 1 Petr. 2:4-5).

Er valt ook een lijn te trekken van de voltooiing van de eerste schepping naar de herschepping van alle dingen. Die lijn loopt eveneens via Golgota, waar de Heiland de woorden heeft uitgeroepen: 'Het is volbracht' (Gen. 2:1-3; Joh. 19:28-30; Openb. 21:6). Hij heeft hier op aarde het werk voleindigd dat de Vader Hem te doen had gegeven (Joh. 17:4). Zijn volbrachte werk is de grondslag van de vorming van de Gemeente van God in deze tijd, maar straks ook van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde die God tot stand zal brengen, en van de verzoening van alle dingen, hetzij de dingen op de aarde, hetzij de dingen in de hemelen (Kol. 1:19-20). Hij die op de troon gezeten is, maakt op Zijn tijd alle dingen nieuw. En Johannes mag eraan toevoegen: Het is gebeurd! (Openb. 21:5-6). Dan is het werk van God voorgoed volbracht.

Op de eerste dag van de eerste maand

De tijdsaanduiding in Exodus 40:1 wijst op *een nieuw begin*. De tabernakel moest door Mozes worden opgericht op de eerste dag van het nieuwe jaar. Uit het verband blijkt dat het de nieuwjaarsdag was van het tweede jaar na de uittocht uit Egypte (Ex. 19:1; 40:17; Num. 9:15; 10:11). Het was een nieuw begin in Gods wegen met Zijn volk, het begin ook van de lange reis door de woestijn. Maar God was bij Zijn volk en Hij trok met hen mee in de wolkkolom en de vuurkolom, die neerdaalde op de tent van de samenkomst toen Mozes het werk had voltooid.

Typologisch gezien is er in verband met de Gemeente ook sprake van een geheel nieuw begin, en wel in drieërlei opzicht:

- de oudtestamentische eredienst en offerdienst heeft zijn vervulling bereikt in het werk van Christus, die eens voor altijd het offer van Zijn leven heeft gebracht op het kruis om de zonde af te schaffen door het slachtoffer van Zichzelf (Hebr. 9:26);
- Christus is met (of: gekenmerkt door) Zijn eigen bloed eens voor altijd binnengegaan in het hemelse heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben (Hebr. 9:12). Daar wacht Hij nu aan Gods rechterhand, totdat Hij terugkomt in heerlijkheid en Zijn vijanden gelegd worden tot een voetbank voor Zijn voeten;
- de Heilige Geest, die op de Pinksterdag is neergedaald uit de hemel, getuigt het ons en vergadert de Gemeente bijeen uit de Joden én de volken om het huis van God hier op aarde te vormen, de woonplaats van God in de Geest (Hebr. 10:10-15).

Mozes als bouwer van Gods huis

Dit nieuwe begin in Gods wegen, dit nieuwe werk van God in de roeping en de bijeenvergadering van de Gemeente, krijgt gestalte in het boek Handelingen. Maar als *Zoon* over Zijn huis overtreft Christus de middelaar Mozes, die slechts een trouw *dienaar* was in het huis dat hij voor God mocht bouwen, de tentwoning die hij moest oprichten. Als christenen moeten wij nu zien op Jezus, de grote Apostel en Hogepriester van onze belijdenis (vgl. Num. 12:7; Hebr. 3:1-5). Hij is de Bedienaar van het hemelse heiligdom, de ware tabernakel die de Heer heeft opgericht, niet een mens (Hebr. 8:1-2).

Mozes is in Exodus 40 echter wel een mooi type van Christus als Bouwheer, doordat hij op één dag het huis bouwde en toebereidde als de woning van de Eeuwige. Zo was de Gemeente reeds compleet op de Pinksterdag, en geschikt voor de vervulling met Gods Geest, ook al zouden er nadien nog velen worden toegevoegd aan het getal van degenen die behouden moesten worden (Hand. 2:47).

De tabernakel met alles wat erin was, moest worden gezalfd met de heilige zalfolie, evenals het brandofferaltaar en het wasvat in de voorhof (Ex. 40:9-11). Dit spreekt van de zalving met de Geest, die onmisbaar is om God te kunnen dienen. De priesters, de dienaars van het heiligdom, moesten ook worden gezalfd en geheiligd – nadat ze met water waren gewassen (Ex. 40:12-16). Dit spreekt van de principiële reiniging door het waterbad van het Woord en de daaropvolgende verzegeling met de Geest (Joh. 13:10; Ef. 1:13).

De bouw begon met de constructie van het huis zelf en het aanbrengen van de bijbehorende tentkleden, en daarna volgde de hele inrichting vanaf het heilige der heiligen tot en met de voorhof (Ex. 40:18-33). Zo voltooide Mozes het werk op die gedenkwaardige dag en kon de wolk van Gods heerlijkheid het huis vervullen.

De laatste verzen van het hoofdstuk spreken uitvoerig over het functioneren van de wolk in verband met de tocht door de woestijn. Wij zijn als Gemeente ook onderweg naar onze eindbestemming, het hemelse Kanaän, en de Geest wil ons leiden.

Natuurlijk gaat de opbouw van de Gemeente nog steeds door in deze tijd (Ef. 4:1-16). In zekere zin is ze pas compleet als het laatste lid is toegevoegd en de Gemeente verheerlijkt aan Christus kan worden voorgesteld (Ef. 5:27). Dat zal gebeuren bij de opname, als wij de Heer zullen ontmoeten in de lucht en worden binnengevoerd in het Vaderhuis met de vele woningen (Joh. 14:1-3; 1 Tess. 4:15-18). Dan zal in de hemel ook de bruiloft van het Lam plaatshebben, voordat Christus met de Zijnen in heerlijkheid zal verschijnen (Openb. 19:6-10).

Het is goed om zo na te denken over Mozes als de bouwer van Gods huis, met zijn medewerkers Besaleël en Oholiab en andere vaklieden die hielpen bij de bouw (Ex. 35:30-36:7). Ik zie in deze twee helpers vooral een beeld van de beide apostelen Petrus en Paulus, die prominent naar voren komen in het eerste resp. het tweede hoofddeel van het boek Handelingen. Paulus beschouwde zichzelf als een wijs bouwmeester (1 Kor. 3:10), maar hij noemt hier en elders in zijn brieven vele andere medearbeiders. De praktische vraag die wij onszelf moeten stellen, is deze: *Hoe bouwen wij op het fundament dat er ligt, dat is Jezus Christus?*

Lied 190 uit Geestelijke liederen

Werner Mücher

De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!

Inleiding tot de profeet Habakuk

Detail standbeeld van Habakuk, Donatello, Florence (Wikipedia).

De rechtvaardige zal door zijn geloof leven

Deze belangrijke uitspraak wordt driemaal aangehaald in het Nieuwe Testament:

1. In Romeinen 1:17 gebruikt Paulus dit vers om te bewijzen dat de *rechtvaardiging* alleen plaatsvindt door het geloof, d.w.z. op de grondslag van het geloof.
2. In Galaten 3:11 onderstreept de apostel met dit citaat de grote tegenstelling tussen *geloof* en *werken*.
3. In Hebreeën 10:38 ligt de nadruk op het *leven* van de gelovige. Dit vormt de inleiding tot de galerij van geloofshelden, de wolk van getuigen in Hebreeën 11.

Habakuk 2:4 is een kostbaar kleinood en het is ook voor ons een een echte hulp in het geloofsleven.

Aankondiging van het gericht over de Chaldeeën

In het resterende gedeelte van hoofdstuk 2 zien we hoe God een vijfvoudig 'Wee!' uitroept over het Babylonische wereldrijk. Samenvattend gaat het om de volgende boosheden:

(a) roofzucht en plundering (vs. 6-8);

(b) verlangen door geweld en list de eigen dynastie (het koningshuis) te versterken (vs. 9-11);

(c) bouwen met geweld en onrecht (vs. 12-14);

(d) slechte, wrede mishandeling van onderworpen volken (vs. 15-17);

(e) afgodendienst (vs. 18-20).

De beschrijving in vers 15 begint met alcoholisme en ze eindigt met afgodendienst. Het is niet toevallig dat in de nacht waarin Babylon werd ingenomen, koning Belsassar met zijn gemalinnen en bijvrouwen luidruchtig feest vierde en de afgoden eerde: *'Koning Belsassar richtte een grote maaltijd aan voor zijn machthebbers, duizend in getal; en in tegenwoordigheid van die duizend was hij aan het wijndrinken. Belsassar beval bij het genot van de wijn, dat men het gouden en zilveren gerei zou brengen, dat zijn vader Nebukadnessar uit de tempel te Jeruzalem had weggevoerd, opdat de koning en zijn machthebbers, zijn gemalinnen en zijn bijvrouwen daaruit zouden drinken. Daarop bracht men het gouden gerei dat uit de tempel, het huis Gods te Jeruzalem, was weggevoerd, en de koning en zijn machthebbers, zijn gemalinnen en zijn bijvrouwen, dronken daaruit; zij dronken wijn en roemden de goden van goud en zilver, koper, ijzer, hout en steen'* (Dan. 5:1-4). Hier in Habakuk 2 krijgen we ook een duidelijke indruk van de slechte moraal van deze vijand van Gods volk.

Tegelijkertijd is deze beschrijving ook een profetie, die niet slechts de definitieve ondergang van het Babylonische wereldrijk aankondigt maar ook de ondergang van de wereldmachten in de eindtijd, voorafgaand aan de oprichting van het Vrederijk. Dat kunnen we o.a. opmaken uit de toevoeging in vers 14: *'Want de aarde zal vol worden van de kennis van de heerlijkheid van de Here, zoals de wateren die de bodem van de zee bedekken'*. Soortgelijke bewoordingen vinden we in Jesaja 11:9. Wat een zegen zal dit zijn voor de hele aarde! Het grootste deel van de mensheid verkeert nu in de ban van valse godsdiensten, en van degenen die zich christenen noemen en die God zouden kunnen kennen hebben weinigen een levende band met Jezus Christus als Heiland en Heer. In het komende Vrederijk zal er echter een overweldigende kennis zijn van de heerlijkheid van God. Het gezicht dat God aan Habakuk heeft gegeven, eindigt met de verheven woorden: *'Maar de Here is in Zijn heilige tempel. Zwijg voor Hem, heel de aarde!'*

Nieuw en afsluitend gebed

Nu vinden we Habakuks reactie op de beide mededelingen van Gods kant in hoofdstuk 1:5-11 en 2:2-20. Wij kunnen dit derde en laatste hoofdstuk van de profeet Habakuk als volgt indelen:

(a) opschrift (vs. 1);

(b) gebed om Gods barmhartigheid bij de uitoefening van Zijn toorn (vs. 2);

(c) Gods verschijning in majesteit (vs. 3-15);

(d) de vrucht van het geloof die daaruit voortkomt (vs. 16-19).

Habakuk vraagt God in zijn gebed – dat de vorm van een psalm heeft en dat ook met instrumentale begeleiding in het openbaar moest worden gezongen –, of Hij Zijn werk wil doen herleven en in de toorn aan ontfermen wil denken. Hij ziet hoe God om zo te zeggen nog een keer voor Zijn volk tussenbeide treedt en in wonderbare heerlijkheid verschijnt, zoals dat ook destijds bij de uittocht uit Egypte gebeurde.

Vervolg op pagina 12

Gerard Kramer

Het bewerken van de eigen behoudenis – wat betekent dat?

Deze keer kijken we naar Paulus' woordgebruik in een op het eerste gezicht wat merkwaardige uitspraak. Deze luidt: *'Bewerkt uw eigen behoudenis met vrees en beven; want het is God die in u werkt, zowel het willen als het werken, om Zijn welbehagen'* (Fil. 2:12-13).

Behoudenis

Paulus schrijft dus dat de Filippenzen voort moeten gaan[1] met het *bewerken van hun eigen behoudenis,* met vrees en beven. Wat bedoelt hij hiermee? In Filippenzen 1:19 heeft Paulus dit woord 'behoudenis' ook gebruikt, en daarbij verwezen naar zijn eigen toekomst, het veilige einde van zijn reis. De behoudenis wordt in de Schrift enerzijds voorgesteld wordt als iets dat de gelovigen *nu reeds* bezitten (zo in Ef. 2:5, 8; 2 Tim. 1:9; Tit. 3:5), en daarnaast als iets dat *nog toekomstig* is. Deze toekomstige behoudenis zal enerzijds door God gegeven worden (vgl. Fil. 1:28; 3:20; Rom. 5:9; 13:11; 1 Kor. 3:15; 5:5; 1 Tess. 5:8-9; 2 Tim. 4:18; Hebr. 1:14; 9:28; 1 Petr. 1:5; 2:2), maar in verbinding daarmee hebben de gelovigen ook een *eigen* verantwoordelijkheid, zolang zij nog op aarde zijn en deze toekomstige behoudenis nog niet daadwerkelijk hun deel is.

Bewerken

Deze verantwoordelijkheid gaat zelfs zover, dat de apostel schrijft dat de gelovigen hun eigen behoudenis moeten *bewerken,* d.i. *bewerkstelligen* of *tot stand brengen.* Zij moeten dat doen met vrees en beven, d.w.z. in het volle besef van eigen onmacht om de gevaren te trotseren die de weg naar de uiteindelijke behoudenis zo moeilijk begaanbaar maken. Alsof het voor honderd procent van hén afhangt dat zij veilig het einde van de reis halen! Anderzijds is het evenzeer voor honderd procent *Gods* werk. De apostel schrijft er namelijk direct achter, om alle misverstand te voorkomen: 'want het is *God* die in u werkt, zowel het willen als het werken, om Zijn welbehagen'. De gelovigen mogen op God vertrouwen.

Het is niet de kracht van Paulus of van de Filippenzen, die deze behoudenis kan bewerken, maar God Zelf werkt in hen zowel de wens om veilig het einddoel te bereiken alsook de daartoe noodzakelijke geestelijke energie – met het oog op Zijn eigen welbehagen! God schept er hoogstpersoonlijk, buiten de invloed van wie of wat dan ook, behagen in mensen te brengen naar de plaats van redding bij Hemzelf (vgl. 1 Kor. 1:8), en om hun intussen de kracht te geven die weg ook zelf met alle inzet te bewandelen.

Het beeld van 'een akker bewerken'?

Sommige uitleggers zijn kennelijk bang dat op basis van deze tekst 'heilsactivisme' wordt geleerd, in die zin dat mensen zouden kunnen denken dat ze zichzelf door hun daden kunnen behouden. De samenhang maakt deze conclusie echter onmogelijk, zoals we hebben gezien. Deze uitleggers denken bij 'bewerken' graag aan een *akker* die moet worden bewerkt: er moet onkruid worden gewied om de vrucht niet te belemmeren. In die zin moet, zo menen zij, de reeds verkregen behoudenis zichtbaar worden gemaakt in het leven. Dat is zeker een bijbelse gedachte, maar het is niet wat Paulus hier leert! Hij gebruikt voor 'bewerken' het Gr. woord *katergazomai*. Dit heeft de betekenis van 'te weeg brengen', 'tot stand brengen', 'bewerkstelligen'.

In het Nieuwe Testament komt ditzelfde werkwoord in de volgende betekenissen voor: 'bedrijven' in Romeinen 1:27; 7:15; 1 Korintiërs 5:3; iets 'werken' in Romeinen 2:9; 5:3; 7:13; 15:18; 'bewerken' in de zin van 'bewerkstelligen' in Romeinen 4:15; 2 Korintiërs 4:17; 7:10-11; 9:11; Jakobus 1:3; een begeerte 'opwekken' in Romeinen 7:8; iets 'doen' in Romeinen 7:17-20; 'bereiden' in 2 Korintiërs 5:5; 'verrichten' in 2 Korintiërs 12:12; 'volbrengen' in Efeziërs 6:13; 1 Petrus 4:3.

Het woord richt zich dus steeds op iets dat er nog niet is (een daad of een na te streven resultaat), en betekent nergens dat iets wordt 'uitgewerkt' wat reeds aanwezig is. Het wordt inderdaad soms buiten het Nieuwe Testament gebruikt voor het bewerken van een akker – maar die akker wordt dan wel genoemd! In het Nieuwe Testament wordt *katergazomai* echter nooit in een agrarische 'setting' gebruikt. Het lijdend voorwerp is zelfs nooit iets concreets, maar, zoals hierboven is aangetoond, altijd iets abstracts.

1) Dat moet worden geconcludeerd uit het feit dat de gebiedende wijs in het praesens staat. Verder verwijs ik naar mijn *Gegrepen door Christus. Bijbelstudies bij de Brief van Paulus aan de Filippiërs,* Vaassen 1996; James Hope Moulton & George Milligan, *The Vocabulary of the Greek Testament. Illustrated from the Papyri and Other Non-Literary Sources*, Grand Rapids, Michigan, reprint 1985, p. 335v.

Kris Tavernier

Zij die God liefhebben!

Rom. 8:28; 1 Kor. 2:9; Jak. 1:12; Jak. 2:5

Inleiding

In het Nieuwe Testament zijn vier gedeelten waar de uitdrukking 'zij die God liefhebben' [1] voorkomt. Dit is belangwekkend, omdat Gods Woord meestal niet spreekt over de *mens* die God liefheeft, maar over de liefde van *God* voor de mens (zie bijv. Rom. 5:8; Ef. 2:4-5; 1 Joh. 4:10).

- Romeinen 5:8 spreekt over het feit dat God ons al liefhad, toen wij nog zondaars waren.
- Efeziërs 2:4-5 zegt dat God ons al liefhad, toen wij nog dood waren in onze misdaden.
- 1 Johannes 4:10 zegt dat *wij* het niet zijn die God hebben liefgehad, maar dat het *God* was die ons heeft liefgehad.

Zó is Gods liefde! Gods liefde *gaat* gewoon naar ons uit, het is simpelweg haar natuur. Dat is de goddelijke liefde, die voortvloeit uit de God die liefde *is* (1 Joh. 4:8, 16). Het is eenvoudigweg haar kenmerk om lief te hebben. Zo moet u dit lezen: God *is* liefde, en dat betekent dat Zijn liefde zelfs uitgaat naar hen die Hem haten. Zijn liefde voor ons werd niet opgewekt doordat er iets aantrekkelijks bij ons te vinden was, maar ze ontsprong bij Hemzelf. Zo is Gods liefde nu eenmaal. Wat een liefde!

Denk er maar even over na en lees ter illustratie hiervan 1 Korintiërs 13:4-7: *'De liefde is lankmoedig, is goedertieren; de liefde is niet jaloers; de liefde praalt niet, is niet opgeblazen, handelt niet onwelvoeglijk, zoekt niet haar eigen belang, wordt niet verbitterd, rekent het kwade niet toe, verblijdt zich niet over de ongerechtigheid, maar verblijdt zich met de waarheid; alles verdraagt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verduurt zij.'*

Vroeger en nu

Wij hebben God niet altijd liefgehad, integendeel zelfs. De brief aan de Romeinen en de brief aan de Efeziërs tonen ons hoe wij wérkelijk waren. Romeinen 5:10 zegt dat wij vijanden van God waren; die vijandigheid werd bewezen door de boze werken die wij deden (vgl. Kol. 1:21). Wij waren dus *levende zondaars* die kwaad deden en daardoor schuldig tegenover God stonden. De brief aan de Efeziërs stelt ons echter voor als *dode zondaars* – dat bleek door onze overtredingen en zonden (Ef. 2:1, 5). Er was niets in ons dat uitging naar God en naar een relatie met Hem. Er was geen enkele respons op Gods liefde.

Samenvattend hebben we dus dit beeld: wij waren geestelijk dood en stonden tevens vijandig tegenover God. Dit uitte zich in allerlei zonden, en bij onszelf was er totaal geen liefde voor God.

Gods liefde is zo wonderlijk, ze wekt namelijk wederliefde op! Johannes schrijft: 'Wij hebben lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad' (1 Joh. 4:19). Het is de werking van Zijn liefde, die ervoor zorgt dat wij Hem liefhebben. Dat is mogelijk gemaakt, doordat 'de liefde van God in onze harten is uitgestort door de Heilige Geest die ons gegeven is' (Rom. 5:5). Zo behoren wij nu tot het gezelschap van mensen 'die God liefhebben', dit zijn de gelovigen. De gelovige heeft een nieuwe natuur ontvangen (2 Petr. 1:4), doordat hij uit God geboren is (o.a. Joh. 1:12-13). Die natuur wordt gekenmerkt door liefde. Het mag dus duidelijk zijn dat de uitdrukking 'zij die God liefhebben' op de gelovigen slaat, omdat zij in een speciale wederzijdse liefdesrelatie met God gebracht zijn. Wij zijn van 'haters van God' veranderd in 'liefhebbers van God'.

Vier beloften

Als we nu kijken naar de vier plaatsen waar deze uitdrukking in het Nieuwe Testament voorkomt, dan zien we daarin opnieuw de geweldige liefde van God. De uitdrukking 'zij die God liefhebben' toont aan dat wij God liefhebben, maar het opmerkelijke is dat ze telkens gekoppeld wordt aan dat wat *God* aan ons geeft. U zou misschien iets verwachten in de zin van 'zij die God liefhebben (...) doen dit of dat'. Maar leest u maar eens mee:

> *'Maar wij weten dat* **hun die God liefhebben**, *alle dingen meewerken ten goede, hun die naar Zijn voornemen zijn geroepen'* (Rom. 8:28).

Wij mogen in alle omstandigheden erop vertrouwen dat God alles in ons leven laat meewerken ten goede. Dat is niet 'ten goede' van ons aardse bestaan (rijkdom, plezier enz.), maar 'ten goede' met betrekking tot het *voornemen* dat Hij met ons heeft en waartoe Hij ons geroepen heeft.

1) Dit artikel is geschreven naar aanleiding van het boekje: 'zij die God liefhebben', door H. Bouter.

Dat voornemen is dat wij gelijkvormig zouden zijn aan het beeld van Zijn Zoon (vs. 29), in de heerlijkheid (vs. 30)! 'Zij die God liefhebben' zijn gesteld tot zonen van God, om de Zoon Zelf te omringen en te delen in Zijn hemelse heerlijkheid, die Hij daar als de Mens Jezus Christus bezit (Joh. 17:22, 24; Fil. 3:21).

*'Maar zoals geschreven staat: 'Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor **hen die Hem liefhebben**'* (1 Kor. 2:9).

Ook hier gaat het over het grote liefdesplan van God. God heeft iets geweldigs uitgedacht voor hen die Hem liefhebben. Het is zo ongelofelijk, dat het nog nooit gezien of gehoord is. In de Bijbel wordt een tip van de sluier opgelicht (bijv. in Rom. 8; 1 Kor. 15; Ef. 1). Toch is er nog zoveel om ongeduldig naar uit te zien…tot het eenmaal zo ver is.

*'Gelukkig de man die verzoeking verdraagt; want beproefd geworden zal hij de kroon van het leven ontvangen, die Hij beloofd heeft aan **hen die Hem liefhebben**'* (Jak. 1:12).

De kroon des levens wordt beloofd aan degenen die Hem liefhebben. Door de verzoeking heen wordt duidelijk wie Hem werkelijk liefheeft, en dus een oprechte gelovige is. Nu moeten wij nog verzoekingen doorstaan, maar de kroon van het leven is ons beloofd. Dat is het eeuwige leven, dat ten volle zal worden genoten in de hemel, omdat het daar door niets meer kan gehinderd worden. We hebben nu al het eeuwige leven (1 Joh. 5:11-13); maar het genot ervan wordt verzwakt, doordat we nog in een gevallen wereld leven en zelf ook nog zondigen. Maar in de hemel manifesteert het eeuwig leven zich ongestoord. Wanneer wij op de plaats komen waar wij thuishoren, zullen wij het eeuwige leven onbelemmerd en ten volle genieten.

*'Hoort, mijn geliefde broeders: heeft God niet de armen in de wereld uitverkoren om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het Koninkrijk, dat Hij beloofd heeft aan **hen die Hem liefhebben**?'* (Jak. 2:5).

Degenen die God liefhebben, zijn erfgenamen van het Koninkrijk. De Heer Jezus Christus is de Koning der koningen (Openb. 17:14). Hij is het die het Koninkrijk ontvangt uit Gods hand (Openb. 11:15, 17; 19:6b). Het wonderlijke is dat wij ook hierin met Hem mogen delen. Hij zal niet alléén regeren, maar wij mogen met Hem regeren. Wij zijn mede-erfgenamen met de Erfgenaam (Rom. 8:17).

Conclusie

Het ongelofelijke van dit alles is: wij hadden God helemaal niet lief, God had ons echter wel lief. Hij heeft Zijn liefde aan ons geopenbaard, en die goddelijke liefde heeft wederliefde opgewekt bij ons. Daardoor zijn wij gaan behoren bij de kring van hen 'die God liefhebben'. En omdat wij God liefhebben, schenkt Hij ons zelfs Zijn hoogste zegeningen, terwijl het alleen door Hém is dat wij Hem liefhebben.

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'[U,] Die ik innig liefheb,
maak mij bekend waar U [de kudde] weidt,
waar U [die] op de middag laat rusten.
Want waarom zou ik zijn als een gesluierde
bij de kudden van Uw metgezellen?'

Hooglied 1:7

Waar weidt de Heer de kudde?

Nu richt de bruid zich tot de bruidegom. Tot hem richt ze zich na haar eigen falen in haar werk. Dit is wat de Heer wil dat ook wij doen, als we gefaald hebben. Dan moeten we niet in zelfmedelijden de moed opgeven, maar naar Hem gaan. Ze richt zich tot hem als iemand die ze kent en innig liefheeft. De aantrekkingskracht van de liefde is groter dan de verslagenheid door het falen. Ons falen kan nooit groter zijn dan de liefde van Christus. Dat mogen we steeds in gedachten houden. Dat heeft ook Petrus ervaren. De Heer Jezus sprak al van tevoren over zijn falen, maar Hij zei erbij dat Hij voor hem had gebeden dat zijn geloof niet zou ophouden (Luc. 22:31-32). Wie de Heer van harte liefheeft, is bedroefd over zijn eigen falen, maar is ook overtuigd van de liefde van Heer die een falende volgeling nooit afschrijft, maar altijd een nieuwe kans geeft.

Voedsel en rust

Het falen van de bruid brengt haar terug bij hem die zij innig liefheeft, om weer in zijn gezelschap te zijn. Ze beseft dat ze voedsel en rust nodig heeft. Het is afmattend om werk te doen waarbij de Heer Jezus niet betrokken is. Als we dat ervaren, voelen we honger en verlangen we naar rust. Dit is de volgorde: eerst voedsel en dan rust (vgl. Ezech. 34:15). Een hongerig schaap zal niet rusten, voordat het iets gevonden heeft om de honger te stillen.

Voedsel dat onze geestelijke honger stilt en kracht schenkt om in gemeenschap met Hem en voor Hem te leven, dat kan alleen Hij ons geven. Dat voedsel is Hij in feite Zelf. We voeden ons met Hem als we Gods Woord lezen, want dat spreekt helemaal over Hem (Joh. 5:39). Dan krijgen we ook rust voor onze zielen. Het is belangrijk de dag te beginnen met voedsel uit het Woord van God. Als het dan middag wordt, als de zon op zijn heetst is, dat wil zeggen als de omstandigheden van het leven moeilijk worden (zie Matt. 13:6, 21), zullen we onze weg in de kracht van dit voedsel kunnen voortzetten.

Even praktisch

Even een heel praktische toepassing. Als we op ons werk rond het middaguur lunchpauze hebben, wat doen we dan? Zijn er mogelijkheden om iets uit het Woord van God te lezen? Of zijn we constant bezig? Ik weet van een vertegenwoordiger, die altijd druk bezig was. Hij moest zijn streefaantal verkopen halen. Daarmee was hij bezig. Als hij enkele klanten had gehad en het was tijd om wat te eten, dan reed hij naar een rustige plek om zijn brood te eten. Terwijl hij zijn brood at, dacht hij erover na hoe de gesprekken met de klanten die morgen waren verlopen en hoe hij de volgende gesprekken zou aanpakken, in plaats van tot rust te komen door iets uit het Woord van God te lezen. Het zal niet voor iedereen gelden en ook niet voor elke pauze, maar zijn we op zijn minst eropuit om, als de mogelijkheden er zijn, een pauze zo te benutten?

Zijn kudde

Het gaat de bruid erom te zijn op de plaats waar *hij* weidt en *hij* de kudde laat rusten. Ze zoekt de persoonlijke betrekking met hem. Dat is voor ons een belangrijk voorbeeld. Er is niets zo belangrijk als een persoonlijke en levende relatie met de Heer Jezus. We behoren bij Zijn kudde, we zijn samen met andere gelovigen die Hem ook volgen, maar we gaan niet in de massa op. Als we de kudde zoeken, is dat om bij *Hem* te zijn. We volgen niet een groep en ontlenen daaraan niet onze identiteit, maar we volgen Hem met Wie ieder van ons een eigen relatie heeft. De goede Herder kent elk schaap van Zijn kudde *'bij name'* (Joh. 10:3).

Onbegrepen

De bruid wil niet opgaan in de massa en daar als een gesluierde rondlopen. Die plaats zou ze moeten innemen als ze zich zou voegen bij ‘de kudden van uw metgezellen’, dat zijn andere kudden dan die van hem. Ze zegt hiermee dat haar persoonlijke verhouding tot hem niet via anderen kan lopen. We zien een illustratie daarvan in de christenheid. Daarin zijn gezelschappen van mensen die menselijke leiders volgen. Het zijn leiders die wel voor de Heer bezig zijn, maar de schapen toch om *zichzelf* vergaderen. Ze nemen de plaats van ‘middelaar’ in tussen het volk van God en God Zelf. Zulke leiders spreken dan ook over ‘mijn gemeente’, terwijl alleen de Heer Jezus dat kan zeggen.

We kunnen alleen geestelijk groeien, als we een persoonlijke relatie met de Heer Jezus hebben. Als we naar Gods Woord luisteren, waar gaat het ons dan om? Vinden we het belangrijk wie het zegt en hoe het gezegd wordt? Of staan we werkelijk open voor wat *God* ons te zeggen heeft? De norm van onze beoordeling moet zijn of de dingen die worden gezegd onze relatie met de Heer Jezus verstevigen. De prediker verdwijnt, maar Christus blijft.

We zien dat bij de kamerling in Handelingen 8. Hij krijgt van de evangelist Filippus onderwijs uit Gods Woord en wordt ook door hem gedoopt. Vervolgens verdwijnt Filippus. We lezen niet dat de kamerling verdrietig achterbleef, omdat zijn leraar nu weg was, maar het tegendeel: hij ging zijn weg met blijdschap (Hand. 8:26-39). Iedere prediker die door de Heer geroepen is om met Gods Woord te dienen, wil niet anders dan dat degene die hij met Gods Woord heeft mogen dienen, zijn weg met vreugde in gemeenschap met de Heer gaat. We moeten niet tevreden zijn met mensen, wie dan ook, maar alleen met de Heer. Dat is wat we hier van de bruid kunnen leren.

Reply

Hugo Bouter

Over vergevingsgezindheid en een boze slaaf

Vraag

Ik heb een vraag over Matteüs 18:21-35, over de boze slaaf. Deze slaaf ontvangt kwijtschelding van zijn schuld door zijn meester, maar later toont hijzelf geen vergevingsgezindheid tegenover een medeslaaf. Wie is die boze slaaf, is het een naamchristen? Want hij wordt overgeleverd aan de folteraars. Wat gebeurt er met een gelovige, als hij zijn broeder niet van harte vergeeft (vs. 35)?

Antwoord

Ik denk dat je bij deze gelijkenis moet uitgaan van het begrip discipelschap, het volgeling en slaaf zijn van de Heer Jezus in deze bedeling. Het discipelschap blijkt in dit geval uit de bereidheid om medebroeders of zusters te vergeven, in het licht van de oneindige, eeuwige vergeving van onze zonden die wijzelf als gelovigen allemaal hebben ontvangen door Gods genade (vgl. Ef. 1:7; Kol. 1:14). Wij dienen elkaar dus te verdragen en elkaar te vergeven, als de één tegen de ander iets heeft: ‘zoals ook Christus u vergeven heeft, zo ook u’. Dat is immers een kenmerk van de nieuwe mens, die we moeten aandoen (Kol. 3:12-13).

Het gaat hier niet bij voorbaat om naamchristenen. De medeslaven tonen de juiste, christelijke houding en gaan terecht naar de heer met hun klacht. Dat kunnen wij ook doen in het gebed, en zo kunnen wij onderlinge problemen bij de Meester brengen. De uitdrukking ‘boze slaaf’ kan overigens wel duiden op een naambelijder, maar dat is soms alleen bij de Heer bekend.

Het overleveren aan de folteraars, waartoe de heer in deze gelijkenis opdracht geeft, zou je kunnen opvatten als een oordeel in Gods regering, dat de slaaf – de discipel van Christus – treft in de huidige tijd. Hij ondervindt de tuchtiging van de Vader, die Zijn kinderen weer op het rechte spoor wil brengen (vgl. Hebr. 12:4-11). Zo’n oordeel kan ons als gelovigen dus overkomen in Gods rechtvaardige wegen met ons, als wij consequent weigeren vergevingsgezind te zijn tegenover medechristenen.

De gelijkenis van de goede en de boze slaaf aan het slot van Matteüs 24 gaat verder. Daar vinden we ook een dienstknecht die zijn medeslaven met hardheid en heerszucht behandelt. Hij geeft zich daarnaast over aan werelds plezier en eet en drinkt met de dronkaards. Hier is de straf ernstiger en gaat het duidelijk om het eeuwige oordeel over het wangedrag van de boze slaaf. Deze passage spreekt namelijk over de straf die hij ondergaat in de plaats van de pijn, daar waar het geween is en het tandengeknars (vs. 51). Wij moeten dus onderscheid maken tussen een tijdelijke straf hier op aarde in Gods regering met de Zijnen, en de eeuwige straf die alleen voor ongelovigen en naambelijders geldt.

Vervolg van pag. 6

Mogelijk heeft Habakuk daarbij aan de woorden van Deuteronomium 33:2 gedacht: *'De Here is gekomen van Sinai en over hen opgegaan uit Seïr; Hij is in lichtglans verschenen van het gebergte Paran en gekomen uit het midden van heilige tienduizenden'*. Hoe belangrijk is het ook voor ons om zulke momenten te kennen, waarbij wij diep onder de indruk zijn van Gods grootheid en macht.

Maar hier komt Hij om te oordelen. De beschrijving van het gericht vindt zijn hoogtepunt in vers 12: *'In gramschap doorschrijdt U de aarde, in toorn dorst U de volken'.* Dat heeft allereerst betrekking op de toenmalige gebeurtenissen, zoals het oordeel over Juda en later over Babylonië. Toch kunnen we hier ook een verwijzing zien naar het geweldige handelen van God in de eindtijd met het oog op de oprichting van het Vrederijk, door middel van de verschijning van de Heer Jezus als Rechter van heel de aarde.

In dit licht kunnen we dan ook de andere kant van de oordelen zien. Christus komt niet alleen om de volken te oordelen, maar tevens om Zijn eigen volk te verlossen en de weg te banen voor Zijn heerschappij. Gods Gezalfde (Hebr. *Messias*, Gr. *Christus*) zal Koning over Sion zijn en van Jeruzalem uit over de hele aarde regeren (vs. 13a). Een onderdeel van de definitieve bevrijding van het volk Israël is de verbrijzeling van 'het hoofd van het huis van de goddeloze' (vs. 13b-14), wat wellicht een verwijzing is naar de antichrist, die in 2 Tessalonicenzen 2:8 de 'wetteloze' wordt genoemd. Ook zijn helpers zullen omkomen.

Slotwoord

Nu spreekt Habakuk nog een keer over zijn gevoelens: hij beefde en sidderde bij het horen van deze dingen (3:16). Het staat hem levendig voor ogen wat de gevolgen zijn van alle vreselijke oordelen, van al dit leed. Ook weet hij dat er opnieuw een tijd zal komen waarin God geen zegen geeft. Dan zullen er geen vijgen, geen druiven, geen olijven, geen koren, schapen noch runderen zijn: totale armoede en hongersnood. Toch weet hij dat er in die tijd van grote verdrukking een uitweg zal zijn. God heeft altijd een pad voor hen die Hem vrezen en die op Hem vertrouwen, ja, die door hun geloof leven (2:4).

In dit geloofsvertrouwen kan hij zich boven alle moeilijkheden plaatsen en zich op het hoogste richten wat een rechtvaardige kan doen: *'(...) nochtans zal ik juichen in de Here, jubelen in de God van mijn heil'* (3:18). Een ongekende blijdschap vervult zijn hart. Hij weet ook dat de Here zijn kracht is, en dat Hij hem op de hoogten van de gemeenschap met Hemzelf en van de overwinning zal doen treden. Hij vergelijkt zijn gang met de lichte tred van de hinden, die alle hindernissen zonder moeite overwinnen. Habakuk stemt zo van harte in met de woorden van David, die eeuwen hiervoor hetzelfde dichtte (Ps. 18:34).

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'…groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20

4388 RC Oost-Souburg Nederland

Telefoon: (0118) 467462

E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 5 - mei 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Werken aan de Bronpoort

Deze maand:

1 **Van de redactie**

2 **Wat moeten we aan met schijnbare tegenstrijdigheden in de Bijbel?**

4 **Instrumentale muziek in de eredienst**

6 **De Here is mijn licht en mijn heil**

7 **Geen koning dan de keizer?**

8 **Eén ding**

9 **Komt het kwaad uit Gods hand?**

10 **Het Hooglied**

'De Bronpoort herstelde Sallum ('vergelding')*, de zoon van Kolchoze* ('allesziende')*, de overste van het district Mispa* (d.i. 'wachttoren')*; hij herbouwde haar en voorzag haar van een dak en bracht de deuren, sluitbalken en grendels aan; bovendien herbouwde [hij] de muur van de waterleidingvijver bij de tuin van de koning, tot aan de trappen die afdalen van de stad Davids'.*

Nehemia 3:15

Volgens mijn studiebijbel betekent de naam Fonteinpoort (SV) ook wel Oogpoort of Bronpoort. Een aantal teksten kwamen daardoor voor mijn aandacht, toen ik een poos geleden hierover nadacht. Bij het woord 'oog' dacht ik aan de tekst uit Matteüs 6:22, waarin staat: *'De lamp van het lichaam is het oog; als dan uw oog eenvoudig is, zal uw hele lichaam verlicht zijn'*. In dit opzicht is er een mooie toepassing te maken in verband met de naam Sallum. De verzen 19-21 van Matteüs 6 gaan over schatten in de hemel, en in vers 24 gaat het erom dat niemand twee heren kan dienen. De betekenis van de naam Sallum, die van zijn vader en van de stad waar hij vandaan kwam, spreken boekdelen. Het tekent om zo te zeggen de motivatie van deze persoon om juist aan die poort te willen werken.

Bij het woord 'bron' dacht ik ook aan de tekst: *'(...) ieder die drinkt van het water dat Ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst hebben; maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een bron van water dat springt tot in het eeuwige leven'* (Joh. 4:14). Je kunt misschien zeggen dat Sallum een voortdurende innerlijke vrede had gevonden, precies zoals die vrouw bij de put. Hij had ontdekt wat de bron van het water van het leven voorstelt (Openb. 21:6). De Samaritaanse vrouw had tegen haar stadsgenoten gezegd: *'Is deze niet de Christus?'* We zien zoiets ook bij Sallum. Hij herstelde niet alleen de Bronpoort en haar overkapping, maar zorgde ook voor deuren, sluitbalken en grendels. Het doel hiervan was de stad een bestendige en voortdurende veiligheid te geven tegenover de vijanden en ook de weersomstandigheden. Sallum ging niet alleen voor zijn eigen situatie en die van de mensen om hem heen aan de slag. Maar hij herbouwde *bovendien* de muur van de waterleidingvijver (of de vijver Siloam). Hij ging net zoals de vrouw uit Johannes 4 aan de slag ten behoeve van het hof van de koning – als het ware voor de Heer.

Daarmee komen we vanzelf bij de volgende betekenis, namelijk 'fontein'. Dit beschrijft een stroom van water die door de druk wel naar buiten moet komen. Daarbij dacht ik aan de tekst: *'Als iemand dorst heeft, laat hij bij Mij komen en drinken! Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien'* (Joh. 7:37-38). We zien hier in Nehemia dat Sallum ook werkte aan de muur van de vijver Siloach of Siloam (= gezondene). Hij kreeg een taak als een door God gezondene. Hij zorgde ervoor dat het water van het Woord beschikbaar was om op te scheppen, voor eenieder die wilde drinken. Dit was een werk dat hij uitvoerde tot aan de trappen die afdaalden van de stad Davids, dus vanuit de tegenwoordigheid van 'de geliefde' – wat de betekenis is van David, die een beeld is van Christus.

De auteurs in het magazine Rechtstreeks willen een beetje op Sallum en andere bouwers lijken. We hopen dat we met dit nummer weer een bijdrage hebben kunnen leveren. Namens de redactie,
Jan Paul Spoor

J.G. Fijnvandraat Sr.

Wat moeten we aan met schijnbare tegenstrijdigheden in de Bijbel?

1. Heeft de Bijbel nog gezag?

Deze vraag is een beetje misleidend. De kwestie waar het om gaat is niet of de Bijbel nog gezag heeft, maar hoe het gezagsterrein van de Bijbel moet worden afgebakend. En onlosmakelijk daarmee verbonden is de vraag hoe de Bijbel moet worden uitgelegd.

In onze tijd valt niet zozeer een gezagsontkenning, als wel een gezags*beperking* op te merken. Eerlijkheidshalve moet daarbij worden opgemerkt dat er ook aan gezags*uitbreiding* gedaan wordt. Daarover willen we het nu niet hebben[1]. Men wil het gezag van de Bijbel *beperken* en laat de uitleg bepalen door normen die buiten het terrein van de Bijbel liggen. Deze normen ontleent men bijvoorbeeld aan het terrein van de natuurwetenschap, het historisch-archeologisch onderzoek, de hedendaagse ethiek en moraal, enz. Deze normen zijn natuurlijk niet absoluut van aard, aangezien de mens zelf erbij betrokken is. Het zijn in feite buitenbijbelse normen.

2. Tegenspraak

Zodra het echter om zgn. tegenstrijdigheden in de Bijbel gaat, hebben we met een zuiver bijbelse norm te maken. Althans, dat lijkt zo. Wanneer iemand twee bijbelgedeelten leest die hij niet met elkaar kan rijmen, dan ligt het voor de hand dat hij zich afvraagt of het Gods bedoeling is dat wij de Schrift in alles *letterlijk* nemen. En laat ik nu vooropstellen dat er inderdaad *tegenspraak* in de Bijbel voorkomt. Ik gebruik hier met opzet het woord ‘tegenspraak’, niet de term ‘tegenstrijdigheid’. Als Jan zegt: ‘De kerk staat rechts van de school’, en Piet zegt: ‘Hij staat links van de school’, dan is er tegenspraak. Maar er is toch geen tegenstrijdigheid, namelijk wanneer Jan vóór en Piet *achter* de school blijken te staan.

Er is dus wel tegenspraak, en die vindt zijn oorzaak in drie dingen:

(1) Ten eerste doordat de Bijbel Gods Woord is. Als we bij het lezen van de Bijbel nergens moeilijkheden zouden vinden, zouden we met recht het goddelijke karakter van de Schrift in twijfel mogen trekken. Zo leert de Schrift aan de ene kant dat iemand die gelooft voor eeuwig behouden is, en dat niemand Gods kinderen uit de hand van de Vader kan rukken. Dat is de lijn van Gods genade.

Aan de andere kant wordt er duidelijk gesteld dat iemand die afwijkt op een weg is die naar het verderf leidt. Dat is de lijn van de menselijke verantwoordelijkheid. Zal ik nu op grond van die tegenspraak, hetzij de ene waarheid, hetzij de andere opgeven? Of kan ik proberen een soort middenweg te vinden? Of kan ik het gezag van de Bijbel om op dit vlak het laatste woord te spreken, in twijfel trekken?

Welnee, we laten eenvoudig *beide* aspecten van de goddelijke waarheid staan waar ze staan, en we passen ze toe daar waar de Geest van God wil dat we ze toepassen. De twijfelmoedige gelovige richten we op met het woord: ‘Niets kan ons scheiden van de liefde van God in Christus Jezus, onze Heer’, en de in zonde gevallen christen houden we de vermaning voor: ‘Wie naar het vlees leeft, zal sterven’. En als we eenmaal zullen kennen zoals we gekend zijn, zullen we zien dat de beide lijnen volkomen parallel lopen.

(2) Er is ook tegenspraak doordat dezelfde gebeurtenis soms vanuit twee verschillende gezichtspunten worden belicht. Waarom zou ik ook nu niet bij beide dingen leven, en ze in hun gegeven kader beschouwen? Laat ik eenvoudig aannemen wat Matteüs beschrijft en de les daaruit trekken, en ook zoals Lucas het beschrijft en de les opmerken van zijn beschrijving. Misschien dat we een bepaalde synthese tussen de twee beschrijvingen kunnen vinden, maar ook al vinden we die niet, laten we ons dan niet erboven stellen door hetzij de ene schrijver, hetzij de andere van een fout te betichten. Neem beide aspecten zoals de Geest van God ze in het Woord weergeeft.

(3) Dan is er nog een derde soort tegenspraak, en dat kan werkelijk een tegenstrijdigheid zijn, namelijk wanneer er door de overschrijvers van de handschriften een fout is gemaakt. Een duidelijk voorbeeld daarvan vinden we in de leeftijdsopgave van koning Achazja, koning van Juda. Volgens 2 Koningen 8 is hij zijn koningschap op 22-jarige leeftijd begonnen, en volgens 2 Kronieken 22 was hij toen 42 jaar oud. In het oorspronkelijke is het verschil

1) Vergelijking van de diverse geslachtsregisters laat zien, dat ze niet een puur rekenkundige maar een morele waarde hebben. Het is niet de bedoeling er een sluitende chronologie op te bouwen. Sprekender voorbeeld: Als iemand op grond van de uitspraak van Jozua: ‘Zon sta stil (...)’ leert dat de zon om de aarde draait, dan geeft hij de Schrift iets in de mond wat zij niet pretendeert te leren en doet hij aan gezagsuitbreiding.

in schrijfwijze zo miniem, dat een fout bij het kopiëren gemakkelijk kon voorkomen.Tegenstrijdigheden van de laatste soort kunnen we buiten beschouwing laten, omdat ze het principe niet raken. De tegenspraak van de eerste categorie is ook niet onderworpen aan ons oordeel, want uiteindelijk zijn Gods gedachten hoger dan de onze. Het gaat ons dus om verschillende beschrijvingen van een en dezelfde gebeurtenis, om verschillende opgaven van aantallen, waarbij niet aan een kopieerfout te denken is, enz.

3. Onze logica

Wanneer iemand nu bij de twee weergaven van de volkstelling van David een verschillend aantal getelden aantreft, of bij Matteüs een andere beschrijving van het kruislijden vindt dan bij Lucas, dan mag hij menen hier een bijbelse norm te vinden om het gezag of de uitleg van de Bijbel door dit verschil te laten bepalen, maar dan heeft hij toch geen zuiver bijbelse norm. En wel om de eenvoudige reden dat hij zijn eigen logica inschakelt. Er is tegenstrijdigheid volgens zijn gedachten. Waar het echter op aankomt, is de vraag of wij onze gedachten en overleggingen onderwerpen aan de gehoorzaamheid van Christus.

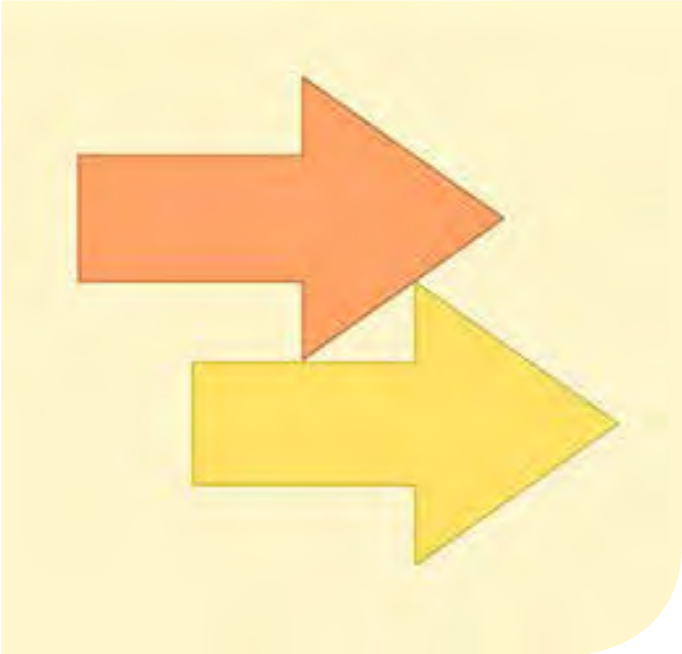

Er zijn namelijk twee houdingen mogelijk. De éne waarbij ik zeg: ‘Volgens mijn logisch denken is dit niet te rijmen. Dus wil de Bijbel kennelijk niet zo letterlijk genomen zijn en pretendeert hij niet onfeilbaar te zijn, enz.’. De andere houding is deze: ‘Ik kan dit met mijn logisch verstand niet rijmen, maar het staat voor mij vast dat ik de Bijbel heb te nemen zoals het geschreven staat. Zo heeft Christus Zelf het Oude Testament aangenomen en gehanteerd, en de apostelen eveneens’. En deze wijze van benadering maakt uit of ik als gelovige de stem ben van de Vader, of de stem van de duivel. Als ik mijn eigen gedachten maatgevend laat zijn en het Woord van God volgens die gedachten ga uitleggen, of het in zijn gezag ga beperken, dan doe ik in feite hetzelfde wat Simon Petrus deed toen hij tegen de Heer zei: ‘Dat zal U geenszins geschieden’, en ben ik een spreekbuis van Satan zoals hij het was.

4. Enkele voorbeelden

Laat me een paar praktische voorbeelden hiervan geven. In Matteüs 1 wordt het aantal geslachten van Abraham tot op Jezus Christus bepaald op 42 geslachten. Maar men behoeft slechts 1 Kronieken 3:11-12 na te gaan om te zien dat in de tweede tabel van veertien geslachten drie koningen zijn weggelaten. En vergelijking met Lucas 3 laat zien dat deze schrijver over dezelfde periode 56 geslachten telt. Mag ik nu de conclusie trekken dat hier een historische onjuistheid is? Wil de Bijbel dus op dit gebied geen gezag hebben?

Nee, wat we te doen hebben is ons af te vragen wat de bedoeling van God met dit geslachtsregister is. Bevat het een zuiver ‘rekenkundige weergave’, of worden hier de geslachten opgetekend zoals ze voor God bestaan? En waarom worden juist deze drie koningen weggelaten? Kijk, dan heb ik kans dat ik een les van God ontvang, waarmee ik iets kan doen. Net zo goed als er een les zit in het feit dat in het register van Matteüs Sara, Rebekka en Lea niet worden genoemd, maar Tamar, Rachab en Ruth wel. Dan krijg ik een les, omdat ik me onder het Woord gesteld heb en niet erboven.

Het verhaal van de volkstelling van David verschilt niet alleen in weergave van het resultaat (het aantal getelden), maar ook in de aanhef. In het ene geval staat er dat de Here David aanzette om het volk te tellen, in het andere geval wordt dit aan de satan toegeschreven. Voor ons gevoel is hier een tegenstrijdigheid. Maar als ik beide aanneem en vraag: ‘Heer, wat hebt U mij hierdoor te zeggen?’ en dit vergelijk met het licht dat andere Schriftgedeelten erop werpen (bijv. Job 1 en 2), dan gaat de Schrift tot *mij* spreken in plaats van dat *ik* de Schrift ga beoordelen.

Ten slotte nog dit. Veronderstel dat de spijziging van de 4000 en die van de 5000 in twee verschillende evangeliën zouden staan. Ik ben ervan overtuigd dat men dat zou hebben aangegrepen om de betrouwbaarheid van de Bijbel in diskrediet te brengen. Twee spijzigingen? Dat is toch niet aannemelijk? Matteüs of Marcus, of ... heeft wat met de cijfers gegoocheld. Maar nu staat de ene spijziging in alle vier evangeliën, en de andere in twee ervan! Heel wat tegenspraak in de Bijbel, zoals de verschillende plaatsing van de tempelreiniging, het genezen van blinden vóór of na het verlaten van de stad, enz. zou verdwijnen, of althans blijken geen tegenstrijdigheid te zijn, als we hieraan meer aandacht zouden schenken. Laten we steeds de nauwkeurigheid van de Schrift in acht nemen en de lessen leren die daarin voor ons gelegen zijn.

We kunnen over de kwestie of het Woord van God en de Bijbel volkomen identiek zijn misschien van gedachten verschillen, hoewel het naar mijn mening onmogelijk is dit onderscheid te maken. Op zichzelf echter is dat niet de hoofdzaak. De grote vraag voor ons is of wij de Schriften beschouwen en gebruiken, zoals de Heer Jezus en de apostelen dat hebben gedaan. Zijn wij daarin hun navolgers, of weten wij het beter dan zij?

Hugo Bouter

Instrumentale muziek in de eredienst

"Ik zal met mijn geest lofzingen,
maar ik zal ook met mijn verstand lofzingen" (1 Kor. 14:15).

De eerste muziek

Soms wordt het gebruik van instrumentale muziek in de eredienst verdedigd met de stelling dat zingen ook 'muziek maken' is. Maar het is niet terecht om het menselijk strottenhoofd als 'muziekinstrument' in de eredienst op één lijn te plaatsen met door mensen vervaardigde instrumenten. De oorsprong van menselijke muziekinstrumenten ligt volgens Genesis 4:21 in de godloze cultuur van de nakomelingen van Kaïn, niet bij het nageslacht van Set (zie kader op pagina 5).

Van de eredienst van de familie van Set wordt heel eenvoudig gezegd dat men begon 'de naam van de Here aan te roepen' (Gen. 4:26). Hoe hebben Set en zijn nakomelingen dit gedaan? Het vers wekt de indruk dat het zonder muziekinstrumenten is gebeurd. Er is immers slechts sprake van 'aanroepen', en dat is een activiteit van de menselijke stem (alsmede van de geest en van het verstand volgens 1 Kor. 14:15). Het is de 'vrucht van de lippen', die wij als een lofoffer aan God brengen (Hebr. 13:15).

Het menselijk strottenhoofd

Van het menselijk strottenhoofd kan men zeggen dat het een 'instrument' is dat rechtstreeks van God de Schepper afkomstig is. Zoals opgemerkt kan dat niet worden gezegd van de instrumenten van Jubal en zijn nakomelingen, die juist hun oorsprong vonden in de cultuur van een van God afgeweken mensengeslacht. Een tegenargument dat men naar voren brengt, is dat Jubal en de zijnen slechts de goede gaven van God, die Hij in de schepping aan de mens had geschonken, hebben ontsloten. Dat is op zich genomen terecht, zoals ook landbouw, veeteelt en metaalbewerking als zodanig geen afkeurenswaardige zaken zijn (Gen. 4:2,20,22).

Maar de vraag is hoe de nakomelingen van Kaïn deze gaven en mogelijkheden zullen hebben gebruikt? Zeker niet tot eer van God! Zo is er in onze hedendaagse cultuur, die evenzeer van God vervreemd is, ook heel veel muziek die niet tot Zijn eer is. Het komt dus vooral aan op de vraag *hoe* wij muziek en muziekinstrumenten gebruiken. Toch is dat niet de enige factor die van belang is. De informatie die het slot van Genesis 4 ons verschaft, blijft belangwekkend met het oog op onze gezamenlijke eredienst. Deze verzen pleiten voor grote eenvoud en soberheid bij de diensten.

Later zien wij in de geschiedenis van Israël dat het gebruik van begeleidende muziekinstrumenten in de eredienst door God nadrukkelijk werd voorgeschreven. We kunnen stellen dat ze werden geheiligd voor de dienst van God, zoals dat ook het geval was met zoveel andere voorwerpen en materialen die nodig waren voor de tabernakel- en tempeldienst. Deze muziekinstrumenten pasten bij het karakter van het aardse heiligdom en van het aardse volk van God gedurende de oudtestamentische bedeling.

Ontbrekende voorschriften

Zodra wij het Nieuwe Testament raadplegen, ontbreekt echter ieder voorschrift voor het gebruik van muziekinstrumenten in de eredienst. Wij lezen niets over snaar- of blaasinstrumenten, maar wel over het zingen in onze harten voor God en het aanroepen van de Here uit een rein hart (Kol. 3:16; 2 Tim. 2:22).

Het ontbreken van voorschriften ten aanzien van muziekinstrumenten in de christelijke eredienst heeft ons zeker veel te zeggen over het karakter van de christelijke aanbidding. Zoals gezegd pleit alles ook hier voor een sobere vorm van de eredienst. De nadruk valt voortaan op het innerlijke en geestelijke gehalte van de dienst, hoewel er natuurlijk wel stoffelijke elementen zijn aan te wijzen. Het gaat echter in de eerste plaats om een géestelijk heiligdom (Ef. 2:22), géestelijke offeranden (1 Petr. 2:5), en een géestelijk altaar (Hebr. 13:10,15).

Dit houdt kennelijk verband met de verandering van bedeling, de overgang van het judaïsme naar de christelijke eredienst, die een aanbidding is in geest en waarheid rondom Christus als het ware Middelpunt van Zijn volk (Matt. 18:20; Joh. 4:20vv.).

Het boek Openbaring

Alleen in het laatste bijbelboek is weer sprake van harpen, die gehanteerd worden door opgestane en verheerlijkte heiligen. Ik denk dat dit verband houdt met het bijzondere karakter van de Openbaring. Wij bevinden ons in dit boek op het terrein van Gods regering met de aarde, wat bij uitstek een oudtestamentisch onderwerp is. Gods wegen met Israël en de volken, ja, met de hele schepping, bereiken hier hun afsluiting en voltooiing. Maar dat zijn *andere* thema's dan de hemelse positie van de Gemeente, de waarheid van het lichaam

van Christus e.d., zoals wij die in de brieven van het Nieuwe Testament vinden. De brieven reppen met geen woord over de noodzaak of wenselijkheid van muziekinstrumenten bij de aanbidding. Bovendien zijn de harpen in de Openbaring ongetwijfeld symbolisch bedoeld, evenals de witte gewaden en de kronen van de hemelse heiligen. De harpen worden in Openbaring 5:8 immers direct verbonden met ‘schalen vol reukwerken’, waarvan de symbolische betekenis als volgt wordt omschreven: het zijn de gebeden van de heiligen – gebeden die als liefelijk reukwerk aan God worden aangeboden en voor Zijn aangezicht opstijgen.

Harpen, gewaden en wierook

Als men dit soort dingen (harpen, lange gewaden, wierook) als standaard invoert in het christendom, is dat niets anders dan ritualisme – wat in de meeste staatskerken en in het rooms-katholicisme duidelijk aanwijsbaar is. Wij leven nu echter niet in de tijd om te pleiten voor de invoering van harpen en andere muziekinstrumenten, van speciale ambtsgewaden en schalen vol reukwerk. Dat past eenvoudig niet bij de bedeling van de genade en van de Geest, en de eredienst van de Gemeente van God.

Wij kunnen dus niet van alle uiterlijke elementen in de eredienst zeggen, zoals soms gebeurt: ‘Het mag, maar het hoeft niet’. Niet alles kan en mag. Het gebruik van bepaalde middelen en mogelijkheden dient telkens te worden getoetst aan Gods Woord. Dat geldt ook voor het gebruik van expressiemiddelen zoals toneel, mime, dans en drama. Dit trekt de prediking in de amusementssfeer. Ook hiervoor beroept men zich ten onrechte op het Oude Testament. Maar ‘wie lof offert, eert Mij’ (Ps. 50:23).

Genesis 4:16-26

‘Toen ging Kain weg van het aangezicht des Heren, en ging wonen in het land Nod, ten oosten van Eden.

En Kain had gemeenschap met zijn vrouw en zij werd zwanger en baarde Henoch; daarna werd hij de stichter van een stad en hij noemde deze stad naar zijn zoon Henoch.

En aan Henoch werd Irad geboren en Irad verwekte Mechujael, en Mechujael verwekte Metusael, en Metusael verwekte Lamech.

En Lamech nam zich twee vrouwen; de ene heette Ada, en de andere Silla. En Ada baarde Jabal; hij is de vader geworden van hen, die in tenten en bij de kudde wonen.

En de naam van zijn broeder was Jubal; *hij is de vader geworden van allen, die citer en fluit bespelen.*

En Silla baarde eveneens, namelijk Tubal-kain, [de] [vader] [van] de smeden, allen, die koper en ijzer bewerken. En de zuster van Tubal-kain was Naama.

En Lamech zeide tot zijn vrouwen: Ada en Silla, hoort naar mijn stem; vrouwen van Lamech, neigt uw oor tot mijn rede. Ik sloeg een man dood om mijn wonde, een knaap om mijn striem; Want Kain wordt zevenvoudig gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal!

En Adam had weer gemeenschap met zijn vrouw en zij baarde een zoon en gaf hem de naam Set, want [zeide] [zij] God heeft mij een andere zoon gegeven in plaats van Abel; hem immers heeft Kain gedood.

En ook aan Set werd een zoon geboren, en hij noemde hem Enos. *Toen begon men de naam des Heren aan te roepen’ .*

J.N. Darby

De Here is mijn licht en mijn heil

Gedachten over Psalm 27

Vertrouwen op de Here

Deze psalm toont ons een hart dat op de Here vertrouwt, maar dat beproefd wordt door uiterlijke bewijzen van het kwaad. En wat is meer in staat ons schrik aan te jagen dan angst voor de omstandigheden? De gevoelens van het hart als men aan de vijanden denkt en het geloofsvertrouwen als men op God ziet, gaan met elkaar samen in deze psalm. Zulke oefeningen zijn nuttig, maar op het eerste gezicht zijn ze ook wel vreemd. Want vertrouwen op God betekent *niet* dat je onverschillig of ongevoelig voor de omstandigheden wordt. Het zijn reële oefeningen van het hart met God. Hierdoor kunnen zelfs die ervaringen samengaan met vertrouwen en moed tegenover vijandige werktuigen van het kwaad. Menselijk gesproken zou men vrees verwachten tegenover de vijand, en vertrouwen als men voor God staat. Maar als de genade het hart oefent tegenover God, geeft dat moed tegenover de vijand.

De macht van het kwaad

De macht van het kwaad is echt en reëel. Een goed onderwezen hart voelt het gevaar ervan op een min of meer geestelijke wijze aan. Als hij dit gevaar met God tegemoet treedt, dan heeft hij vrede wat betreft het vervolg van de strijd. Zo heeft Christus in de oefeningen van Zijn ziel voor God druppels bloed gezweet, terwijl Hij volmaakt kalm was tegenover Zijn vijanden. Alleen maar het noemen van Zijn naam deed de vijanden terugdeinzen en ter aarde vallen. Dat is leerzaam met betrekking tot de conflicten en moeiten van het christelijk leven. Als het hart geoefend is voor God en met God ten opzichte van de macht van het kwaad, dan zijn wij ons ervan bewust dat het kwaad – wat het ook mag zijn – geen macht heeft over ons. Zo'n hart is volkomen geoefend. Christus zei: *"(...) dit is uw uur en de macht van de duisternis"* (Luc. 22:53). Maar Hij maakte alles door in gemeenschap met God, en wat Hemzelf betrof nam Hij de beker aan uit de hand van Vader en niet uit de hand van de tegenstander die, wat Christus betrof, deze macht niet had.

Psalm 27 laat ons dezelfde dingen zien, door God gewerkt in gelovige harten. De Here is door het geloof het licht van de gelovige. Hij verlicht alles wat hem omringt. Hoewel de duisternis en haar macht aanwezig is, is de macht van de duisternis krachteloos voor zo iemand. Duisternis heerst over de vijanden, maar in het hart van de gelovige is het licht en hij wandelt in het licht. Dat is een grote troost! Maar de Heer is niet alleen ons *licht*, Hij is meer dan dat. Hij is ook ons *heil,* onze *verlossing*. Voor Christus kon God dat pas zijn, toen Hij de beker gedronken had. Maar de verloste gelovige kent Hem als de Bevrijder te midden van de beproeving. Dezelfde openbaring van de Here als ons licht, geeft degenen die in het licht zijn de zekerheid verlost te zullen worden. Niet dat wij daardoor noodzakelijk de redding al *zien*, want het middel daartoe kan verborgen zijn, maar wij zijn er *zeker* van. Omdat de Here daar is, in het licht, zal Hij ons Zijn heil schenken. Voor ons is God de *Vader*. En als het om Gods regering gaat, is er blijkbaar toch niets te vrezen.

Zonder vrees

Dat is wat in de eerste verzen wordt gezegd. De psalmdichter is zonder vrees, of hij nu denkt aan de boosdoeners – tegenstanders en vijanden die gewetenloos op hem afstormden –, of aan de strijd die zich tegen hem verhief, een verschrikkelijk toneel waarin de wil van de mens vrij spel had. Als de Heer aanwezig is, zal *Hij* in alle dingen voorzien.

Laten we echter niet vergeten dat er nog een ander uitgangspunt nodig is, een belangrijke zielstoestand die verband houdt met dit vertrouwen. En het is ook de basis ervan: namelijk een eenvoudig oog te hebben, slechts één ding te vragen, op de Here te zien, en één ding te zoeken. Dat ene doel is met Hem te zijn, in Zijn tegenwoordigheid te verkeren. Daar kan men Hem aanbidden en Zijn heerlijke tegenwoordigheid aanschouwen, Zijn wil en gedachten leren kennen. Maar dat is aan de andere kant verbonden met vertrouwen in Zijn *goedheid*.

Zo iemand weet dat hij zichzelf niet kan beschermen, maar dat de Heer hem in de boze dag zal verbergen in Zijn hut en in Zijn tent. Wie zou hem daar kunnen schaden of bang kunnen maken? Wat een liefde genieten wij in Gods tegenwoordigheid! Wat een belangstelling heeft Hij voor de voorwerpen van Zijn liefde! Iemand die bij Hem woont, is daar volkomen veilig. Het gaat hier niet om een zichtbare verlossing, maar om de geborgenheid van Zijn woning. Het is wonderlijk te zien hoe de Heer werkt, als het kwaad zich in al zijn kracht manifesteert en als er schijnbaar geen enkele hulp is. Men hoeft die ook niet te zoeken. Men kan rustig en stil op God vertrouwen en in Hem alle zekerheid vinden. Vers 6 beschrijft iemand die rekent op de volledige verlossing en zijn uiteindelijke lofprijzing in Gods tent.

Vervolg op pagina 12

Gerard Kramer

Geen koning dan de keizer?

De Vardar poort overspande de Egnatia weg van Tessalonica; hierop was een inscriptie die het woord Politarchen bevat.

Vroeger

De zegen die God op de prediking van het evangelie door Paulus en Silas in Tessalonica gaf, wekte de afgunst op van de Joden. Toen zij deze predikers niet konden vinden, kregen de pasbekeerde gelovigen te Tessalonica het verwijt te horen dat redelijkerwijs slechts Paulus en Silas ten laste kon worden gelegd, nl. dat zij evenals elders in het Romeinse rijk nu ook in Tessalonica onrust kwamen brengen.

Aan de prediking werd een politieke lading gegeven, zodat deze in een ongunstig daglicht kwam te staan. De nadruk die in de prediking ongetwijfeld gelegd was op de macht en het gezag van de Heer Jezus, alsook op Zijn toekomstige heerschappij, werd door de Joden omgevormd tot een vaag, maar in Romeinse oren gevaarlijk klinkend, opstandig politiek program, dat een bedreiging vormde voor de positie van de keizer. De onruststokers zouden tegen de verordeningen van de keizer handelen door te zeggen dat er een andere koning was, genaamd Jezus. Daarbij wisten deze Joden ongetwijfeld dat de Griekssprekende inwoners van het Romeinse rijk dit woord koning (Gr. *basileus*) gebruikten als aanduiding voor de keizer (zie 1 Petr. 2:13,17; vgl. Luc. 23:2; Joh. 19:12), naast het vlak hiervoor gebruikte woord ‘keizer’ (Gr. *kaisar,* de van de Romeinse eigennaam Caesar afgeleide titel).

De menigte en de stadsbestuurders werden door deze laatste mededeling van de Joden in verwarring gebracht. Met name voor de stadsbestuurders was het van belang dat zij zicht kregen op deze beschuldiging. Als ze niet zouden ingrijpen, zouden zij er zelf van beschuldigd kunnen worden de keizer niet de eer te geven die hem toekwam. Er moest daarom op korte termijn iets verstandigs worden gedaan.

Nu en straks

Een belangrijke en nog steeds actuele vraag blijft intussen of de mededeling ‘dat er een andere koning is, genaamd Jezus’ inhoudelijk correct was. Het antwoord moet luiden: ja en nee!

*** ja**: de Heer Jezus heeft als Zoon van David recht op de troon van Zijn vader David (Matt. 1:1; Luc. 1:32). Hij zal zelfs regeren over de hele schepping (Ef. 1:10). In principe is nu reeds alles aan Hem onderworpen (Ef. 1:22). Hem is alle macht gegeven in hemel en op aarde (Matt. 28:18), evenzeer als de Vader de Zoon macht gegeven heeft om oordeel uit te oefenen, omdat Hij de Mensenzoon is (Joh. 5:27). Daarom noemde Pilatus de Heer terecht een koning (Joh. 18:37). Het gezag van deze Koning wordt in de tegenwoordige tijd, nu Hij nog verworpen is, erkend door Zijn slaven die op Zijn terugkomst wachten en voor Hem actief zijn; daarna zullen zij met Hem regeren (Luc. 19:11-27).

*** nee**, omdat de Heer Jezus deze regerings- en oordeelsmacht nog niet zichtbaar uitoefent; alle dingen zijn Hem weliswaar onderworpen, maar wij zien nog niet alle dingen aan Hem onderworpen (Hebr. 2:8). Bovendien is het koningschap van de Heer Jezus niet in strijd met of een bedreiging voor de macht van de keizer, maar daar ver boven verheven. Immers, enerzijds erkende Hij de macht van de Romeinse overheid over Hemzelf als van boven gegeven (Joh. 19:11); anderzijds was en blijft Hij de Heer van de heren en de Koning van de koningen (1 Tim. 6:15; Openb. 17:14). Maar Zijn verschijning in zichtbare heerlijkheid om te gaan regeren is nog toekomstig. Die verschijning zal plaatsvinden vanuit de hemel, op Gods tijd (1 Tim. 6:15; Openb. 19:6,16; Matt. 24:30; 2 Tess. 2:8).

Uit de beide brieven die Paulus aan de Tessalonicenzen heeft geschreven, kan worden opgemaakt hoe belangrijk het onderwijs over het Koninkrijk is (zie 1 Tess. 2:12; 2 Tess. 1:5). Ook blijkt uit 2 Tessalonicenzen 2:5 dat Paulus tijdens zijn verblijf in Tessalonica (‘toen ik nog bij u was’) tevens gedetailleerd onderwijs heeft gegeven over de volgorde van de profetische gebeurtenissen. Het toekomstige aspect van het Koninkrijk, dat zal beginnen bij de verschijning van de Heer Jezus in zichtbare heerlijkheid, moet dus eveneens aan de orde zijn geweest (vgl. o.a. 1 Tess. 1:10; 4:14; 5:2-11; 2 Tess. 1:7-10; 2; 2-12,14).

De overheid

De secure beschrijving door Lucas van de door God ingestelde politieke overheid (Rom. 13:1), laat zien dat christenen de overheid voluit respecteerden. Tessalonica was vanaf 146 v. Chr. het bestuurscentrum van de Romeinse provincie Macedonia. Vanaf 42 v. Chr. was het bovendien een ‘vrije stad’, wat inhield dat Tessalonica een volksvergadering had met bevoegdheden op het gebied van wetgeving en rechtspraak (‘het volk’ in Hand. 17:5), alsook een eigen stadsbestuur onder leiding van de ‘politarchen’ (de stadsbestuurders van Hand. 17:6,8).

Lucas geeft door hen zo aan te duiden blijk van zijn bijzondere nauwkeurigheid (vgl. Luc. 1:3) en kennis van zaken van het toenmalig bestuur van Tessalonica. Als een van de weinige auteurs gebruikt hij deze aanduiding ‘politarchen’ – een woord dat verder vooral op inscripties uit Macedonië is aangetroffen. Deze vijf of zes ‘politarchen’, telkens voor één jaar benoemd, waren verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de stad en voor de handhaving van de openbare orde.

Jan van Buren

Eén ding

Inleiding

In het leven komt er veel op ons af. Daarom is het heel belangrijk om prioriteiten te stellen in ons doen en laten, nl. door in elke situatie de wezenlijke zin en het doel van ons bestaan onder ogen te zien. Belangrijk is het steeds de juiste prioriteiten te stellen bij alles wat we ondernemen. Eerst de persoonlijke omgang met God, gebed, Gods Woord lezen en overdenken, dan het gezin (vrouw/man en kinderen), dan je baan, dan de verantwoordelijkheden in de gemeente, en ten slotte eventuele vrijetijdsbesteding. Wanneer we vele dingen ondernemen en ervoor gaan, maar voorbijgaan aan het *ene ding* dat het belangrijkste is, missen we het doel.

Hieronder volgen vijf voorbeelden van mensen die een ontmoeting met de Here Jezus en met God hadden, en die werden gekenmerkt door één ding.

(1) Eén ding ontbrak hem.

Eens vroeg een rijke, godsdienstige, vooraanstaande jonge man aan de Here Jezus: *'Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?'* Hij had tot op dat moment, naar hij dacht, ruim aan al zijn godsdienstige plichten voldaan. Toch was hij wat zijn eeuwig heil betrof, niet zeker van zijn zaak. Vandaar zijn heel belangrijke vraag. Hij kreeg als antwoord: 'Verkoop al je bezit, kom dan terug en volg Mij, en je zult een schat in de hemel hebben'. Helaas maakte hij toen niet de juiste keuze (Luc. 18:18-30; Marc. 10:21).

Eén ding ontbrak hem: hij zat vast aan zijn aardse bezittingen. Zijn doel was op aarde rijk te zijn en rijk te blijven. Hij had wel een verlangen om het eeuwige leven te ontvangen. Maar zijn trotse hart en bezit stonden hem in de weg, en daardoor miste hij het doel van zijn bestaan.

(2) Eén ding weet ik.

Een andere man was blind. Hij werd door de Here Jezus benaderd in zijn bestaan zonder uitzicht, en werd door Hem genezen. Toen hij allerlei vragen kreeg over zijn wonderlijke genezing, kon hij eerst niet uitleggen Wie zijn bijzondere weldoener was. Eén ding wist hij: ik was blind, maar nu kan ik zien!

Daarna opende de Here Jezus ook zijn geestelijke ogen. Eerst zag hij Hem als een mens, daarna als een profeet, en vervolgens aanbad hij Hem als de Zoon van God (Joh. 9:25, 11, 17, 35-37). Het belangrijkste in zijn leven was gebeurd. Hij kreeg oog voor Wie de Here Jezus werkelijk is. Dit ene ding te weten – ik was (geestelijk) blind, maar nu zie ik Hem met mijn geestelijke ogen – is de belangrijkste wetenschap en zekerheid in het leven van een mens.

(3) Eén ding is nodig.

Evenals bij Maria van Betanië kan er veel drukte en werk op ons afkomen. Maria nam de kans waar om te luisteren naar de Here Jezus en zij zat ondanks protesten, naast het werk dat ze deed, ook neer aan de voeten van de Here Jezus. Haar zuster maakte zich druk om vele dingen. De Here Jezus sprak Zijn waardering voor het gedrag van Maria uit en zei: 'Eén ding is nodig, en dit zal van haar niet worden weggenomen' (Luc. 10:38-42).

Een belangrijke les om het juiste ding op het juiste moment te doen! Eerst luisteren en dan doen! Doordat Maria goed luisterde, begreep zij wat er ging gebeuren in de komende dagen. Wanneer wij naar Hem luisteren, horen wij ook dingen die Hij met ons wil delen.

(4) Eén ding doe ik.

Toen Paulus terugkeek op zijn godsdienstige leven in het jodendom, besefte hij als geen ander wat een grote zondaar hij was geweest. Hij bagatelliseerde niet wat er gebeurd was. Maar hij wist: God ziet mij volmaakt in Christus. Zijn grote verlangen was nu in plaats van een vervolger een volgeling van Jezus Christus te zijn, en volmaakt te worden zoals Hij.

Daarom schreef hij: '*Eén ding doe ik, ik vergeet wat achter mij is, ik strek mij uit naar wat voor mij is en jaag naar het doel, de prijs van de hemelse roeping'* (Fil. 3:14). Zijn hoogste verlangen was dat Jezus Christus, die door de Heilige Geest in hem woonde, door alles wat hij deed zichtbaar zou worden in alle facetten van zijn leven.

(5) Eén ding heb ik begeerd.

Toen David een vluchteling was, waren er veel problemen op hem afgekomen. Vele malen was zijn leven in groot gevaar geweest en had hij geen dak boven zijn hoofd. Hij wist, ook al komt bij wijze van spreken de hele wereld op mij af: 'Ik zal niet vrezen, God is bij mij en Hij zal mij beschermen'.

In zijn situatie was hij echter niet in staat te verblijven op de plek waar God woonde en waar de offers werden gebracht, namelijk in de tent van de ontmoeting, het heiligdom. Zijn grote verlangen was niet dat er snel een einde zou komen aan zijn bestaan als vluchteling en hij weer een veilig onderdak had. Maar hij zei: *'Eén ding heb ik van de Here verlangd, dát zal ik zoeken: dat ik wonen mag in het huis van de Here, al de dagen van mijn leven, om de lieflijkheid van de Here te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel'* (Ps. 27:4).

Hij begreep heel goed: Om veilig te zijn, moet je dicht bij God zijn; dan kun je Hem zien, en dat wilde David graag. In het verlangen naar het ene ding is David een groot voorbeeld voor allen die nu en in de toekomst dicht bij God willen leven!

Een ding is slechts nodig, Here,
nee, U vraagt van mij niet veel:
laat mijn hart toch steeds begeren
't eeuwigblijvend, goede deel.
Ja, het woord door U gegeven,
is de waarheid, geest en leven:
is een lamp mij voor de voet,
licht voor 't pad, dat 'k wand'len moet.

Lied 163 vers 2 uit 'Geestelijke liederen'

Reply

Hugo Bouter

Komt het kwaad uit Gods hand?

'Wil mij toch overvloedig zegenen en mijn gebied vergroten; laat Uw hand met mij zijn; weer van mij het kwade, zodat mij geen smart treft!'

1 Kronieken 4:10

Het is wel nuttig, denk ik, om wat dieper in te gaan op het gebed van Jabes en zijn gebed om bewaring voor het kwaad. 'Weer van mij het kwade', kunnen wij op twee manieren opvatten: (1) er is kwaad in de zin van onheil of rampen, maar er is (2) ook kwaad in de zin van geestelijke of morele boosheid. Vermoedelijk doelde Jabes in zijn gebed op het eerste aspect, dus bewaring voor ramp of ongeval. Ook die dingen komen ons uit Gods hand toe. Dit heeft te maken met Zijn voorzienigheid: 'Komt niet uit de mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?' (Klaagl. 3:38). 'Ik ben de Here, en er is geen ander, die het licht formeer en de duisternis schep, die het heil bewerk en het onheil schep; Ik, de Here, doe dit alles' (Jes. 45:7). 'Geschiedt er een ramp in een stad, zonder dat de Here die bewerkt?' (Amos 3:6). De Statenvertaling en de HSV gebruiken hier ook het woord 'kwaad'. We kunnen ook denken aan de geschiedenis van Job en al de rampen die de satan over hem bracht. We kunnen niet aannemen dat 'God er niet in was', want het gebeurde allemaal onder Gods toelating. Maar de beproevingen hebben altijd een doel, ze zijn zeker niet willekeurig. We groeien erdoor en de moeiten leren ons werkelijk vrij te zijn in Christus.

Vergelijk wat in Romeinen 5, Jakobus 1 en 1 Petrus 1 staat geschreven over het nut van beproevingen en/of verzoekingen.

Nu komen we vanzelf bij het tweede aspect: een moeilijkheid kan ook *een verzoeking tot zonde* voor ons worden, en wel (1) door ons eigen boze hart, (2) door de wereld die in het boze ligt, en (3) door de verleidende macht van de boze die zowel de wereld als het zondige vlees gebruikt om ons te doen struikelen. Dan hebben we dus met kwaad in morele of geestelijke zin te maken. Deze vormen van kwaad zijn inderdaad niet uit God, zoals Jakobus duidelijk stelt (Jak. 1:13).

Uiteraard is God volkomen goed en volkomen te vertrouwen. Maar om Zijn liefdeplannen te vervullen, kan Hij allerlei middelen en wegen gebruiken (als Hij dat wil), zoals moeite en tegenspoed en het woeden van de tegenstander. Dat is een kwestie van Zijn soevereiniteit. Ik heb al gewezen op het voorbeeld van Job, maar we kunnen ook denken aan de veelbewogen geschiedenis van het volk Israël: de tocht door de woestijn, de verovering van het Beloofde Land, en later de wegvoering naar Babel etc. Al de moeitevolle dingen die hen overkwamen, zijn ook tot voorbeeld voor ons beschreven, op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen. En al deze ervaringen doen ook een appèl op onze eigen verantwoordelijkheid om van het kwade te wijken (vgl. Job 1:8; 2:3; 1 Kor. 10:1-13).

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Als u het niet weet, o, allermooiste onder de vrouwen, volg dan de sporen van de schapen en weid uw geiten bij de woningen van de herders' (Hooglied 1:8).

Volg de sporen van de schapen

De bruidegom geeft direct antwoord op de vraag van de bruid, waar hij de kudde weidt. Zijn beginwoorden zijn: *'Als u het niet weet'.* Hierin ligt een zacht verwijt, en klinkt ook door dat ze het had kunnen weten. Als dit zachte verwijt mogelijk verkeerd zou worden begrepen door de bruid en als afwijzing zou worden opgevat, wordt door zijn volgende woorden duidelijk dat daarvan geen sprake is. Hij noemt haar de *"allermooiste onder de vrouwen"*. Dat houdt in dat hij haar zegt hoe bijzonder ze voor hem is. Hoewel hij haar een zacht verwijt moet maken, waardeert hij het dat zij met haar vraag bij hem komt.

Een zacht verwijt

De Heer Jezus moet ons ook wel eens een zacht verwijt maken over dingen die we vragen, maar waarvan we het antwoord hadden moeten weten (vgl. Joh. 14:8-9 en Hebr. 5:11-14). Tegelijk waardeert Hij het dat we met onze vragen bij Hem komen en Hij gaat erop in. Hij wijst ons niet af.

We kunnen hier de toepassing maken op de situatie dat onze kinderen met vragen bij ons komen, ook met vragen waarop ze het antwoord al zouden moeten weten. Hoe reageren wij dan? Reageren we dan bijv. als volgt: 'Waarom vraag je dat, sufferd? Dat heb ik je toch al gezegd?' Een kind kan iets vergeten zijn. Als dat zo is, moeten we niet tegen het kind uitvallen. We mogen niet vergeten dat wijzelf ook voortdurend door de Heer worden opgevoed. Wij zitten allemaal op de school van het leven, zowel ouders als kinderen. Hetzelfde kunnen we zeggen van jonge mensen in de gemeente. Hoe gaan wij als ouderen met hen om? Hebben we geduld om bepaalde dingen vaker uit te leggen, zo vaak als het voor hen nodig is?

Ga uit!

De bruid krijgt als antwoord dat ze de sporen van de schapen moet volgen om te zien waar hij de kudde weidt en laat rusten. Het woord *"volg"* is letterlijk: *"ga uit"*. Ze krijgt dus de opdracht om uit te gaan, naar buiten te gaan om daar die sporen te volgen. Het betekent dat ze op een plaats was die ze moest verlaten, waar ze niet thuishoorde. Er is afstand tussen haar en de bruidegom. Om bij hem te komen, moet ze eerst weggaan uit de omgeving waar ze is. Ze bewoog zich in een andere wereld dan waarin hij de kudde voedde. Als ze weggaat, kan ze anderen volgen die bij hem horen.

Voor ons geldt hetzelfde. Als we ons in geestelijk opzicht ergens bevinden waar we niet thuishoren, waar we de Heer Jezus missen, waar Hij ook niet *kan* zijn, dan mogen we Hem vragen *waar* Hij is. Dan zal Hij ons zeggen dat we uit die omgeving weg moeten gaan. Dat kan betrekking hebben op het comfort waarmee we ons hebben omringd. Het kan ook betekenen dat we menselijke tradities moeten loslaten, omdat die ons geloofsleven verstikken. Ook betekent het dat we moeten weggaan uit een gemeenschap die een menselijk systeem is geworden, wat betekent dat niet Gods Woord bepalend is, maar wat mensen voor goed achten (Hebr. 13:13).

De sporen van de schapen

Vervolgens zegt Hij dat we de sporen van de schapen moeten volgen. Met de 'schapen' worden gelovigen bedoeld (zie Joh. 10; 21:17). De schapen waar het hier om gaat, zijn schapen die in de waarheid staan met betrekking tot de gemeente en ook ernaar leven. Veel gelovigen vandaag zijn wel 'schapen', maar ze hebben geen 'kuddebewustzijn'. Ze hebben er geen besef van dat ze bij de ene kudde van de ene Herder behoren. Dat blijkt daaruit dat ze geen besef hebben van de gemeente van Christus, waartoe alle ware gelovigen behoren. Ze menen dat ze lid moeten zijn van deze of gene kerk of groep, en hebben geen oog voor het feit dat er voor God slechts *"één kudde"* (alle ware gelovigen) met *"één Herder"* (de Heer Jezus) is (Joh. 10:16).

Actie ondernemen

De bruid kan de schapen van de bruidegom volgen door de *sporen* te volgen die zij hebben nagelaten. De 'sporen' zijn de afdrukken van de voeten van hen die al eerder zijn uitgegaan. 'Sporen' spreken ook van beweging en vooruitgang. Wie dit zoekt, moet dezelfde weg volgen en daartoe dezelfde actie ondernemen. Het gaat dus niet om het inslaan van een nieuwe weg, maar om het volgen van oude sporen of paden (Jer. 6:16), die er al langer zijn. Ze zijn er *"van het begin af"* (1 Joh. 1:1). We kunnen terugdenken aan

de waarheden van de gemeente en het bijeenkomen ervan, omdat deze woorden *"tevoren zijn gesproken door de apostelen van onze Heer Jezus Christus"* (Jud.:17; 2 Petr. 3:2).

'Oude' sporen...

Het gaat om de woorden die *"tevoren zijn gesproken"*. Daarmee worden de woorden van de Schrift bedoeld. We hebben in principe alles in de Bijbel. Het is niet nodig nieuwe dingen te bedenken. Als we vragen hebben over het samenkomen bij de Heer, gaat het niet erom dat we iets nieuws moeten verzinnen. Dit betekent niet dat we de samenkomst niet op een andere manier zouden kunnen *beleven*. Het is goed om erover na te denken hoe ons enthousiasme voor de Heer groter kan worden en op welke manier uiting daaraan kan worden gegeven. Wie ernaar verlangt bij de Heer Jezus te zijn, zal zorgen dat het samenzijn rondom Hem geen sleur wordt; hij zal Hem elke keer opnieuw vanuit de grond van zijn hart willen eren.

Soms is het heel voorspelbaar hoe een samenkomst, of een gebed, of een toespraak verloopt. Dan is de vraag gerechtvaardigd of de Geest wel echt kan werken en harten vurig kan maken voor Christus. Als deze voorspelbare situaties vaak voorkomen, zal het goed zijn om samen de Heer te bidden of Hij wil aanwijzen wat we moeten veranderen om weer echt Zijn aanwezigheid te beleven. We willen immers bij *Hem* zijn?

Echt bij Hem te zijn, betekent onder de indruk te komen van Wie Hij is. Wanneer er iets uit het Woord van God wordt gelezen, zullen we ons ervan bewust zijn dat God spreekt. We zullen, hardop of in ons hart, reageren: 'God spreekt tot mij!' We zullen openstaan voor wat Hij te zeggen heeft. Het Woord zal levend en krachtig voor ons zijn en in ons werken. Op die manier is er sprake van een levende relatie met de Heer.

We reageren allemaal op een verschillende manier op het Woord. Ouderen doen dat anders dan jongeren. Ieder doet het op zijn eigen manier. Er is geen bepaalde taal, een vakjargon dat men eerst moet kennen om de Heer te danken of Hem iets te vragen. Iedere gelovige mag op dezelfde manier met de Heer spreken zoals hij met anderen spreekt. Ook de intonatie mag gelijk blijven. We hoeven onze stem niet ineens anders te laten klinken, als we iets uit Gods Woord voorlezen of als we hardop bidden.

...op frisse wijze bewandelen

Iedere gelovige, oud of jong, mag zichzelf zijn bij de Heer. We zijn allemaal uniek voor Hem en voor elkaar. Ieder kind dat de Heer ons in onze gezinnen heeft gegeven en ieder lid van de gemeente kent een eigen ontwikkeling en moet voor die ontwikkeling ook de ruimte krijgen. Het gaat over een nieuw enthousiasme in het leven met en bij de Heer. Dit leven ontwikkelt zich op sporen die er allang liggen. De sporen liggen vast, want het Woord ligt vast.

De bruidegom geeft de bruid vervolgens een taak: ze moet haar geiten weiden bij de woningen van de herders. Zelf is ze een 'schaap' dat door de bruidegom op de weg van de andere schapen is gezet, een weg die voert naar *hem*. Hier krijgt ze te horen dat ze haar werk als herderin van de geiten moet gaan doen bij de woningen van zijn herders.

We kunnen deze woningen toepassen op de plaatselijke gemeenten. Daar zijn de herders van de Heer Jezus, die als onderherders van Hem hun werk doen (1 Petr. 5:1-7). Allen die op zoek zijn naar een nieuwe beleving van hun omgang met de Heer Jezus, kunnen in de plaatselijke gemeenten van deze herders leren hoe ze daaraan invulling kunnen geven. Het gaat over het omgaan met elkaar, elkaar aanvaarden en van elkaar leren. *"De woningen van de herders"* zijn plaatsen waar we in onze relatie met de Heer Jezus worden gestimuleerd, waar die verder wordt ontwikkeld of ook wel nieuw leven wordt ingeblazen.

Vervolg van pag. 6

Dat is niet de verborgen tent, de schuilplaats, maar de heerlijke plaats van openbare lofprijzing.

In de volgende verzen lezen wij over de oefeningen van iemand in Gods tegenwoordigheid, terwijl hij op Hem wacht om hulp. De HERE had gezegd: *'Zoek Mijn aangezicht'.* En de gelovige zegt: *'Ik zoek Uw aangezicht, HERE'.* Hij erkent de mogelijkheid van Gods toorn. Hij vraagt Hem deze af te wenden en rekent op Zijn genade. Dat is een belangrijke les, want men zou verwachten dat de gelovige alleen op God zou vertrouwen als Hij niets tegen ons heeft. Maar zo is het niet. Het hart kan erkennen dat het toorn zou kunnen verwachten, en desondanks bouwen op Gods genade. Het heeft God tot zijn hulp en verwacht niet door een Heiland-God verlaten te zullen worden. Dit vertrouwen is volledig, en groter dan het vertrouwen op de nauwste familiebanden. Dat is inderdaad het vertrouwen van iemand die de Here kent.

Zo iemand wil alleen met God te maken hebben, en hij vraagt God om hem de weg te wijzen en hem te leiden op een effen pad (vs. 11). Want hij weet dat zijn vijanden loeren op het ogenblik dat hij van de weg zou afwijken. De druk van de vijanden was groot, maar dat zal steeds zo zijn voor de gelovigen. Er is kwade opzet, vals getuigenis en wreedheid bij de vijanden. Maar de goedheid van de HERE, met uitsluiting van menselijke hulpmiddelen, de goedheid van de HERE in Zijn regering – dat is de hulpbron van het hart. En het resultaat hiervan is de aansporing: *'Wacht op de HERE, wees sterk, uw hart zij onversaagd; ja wacht op de HERE'* (vs. 14).

Het geheim van kracht

Dat is het geheim van onze kracht in tijden van tegenspoed. Dan is er niets te vrezen. Als gelovigen kunnen wij de liefde van God de Vader leren kennen als Zijn kinderen, en de zorgen van Christus als de Goede Herder. Maar het beginsel van het op de Here vertrouwen is hetzelfde. Het is merkwaardig dat elke gedachte aan een andere hulpbron of een andere hulp, dan die van God Zelf, in deze psalm niet voorkomt. Dat is ware vroomheid en oprechtheid, want Hij kan alleen handelen door de oprechtheid van het hart dat niet steunt op iets *buiten* Hem. Te midden van de listen van de tegenstander heeft de gelovige geen andere hulp, geen kracht, geen wijsheid, geen menselijke plannen, niets dan het zoeken van het aangezicht van de Here. Bij Hem is alles helder, en zo is er wat het hart betreft waarheid en oprechtheid.

Wat de vijanden betreft, is het voortaan de HERE alleen! Dat is het geheim van onze veiligheid en kalmte in de beproeving. Als Zijn genade er is, kunnen wij altijd rekenen op Hem. Als wij zijn afgedwaald, laten wij het dan aan Hem belijden. Dat is een echte oefening van de gelovige in Zijn tegenwoordigheid. In onze verhouding tot Hem gaat het om de waarheid. Maar de genade en het verborgene van Zijn tent, en de verlossing die daaruit voortvloeit, vormen een heerlijke schuilplaats voor de gelovige.

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'…groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20

4388 RC Oost-Souburg Nederland

Telefoon: (0118) 467462

E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 6 - juni 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Het gouden altaar vóór de troon

Deze maand:

1 **Van de redactie**

2 **De Israëlieten door slangen gebeten**

4 **Driemaal een Ark in de brief aan de Hebreeën**

6 **Het Hooglied**

7 **Mijn Herder is de Heer**

8 **Drie grote onderwerpen in de Bijbel**

9 **Over de toekomst van de oudtestamentische gelovigen**

10 **Tijdtafel van het Oude Testament**

'En een andere engel kwam en ging bij het altaar staan met een gouden wierookvat; en hem werden veel reukwerken gegeven, opdat hij kracht zou geven aan de gebeden van alle heiligen op het gouden altaar dat vóór de troon was. En de rook van de reukwerken steeg op met de gebeden van de heiligen uit de hand van de engel vóór God' (Openb. 8:3-4).

Het gaat mij in dit redactionele artikel even om de positie van het gouden altaar, d.i. het reukofferaltaar. Johannes, de ziener op Patmos, ziet dit altaar vóór de troon staan in de hemel, dus binnen het allerheiligste en in de nabijheid van de troon van God. Dat is opmerkelijk, omdat dit onder het oude verbond niet het geval was in de tabernakel en in de tempel. De toegang tot het heilige der heiligen was immers afgesloten door een voorhangsel, en alleen de hogepriester kon hier eenmaal per jaar binnengaan om het bloed van de jaarlijkse zondoffers op en vóór het verzoendeksel te sprenkelen dat op de ark lag. Dat gebeurde op de Grote Verzoendag (zie Lev. 16, en ook de apostolische uitlegging hiervan in Hebr. 9).

Het reukofferaltaar was in de éérste afdeling van Gods woning geplaatst, die het heilige werd genoemd, samen met de kandelaar en de tafel van de toonbroden. Bij dit altaar vond de dagelijkse reukofferdienst plaats, en werd er elke morgen en elke avond welriekend reukwerk ontstoken in een vuurpan gevuld met gloeiende kolen van het brandofferaltaar. Het is wel zo dat het gouden altaar direct vóór het voorhangsel was geplaatst, ongeveer in het midden van het heilige, zodat het in een rechte lijn stond met de ark en het verzoendeksel in het heilige der heiligen (Ex. 30:6).

Waarom is het nu van belang dat het gouden altaar in de hemel wel direct vóór de ark van het verbond lijkt te staan, en er ook geen sprake meer is van een voorhangsel dat scheiding maakte? Ik denk dat dit te maken heeft met de verandering van bedeling waarover de brief aan de Hebreeën zo duidelijk spreekt. Hebreeën 9 lijkt inderdaad ook aan te geven dat het reukaltaar thuishoorde in het allerheiligste, in de nabijheid van de ark van het verbond, de troon van de God van Israël (Hebr. 9:1-5). En het hele onderwijs van de brief is erop gericht om de grootheid van Christus te tonen als onze grote Priester, de Bedienaar van het hemelse heiligdom (Hebr. 8:1-2).

De toegang tot Gods tegenwoordigheid is nu voorgoed voor ons ontsloten door het volbrachte werk van Christus. Hij heeft Zijn kostbaar bloed eens voor altijd in het heiligdom gebracht, na een eeuwige verlossing verworven te hebben. Hij is ingegaan in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons. En wij mogen Hem volgen en het heilige der heiligen betreden langs de nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees (Hebr. 10:19-22). Door Hem brengen wij voortdurend onze lofoffers aan God de Vader, als priesters en aanbidders die Zijn naam belijden (Hebr. 13:10, 15). Wij komen met onze gebeden en onze aanbidding in Zijn tegenwoordigheid. Wij naderen met vrijmoedigheid tot de troon en bieden onze offers als welriekend reukwerk aan God aan, door Christus onze Heer.

Enkele artikelen in dit nummer van Rechtstreeks geven aandacht aan het onderwijs van de brief aan de Hebreeën, en het is altijd weer mooi nieuwe wonderen te ontdekken in Gods Woord in verband met onze dienst en ook in verband met onze toekomstverwachting. 'De genade zij met u allen' (Hebr. 13:25). Namens de redactie, Hugo Bouter

J.G. Bellett

De Israëlieten door slangen gebeten

"En het gebeurde als de slang iemand beet, dat hij naar de koperen slang keek en in leven bleef" (Num. 21:4-9).

Gods aanwezigheid

Het is goed de volmaaktheid van de Schrift te ontdekken, vooral in dagen waarin de mensen in ongeloof de bijbelse waarheden trotseren en verwerpen. Vroeger streed Amalek tegen Israël, hoewel de wolk van Gods tegenwoordigheid in die tijd op de legerplaats rustte. Spoedig zullen de ongelovige volken in de laatste dagen zich ook verheffen om strijd te leveren tegen het leger van Hem, die op het witte paard zit (Ex. 17; Openb. 19).

In diezelfde gezindheid valt de ongelovige vandaag de dag de Bijbel aan, die de heerlijkheid en wijsheid van Gods Geest bevat. Het is dus nuttig de heerlijkheid van Gods Woord onder de aandacht te brengen, en het zó te laten spreken dat de tegenstanders ervan in verwarring worden gebracht. Een van deze volmaakte heerlijkheden is dat de adem van Gods Geest elk deel van dit goddelijke boek heeft ingegeven. Hetzelfde licht schittert, en het is dezelfde stem die spreekt. We kunnen zeggen dat de schrijvers van het Oude Testament opnieuw spreken in de diverse delen van het Nieuwe Testament. Het licht in de morgen komt van dezelfde bron als het licht in de middag en avond, hoewel in verschillende helderheid en sterkte.

Gods wegen

Numeri 21 is hiervan een illustratie. Ten eerste zien we dat de Here weigerde het uitgesproken vonnis te herroepen. Het volk had gezondigd en giftige slangen, boodschappers van de dood, waren onder hen gezonden, zodat velen stierven. Ondanks het gebed van Mozes en de angstkreten van het volk wilde de Here de slangen, de werktuigen van Zijn rechtvaardige oordeel, niet terugtrekken. Zo zijn de wegen van God met de mensen. De straf over de zonde – de dood – heerst vanaf het begin en wordt niet herroepen. Dat kan niet, want dat zou betekenen dat de zonde zonder gevolgen zou blijven.

Maar God geeft wel *uitkomst* ten aanzien van de dood, dat zijn de wonderlijke wegen van God. Hij heeft een oplossing die beantwoordt aan Zijn heilige en rechtvaardige eisen. Zo was het vanaf het begin, en zo is er altijd hoop voor de zondaar. Dit verhaal is een bevestiging hiervan. God noemde in de hof van Eden, toen het oordeel van de dood werd aangekondigd, voor het eerst het Zaad van de vrouw. En Hij voorzag op die manier in de ellendige toestand van de mens, die zichzelf en zijn nageslacht door de zondeval in onherstelbare ellende had gestort.

Gods voorzienigheid

Noach kreeg van God de ark als middel om aan de zondvloed te ontkomen. En Israël ontving het teken van de met bloed besprengde deurposten tijdens het oordeel over Egypte. God gaf aan David de opdracht een altaar op te richten op de dorsvloer van een onbesneden Jebusiet; en dat altaar stond binnen het bereik van het zwaard van de engel van de dood, een zwaard dat zich uitstrekte over een veroordeelde stad. Zo had het bloed van Golgota de kracht om het voorhangsel te scheuren van boven naar beneden. De hemel opende zich als het ware voor allen die gevangen lagen in zonde en dood. Dit zijn wonderlijke openbaringen van het karakter van de wegen van God. Het gaat er in deze voorbeelden niet om dat God Zijn oordelen zou herroepen, maar dat Hij de zondaar een geneesmiddel geeft *tegen* het oordeel.

De korte geschiedenis in Numeri 21 laat dit op een bijzondere manier uitkomen. De Israëlieten hadden gezondigd en giftige slangen waren onder hen gezonden. Hun vraag was of de Here de slangen wilde wegnemen. Maar dit gebed kon niet worden verhoord. Deze werktuigen van het oordeel van de Here moesten in hun midden blijven, en de dood zou het gevolg van de zonde blijven. Zoals God in het begin had gezegd: *"Van alle bomen van de hof mag u vrij eten, maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, daarvan mag u niet eten, want op de dag dat u daarvan eet, zult u zeker sterven"* (Gen. 2:16-17).

Gods opdracht

Maar God gaf Mozes de opdracht een koperen slang te maken en hem op een staak te zetten. Daarna moest in de hele legerplaats worden bekendgemaakt "dat ieder die gebeten is, in leven zal blijven, als hij daarnaar kijkt" (vs. 8). Dat is leven dat zich plaatst tegenover de dood in de woestijn, een bron van leven en genezing te midden van de macht van de dood. De giftige slangen werden niet weggenomen. De straf op de zonde – de dood – werd niet weggenomen (evenmin als in de hof van Eden). Nee, er kwam iets dat heerlijker was, een middel dat de Israëliet in de woestijn in staat stelde de ellendige toestand te overwinnen waarin hij door zijn zonde was beland. Het was geen *ontsnapping* aan

het oordeel, het was een *overwinning*. Want voor de Israëliet, die door een giftige slang was gebeten, was één enkele blik op de koperen slang voldoende om alle slangen te trotseren die in de legerplaats waren.

Gods genade

Lang hiervoor kon Noach, gered door Gods genade, de wateren trotseren die hem omringden. Op dezelfde wijze triomfeerde Israël in Egypte over het zwaard van de verderfengel, dankzij de bescherming van het bloed van het Paaslam. We komen dezelfde dingen tegen in het evangelie. De wegen van God zijn altijd met elkaar in overeenstemming. Ze hebben dezelfde schoonheid, of het nu gaat om de geschiedenis van Noach, de Paasnacht in Egypte of de geschiedenis van de koperen slang in de woestijn.

Door de zonde waren de giftige slangen, de dienaren van de dood, overeenkomstig het oordeel van God onder het volk gekomen. Maar dezelfde God schonk de hulpbronnen van Zijn genade, en dat betekende redding en overwinning voor de gebeten Israëliet. Vanaf dat moment was hij in een betere situatie dan in de tijd toen hij nog nooit gebeten was. De Israëliet was voorheen kwetsbaar en kon omkomen door deze boodschapper van de dood, maar nu kon dat niet meer. Op dezelfde wijze staat Adam, door God bekleed, boven de mens toen hij nog in de naaktheid van zijn onschuld verkeerde. Adam als begenadigde zondaar (vooruitziend naar het Offer waarvan de dierenhuiden spraken), staat boven Adam in zijn staat van onschuld.

Deze waarheid komt ook tot uitdrukking in het raadsel van Simson: *"Eten kwam uit de eter, en zoetigheid kwam uit de sterke"* (Richt. 14:14). In verband hiermee wil ik opmerken dat toen Adam de tweede keer over zijn vrouw sprak, zijn woord profetischer was dan de eerste keer. Toen hij zei: *"Deze zal mannin genoemd worden"*, drukte dit geen speciale verwachting uit. Maar toen Adam haar Eva noemde, *"omdat zij moeder van alle levenden is"*, prees hij daarmee het leven dat God had geschonken, ondanks het feit de dood zijn intrede had gedaan op aarde (Gen. 2:23; 3:20). Het leven roemen in het aangezicht van de dood gaat *verder* dan God te prijzen vanwege Zijn schepping en voorzienigheid.

Gods heil

Daarom is het korte verhaal van Numeri 21 een blijde boodschap. Het is een beeld van het heil van God. De dreiging waaronder de Israëlieten gebukt gingen, werd niet weggenomen. Het beginsel van het menselijk falen en de verlossing beantwoordt aan Gods plan. Hijzelf wordt heerlijk gerechtvaardigd en Zijn overwinning geeft de zondaar volle zekerheid ten aanzien van alle inspanningen van de satan. Dit verhaal stelt ons nog een andere karaktertrek voor van het evangelie. De genezing was *persoonlijk*. De gebeten Israëliet moest zelf naar de koperen slang kijken. God zei tegen Mozes: *"(...) ieder die gebeten is, zal in leven blijven, als hij daarnaar kijkt"* (vs. 8). En daarna lezen we: *"En het gebeurde als de slang iemand beet, dat hij naar de koperen slang keek en in leven bleef"* (vs. 9).

Gods aandacht

Zo zien we ook in het evangelie dat wij *persoonlijk* met God te maken hebben. We kunnen dankbaar zijn dat dit zo is. Hij neemt ons apart, om de kwestie van de zonde en van de verlossing te regelen. De Heer Jezus ging zitten bij de bron te Sichar, om *alleen* te spreken met de Samaritaanse vrouw. Hij zag Natanaël onder de vijgenboom. Hij merkte één enkele aanraking te midden van de menigte. Hij keek omhoog in de vijgenboom om Zacheüs te zien. Wat Hij zegt in Johannes 3 doet denken aan de woorden van Numeri 21: *"Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het Koninkrijk van God niet zien"*. Een blik in het geloof is voldoende, maar het moet een persoonlijke daad zijn. Het geloof is de daad van de ziel, die direct met God te maken heeft. Iemand anders kan niet voor mij geloven, en menselijke godsdienst kan voor mij niet de plaats van God innemen. Maar ikzelf moet kijken, en Christus moest voor mij op kruis verhoogd worden. *Dank* zij Hem!

Numeri 21 is een wonderlijk getuigenis van de wegen van God. God verhinderde de zonde niet, maar Hij nam evenmin het oordeel weg dat aan de zonde gekoppeld was. Hij herstelt de dingen ook niet eenvoudig zoals ze eerder waren. Hij doet uit het menselijk falen betere dingen voortkomen dan wat verloren is gegaan. Hij doet dit zonder Zijn eigen heiligheid en rechtvaardigheid te verloochenen, en Hij doet het ook om de oneindige heerlijkheid van Zijn naam tentoon te spreiden. Het is verlossing én opstanding, een leven in overwinningskracht. Het leven is door Hem veroverd op de macht van de dood.

Hugo Bouter

Driemaal een Ark in de brief aan de Hebreeën

'Door het geloof heeft Noach, toen hij een goddelijke aanwijzing ontvangen had over de dingen die nog niet gezien werden, eerbiedig een ark gereed gemaakt tot behoudenis van zijn huis' (Hebr. 11:7a).

Drie maal een ark

In de brief aan de Hebreeën is driemaal sprake van een ark, een houten kist met een kostbare inhoud die moest worden bewaard of vervoerd. Tweemaal wordt het woord ark (Gr. *kibootos*) expliciet genoemd, eenmaal is het begrip impliciet aanwezig in het bijbelverhaal waarnaar de schrijver van de brief verwijst (Hebr. 9:4; 11:7 en 11:23-24).

De ark van Noach

We beginnen met de ark van Noach, die een prachtig beeld van Christus is als de Ark van onze behoudenis. De wateren die over de aarde kwamen, spreken van de vloed van Gods oordeel – dat ons had moeten treffen en dat ieder die niet de toevlucht neemt tot Christus eenmaal ook *zal* treffen (vgl. Ps. 42:8). Buiten Christus zijn wij verloren; de toorn van God blijft dan op ons rusten (Joh. 3:36). Slechts *in Hem* zijn wij veilig voor de wateren van het oordeel, zoals Paulus getuigt: *'Zo is er dan nu geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn'* (Rom. 8:1). Hij heeft het oordeel ondergaan voor allen die tot Hem de toevlucht nemen en die hun veiligheid en vrede bij Hem zoeken.

De wateren van de oordeelsvloed zijn nu voorgoed geweken, doordat de Heer Jezus ons heeft overgebracht naar een nieuwe wereld. Hier staan wij op een veilige grondslag voor Gods aangezicht, de basis van de *opstanding*. De nieuwe positie van de christen komt tot uitdrukking in de doop. Dit is het waterbad dat enerzijds spreekt van de *dood*, maar anderzijds van de opstanding tot een nieuw *leven* (Rom. 6:3-4; 1 Petr. 3:20-21).

Hebreeën 11 tekent de indrukwekkende galerij van geloofshelden uit de oude bedeling, en in vers 7 staat dat Noach naar God heeft geluisterd en de ark eerbiedig heeft gereed gemaakt voor de redding van zijn huisgezin. Hij liet de oude wereld achter zich en werd met zijn familie de erfgenaam van een nieuwe, gereinigde aarde.

Het biezen kistje

In het leven van Mozes zien wij iets dergelijks. Toen hij was geboren, werd hij drie maanden lang door zijn ouders verborgen. Langer ging dat niet, en toen nam zijn moeder een biezen kistje, bestreek het met pek om het waterbestendig te maken – evenals Noach dat deed met zijn grote ark – en verborg haar zoon in deze kleine ark. Zó vertrouwde zij hem toe aan de wateren van de Nijl en op die manier werd hij door het water heen gered, nadat hij door de dochter van Farao was ontdekt. Op deze geschiedenis uit Exodus 2 wordt duidelijk gezinspeeld in Hebreeën 11:23-24, waar sprake is van het geloof van de ouders van Mozes.

Mozes werd als het ware 'begraven' in de wateren van de rivier en door het water heen gered. Zo werd hij *uit het water getrokken* (dat is ook de betekenis van zijn naam). Genesis 6 en Exodus 2 gebruiken hetzelfde woord voor 'ark' of 'kist'. Bent u al in Christus geborgen en met Hem gestorven en opgestaan tot een nieuw leven?

De ark van het verbond

De derde keer gaat het om de ark van het verbond, het centrale voorwerp in het heilige der heiligen, een kist van ruim een meter lang (Ex. 25:10; Hebr. 9:4). Dit was de troonzetel van Jahweh, de God van Israël. *'En achter het tweede voorhangsel was een tabernakel, het heilige der heiligen geheten, die een gouden wierookvat bevatte en de ark van het verbond, rondom geheel met goud overdekt'* (Hebr. 9:3-4). Deze ark bestond uit twee soorten materiaal, te weten *hout* en *goud*. Het acacia- of sittimhout wordt in de Septuaginta vertaald met de term 'onvergankelijk hout'. Dit wijst op de unieke en onvergankelijke mensheid van Christus, die als een rijsje voortkwam uit de tronk van Isaï, als een wortel uit dorre aarde (Jes. 11:1; 53:2). Het kostbare zuivere goud waarmee het hout werd overtrokken, spreekt van de goddelijke heerlijkheid van Zijn Persoon. Zoals de beide materialen verenigd waren in de ark, zo is Christus God en Mens in één Persoon. In Hem heeft God woning gemaakt hier op aarde, en in de Geest is Christus nog steeds tegenwoordig te midden van de Zijnen.

In de ark van het verbond werden de twee stenen tafels bewaard. Dit was een veilige plek om Gods heilige wet te bewaren, nadat de eerste tafels door Mozes waren verbrijzeld aan de voet van de berg Sinai (Ex. 32:19; 34:1). Het volk had de wet immers direct al verbroken door hun zonde met het gouden kalf. De nieuwe tafels werden weer door God Zelf beschreven, en dit feit wordt later door Paulus gebruikt om het grote contrast te laten zien met de bediening van de Geest in de huidige tijd (2 Kor. 3). De Geest van God schrijft Zijn woorden nu niet op stenen platen, maar op de vlezen tafels van de harten van de gelovigen, zodat die een duidelijke brief van Christus vormen.

Christus Zelf had de wet in Zijn hart geschreven staan. Hij kon zeggen: *'Ik heb lust om Uw wil te doen, Mijn God, Uw wet is in Mijn binnenste'* (Ps. 40:9). Het was Zijn voedsel de wil te doen van Hem die Hem had gezonden en Zijn werk te volbrengen (Joh. 4:34). En die wil ging verder dan de wet eiste, want nergens eiste de wet dat een Rechtvaardige zou sterven voor onrechtvaardigen. Maar Christus heeft het offer van Zijn heilige en reine leven gebracht om God te verheerlijken en zondaars vrij te kopen. Daarom brengt Psalm 40 het volbrengen van de wil van God in verbinding met dit volmaakte offer (vgl. Ps. 40:7-9 met Hebr. 10:5-10).

Het verzoendeksel

De ark was de kist waarop het verzoendeksel rustte, en zo vormde het volmaakte leven van Christus de grondslag van het offer dat Hij bracht. De ark en het met bloed besprengde verzoendeksel waren niet los van elkaar te denken; zo kunnen wij het verzoeningswerk van Christus ook niet scheiden van Zijn unieke Persoon.

Het was deze bijzondere Persoon die Zichzelf ten offer gaf – God én Mens, maar toch één Christus. Het feit dat het verzoendeksel van *louter goud* was, wijst erop dat Christus het verzoeningswerk in de kracht van Zijn godheid heeft volbracht. Geen mens kon voor een mens voldoen. Christus kon de losprijs betalen, doordat Hij niet alleen Mens maar ook God was.

Het verzoendeksel vormde samen met de cherubs, die aan de beide uiteinden omhoog rezen, de eigenlijke troon van God. De cherubs worden in Hebreeën 9:5 de 'cherubs van de heerlijkheid' genoemd. Zij symboliseren de goddelijke macht die aan de opgestane Christus is gegeven en die Hij aanwendt voor Zijn genadige regering. Alle heerlijkheid staat Hem ten dienste. Hij die gestorven is, is ook de opgewekte en verheerlijkte Heer, die alle macht in hemel en op aarde bezit (Matt. 28:18; Rom. 8:34).

Terwijl de toegang tot het allerheiligste in de tabernakel en de tempel was afgesloten door middel van voorhangsels en deuren, en alleen de hogepriester eenmaal per jaar mocht binnengaan op de Grote Verzoendag om het bloed van de zondoffers te sprenkelen op en vóór het verzoendeksel, is Christus als de grote Hogepriester met Zijn eigen bloed eens voor altijd binnengegaan in het hemelse heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben (Hebr. 9:6-12).

De conclusie van het onderwijs van de brief is dan ook dat wij als nieuwtestamentische gelovigen volle vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom *'door het bloed van Jezus, langs de nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees'* (Hebr. 10:19-20). Wij behoren nu tot de priesterlijke familie, waarvan Hij het Hoofd is, en wij worden ertoe opgeroepen als priesters, als aanbidders te naderen, dichterbij te komen in Gods heilige tegenwoordigheid, in volle zekerheid van het geloof. Wat een voorrecht!

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Mijn vriendin, Ik vergelijk u met de paarden voor de wagens van de farao'.

Hooglied 1:9

Mijn vriendin

De bruidegom noemt de bruid hier voor de eerste keer zijn 'vriendin'. Dat ziet op de vertrouwelijke omgang tussen hen. Met een vriend of vriendin deel je intieme dingen, die je niet met iedereen deelt (vgl. Jak. 2:23). Dat kan alleen als er een sfeer van volkomen vertrouwen en veiligheid is. De Heer Jezus noemt Zijn discipelen ook Zijn vrienden en Hij verbindt daarmee Zijn bewaring en bescherming (Luc. 12:4). Hij noemt elders nog een voorwaarde om een 'vriend' door Hem te kunnen worden genoemd en Zijn intieme mededelingen te kunnen ontvangen: dat is dat de discipel *doet* wat Hij gebiedt (Joh. 15:14).

Niet vleiend

Vervolgens vergelijkt de bruidegom zijn bruid met renpaarden. Op het eerste gehoor klinkt dit voor ons, westerlingen, binnen een verhouding van liefde niet direct vleiend. We horen een man niet snel van zijn vrouw zeggen dat ze op een paard lijkt. De bruidegom zegt dat hier wel. Hij zegt het zelfs in het meervoud: *paarden*. Maar hij voegt eraan toe dat de paarden ervoor bestemd zijn de wagens van de farao te trekken. De paarden kwamen dus uit Egypte (zie 1 Kon. 10:28; 2 Kron. 1:16; 9:28). Het zullen hele mooie en goed getrainde paarden zijn geweest, echte paradepaarden. Ze werden gebruikt om de prachtige wagens van de farao te trekken om overal waar ze kwamen zijn majesteit te tonen.

Paradepaarden

Als gelovigen behoren we allemaal zulke 'paradepaarden' van onze Heer Jezus te zijn, die Hem in de 'wagens' van ons leven meevoeren. We behoren Hem in ons leven te laten zien, zodat Zijn majesteit daarin zichtbaar wordt en alle licht van ons leven op *Hem* valt. Hij zegt hier dat wij zó voor Hem zijn. Dat betekent dat Hij Zich door ons kan verheerlijken. We weten van onszelf dat wij dat maar heel zwak waarmaken in ons leven. Toch ziet Hij in ons het verlangen om Hem te verheerlijken. We willen graag aan de mensen om ons heen laten zien wat Hij voor ons betekent, wat Hij voor ons geworden is door Zijn werk op het kruis. Hij heeft ons bevrijd uit de macht van de zonde en ons voor Zichzelf gekocht. We zijn nu helemaal van Hem.

Meervoud

Zoals gezegd, spreekt de bruidegom over paarden in het *meervoud*. We kunnen eraan denken dat het belangrijk is, als er meerdere paarden voor een wagen ingespannen zijn, dat die paarden allemaal in dezelfde galop en met dezelfde snelheid lopen. Het laat zien dat we niet alleen individueel, maar ook *samen* de Heer Jezus groot maken. Een gemeenschappelijk getuigenis heeft grote kracht in de wereld. Als ieder persoonlijk vol is van de heerlijkheid van de Heer Jezus, zullen ruzies niet de kans krijgen om dit waardige getuigenis te ontsieren.

Teugels

Het paard gehoorzaamt aan de teugels van de meester en het geeft zijn krachten in zijn dienst. Zo wil de Heilige Geest om zo te zeggen de teugels van ons persoonlijke en gemeenschappelijke leven in handen hebben. Dan ziet de Heer Jezus in het leven van hen die Hem liefhebben, dat ze volkomen tot Zijn beschikking staan om Hem te brengen waarheen Hij wil gaan. Zo zijn we bruikbaar voor de Meester. Het gaat erom dat we onze krachten geven in dienst van Hem, in afhankelijkheid van de leiding van de Heilige Geest op het pad dat Hij ons wijst.

Gelijke tred

Het gevolg is een wandel in vrede en eensgezindheid met anderen, zoals ook de paarden allemaal gelijke tred hielden. Dat is een indrukwekkend gezicht, zoals ook de wagens van de farao prachtige wagens zullen zijn geweest, praalwagens die zijn grootheid weerspiegelden.

Mijn Herder is de Heer

Gerard Kramer

Mijn herder

Als David zichzelf in de overbekende psalm 23 – die wel de herderspsalm wordt genoemd – vergelijkt met een schaap en over de Heer spreekt als ‘mijn Herder’, is dat levensecht en herkenbaar. Er is niets overdreven vrooms in zijn woorden: hij presenteert zichzelf als zwak en afhankelijk, maar omdat de Heer zo goed en zo groot is, weet David aan Wie hij zich te allen tijde mag vasthouden. Ook wij willen ons graag in volle afhankelijkheid tegenover de Heer plaatsen en ons in al onze zwakheid door Hem laten leiden en verzorgen.

David sprak over de God van het volk Israël als zijn persoonlijke Herder, over Wiens zorg hij zich continu mocht verblijden. Voor ons, gelovigen van na het kruis, geldt dat op een wel heel bijzondere manier. In het Nieuwe Testament zien we namelijk dat het herderschap van de Heer Jezus nog een ander aspect heeft, dat aan David nog niet bekend was.

De goede Herder

Veel mensen weten dat de Heer Jezus Zichzelf met een herder (Gr. *poimèn*) vergeleken heeft. Dat feit is bijna even bekend als de herderspsalm, die we zojuist voor de aandacht hadden. In Johannes 10 zien we de Heer Jezus als de Herder van de schapen (vs. 2), die op een herkenbare wijze tot Zijn schapen spreekt (vs. 3) en voor hen uitgaat (vs. 4). Hij is gekomen om hun leven en overvloed te geven, Hij is de goede Herder. Dat overvloedige leven, het eeuwige leven, *kan* Hij geven, omdat Hij Zijn leven voor de schapen heeft afgelegd (vs. 11, 14). *Hijzelf is dus hun leven!*

De schapen hebben hun leven aan Hem te danken, ze zijn daarom Zijn eigendom (vs. 12). Om die reden bekommert Hij Zich om de schapen, en Hij, de goede Herder, kent ze en heeft een persoonlijke relatie met hen én met de Vader (vs. 14). Daartegenover plaatst de Heer Jezus de harde realiteit van de boze machten, die de gelovigen deze bijzondere situatie misgunnen. Hij maakt melding van dieven en rovers (vs. 1, 8), van vreemden (vs. 5), van de wolf die eropuit is de schapen te roven en te verstrooien (vs. 12), van de huurling die zich niet om hen bekommert (vs. 12-13). Het is goed te weten dat de Heer ook alle gevaren kent die ons omringen.

Opvallend is dat de Heer niet over omstandigheden, maar – afgezien van de wolf, die echter een beeld is van de boze – over personen spreekt die het op de schapen hebben voorzien.

Wij, die met zwakke schapen vergeleken worden, hebben te maken met vijanden die we niet direct als zodanig herkennen. Ziet een schaap het verschil tussen een dief, een rover, een vreemde en een huurling? De schapen kunnen dat niet weten en hoeven dat ook niet te weten. Zij hoeven maar één ding te kennen, en dat is de stem van de Herder: Zijn stem horen zij (vs. 3), Zijn stem kennen zij (vs. 4). Ook hier vinden we de *persoonlijke relatie* van elk schaap, van elke gelovige, met de Herder. Hij roept Zijn *eigen* schapen bij name (vs. 3). Van de vreemden vluchten zij weg, want hun stem is de schapen niet vertrouwd (vs. 5). Alleen naar de stem van de Herder, de enige stem die ze kennen, zullen zij luisteren (vs. 16).

Schapen zonder herder

Betekent het bovenstaande nu dat alle ongelovigen om ons heen onze vijanden zijn? Dat wij ons mogen verblijden over de leiding en de bescherming van onze Goede Herder, te midden van een omgeving die ons continu bedreigt? Dat is niet het beeld dat uit Psalm 23 en Johannes 10 naar voren komt. Daar is inderdaad sprake van boze machten die het op ons voorzien hebben, maar een heleboel mensen om ons heen worden zélf net als wij met schapen vergeleken en niet met bedreigende machten. Tegenover verreweg de meeste mensen om ons heen past ons dan ook een heel andere houding, namelijk die van ontferming.

Tegenover de farizeeën en de schriftgeleerden trad de Heer streng op, maar toen Hij de menigten zag, werd Hij met ontferming over hen bewogen, want zij lagen afgemat terneer *als schapen die geen herder hebben* (Matt. 9:36; Marc. 6:34). Kijken we zo naar de vele stuurloze mensen om ons heen? Er zijn zoveel schapen in onze tijd die de leiding, de versterking, de genezing, en de opzoekende liefde van de Herder (vgl. Ezech. 34:3-5) zichtbaar missen. Laten wij tegenover hen nog wel zien van Wie we zijn en Wie we dienen (Hand. 27:23)? Dat is niet onze verdienste. We kunnen slechts het eigendom zijn van de Heer Jezus, onze God en Heiland, omdat *Hij* voor ons is gestorven en door God uit de doden is teruggebracht als de grote Herder van de schapen (Hebr. 13:20). Ook voor ons geldt immers dat we dwaalden als schapen, maar nu zijn teruggekeerd tot de Herder en Opziener van onze zielen (1 Petr. 2:25), die eens als de overste Herder zal verschijnen (1 Petr. 5:4). Mogen nog velen tot Zijn kudde gaan behoren!

J.N. Darby

Drie grote onderwerpen in de Bijbel

We vinden drie grote onderwerpen in de Bijbel:

1. De schepping, nu onderworpen aan de gevolgen van de zondeval.
2. De wet, die aan de mens in deze schepping een levensregel gaf om te zien of hij hier naar Gods gedachten kon leven en gezegend kon worden.
3. De Zoon van God, die de Vader openbaart.

De Schepping

De schepping en de wet zijn verbonden met het beginsel van de verantwoordelijkheid van het schepsel, en we zullen alle schepselen onder de wet in een staat van beschuldiging of van verdorvenheid aantreffen. Maar de Zoon, die de openbaring was van de Vader, de uitdrukking van Zijn liefde, de afdruk van Zijn wezen, is uit liefde gekomen en Hij is de weg van het lijden gegaan te midden van een gevallen schepping en de tegenspraak door een opstandig volk. En later zal Hij door Zijn macht en gezag alles herstellen en alle raadsbesluiten van God vervullen, door alle dingen in de hemelen en op de aarde met elkaar te verenigen. Zelfs zij die Hem gehaat en verworpen hebben, zullen Hem moeten erkennen als Heer, tot heerlijkheid van God de Vader. En ten slotte, als alle dingen Hem onderworpen zijn, zal Hij het koninkrijk van Zijn heerlijkheid als Zoon des mensen aan God overdragen, opdat God zij alles in allen (1 Kor. 15:24-28).

De Wet

Buiten dit alles om is er naar Gods raadsbesluit de familie van Zijn kinderen, die God (die wij in Jezus kennen) om Zichzelf verenigt. Hij vormt haar naar het beeld van Christus, met Wie wij als zonen verbonden zijn. Christus is de Eerstgeborene onder vele broeders, die met God eeuwig zullen genieten van Zijn gunst en zegeningen (Rom. 8:29). Dan is er nog het aardse volk, waarin God de beginselen van Zijn regering en van Zijn onfeilbare trouw op aarde openbaart. Het is dus aan dit volk, dat God de wet heeft gegeven. Maar de Gemeente, in Christus haar Bruidegom uitverkoren, is geroepen met Hem de hemelse heerlijkheid en gelukzaligheid te delen - de Gemeente die naar Gods raadsbesluit al bestond vóórdat de wereld was. Dit alles moest Christus als de Zoon van God en als de trouwe Getuige van Zijn heerlijkheid beërven. Maar de Gemeente, die naar de raadsbesluiten van God reeds bestond vóórdat de wereld was, was een verborgenheid tot op de door God bepaalde tijd.

Toen het verlossingswerk was volbracht kon de Heilige Geest, die in de Gemeente woont, alle volmaaktheden van dit werk en alle aspecten van haar geluk aan haar bekendmaken.

De Zoon van God

Het kruis is in elk opzicht het middelpunt van alles. De geschiedenis van de verantwoordelijke mens eindigt bij het kruis. Maar ze begint ook opnieuw bij het kruis, met de genade die regeert door gerechtigheid (Rom. 5:21). Hier ontmoeten goed en kwaad elkaar en worden ze volkomen in het licht van God gesteld. De haat van de mens en de liefde van God, de zonde en de gerechtigheid van God (in zijn uitwerking op het kruis), goed en kwaad: alles verenigt zich op Golgota. Op het kruis is God moreel volkomen verheerlijkt. De mens daarentegen is in zijn zonde geoordeeld, en in gerechtigheid vrijgekocht. De heerschappij van het kwaad is tenietgedaan en die van de mens in gerechtigheid hersteld, zoals God dat had gewild. De dood en de duivel, die de macht van de dood had, zijn geoordeelde vijanden. Dit alles is tot stand gebracht door een daad van liefde, die de Zoon van God als Mens in gerechtigheid aan het hoofd plaatste van alle dingen. Nu alles door het kruis ten slotte op krachtige en onwankelbare wijze, op de grondslag van een volbrachte verlossing is gerealiseerd, mogen wij ons wel afvragen wat het einde zal zijn van hen die deze verlossing afwijzen.

Zo vinden we in samenhang met de hele openbaring die ons gegeven is, niet alleen de schepping, de wet en de komst van de Zoon van God, maar ook de wegen waarop God de komst van Zijn Zoon heeft voorbereid en de mens ertoe gebracht heeft daarnaar uit te zien. We zien ook de ontvouwing van alle beginselen waarop God in verbinding met de mens heeft gestaan, de gevolgen van de overtreding van de wet en ten slotte de openbaring van de Gemeente op aarde, na de bedeling van de wet. Ook vinden we de aanwijzingen die aan de Gemeente gegeven zijn, en tegelijk een hele reeks van gebeurtenissen die met haar bestaan en haar verval op aarde verbonden zijn. Ook de geschiedenis van het aardse volk van God wordt in het licht gesteld. En we zien de mens als zodanig in zijn verantwoordelijkheid tegenover God, die hem het gezag over de aarde gegeven had. Dit alles eindigt met de heerlijkheid van Jezus, de Zoon des mensen, die alle dingen blijft samenbinden en zal zegenen onder de heerschappij van God, met als doel dat God alles in allen zal zijn.

Hugo Bouter

Over de toekomst van de oudtestamentische gelovigen

'God had voor ons iets beters voorzien, opdat zij niet zonder ons tot volmaaktheid zouden komen' (Hebr. 11:40).

Vraag:

Zullen de gelovigen uit het Oude Testament ook op de nieuwe aarde wonen, of hebben ze samen met de gelovigen die tot de Gemeente behoren een hemelse toekomst?

Antwoord:

Het lijdt geen twijfel dat de oudtestamentische gelovigen samen met de Gemeente worden opgenomen en ook een hemelse toekomst zullen hebben in het Nieuwe Jeruzalem (Hebr. 11:39-40). Naast de bruidsgemeente zijn er de gasten, de genodigden bij het bruiloftsmaal van het Lam, een maaltijd die duidelijk in de hemel wordt gevierd (Openb. 19:9). Denk aan de aartsvaders, aan Mozes, Job etc. Johannes de Doper, die nog tot de oudtestamentische bedeling behoorde als de voorloper van de Messias, noemt zichzelf dan ook de vriend van de Bruidegom (Joh. 3:29). Hij behoorde niet tot de Gemeente, die pas op de Pinksterdag is gevormd.

Ik denk wel dat de woningen in het Vaderhuis zijn voorbehouden aan de Gemeente. Het zijn om zo te zeggen de privévertrekken van de hemel. De Gemeente zal tevens met Christus regeren vanuit de hemel, en wel vanuit het Nieuwe Jeruzalem, dat de troonzetel is van God en van het Lam. Dat is ook het voorrecht van de oudtestamentische heiligen, die evenals de ontslapen gelovigen van de huidige bedeling zullen worden opgewekt bij Christus' komst en met verheerlijkte lichamen de Heer tegemoet zullen gaan in de lucht (1 Tess. 4). Zo bereiken wij samen de volmaakte positie die God speciaal voor ons had voorzien. Onze gemeenschappelijke positie als koningen en priesters in de hemelse troonzaal wordt dan beschreven in Openbaring 4:4.

Paulus zegt immers dat allen die 'van Christus' zijn, dus allen die Zijn eigendom zijn, zullen deelhebben aan de eerste opstanding, bij de wederkomst van de Heer voor de Zijnen (1 Kor. 15:23). Dit betreft zowel oud- als nieuwtestamentische heiligen. Zij zullen allemaal deelhebben aan de *eerste* fase van deze 'uit-opstanding', de opstanding tussen de overige doden uit. De martelaren tijdens de 70e jaarweek van Daniël zullen deelhebben aan de *laatste* fase van de eerste opstanding (Openb. 20:4).

Daarnaast zijn er nog de gelovigen uit het herstelde Israël en uit de volken, die levend het Vrederijk zullen binnengaan op aarde bij de verschijning van de Heer in heerlijkheid (Ps. 22:26-32). Zij zullen daarna – bij het aanbreken van de eeuwige toestand – worden verplaatst naar de nieuwe aarde. Hoe de overgang van het Vrederijk naar de eeuwige toestand precies zal verlopen en hoe de op aarde levende heiligen hun opstandingslichaam zullen krijgen, is stilzwijgend inbegrepen in de mededelingen van Openbaring 21. Ook in 2 Petrus 3 wordt er niet over uitgeweid. God zal voortdurend bij hen wonen, want de tabernakel van God is dan bij 'de mensen' (Openb. 21:3). De vroegere verschillen tussen naties, talen en volken zijn dan voorgoed verdwenen (vgl. 1 Kor. 10:32 voor het onderscheid in de huidige bedeling).

Ik denk dat alleen de eerste 8 verzen van Openbaring 21 expliciet de eeuwige toestand beschrijven, waarin op aarde alleen nog sprake is van 'de mensen'. De volken zijn pas ontstaan na de torenbouw van Babel, en ze zijn het gevolg van een goddelijk oordeel dat niet meer zal bestaan in de eeuwige toestand. Er zal dan geen enkele vloek meer zijn. De verloste mensheid op de nieuwe aarde vormt collectief het volk van God. De Gemeente mag het allemaal vanuit de hemel mee beleven als Gods *hemelse* volk. De hemelse heiligen verschijnen tijdens het Vrederijk telkens vanuit de hemel om – evenals de engelen – gestalte te geven aan de Christusregering. Vanuit Sion zal de Heer echter Zijn heerschappij op aarde doen uitgaan, met deze ondersteuning vanuit het hemelse Jeruzalem.

Het perspectief van het Oude Testament reikt niet zover. In Jesaja 65 en 66 moet onder de nieuwe hemel en de nieuwe aarde het Vrederijk worden verstaan, want in deze hoofdstukken is telkens nog sprake van een vloek (Jes. 65:15, 20; 66:24). De gevolgen van de zondeval zijn hier nog niet helemaal weggenomen.

En wat betreft de toekomst van de ongelovigen: de tweede opstanding, namelijk die van alle doden die in ongeloof zijn gestorven, vindt pas plaats aan het einde van het Vrederijk (Openb. 20:5). Deze opstanding resulteert voor alle betrokkenen in de tweede dood, de poel van vuur (Openb. 20:11-15). Dat is uitermate ernstig.

Kris Tavernier

Tijdtafel van het Oude Testament

Een summier overzicht van de geschiedenis van het Oude Testament

± 4000 v. Chr.:

Begin van de geschiedenis van de mensheid. De geschiedenis van de mensheid begint zo'n 4000 jaar vóór Christus[1] met de geschiedenis van Adam en Eva (we weten niet hoelang zij in de hof van Eden geleefd hebben voor de zondeval). Via hun zoon Set volgt een geslachtslijn van gelovigen: Enos, Kenan, Mahalalel, Jered, Henoch, Metuselach, Lamech, Noach (Gen. 5).

± 2500 v. Chr.:

De zondvloed. Rond 2500 v. Chr. is er het oordeel van de zondvloed, omdat de aarde vol boosheid van de mensen is. Na de zondvloed sluit God een verbond met de mensheid, en het bewijs daarvan is de regenboog. Dankzij de drie zonen van Noach (Sem, Cham en Jafet) en hun vrouwen komt er een herbevolking van de aarde.

± 2300-2200 v. Chr.:

De torenbouw van Babel. De mensheid is één van taal en vat het plan op een toren te bouwen die tot in de hemel moet reiken. Men wil zich, tegen Gods opdracht in, niet verspreiden over de aarde. Daarop volgt de spraakverwarring, waardoor de mensheid verstrooid wordt over de aarde, aangezien men elkaar niet meer verstaat en niet meer samen kan blijven wonen[2].

± 2100 v. Chr.:

De roeping van Abraham. God roept Abraham uit Ur om te trekken naar het land Kanaän. Daar wil God Zijn getuigenis vestigen, om door het nageslacht van Abraham alle volken te zegenen. Abraham verwekt Isaak, Isaak verwekt Jakob en deze verwekt twaalf zonen. Rond ± 1800 v. Chr. trekken zij allen naar Egypte, waar hun nakomelingen uiteindelijk tot slaven worden gemaakt.

± 1550 v. Chr.:

De roeping van Mozes. God roept Mozes om Zijn volk te bevrijden uit Egypte. Na de plagen over Egypte, omdat Farao het volk niet wil laten gaan, trekt het door de Rode Zee en krijgt het de wet op de berg Sinai, alsook het plan voor de tabernakel. Daarop volgt een zwerftocht van 40 jaar door de woestijn, omdat het volk het Beloofde Land niet durft binnen te trekken.

1) Ook buitenbijbelse bronnen kunnen geen eerdere datering weergeven volgens de geschiedenis van mensengeslachten of van volkeren.

2) Wellicht speelt de geschiedenis van Job zich ergens af tussen 2500 - 2100 v. Chr.

± 1500 v. Chr.:

De verovering van Kanaän. Het Beloofde Land wordt ingenomen onder de leiding van Jozua en verdeeld onder de twaalf stammen van Israël.

± 1500 tot ± 1100 v. Chr.:

De tijd van de richters (of: rechters)[3]. Nadat het land is veroverd, wordt het volk telkens weer ontrouw aan God; en dit heeft als gevolg dat een naburig volk het volk van God gaat overheersen. Telkens opnieuw roept God een richter om het volk te verlossen. De twaalf richters waren opeenvolgend: Otniël (40 jaar rust), Ehud (80 jaar), Samgar (?), Debora en Barak (40 jaar), Gideon (40 jaar), Tola (23 jaar), Jaïr (22 jaar), Jefta (6 jaar), Ibsan (7 jaar), Elon (10 jaar), Abdon (8 jaar) en Simson (20 jaar). In de tijd van de Richters speelt zich ook de geschiedenis van Ruth af.

± 1100 v. Chr.:

De tijd van het koningschap. Het volk wenst een koning om daardoor te worden zoals de volken rondom. De profeet Samuël moet de eerste koning zalven, nl. Saul. Deze regeert veertig jaar, daarna regeert David veertig jaar. Daarna regeert Salomo, die de tempel bouwde, ook veertig jaar. Onder David en Salomo bereikt het koningschap zijn hoogtepunt. Na Salomo komt er een opstand van de tien noordelijke stammen, en het rijk scheurt uiteen in twee rijken (± 970 v. Chr.). Voortaan is er een noordelijk rijk Israël met Samaria als hoofdstad, het tienstammenrijk; dit heeft zo'n 250 jaar bestaan. Ook was er een zuidelijk rijk Juda met Jeruzalem als hoofdstad, het tweestammenrijk; dit heeft zo'n 385 jaar bestaan. Elk rijk heeft voortaan zijn eigen koning. De eerste 60 jaar na de scheuring voerden zij bijna onophoudelijk oorlog met elkaar. In het noordelijke rijk Israël zijn achtereenvolgens 19 koningen aan de macht, waarvan er niet één godvrezend is geweest. In het zuidelijke rijk zijn er achtereenvolgend 20 koningen aan de macht, waarbij er enkele godvrezende mannen waren die voor (tijdelijke) geestelijke opwekking hebben gezorgd. God stuurt ook in elk rijk profeten die oproepen tot terugkeer naar God. We noemen alleen de profeten die ook een Bijbelboek hebben nagelaten[4].

3) De getallen tussen de haakjes zijn het aantal jaar dat ze gericht hebben en het land rust hebben geschonken.

4) We geven weer wanneer het optreden van deze profeten ongeveer is begonnen. Vaak hebben ze lange tijd geprofeteerd.

Het noordelijk rijk Israël	Het zuidelijk rijk Juda
Elia (± 870 v. Chr.)	
Elisa (± 850 v.Chr.)	
Jona (± 780 v. Chr.)	Joël (± 780 v. Chr.)
Amos (± 750 v. Chr.)	Jesaja (± 750 v. Chr.)
Hosea (± 750 v. Chr.)	Micha (± 750 v. Chr.)

722 v. Chr.:

Ballingschap van het noordelijke rijk Israël in Assyrië. Ook het zuidelijke rijk Juda valt onder de overheersing van Assyrië, maar het wordt niet in ballingschap gevoerd naar Assyrië. Er volgt een woelige periode waarbij Assyrië, Egypte en Babel strijden om de opperheerschappij. Het zuidelijke rijk Juda wordt afwisselend overheerst door deze rijken, met korte periodes van autonomie.

Het noordelijk rijk Israël	Het zuidelijk rijk Juda
	Nahum (± 650 v. Chr.)
	Sefanja (± 650 v. Chr.)
	Habakuk (± 610 v. Chr.)
	Jeremia (± 610 v. Chr.)

605 v. Chr.:

Ballingschap van het zuidelijke rijk Juda in Babel, ten tijde van Nebukadnessar (regeerperiode: 605-562 v. Chr.). In 605 v. Chr. viel het zuidrijk onder de overheersing van Babel. Er vonden verschillende wegvoeringen van de bevolking naar Babel plaats. Wellicht speelt het optreden van Obadja zich ergens tussen deze wegvoeringen af.

Onder de bannelingen waren Daniël en zijn vrienden, alsook Ezechiël. Daniël (deels tijdens het Babylonische en deels tijdens het Perzische rijk) en Ezechiël hebben geprofeteerd in de ballingschap, niet in Juda. In 586/587 v. Chr. werd de stad Jeruzalem verwoest en werd de tempel met de grond gelijk gemaakt.

539 v. Chr.:

De Perzen veroveren samen met de Meden het Babylonische rijk. In 535 v. Chr. wordt Kores de Pers de alleenheerser over het hele Medo-Perzische rijk. In zijn eerste jaar als alleenheerser geeft hij het volk verlof om terug te keren naar Juda. Een eerste terugkeer naar het land vindt plaats onder leiding van Zerubbabel, een nazaat van David.

Rond 533 v. Chr. wordt het fundament voor een nieuwe tempel gelegd. Er komt tegenwerking door de omliggende volken, waardoor het werk zo'n 13 jaar komt stil te liggen. Op aandrang van de profeten Haggaï en Zacharia wordt het werk hervat (± 520 v. Chr.). Rond 516 v. Chr. is de tempelbouw voltooid.

Xerxes I, de Ahasveros van Ezra 4:6, komt aan de macht. Tijdens zijn regeerperiode (486-464 v. Chr.) speelt zich het verhaal van Ester af.

457/458 v. Chr.:

Terugkeer onder Ezra (zo'n 80 jaar na Zerubbabel). Onder invloed van Ezra wordt de tempeldienst in ere hersteld.

445 v. Chr.:

Terugkeer onder Nehemia (zo'n 13 jaar na Ezra). Onder leiding van Nehemia worden de muren van Jeruzalem herbouwd. Tijdens of kort na Nehemia treedt de profeet Maleachi op. Hij is de laatste profeet.

Na de profeet Maleachi is er een periode van ± 400 jaar tot aan de geboorte van Jezus. Er ligt dus een tijdsbestek van zo'n 400 jaar tussen het Oude en het Nieuwe Testament. In de Bijbel is er niets terug te vinden over deze tijd.

In deze periode vinden de opstanden van de Makkabeeën plaats (vanaf 170 v. Chr.), als reactie op de wrede overheersing door de Syrische koning Antiochus Epiphanes, onder Romeins gezag, die de Joden gruwelijk vervolgde, de tempeldienst verbood en tempel en altaar ontwijdde door een afgodendienst in te stellen.

In deze tussentijd ontstonden ook de twee religieuze groeperingen van de farizeeën en de sadduceeën.

± 4000 v.Chr.	Begin geschiedenissen Adam Set Enos Kenan Mahalalel Jered Henoch Metuselach Lamech Noach
± 2500 v.Chr.	Zondvloed
± 2300 v.Chr.	Babel
± 2100 v.Chr.	Abraham
± 1550 v.Chr.	Mozes
± 1500 v.Chr.	Verovering Kanaän
± 1500 v.Chr.	Richters
± 1100 v.Chr.	Koningschap
± 970 v.Chr.	Koninkrijk gescheurd
± 722 v.Chr.	Wegvoering 10 stammen
± 605 v.Chr.	Wegvoering 2 stammen
± 539 v.Chr.	Meden en Perzen
± 457 v.Chr.	Terugkeer onder Ezra
± 445 v.Chr.	Terugkeer onder Nehemia
± 170 v.Chr.	Makkabeeën
0	

Advertentie

In herdruk:

De tweede brief aan de Korinthiërs

Deel 3 uit de Rotsvast serie

M.G. de Koning

Paulus heeft in zijn eerste brief aan de Korinthiërs veel moeten schrijven over dingen die bij hen niet deugden. Nu is hij heel benieuwd hoe zij die brief hebben opgevat. Hij wist het niet en zat daarover in spanning. Maar gelukkig is er bericht gekomen dat zijn brief goed is overgekomen.

Als Paulus dat hoort, wordt hij heel blij. Daarom pakt hij opnieuw zijn pen en gaat hun schrijven op een manier die harten en gevoelens raakt. Hij legt daarin zijn hart bloot, hij houdt zich niet meer in, er zijn geen reserves meer.

Wat de brief zo indrukwekkend maakt, is dat het net is alsof hij voor jou persoonlijk is geschreven. Iedereen die in zijn leven Christus wil dienen, zal moeilijke dingen moeten meemaken. Als jij verlangt Christus te dienen, zal dat bij jou ook het geval zijn. Maar moeilijkheden en beproevingen hebben nooit het laatste woord. God zal het allemaal gebruiken om je te laten zien dat Hij er is!

ISBN: 978-90-79718-17-7; Paperback; 191 bladzijden.

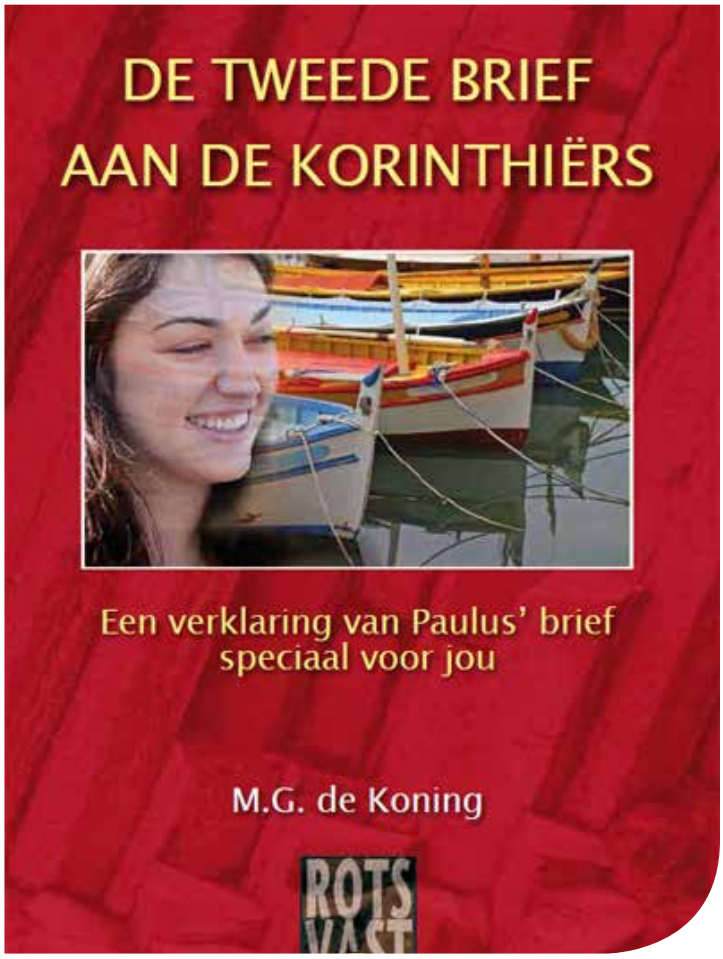

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'… groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt

u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 7/8 - juli/ augustus 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Zegen in de vakantietijd

Deze maand:

1 **Van de redactie**

2 **De Israëlieten door slangen gebeten**

3 **Fragment**

4 **Een schets van het leven van Jozua**

6 **Het Hooglied**

7 **Vorderingen maken**

8 **'Geboeid' werken voor God**

9 **Gedicht**

9 **Opklimmen in de hemel, en neerdalen in de afgrond**

10 **De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt**

Ook deze keer mag ik u alvast een voorproefje geven uit de artikelen die u in dit juli-augustusnummer aantreft. We hopen en bidden als redactie dat ze u tot zegen zijn in de vakantieperiode.

J.G. Bellett laat zien hoe aan de geschiedenis van de koperen slang door de Heer Zelf een diepere betekenis wordt gegeven, en hij concludeert: *De Heer verbindt de nieuwe geboorte met de blik op de verhoogde slang. We zouden daarin het nieuwe leven kunnen zien, het eeuwige leven. De genezen Israëliet ontving als het ware opstandingsleven. Zo genieten wij van het leven dat ons is geschonken door Hem, die onze plaats heeft ingenomen onder de beet van de oude slang, degene die de macht van de dood had (Hebr. 2:14). Wie naar Christus kijkt, heeft het leven.*

Hugo Bouter geeft een schets van het leven van Jozua, en beschrijft op welke twee manieren we uit deze geschiedenis profijt kunnen trekken: *Wij kunnen in hem een voorbeeld zien van geestelijke groei, van de ontwikkeling die een jonge gelovige doormaakt als hij met de Heer zijn weg gaat. Iets soortgelijks zien wij in het leven van Elisa, die met Elia de weg ging en daardoor werd voorbereid op de taak die God voor hem had weggelegd. Daarnaast is Jozua echter ook een type van de Heer Zelf.*

Ger de Koning gaat door met Hooglied 1. Hij maakt duidelijk dat de strekking van dit boek verder gaat dan de gevoelens die twee mensen lang geleden voor elkaar hadden. Ook het typologisch onderwijs komt ons praktisch geloofsleven ten goede. Daarom schrijft hij: *De Heer Jezus waardeert het als wij niet alleen zeggen dat we van Hem houden, maar dit ook in de praktijk laten zien door naar vermaning en onderwijs te luisteren. Als wij iemand zien die leeft in overeenstemming met het Woord van God, hebben we daar respect en waardering voor. Een leven in afhankelijkheid van de Geliefde is een sieraad, waarvan de waarde ten volle door de Heer Jezus wordt gekend. Het is een leven dat lijkt op dat van Hem.*

In de WoordStudie staan we stil bij een bijzondere aanduiding voor geestelijke groei, namelijk het woord 'vorderen'. Daar zijn we nooit mee klaar. Een citaat: *Paulus beoogt niet dat de gelovigen 'bevorderd worden', maar dat ze zelf vorderen, dus geestelijke vooruitgang boeken. Uiteindelijk is er niemand zover dat hij het eindniveau heeft behaald en niet meer verder kan vorderen.*

Henk Wassink laat zien dat niet alleen Paulus zijn tijd in gevangenschap goed gebruikte. Hij schrijft over wat een Nederlandse broeder in Surinaamse gevangenschap recent overkwam: *Toch wilde hij niet stilzitten en vroeg op een dag: Heer, wat kan ik hier nog doen? Een half uur later werd hem een plastic zak aangereikt door een bewaker. Er zat lectuur in en diverse traktaten! Er werd hem niet verteld van wie het afkomstig was. Henk ging aan de slag onder de medegevangenen.*

In de rubriek Reply wordt een interessante vraag beantwoord: *Wat is de betekenis van het zelf opklimmen in de hemel, en het neerdalen in de afgrond in Romeinen 10?*

Werner Mücher ten slotte schrijft een interessant artikel over de heerlijkheid van de Heer Jezus in Openbaring 1. Daarin lezen we o.a.: *In Openbaring 1 ziet Johannes de Heer Jezus echter niet op de troon zitten, maar hij ziet Hem wandelen te midden van de gouden kandelaars. Die zeven gouden kandelaars zijn een beeld van de zeven gemeenten, zoals wij die in Openbaring 2 en 3 vinden. De zeven gemeenten tonen ons profetisch de geschiedenis van de kerk op aarde in de nu ongeveer tweeduizend jaar van haar bestaan.*

Een gezegende vakantietijd gewenst!
Namens de redactie, Gerard Kramer

J.G. Bellett

De Israëlieten door slangen gebeten

"En het gebeurde als de slang iemand beet, dat hij naar de koperen slang keek en in leven bleef" (Num. 21:4-9).

Eén oplossing

In Numeri 21 was er maar één oplossing, er was geen tijd voor iets anders. Men moest de blik eenvoudig richten op de koperen slang. Iemand die was gebeten, kon zich niet met andere zaken bezighouden. Als een Israëliet ergens anders naar keek, zou je hem een dienst bewijzen door hem eraan te herinneren: Kijk naar de koperen slang! Iets dergelijks doet de Heer Jezus bij Nikodemus in Johannes 3. Nikodemus kwam naar Hem toe als zijn leermeester. Maar de Heer leidde zijn gedachten direct in een andere richting en leerde hem dat hij tot Hem moest komen als zijn Redder. Nikodemus wilde onderwijs ontvangen. De Heer leerde hem dat hij behoefte had aan nieuw leven. Hij sprak zo tegen hem, dat zijn aandacht zich niet richtte op andere dingen maar alleen op de koperen slang, door Mozes verhoogd in de woestijn. Hij zei tegen hem dat hij en alle anderen op weg waren naar de dood, net zoals de gebeten Israëlieten. Maar dat de koperen slang – het middel dat leven gaf, het heil van God – opnieuw aanwezig was, en dat één blik op Hem voldoende was: *"En zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft"* (Joh. 3:14-15).

Een verhoogde slang

Door iedereen zo ertoe op te roepen naar de verhoogde slang te kijken, volbrengt de Heer Jezus Zijn dienstwerk in het Johannes-evangelie. Hij weigert op een andere manier op te treden dan als de Heiland van zondaren. Sommigen komen naar Hem toe met een ander doel, maar daarop gaat Hij niet in. De één doet een beroep op Hem vanwege Zijn wonderen, de ander om Hem te vleien met de titel van Koning. Weer een ander om van Hem de diepe verborgenheden van God te horen, maar Hij weigert. Hij vertrouwt zich aan hen niet toe (Joh. 2:24). Maar als iemand tot Hem komt als een zondaar en in het geloof op Hem ziet, zoals de Israëliet zag op de koperen slang, dan geeft Hij direct leven en heil. Want Hij is door God verhoogd om de mensen te genezen en weer levend te maken.

Wat een troost! Wat een genade in Hem, wat een bevrijding, wat een zegen voor ons! Wat een vreugde is het God zo te mogen ontmoeten en Hem te leren kennen, zoals de Heer Jezus Hem openbaart in het Johannes-evangelie. Nikodemus moest nog leren op deze wijze naar Hem te kijken, zoals de gebeten Israëliet op de koperen slang moest zien. Maar aan het eind van het evangelie doet hij dat in alle oprechtheid (Joh. 19:38-42).

Een heerlijke waarheid

Wat een heerlijke waarheid heeft onze dierbare Heiland ons gegeven! Het zien op Hem, dat eerder werd verkondigd te midden van Israël in de woestijn, wordt opnieuw gepredikt door de Heer Jezus. Hij is de Jahweh van het volk Israël in het Johannes-evangelie. Maar er is nog iets. De Heer leert ons hoe een enkele blik op Hem onmiddellijk beantwoord wordt met het volle heil. Dat was het geval met Andreas, met zijn metgezel en met Natanaël in Johannes 1. Kijk hoe de Heer de Samaritaanse vrouw vol genade tegemoet trad (Joh. 4), alsook de overspelige vrouw in Johannes 8. We vinden nog een voorbeeld in Johannes 12, waar de Heer spreekt over Zichzelf: *"En als Ik van de aarde ben verhoogd, zal Ik allen tot Mijzelf trekken"* (Joh. 12:32).

Dat zijn dingen die we niet direct kunnen opmaken uit Numeri 21. Het is de vervulling van het oudtestamentische type. Daar vinden we nog geen Heiland, die in liefde het oog van zijn gebeten volksgenoot op de verhoogde slang richtte. Dat was een taak die aan de Heer Zelf was voorbehouden. Hij heeft dit gedaan, zoals het Hem van boven gegeven was om te doen. Hij moedigde iedereen die zich tot Hem richtte, daartoe aan. Dat was uniek voor de levende en goddelijke Heiland van zondaars, die last hadden van de brandende en dodelijke beet van de dood. Alleen bij Hem vinden wij zulke heerlijke dingen.

Een eeuwige genezing

Vanuit dit gezichtspunt bezien, toont het type van Numeri 21 nog niet de helft van de werkelijkheid die we vinden in Christus. Hij overtreft alles wat de Israëliet ervan had kunnen begrijpen. Gelukkig zijn zij, die naar de voor hen opgerichte en verhoogde slang kijken, zoals Johannes 3 zegt. Zij ontvangen van God de volmaakte eeuwige genezing.

Nog iets. De Heilige Geest heeft dezelfde ijver en dezelfde liefde als de Zoon Zelf. Dat leert ons de Galatenbrief. Wat een ijver van de Heilige Geest zien we in de apostel Paulus, zowel om de ogen van de Galaten op de gekruisigde Christus te richten, alsook om ze op Hem gericht te houden! Hij waarschuwt hen voor de listen van de satan. Hij vermaant hen krachtig.

Een gekruisigde Jezus

Hij is bedroefd over hen en besluit opnieuw te werken aan hun nieuwe geboorte (Gal. 4:19). Hij herinnert hen aan de vroegere dagen van zegen, die zo anders waren dan hun huidige toestand. Zo vermaant hij hen. De apostel vertelt hun zijn eigen geschiedenis en spreekt over zijn vijandschap tegen de gekruisigde Jezus, de ware koperen slang. Hij zegt hoe hij naar Hem heeft gekeken, en hoe hij Hem nu nog steeds beziet. Dat is te leven door het geloof in Hem, en alleen te roemen in Zijn kruis. Zowel Paulus als de evangelist Johannes passen het beeld uit de woestijnreis toe op de werkelijkheid die gevonden wordt in Christus.

Een eeuwig leven

We ontdekken nog een geheim als we Numeri 21 vergelijken met Johannes 3. Het licht dat eruit straalt – hoewel het licht in beide gedeelten hetzelfde is – is nog schitterender. De Heer verbindt de nieuwe geboorte met de blik op de verhoogde slang. We zouden daarin het nieuwe leven kunnen zien, het eeuwige leven. De genezen Israëliet ontving als het ware opstandingsleven.

Zo genieten wij van het leven dat ons is geschonken door Hem, die onze plaats heeft ingenomen onder de beet van de oude slang, degene die de macht van de dood had (Hebr. 2:14). Wie naar Christus kijkt, heeft het leven. Dit is een overwinningsleven over de dood. Wij bezitten het leven in de opstanding door de kracht van God, zoals wordt aangegeven in Johannes 3 vers 14 en 15: *“En zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft”.*

(Bron: Le Messager Évangélique 1926-160)

FRAGMENT

Christus bidt voor de eenheid van Zijn leerlingen

Johannes 17

1. Eenheid in de naam van de Vader

‘En Ik ben niet meer in de wereld, en zij zijn in de wereld, en Ik kom tot U, Heilige Vader: bewaar hen in Uw naam die U Mij hebt gegeven, opdat zij één zijn zoals Wij’ (vs. 11).

2. Eenheid in heiligheid en waarheid

‘Heilig hen door de waarheid: Uw Woord is de waarheid (...) En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd zijn door de waarheid’ (vs. 17-19).

3. Eenheid in de Vader en de Zoon

‘En Ik vraag niet alleen voor dezen, maar ook voor hen die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen één zijn, zoals U, Vader, in Mij en Ik in U’ (vs. 20-21a).

4. Eenheid in getuigenis

‘(...) opdat ook zij in Ons één zijn, opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden’ (vs. 21b).

5. Eenheid in manifestatie

‘En de heerlijkheid die U Mij hebt gegeven, heb Ik hun gegeven, opdat zij één zijn zoals Wij één zijn: Ik in hen en U in Mij; opdat zij volmaakt zijn tot één, opdat de wereld erkent dat U Mij hebt gezonden en hen hebt liefgehad zoals U Mij hebt liefgehad’ (vs. 22-23).

6. Eenheid in volkomenheid

‘Vader, wat U Mij hebt gegeven – Ik wil dat waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn, opdat zij Mijn heerlijkheid aanschouwen die U Mij hebt gegeven, omdat U Mij hebt liefgehad voor de grondlegging van de wereld’ (vs. 24).

7. Eenheid in blijvende liefde

‘Rechtvaardige Vader, – en de wereld heeft U niet gekend, maar Ik heb U gekend, en dezen hebben erkend dat U Mij hebt gezonden. En Ik heb hun Uw naam bekend gemaakt en zal die bekend maken, opdat de liefde waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen is en Ik in hen’ (vs. 25-26).

Vrij naar Alfred Bouter, ‘The Lord is near’ Bible meditations

Hugo Bouter

Een schets van het leven van Jozua

"Toen zei de Here tot Mozes: Neem u Jozua, de zoon van Nun, een man in wie de Geest is, en leg hem uw hand op en stel hem voor de priester Eleazar en voor de hele vergadering, en geef hem in hun tegenwoordigheid uw bevelen en leg op hem van uw heerlijkheid, opdat de hele vergadering der Israëlieten het zal horen" (Num. 27:18-20).

Jozua en Jezus

Jozua was van jongs af de dienaar geweest van Mozes, de grote man Gods, die Israël uitleidde uit Egypte en Gods wetten aan het volk gaf (zie Ex. 24:13; 33:11; Num. 11:28; Deut. 1:38). Wij kunnen in hem een voorbeeld zien van geestelijke groei, van de ontwikkeling die een jonge gelovige doormaakt als hij met de Heer zijn weg gaat. Iets soortgelijks zien wij in het leven van Elisa, die met Elia de weg ging en daardoor werd voorbereid op de taak die God voor hem had weggelegd.

Daarnáást is Jozua echter ook een type van de Heer Zelf, zoals reeds blijkt uit de overeenkomst tussen de namen *Jozua* en *Jezus* (*Jezus* is de Griekse vorm van *Jozua* of *Jesjoea*). Het heil van God komt in deze naam tot uitdrukking. Jozua betekent 'Jah(weh) redt', of 'Jah(weh) is heil, verlossing'. In het Nieuwe Testament wordt de naamgeving van de Heer Jezus in verbinding gebracht met de verlossing van onze zonden: *'U zult Hem de naam Jezus geven, want Hij zal Zijn volk behouden van hun zonden'* (Matt. 1:21).

In de geschiedenis van Israël zien wij dat het werk van Jozua dat van zijn voorganger aanvulde en completeerde. Mozes verloste Israël uit het land van de slavernij, maar Jozua bracht het volk in het Beloofde Land. Het heil des Heren werd enerzijds al gezien bij de uittocht uit Egypte (Ex. 14:13; 15:2), maar anderzijds kreeg het pas ten volle gestalte door de intocht in Kanaän. Het grote doel van de verlossing uit Egypte was het beërven van het Beloofde Land. Zo vormen Mozes en Jozua sámen een type van Christus, die Zijn volk niet alleen verlost uit de slavernij van de zonde en de satan, maar het ook zegent met een hemels erfdeel. Wij zijn in Christus gezet in de hemelse gewesten en wij zijn daar zijn gezegend met allerlei geestelijke zegeningen (Ef. 1:3; 2:6).

In Jozua zien wij een type van Christus als Degene die Zijn volk door de kracht van de Heilige Geest invoert in dit hemelse land (vgl. Hebr. 3 en 4). Het is Christus, zoals Hij nu in en door de Geest werkzaam is ten behoeve van Zijn volk. Daarom heb ik in het kopje gebruikgemaakt van een vertaling die heel duidelijk aangeeft dat Jozua vervuld was met de Geest van God. De NBG-vertaling is hier zwak en spreekt slechts over 'een man, van geest vervuld' (Num. 27:18). Overigens willen wij ook nadenken over de betekenis van dit vers voor onszelf als christenen, die vervuld behoren te zijn met de Geest (Ef. 5:18).

Sterk in de strijd

Laten wij nu in grote lijnen de levensgeschiedenis van Jozua nagaan, om te zien hoe hij stap voor stap werd klaargemaakt voor zijn taak en daaruit de geestelijke lessen te trekken die hierin liggen opgesloten. Zijn naam wordt voor het eerst vermeld in Exodus 17:8-16, en wel bij de strijd tegen Amalek. Jozua was kennelijk een soldaat, want hij werd belast met de oorlogvoering, terwijl Mozes zelf voorbede verrichtte op de bergtop. Israël was nu weliswaar verlost uit Egypte, maar dat betekende niet dat het geen conflicten meer kende.

Evenzo is de christen principieel gezien verlost uit de macht van de overste van deze wereld, maar dat houdt niet in dat hij geen strijd meer zou hebben in de praktijk van het aardse leven. De woestijn spreekt van het aardse toneel met al zijn moeiten en zorgen, leed en strijd. De Heer laat ons hier beneden als strijders voor de eer van Zijn naam, terwijl Hij Zelf boven in de heerlijkheid is om voor ons te bidden en te pleiten. Wij hebben de goede strijd te strijden en pal te staan als soldaten van Christus Jezus (1 Tim. 1:18; 2 Tim. 2:3).

Jozua is in dit opzicht een voorbeeld voor ons. Mozes had de bergtop bestegen om voorbede te doen voor het strijdende volk, maar Jozua streed beneden in het dal. Dankzij Mozes' voorbede behaalde Jozua de overwinning op Amalek. Zo hebben wij een hemelse Heer die ons ondersteunt en die ons zelfs meer dan overwinnaars maakt in onze aardse strijd (vgl. Rom. 8:34-37). Amalek was een listige tegenstander, die Israël aanviel in de achterhoede (Num. 24:20; Deut. 25:17-19; 1 Sam. 15:2). Deze vijand is een beeld van de macht van de boze, zoals hij werkzaam is door middel van het vlees dat nog in ons is. Hij kent onze zwakke plekken en wil beletten dat wij als verlosten de Heer zullen dienen. Slechts doordat wij kracht van boven ontvangen, kunnen wij de overwinning op de tegenstander behalen.

In de nabijheid van de meester

Toch was de strijd met Amalek nog maar het begin van Jozua's loopbaan. Hierna zien wij hem in het boek Exodus als de dienaar en de begeleider van Mozes. Hij heeft geweldige dingen meegemaakt, want hij mocht als enige met Mozes de berg van God beklimmen, terwijl de oudsten van het volk moesten wachten op hun terugkeer (Ex. 24:13-14). In Exodus 32:17-18 zien wij hen samen weer de berg Sinai afdalen, terwijl Exodus 33:11 vermeldt dat Jozua niet week uit de tent van samenkomst, die Mozes buiten de legerplaats gespannen had.

Als wij deze dingen op onszelf toepassen, dan zien wij dat wij allerlei leerzame ervaringen mogen opdoen met de Heer. Hij maakt ons niet alleen tot overwinnaars in de aardse strijd, maar Hij wil ons ook verder inleiden in Gods gedachten, in Gods wegen met Zijn volk. Wij mogen om zo te zeggen *met Hem op de berg zijn* en daar Gods gedachten vernemen, in het bijzonder ten aanzien van

het wonen van God te midden van Zijn volk (vgl. Ex. 25-31). Maar de Heer leert ons ook te onderscheiden wat de werkelijke toestand is van Gods volk (Ex. 32:17-18). Bovendien schenkt Hij ons te midden van het algemene verval een plaats van samenkomen die naar Zijn gedachten is (Ex. 33:7-11).

Israël was Mozes, toen hij op de berg verbleef, vergeten. Het volk had God ook de rug toegekeerd en gaf zich over aan de dienst rond het gouden kalf. Evenzo houdt de belijdende christenheid weinig rekening met de rechten van onze hemelse Heer. Christus is daarboven in de heerlijkheid, maar de kerk heeft ruimte gemaakt voor afgoderij (vgl. Openb. 2:14, 20). Daarom is afzondering van dit kwaad noodzakelijk geworden en dienen wij tot Christus uit te gaan buiten de legerplaats (Ex. 33:7; Hebr. 13:13). Laten wij zoals Jozua God zoeken en niet wijken uit Zijn heilige nabijheid. Dan zal Hij ons onderwijzen en ons geschikt maken voor de taak die wij hebben te vervullen.

De strijd om het Beloofde Land

Dat zien wij verder ook in het leven van Jozua. Stap voor stap werd hij klaargemaakt voor zijn grote opdracht: het volk binnen te leiden in het Beloofde Land en het aan te voeren in de strijd die hiermee gepaard ging. Jozua was een soldaat, maar hij moest leren dat er niet alleen strijd was in de woestijn, maar ook in het Beloofde Land. Zijn voorbereiding voor de strijd in Kanaän begon al in het boek Numeri, en wel doordat hij als verspieder werd uitgezonden om het land te verkennen (Num. 13 en 14).

Evenzo moeten wij leren dat wij niet slechts strijd hebben te leveren in de omstandigheden van het leven hier beneden (de ‘woestijn’), maar dat wij ook betrokken zijn bij de conflicten in de hemelse gewesten (het ‘land’). Onze strijd is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten. Slechts met behulp van de geestelijke wapenrusting, met behulp van goddelijke wapens, kunnen wij deze boze machten weerstaan (Ef. 6:10-20). Ons erfdeel is *geestelijk* van aard, het bestaat uit een volheid van geestelijke zegen in de hemelse gewesten (Ef. 1:3). Wij kunnen dit erfdeel slechts leren kennen en genieten door de kracht van de Heilige Geest. Het is het werk van de Geest om ons bekend te maken met onze specifieke zegeningen, die allemaal verband houden met de positie die Christus nu inneemt aan Gods rechterhand in de hemel.

Daarom zien wij in Jozua een beeld van een met de Geest vervulde gelovige, wiens aandacht gericht is op de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan Gods rechterhand (Kol. 3:1). Pas in Numeri 27:18 wordt Jozua *met het oog op de intocht in Kanaän* omschreven als een man die met de Geest was vervuld.

Andere lessen in Gods school

In de loop van het boek Numeri vinden wij enkele ervaringen die daaraan voorafgaan en die de geestelijke groei tekenen die Jozua heeft doorgemaakt. In Numeri 11:24-30 zien wij hem op een óngeestelijke wijze voor de eer van Mozes strijden. Mozes moest dit corrigeren. Dit valt te vergelijken met wat sommige Korintiërs deden, die Christus tot het hoofd van een bepaalde partij wilden maken (1 Kor. 1:10-13).

Vervolgens vinden wij in Numeri 13:16 de naamsverandering die Jozua heeft ondergaan met het oog op de verkenning van Kanaän: *‘Mozes noemde Hosea, de zoon van Nun, Jozua’*. De naam *Hosea* wijst in álgemene zin op de verlossing, op het heil als zodanig, terwijl dit bij de naam *Jozua* duidelijk verbonden is met de naam van Jahweh Zelf. Alleen in Hem is heil en verlossing te vinden. Bij deze naamsverandering werd de volle aandacht dus op God gericht, de Heiland-God, die door de intocht in Kanaän het volle heil wilde geven aan Zijn volk. Zo dient het ook te zijn met de nieuwtestamentische gelovige: ‘ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij’. De aandacht moet niet op mijzelf zijn gericht, maar op het grote heil dat God in Christus tot stand heeft gebracht.

Wij kunnen Jozua’s naamsverandering ook vergelijken met de overgang van Romeinen 7 naar Romeinen 8, waar niet meer het eigen ik, maar Christus en de Geest centraal staan. In Romeinen 8 zien we een met de Geest vervulde gelovige. De christen is niet slechts uit de Geest geboren, maar hij is ook verzegeld en gezalfd met de Geest. Daarom dient hij met de Geest *vervuld* te zijn en zich door de Geest te laten leiden. Alleen zó kan hij de taak verrichten die God hem geeft. Jozua is hiervan een mooi voorbeeld.

Zoals gezegd hield zijn naamsverandering verband met het verspieden van het land Kanaän. Door het verkennen van het land kwam hij in aanraking met de vrucht, de zegen van het land. Het was een goed land, dat vloeide van melk en honing. Enthousiast kwam hij terug, samen met Kaleb en de overige verspieders. Die toonden de Israëlieten de vrucht van het land, maar spraken verder alleen over de grote moeilijkheden die de verovering met zich mee zou brengen. Zo werd het volk ontmoedigd en tot een duidelijke weigering gebracht om het land in bezit te nemen.

Alleen Jozua en Kaleb spraken de taal van het geloof. Bij hen was een andere geest (!) dan bij de Israëlieten die geen geloof meer hechtten aan Gods beloften (Num. 14:24). Deze twee verspieders werden dan ook gespaard, terwijl de anderen omkwamen in de woestijn. ‘Zij konden niet ingaan wegens hun ongeloof’, zegt Hebreeën 3:19. Evenzo moeten wij onze God eren door *geloof*, door de beloften van Zijn Woord serieus te nemen en te rekenen op Zijn kracht in de geestelijke strijd die wij hebben te voeren. Ons erfdeel bestaat uit de geestelijke zegeningen die wij in Christus bezitten in de hemelse gewesten. Deze zegeningen zijn slechts zichtbaar en tastbaar voor het geloof. In de kracht van het geloof en onder de leiding van Gods Geest kunnen wij ons erfdeel in bezit nemen. Dit zien wij in type in het boek Jozua. Elke plaats die wij betreden, is ons eigendom (Joz. 1:3). Dit gaat inderdaad gepaard met strijd, maar God schenkt telkens de overwinning, zodat het héle land wordt veroverd en ten erfdeel valt aan Zijn volk (Joz. 11:16-23).

De geschiedenis van de twaalf verspieders toont dat de vrucht van het Beloofde Land reeds *in de woestijn* kan worden genoten (Num. 13:26-27). Maar het is Gods bedoeling dat wij de zegeningen van het land permanent genieten, doordat wij daar onze *woonplaats* hebben en Zijn erfdeel werkelijk tot ons eigendom hebben gemaakt (vgl. Ef. 1:18). Het mag niet bij een voorsmaak blijven! De gelovige die met Gods Geest is vervuld, is hiertoe bekwaam en hij mag het heil des Heren in zijn volle omvang aanschouwen en genieten. Wanneer hij zoals Jozua vol is van de Geest van wijsheid (Deut. 34:9), zal hij zeker door God worden gebruikt om anderen binnen te leiden in het rijke erfdeel dat Hij voor Zijn kinderen heeft toebereid.

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Lieflijk zijn uw wangen tussen de kettinkjes,
[en] uw hals met de parelsnoeren'.

Hooglied 1:10

Na de vergelijking van de gestalte van de bruid met de paarden van de farao spreekt de bruidegom over de wangen en de hals van de bruid. In de loop van het boek horen we hem over meerdere lichaamsdelen van haar spreken. De bruid spreekt op haar beurt ook meerdere keren over diverse lichaamsdelen van de bruidegom. Liefde ziet niet alleen de gestalte, maar juist ook de details. Elk lichaamsdeel heeft bekoring. Die bekoring wordt weergegeven door het lichaamsdeel te vergelijken met sieraden of andere zaken, die de waarde of de betekenis van het lichaamsdeel op bijzondere wijze glans geven.

Het eerste lichaamsdeel dat de bruidegom noemt, zijn de wangen[1]. Wangen hebben met smaad en bespotting te maken en het ondergaan ervan zonder zich te verweren (Jes. 50:6; Matt. 5:39). De bruidegom ziet dat haar smaad is aangedaan door haar broers. Die smaad ontsiert haar niet, maar maakt haar des te bekoorlijker voor hem. Hetzelfde geldt voor de smaad die gelovigen wordt aangedaan ter wille van de Heer Jezus. Die smaad is voor Hem lieflijk.

De smaad die de bruid is aangedaan, ziet de bruidegom als omringd door sierlijke *'kettinkjes'*. Hij plaatst als het ware een omlijsting om haar smaad heen. Hiermee bemoedigt hij haar. Op dezelfde manier bemoedigt de apostel Petrus de gelovigen die om de naam van Christus worden gesmaad. Hij omringt de smaad die hen wordt aangedaan met een glans van heerlijkheid: *"Als u in [de] naam van Christus smaad lijdt, bent u gelukkig, omdat de Geest van de heerlijkheid en <kracht en> Die van God op u rust"* (1 Petr. 4:14). De smaad brengt de schittering van de Geest van de heerlijkheid teweeg.

Lijden 'in de naam van Christus' legt de nadruk op de verbinding met Hem. Smaad lijden in Zijn naam is het directe gevolg van het in woord en daad uitkomen voor Hem. De wereld ziet in de gelovige de vertegenwoordiger van Christus, en Hij was Zelf hier op aarde de grote Representant van God. Daardoor ervoer Hij: *"Al de smaad van wie U smaden, is op Mij gevallen"* (Ps. 69:10). Dat was voor Hem geen oneer, en ook voor ons is het geen oneer als we in Zijn naam worden gesmaad. Petrus spreekt er zelfs het *'gelukkig'* over uit.

De kettinkjes kunnen we ook nog vergelijken met het gebed. We spreken wel eens over een 'gebedsketting' of 'gebedsestafette'. Daarmee bedoelen we dat een aantal gelovigen afspreken onophoudelijk voor een bepaalde zaak te bidden, waarbij ieder zich verplicht dit een zekere tijd te doen, waarna een ander voor een bepaalde periode doorgaat. De noodzaak van een 'gebedsketting' wordt bijzonder gevoeld in een tijd van smaad en verdrukking. Smaad of verdrukking die uitdrijft naar voortdurend gebed, heeft voor de Heer Jezus bijzondere waarde. Ons leven behoort een aaneenschakeling van gebed te zijn. Smaad die we ondergaan, kunnen we alleen verdragen als we *voortdurend* in gebed zijn (vgl. Ps. 109:4).

De hals[2] of nek spreekt van onbuigzaamheid, dat wil zeggen van de weigering van de zondaar om zich voor God te buigen en Hem te erkennen. Het woord 'halsstarrig' geeft dit goed aan. Het wijst op onwil om God en de naaste te dienen. Als de muur rondom Jeruzalem wordt herbouwd, staat van de vooraanstaande mannen van Tekoa letterlijk in het Hebreeuws: zij *"brachten hun hals niet tot de dienst van hun heren"* (Neh. 3:5). Zij wilden niet dienen. Maar de hals van de bruid heeft zich gebogen voor de bruidegom. Ze wil er voor *hem* zijn. Daarom is haar hals nu lieflijk. Haar hals is geen lichaamsdeel dat hardnekkigheid uitstraalt, maar ze is van schoonheid en waarde.

De parelsnoeren om haar hals kunnen we verbinden met wat Salomo tot zijn zoon zegt: *"Mijn zoon, luister naar de vermaning van je vader en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet, want ze zijn een bevallige krans om je hoofd, en schakels [van een ketting] om je hals"* (Spr. 1:8-9). Hij spreekt over *de vermaning van je vader* en *het onderricht van je moeder* die als een ketting om de hals zijn, als ernaar wordt geluisterd. Voor ons, die door het geloof in de Heer Jezus zonen van God zijn geworden, betekent het dat het ons zal sieren te luisteren naar vermaning en bereidwilligheid te tonen om te leren. We laten dan zien dat we niet meer eigenwillig willen leven, maar dat we onze hals hebben gebogen voor wat God te zeggen heeft.

De Heer Jezus waardeert het als wij niet alleen zeggen dat we van Hem houden, maar dit ook in de praktijk laten zien door naar vermaning en onderwijs te luisteren. Als wij iemand zien die leeft in overeenstemming met het Woord van God, hebben we daar respect en waardering voor. Een leven in afhankelijkheid van de Geliefde is een *sieraad*, waarvan de waarde ten volle door de Heer Jezus wordt gekend. Het is een leven dat lijkt op dat van Hem. Hij luisterde altijd. Elke morgen stond Zijn oor open voor God en ontving Hij goddelijk onderwijs (Jes. 50:4). Zijn leven was volkomen vrij van eigen wil en daardoor was het als prachtige parelsnoeren voor de Vader.

1) De wangen worden twee keer genoemd, één keer door de bruidegom en één keer door de bruid (Hoogl. 1:10; 5:13).

2) De hals (of het halssieraad) wordt genoemd in Hoogl. 1:10; 4:4,9; 7:1,4.

Gerard Kramer

Vorderingen maken

Bijbellezers zijn vertrouwd met het begrip 'groei', en dan speciaal met 'geestelijke groei'. Kleine kinderen leren we daarom al: 'Lees je Bijbel, bid elke dag, dat je groeien mag'. De handgebaren die de kinderen daarbij maken, laten duidelijk zien dat ze door dat groeien steeds groter worden. Op deze manier maken ze zichtbaar dat Bijbellezen en bidden noodzakelijk zijn voor wie geestelijk wil groeien, oftewel geestelijk groter wil worden. Er is echter een kleine woordgroep die vanuit een iets andere invalshoek duidelijk maakt wat geestelijke groei inhoudt. Bij die woordgroep zullen we in deze WoordStudie stilstaan.

De Stoa[1]

De Stoïcijnen waren Paulus goed bekend. Hij sprak met hen op de Areopagus in Athene, en in zijn toespraak in Handelingen 17 citeert hij zelfs uit hun geschriften. Een woord dat de Stoïcijnen vaak gebruikten, was *prokopè*, dat 'voortgang', 'vordering' betekent, en ook het werkwoord *prokoptoo,* dat 'vooruitgaan', 'voortgaan', 'vorderen' betekent. Zij zagen zichzelf graag als mensen die vorderingen maakten in de filosofie van de Stoa. Dat hield in hun geval in dat zij hun geestelijke antenne steeds beter richtten op het ordenend beginsel, de logos, de godheid, en daardoor gelukkig werden. Hun lot was immers door deze hogere instantie uitgedacht, en zij moesten daarmee instemmen of zich daarin schikken om het echte geluk te ervaren. Op de weg naar dit stadium was toename, progressie, mogelijk, oftewel: men kon vorderen en zo gaan horen tot de categorie mensen die vorderingen maakten, de *prokoptontes,* d.i. de 'vorderenden' – in tegenstelling tot de massa, die hierover niet nadacht en dus niet vorderde.

Het Nieuwe Testament

Deze woordgroep wordt in het Nieuwe Testament vrijwel uitsluitend gebruikt door Paulus, en slechts eenmaal door Lucas. Beiden schrijven een soort Grieks dat dicht tegen het klassieke literaire Grieks aan ligt.

Gr. *prokoptoo*

We beginnen met enkele plaatsen waar het Griekse werkwoord *prokoptoo* een 'gewone' of meer alledaagse betekenis heeft. De vertaling van dit woord is steeds gecursiveerd:

- De nacht is *ver gevorderd* (Rom. 13:12).

Daarnaast is de betekenis vooral 'toenemen', zowel positief:

- Jezus *nam toe* in de wijsheid en grootte en gunst bij God en mensen (Luc. 2:52);

Neutraal resp. negatief wordt het ook gebruikt:

- …en in het jodendom meer *toenam* dan vele leeftijdgenoten van mijn geslacht (Gal. 1:14);
- want zij zullen *voortgaan* tot toenemende goddeloosheid (2 Tim. 2:16);
- maar zij zullen niet verder *voortgaan* (2 Tim. 3:9);
- maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger *voortgaan* (2 Tim. 3:13).

Gr. *prokopè*

Het zelfstandig naamwoord *prokopè* wordt alleen door Paulus gebruikt, en wel uitsluitend voor geestelijke groei:

- 'En ik wil dat u weet, broeders, dat mijn omstandigheden veeleer tot *bevordering* van het evangelie hebben gediend' (Fil. 1:12). Een betere vertaling zou zijn 'tot vordering van het evangelie'. Het evangelie *wordt* namelijk niet bevorderd, maar *vordert zelf*, gaat zelf voort.
- 'En in dit vertrouwen weet ik dat ik zal blijven en bij u allen zal blijven tot uw *bevordering'* (Fil. 1:25). Ook hier zou 'vordering' een betere vertaling zijn. Paulus beoogt niet dat de gelovigen *'bevorderd worden'*, maar dat ze *zelf vorderen,* dus geestelijke vooruitgang boeken. Uiteindelijk is er niemand zover dat hij het eindniveau heeft behaald en niet meer verder kan vorderen. De apostel schrijft immers aan Timoteüs:
- 'Behartig deze dingen, leef daarin, opdat aan allen duidelijk wordt dat je *vorderingen* maakt' (1 Tim. 4:15). Letterlijk staat er: 'opdat uw *vordering* aan allen duidelijk is'.

Ten slotte is het goed ons af te vragen:

- of het evangelie dankzij ons vordert of stagneert;
- of wij samen als gelovigen vorderingen maken of achteruitgaan;
- of het aan iedereen duidelijk is dat ik vorderingen maak of stilsta.

1) Het woord stoa betekent zuilengang en staat voor de stoa poikilè (beschilderde zuilengang). Dat was een zuilengang aan de noordkant van de Agora van Athene, alwaar de stichter van de Stoa, Zeno van Citium (Cyprus, 334-264 v. Chr.) zijn onderwijs gaf. Zie foto (Wikipedia).

Henk Wassink

‘Geboeid’ werken voor God

Beschuldigd

Henk de Graaf, een Hollandse broeder, is getrouwd met een Surinaamse zuster en zij wonen al lange tijd in Suriname. Op een dag werd hij door valse beschuldigingen van een buurman in hechtenis genomen. In afwachting van het proces overleed zijn vader. Henk mocht naar Nederland om zijn vader te gaan begraven. De familie adviseerde hem niet meer terug te keren naar Suriname. Henk ging toch terug, en werd weer opgesloten in de cel. Henk had het erg zwaar; zijn vrouw bezocht hem elke week.

Toch wilde hij niet stilzitten en vroeg op een dag: Heer, wat kan ik hier nog doen? Een half uur later werd hem een plastic zak aangereikt door een bewaker. Er zat lectuur in en diverse traktaten! Er werd hem niet verteld van wie het afkomstig was. Henk ging aan de slag onder de mede-gevangenen. Zijn zaak kwam voor en wat niemand had verwacht gebeurde toch: de uitspraak van de rechter was 6 (zes!) jaar! Henk ging in hoger beroep. In Suriname is het mogelijk dit buiten de gevangenis af te wachten, maar Henk werd toch opgesloten. Een moeilijke tijd brak aan. Hij bleef actief onder de medegevangenen en mocht de bibliotheek gaan verzorgen. Ook hield hij bijbelstudies met celgenoten. Hij kwam naar de bijbelstudies, waar Henk Wassink les gaf.

Stilzitten

God opent een deur

Na anderhalf jaar kwam de zaak van Henk de Graaf weer voor. Een medeadvocaat had een procedurefout van de rechter ontdekt, waardoor de rechtbank Henk toch op vrije voeten moest stellen nog voordat het proces plaatsvond. Wat een vreugde de gevangenis te mogen verlaten! Henk nam afscheid van zijn medegevangenen en van het personeel.

De kersttijd naderde en Henk Wassink vroeg advies aan Henk de Graaf, omdat hij met de Kerst een dienst mocht verzorgen in de gevangenis. Henk de Graaf bood aan hem te helpen, want hij had ervaring met een samenkomst tijdens Kerst in het cellenblok. Samen bespraken zij hoe de dienst eruit zou zien en welke lectuur en lekkere dingen aangeboden zouden worden. Toen de overbuurman, eigenaar van een snackzaak, hiervan hoorde, bood hij spontaan aan een gratis maaltijd te leveren voor de gevangenen. De beide broeders organiseerden een dienst voor hen, en er werd toestemming gevraagd om Henk de Graaf hierbij een rol te geven. God opende de deur, zodat hij (weer) mee kon de gevangenis in. Dit mag een wonder heten, want normaal had dit niet gemogen…

Sindsdien houden ze samen bijbelstudies in de gevangenis. Henk de Graaf was inmiddels zo goed ingewerkt, dat Henk en Anneke Wassink met een gerust hart twee maanden lang op verlof konden gaan. Henk de Graaf is een uitstekende vervanger, een ‘geboeide’ werker voor God!

Samoza, een Surinaamse snack.

Hugo Bouter

Opklimmen in de hemel, en neerdalen in de afgrond

Romeinen 10

'Want Mozes beschrijft de gerechtigheid die op grond van de wet is: 'De mens die deze dingen heeft gedaan, zal daardoor leven'. Maar de gerechtigheid die op grond van geloof is, spreekt zo: Zeg niet in uw hart: 'Wie zal in de hemel opklimmen?' – dat is Christus doen afdalen; of: 'Wie zal in de afgrond neerdalen?' – dat is Christus uit de doden doen opkomen'.

Romeinen 10:5-7

Vraag

Wat is de betekenis van het zelf opklimmen in de hemel, en het neerdalen in de afgrond in Romeinen 10?

Antwoord

In Deuteronomium 30 beschrijft Mozes profetisch de situatie die zou ontstaan, nadat Israël volkomen zou hebben gefaald onder de wet en onder de vloek en het oordeel van de verstrooiing te midden van de volken was geraakt. De wet was verbroken en het volk zat op de puinhopen van zijn bestaan. Maar daarbij knoopt Mozes dan aan en toont het volk profetisch een nieuwe weg, een andere toevlucht: het woord van het geloof, dat niet te moeilijk is en niet ver weg is (vs. 11 e.v.).

Paulus sluit hierbij aan en zegt in Romeinen 10: Welnu, dat is precies het woord van het geloof dat wij prediken. Op de grondslag van de wet moet je zelf maar zien hoe je de hoogte van de hemel bereikt of neerdaalt in de diepte van de dood en de afgrond, namelijk langs de ladder van je eigen inspanningen. Maar dat kan niemand tot stand brengen en het hoeft ook niet meer, want *Christus* is voor ons neergedaald vanuit de hemel en *Hij* is voor ons opgestaan uit de dood. Dat zijn de beide pilaren van de rechtvaardiging door het geloof: Christus is gestorven voor onze zonden, en Hij is opgewekt om onze rechtvaardiging (Rom. 4:24-25).

De heilsfeiten liggen achter ons en het geloof verbindt ons met Christus, die voor ons is neergedaald uit de hemel en weer is opgestaan uit de doden. Alles is volbracht en wij worden gered door het geloof in Zijn werk. Het vertrouwen op onze eigen prestaties zou daarentegen Zijn werk overbodig en onnodig maken, en dat is natuurlijk in strijd met de taal van het geloof en de prediking van het evangelie van vrije genade. De afgrond is hier mijns inziens niet meer dan de diepten van het graf, de lagere delen van de aarde (vgl. Ef. 4:9).

Gedicht

Ik schuil bij U!

Psalm 143:9

Ik schuil bij U,
o, Heer, zo vol van liefde;
die voor mij leed en stierf,
voor mij een plaats bij God verwierf,
hoewel ik door mijn kwaad U ernstig griefde.
Ik schuil bij U!

Ik schuil bij U,
o, Heer, zo vol genade;
want toen ik ver van God
in zonde en schuld bedierf mijn lot,
sloeg U mij toch in Uw ontferming gade.
Ik schuil bij U!

Ik schuil bij U,
o, Heer, zo vol erbarmen;
die het verlorene vond,
en die mij draagt vanaf die stond,
als goede Herder, in Uw sterke armen.
Ik schuil bij U!

Ik schuil bij U,
o, Heer, en prijs Uw trouw,
zo wonderbaar, zo groot,
waarmee U helpt uit alle nood.
Laat mij toch meer op U, o Jezus, bouwen.
Ik schuil bij U!

Vrij naar A. de Jager

Deel 1

Werner Mücher

De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt

Aspecten van Christus' heerlijkheid in Openbaring 1

Inleiding

In dit artikel willen wij de heerlijkheid overdenken die de Heer Jezus als Rechter bezit volgens Openb. 1. Johannes had de Heer Jezus zojuist als de Rechter gezien te midden van de zeven gouden kandelaars, die zeven gemeenten in Klein-Azië voorstelden. Toen hij Hem in dit karakter zag, viel hij als dood aan Zijn voeten (Openb. 1:17). Zó had hij Hem nog nooit gezien. Samen met Petrus en Jakobus was hij weliswaar op de berg der verheerlijking geweest, waar hij de Heer had gezien in Zijn toekomstige heerlijkheid als Koning (Matt. 17:1-8; 2 Petr. 1:16-17). Maar deze schrikwekkende verschijning als Rechter was toch totaal anders dan de manier waarop hij Hem als de nederige Zoon des mensen gedurende Zijn leven op aarde had leren kennen.

Nadat Johannes als dood aan Zijn voeten was gevallen, legde Hij echter Zijn rechterhand op hem en zei tegen hem dat hij niet hoefde te vrezen. Hij stelde Zich aan hem voor als de Opgestane en als Degene die de sleutels van de dood en de hades had (Openb. 1:18). Wat is het goed de Heer te kennen als Degene die voor ons is gestorven, Degene door Wie wij vergeving van zonden hebben ontvangen! Wij mogen Hem ook kennen als de Opgestane. God ziet ons nu als mensen die rechtvaardig verklaard zijn (Rom. 4:25). God ziet ons als degenen die met Christus één gemaakt zijn. Als Hij eenmaal als Rechter zal verschijnen en de wereld zal oordelen, zullen wij met Hem verschijnen en eveneens rechtspreken. Wij zullen om Zijn troon staan en zelf ook op tronen zitten (Openb. 4).

Iemand, de Zoon des mensen gelijk

Het woord 'gelijk' in Openbaring 1:13 betekent niet dat Hij erop lijkt, maar wil zeggen 'Dezelfde als', of 'niemand minder dan'. Aan de ene kant heeft deze naam betrekking op de vernederde Heer, de ootmoedige Heiland die Mens geworden is en uit een vrouw geboren is. In het Nieuwe Testament komt de naam de eerste keer voor in verband met de verwerping van de Heer door Zijn volksgenoten: *'En Jezus zei tot hem: De vossen hebben holen en de vogels van de hemel nesten; maar de Zoon des mensen heeft geen [plaats] waar Hij Zijn hoofd kan neerleggen'* (Matt. 8:20). Maar aan de andere kant lezen we later in dit evangelie over Hem als de Zoon des mensen, die met macht en grote heerlijkheid zal terugkomen om de wereld te oordelen (Matt. 24:30). Zijn komst zal zijn *'zoals de bliksem uitgaat van het oosten en schijnt tot het westen'* (Matt. 24:27).

Als de Zoon des mensen zal de Heer over het heelal regeren, want van de Oude van Dagen zal Hij een eeuwige heerschappij ontvangen (Ps. 8; Dan. 7:13-14). Hij had Zelf ook al gezegd dat de Vader Hem als de Zoon des mensen macht had gegeven het oordeel uit te oefenen: *'Want zoals de Vader leven heeft in Zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven leven te hebben in Zichzelf; en Hij heeft Hem macht gegeven oordeel uit te oefenen, omdat Hij de Mensenzoon is'* (Joh. 5:26-27). In Athene predikte de apostel Paulus de mensen, dat een Man het aardrijk zal oordelen in gerechtigheid: *'Met voorbijzien dan van de tijden der onwetendheid beveelt God nu aan de mensen, dat zij zich allen overal moeten bekeren, omdat Hij een dag heeft bepaald, waarop Hij het aardrijk in gerechtigheid zal oordelen door een Man die Hij [daartoe] heeft bestemd, waarvan Hij aan allen zekerheid heeft gegeven door Hem uit [de] doden op te wekken'* (Hand. 17:30-31).

In Openbaring 1 ziet Johannes de Heer Jezus echter niet op de troon zitten, maar hij ziet Hem wandelen te midden van de gouden kandelaars. Die zeven gouden kandelaars zijn een beeld van de zeven gemeenten, zoals wij die in Openbaring 2 en 3 vinden. De zeven gemeenten tonen ons profetisch de geschiedenis van de kerk op aarde in de nu ongeveer tweeduizend jaar van haar bestaan. We moeten dus bedenken dat wij de Heer Jezus hier eerst als Rechter zien in verbinding met Zijn gemeente. Als God oordeelt, begint Hij met het oordeel bij het huis van God (1 Petr. 4:17). Wij denken graag aan de voorrechten die gekoppeld zijn aan het feit dat wij als gelovigen één lichaam vormen, waarvan de Heer Jezus het Hoofd is. Maar zijn wij ons ervan bewust dat de Zoon des mensen als Rechter voortdurend allen op de proef stelt die zich christen noemen? Natuurlijk weten wij dat het kwaad de christenheid is binnengedrongen. De Heer maakt duidelijk dat de hele christenheid in toenemende mate zal worden doordrongen met valse leer. Dit toont Hij in de gelijkenis van het zuurdeeg: *'Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan zuurdeeg, dat een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel doorzuurd was'* (Matt. 13:33).[1]

1) Het is een speciale list van de vijand dat juist deze gelijkenis in het algemeen zo wordt uitgelegd in de christenheid, dat het zuurdeeg geen beeld van boosheid zou zijn, maar van het evangelie dat eens de hele wereld zal 'doorzuren', zodat ten slotte alle mensen zich tot God zullen bekeren. Satan is een meester in het veranderen van de dingen in hun tegendeel.

Het heeft een heiligende uitwerking op ons, wanneer wij de Heer Jezus in Zijn verheven heerlijkheid als Rechter beschouwen. Op die manier willen wij Hem nu zien in de volgende paragrafen.

Bekleed met een gewaad tot de voeten

In Israël was de koning tevens de hoogste rechter. In overeenstemming met Gods gedachten is de Heer Jezus als Koning tegelijk ook de Hogepriester van Zijn volk (vgl. Zach. 6:13; Ps. 110:1, 4). Een eerste verwijzing hiernaar vinden wij bij Melchisedek, die Abraham tegemoet kwam om hem te versterken na de strijd: *'En Melchisedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij was een priester van God, de Allerhoogste'* (Gen. 14:18). Melchisedek was zowel koning als priester van de allerhoogste God.

De hogepriester droeg een linnen lijfrok en ook een bovenkleed (Ex. 28:31, 39). Het onderkleed, de lijfrok, was van wit linnen gemaakt, het opperkleed van blauwpurper. Het *witte* onderkleed duidt op de volkomen reinheid van Jezus, het *blauwe* opperkleed op Zijn hemelse oorsprong en het feit dat Hij Zijn priesterdienst nu in de hemel uitoefent. Het hoorde bij de dagelijkse taken van de hogepriester, dat hij iedere morgen en iedere avond de kandelaar schoonmaakte en olie bijvulde, en bovendien bracht hij dan ook reukwerk op het reukofferaltaar dat daar stond (Ex. 30:7-8).

Zo wandelt de Heer te midden van de zeven gouden kandelaars. Hij toetst de toestand van de gemeenten of die in overeenstemming met hun goddelijke roeping is. In verband daarmee willen wij onszelf enkele vragen stellen:

1. De kandelaars zijn van goud – een beeld van goddelijke heerlijkheid. Reflecteren wij de heerlijkheid van God en van de Heer Jezus in deze wereld?
2. De kandelaars verspreidden licht. Kan dit licht helder in en door ons heen schijnen, zoals het in de Heer Jezus Zelf heeft geschenen (vgl. Joh. 8:12; Matt. 5:14)?
3. Wij zijn verbonden met een Hogepriester die een wit onderkleed draagt. Leven wij in overeenstemming met Zijn reinheid en heiligheid?
4. De hogepriester droeg ook een blauw bovenkleed, dat zijn hemelse oorsprong voorstelde. Wij hebben als Gods Gemeente ook een hemelse roeping. Komt die bij ons tot uitdrukking en verwachten wij de Zoon van God uit de hemelen (1 Tess. 1:10; Fil. 3:20)?

Aan de borst omgord met een gouden gordel

Het is één ding ons te verblijden in al de heerlijkheden van de Heer Jezus, maar een ander ding die heerlijkheden zelf ook te weerspiegelen en een heilig leven te leiden.

De hogepriester droeg een gordel van 'goud, blauwpurper, roodpurper en scharlakenrode *wol* en dubbeldraads fijn linnen' (Ex. 28:8). De gordel hier in Openbaring 1 is van goud, een aanduiding van de goddelijke heerlijkheid van de Heer Jezus, zoals die in het oordeel zal worden gezien. Als God Zichzelf openbaart, wordt Hij tegelijkertijd *verheerlijkt*. Want alles wat in verband staat met Zijn Persoon, is *heerlijkheid*. Dat geldt ook voor de uitoefening van het oordeel. Gods heiligheid en gerechtigheid zijn kenmerken van Zijn heerlijkheid, evenzeer als Zijn liefde, genade en barmhartigheid. Beide zijden komen reeds naar voren in de woorden die God tot Mozes sprak, toen Hij aan hem voorbijging: *'Toen de Here bij hem voorbijkwam, riep Hij: Here, Here, God, barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw, die goedertierenheid blijft bewijzen aan duizenden, die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft, maar die de schuldige zeker niet voor onschuldig houdt en de ongerechtigheid van de vaders vergeldt aan de kinderen en kleinkinderen, tot in het derde en vierde geslacht'* (Ex. 34:6-6).

De gordel in Openbaring 1 omsluit de borst, niet de lendenen. Omgorde lendenen betekenen dienstbaarheid (Luc. 12:35), de omgorde borst daarentegen wijst op de hoge en verheven positie van de Rechter. Overigens zijn ook de zeven engelen die de zeven laatste plagen hebben, aan de borst omgord met gouden gordels (Openb. 15:6). Als de Heer Jezus oordeelt, zal Hij dat niet overhaast doen, maar na een tijd van groot geduld en barmhartigheid. Hij zal het oordeel uitoefenen als er geen enkele hoop meer is op bekering[2].

En dan zal God in het oordeel worden verheerlijkt, zoals de profeten ook hebben gezegd:

- *'Maar de Here van de legermachten zal verhoogd worden door het recht, en de heilige God zal geheiligd worden door gerechtigheid'* (Jes. 5:16).
- *'Zeg: Zo zegt de Here Here: Zie, Ik zál u, Sidon! Ik zal Mij in uw midden verheerlijken. Dan zullen zij weten dat Ik de Here ben, als Ik er strafgerichten voltrek en er geheiligd word'* (Ezech. 28:22).

Anderzijds oefent de Heer Jezus in het oordeel ook weer genade en barmhartigheid uit, want de gordel omsluit tevens Zijn hart. Door het oordeel zal immers duidelijk worden wie de rechtvaardigen en wie de goddelozen zijn:

- *'Dan zult u opnieuw het onderscheid zien tussen een rechtvaardige en een goddeloze, tussen wie God dient en wie Hem niet dient'* (Mal. 3:18).
- *'Want zie, die dag komt, brandend als een oven. Dan zullen alle hoogmoedigen en allen die goddeloosheid doen, stoppels worden. En de dag die komt, zal ze in vlam zetten, zegt de Here van de legermachten, die van hen wortel noch tak zal overlaten'* (Mal. 4:1).

Een heerlijk gevolg van de oordelen zal ook zijn dat de bewoners van de aarde gerechtigheid zullen leren (Jes. 26:9). Een ander positief gevolg zal zijn: *'Men zal nergens kwaad doen of verderf aanrichten op heel Mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van de kennis van de Here, zoals het water de bodem van de zee bedekt'* (Jes. 11:9; vgl. Hab. 2:14).

2) Dat zien wij bijvoorbeeld in Genesis 15:16, waar God het oordeel over de Amorieten aankondigt, dat Hij vele honderden jaren later pas heeft uitgevoerd. Een ander voorbeeld is het volk Israël zelf: zowel in het noordelijke als het zuidelijke rijk kondigde God eeuwenlang door middel van de profeten het oordeel aan. De straf – in de vorm van de wegvoering uit het land – werd echter pas na lang aarzelen uitgevoerd.

Advertentie

Nieuwe uitgave:

Is de Bijbel tijdgebonden?

Vragen rondom het Schriftgezag

J. Klein Haneveld e.a.

Het lezen en bestuderen van de Schrift leidt niet altijd tot het rechte verstaan ervan. Dat de natuurlijke mens Gods gedachten niet kán verstaan, wordt uitdrukkelijk door de Schrift zelf gezegd (1 Kor. 2:14). Maar ook een gelovige kan in een gezindheid zijn, die het hem onmogelijk maakt Gods Woord te begrijpen.

Er zijn bepaalde voorwaarden waaraan men moet voldoen, om te kunnen doordringen tot de zin van de Schrift! Maar zelfs wanneer hieraan is voldaan, kan het voorkomen dat een bepaald Schriftgedeelte op tweeërlei wijze wordt uitgelegd. En we moeten toch aannemen dat de Heilige Geest zich niet dubbelzinnig uitdrukt, en dat er maar één uitleg is die in overeenstemming is met de bedoeling van Gods Geest.

ISBN/EAN 978-94-91797-23-1 (E-boek)
ISBN/EAN 978-94-91797-30-9 Paperback 42 bladzijden
Prijs 4,00 Euro

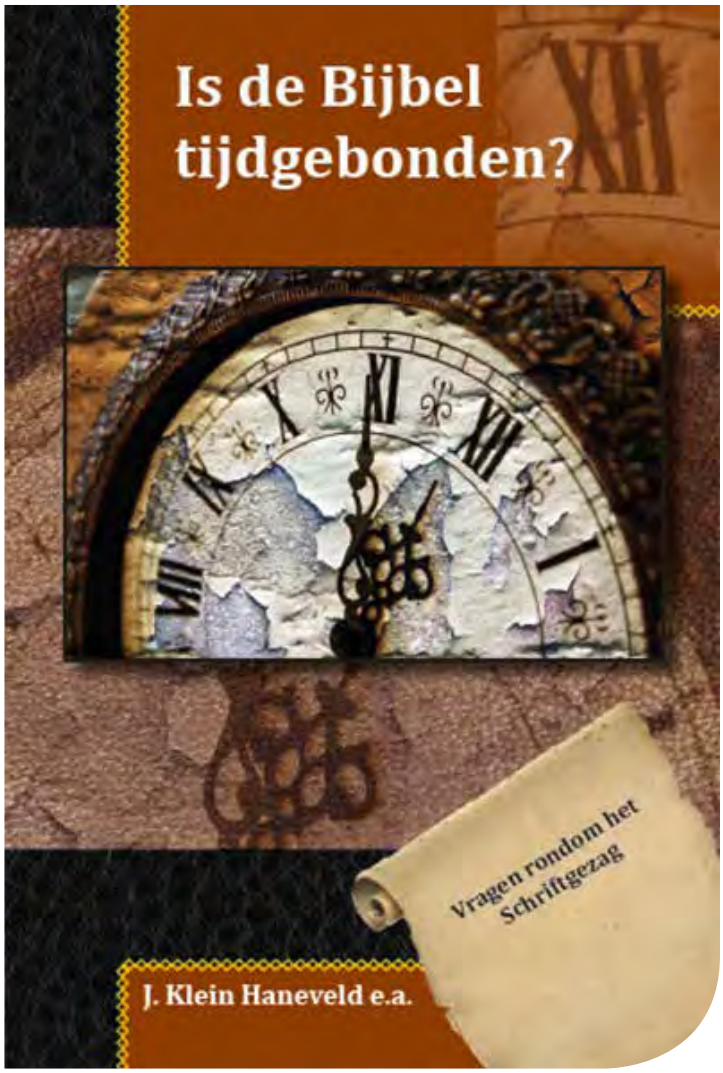

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'… groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 9 - september 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Voor alles een tijd

Deze maand:

1 Van de redactie

2 De laatste woorden van koning David

4 U moet opnieuw geboren worden

5 Gedicht

6 Het Hooglied

7 Een vaak gehanteerde stijlfiguur in het Nieuwe Testament

8 De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt

"Er is een tijd om geboren te worden en een tijd om te sterven" (Pred. 3:2).

Toen ik de inhoudsopgave van dit nummer van Rechtstreeks zag, moest ik aan de hierboven geciteerde tekst denken. Het eerste artikel gaat over sterven, het tweede over (opnieuw) geboren worden. Dan volgt een gedicht over hoop in dit leven, en een artikel over de schakels van een zinnebeeldige ketting die gaat over ons leven van vóór de geboorte tot ná ons verlaten van deze aarde. Het artikel over stijlfiguren laat een bepaald aspect van het taalgebruik van Gods Geest in Gods Woord zien. Spreken is een belangrijk aspect van ons leven. Het laatste artikel wijst op de Heer Jezus als Degene die ons hele leven beoordeelt.

We kunnen het een en ander hiervan toepassen op ons eigen leven:

- David spreekt in zijn laatste woorden vóór zijn sterven over de Heer Jezus. Misschien krijgen we een sterfbed en ook de kans om hierop nog wat te zeggen. Wat zal dan onze gedachten vullen?

- Toen we opnieuw geboren werden, kreeg ons leven een nieuw begin uit een totaal andere bron. Ons oude leven was 'ik' gericht, het nieuwe leven in ons is 'Christus' gericht. Blijkt dat echt uit ons leven?

- We kunnen in dit leven niet zonder hoop. De vraag is waarop onze hoop is gevestigd. Is dat op onze bankrekening, vrienden, medici of op God?

- God is met ons bezig om ons tijdens ons leven steeds meer gelijkvormig aan het beeld van Zijn Zoon te maken. Bewonderen wij Hem regelmatig ervoor, dat Hij ooit hieraan is begonnen en nog altijd ermee doorgaat?

- Een belangrijk aspect in ons leven is de manier waarop wij ons (schriftelijk of mondeling) uitdrukken. Willen we van de manier waarop de Geest van God spreekt, leren ons niet te laten meeslepen in het gebruik van overdrijvende 'reclametaal'?

- Ons leven tussen onze geboorte en ons verlaten van de aarde wordt door de Heer Jezus beoordeeld, nu al en straks in zijn totaliteit voor Zijn rechterstoel. Zijn we ons steeds daarvan bewust?

Met een hartelijke groet namens de redactie, Ger de Koning

H.N.

Betekenis initialen onbekend

De laatste woorden van koning David

2 Samuël 23:1-7

Koning David in gebed (Pieter de Grebber ca.1600-1653)

"Dit zijn de laatste woorden van David: Spreuk van David, de zoon van Isaï, en spreuk van de man die hoog geplaatst is, de gezalfde van Jakobs God, de liefelijke in Israëls lofzangen. De Geest des HEREN spreekt door mij, zijn woord is op mijn tong; Israëls God spreekt, Israëls Rots zegt tot mij: Een rechtvaardige heerser over de mensen, een heerser in de vreze Gods, hij is als het morgenlicht bij het opgaan der zon, een morgen zonder wolken: door de glans na de regen spruit jong groen uit de aarde. Maar niet alzo mijn huis bij God! Toch heeft Hij mij een eeuwig verbond gegeven, geordend in alles en verzekerd. Want al mijn heil en alle welbehagen, zou Hij die niet laten uitspruiten? Doch de nietswaardigen: Zij zijn allen als verstrooide doornen; voorwaar, zij worden niet met de hand aangevat: moet iemand ze aanraken, dan voorziet hij zich van ijzer of lansschacht, en met vuur worden zij op de plaats zelf geheel verbrand!"

Inleiding

Het levenseinde van koning David kunnen wij bekijken vanuit twee gezichtspunten: het ene is *historisch*, het andere *typologisch*. Het eerste vinden we in 1 Koningen 2, waar het laatste woord van de oude koning tot zijn zoon Salomo als volgt luidt: *"(...) want u bent een wijs man en weet wel, wat u hem doen moet om zijn grijze haar met bloed in het dodenrijk te doen neerdalen"* (vs. 6,9). Bloed op de lippen van de stervende strijder, die een man van de oorlog was geweest van zijn jeugd af. De Filistijnen en Amalekieten konden ervan getuigen.

Het zijn herinneringen aan rechtvaardige en heilige oordelen, vermengd met herinneringen aan zonde, schaamte en pijn. Denk aan het Terebintendal, aan Siklag, aan het rechtvaardige oordeel over de boodschapper van de dood van Saul, aan de zonen van de Beërotiet Rimmon (2 Sam. 4). En was het daarmee maar opgehouden! Er was ook nog de wrede moord op Uria, en het woord van Natan: *"U bent die man".* Het werpt allemaal een sombere schaduw over de overwinningen, zeker als wij hier de laatste woorden horen over de vijanden van de koning.

Hoe verfrissend is dan het andere beeld dat de Geest van God ons voorstelt in een heel andere atmosfeer en een andere context, en wel in de profetische woorden van 2 Samuël 23:1-7. Wij lezen in 2 Petrus 1:20 dat geen enkele profetie van de Schrift een eigen uitlegging toelaat. Ieder woord dat David hier uitsprak, voerde verder dan de verhaalde geschiedenissen en feiten. Deze woorden zijn voor ons hart als het ware een poort naar de hemel (vgl. Gen. 28:17). Wij zien hier de grote Zoon van David, Christus Zelf, die meerder was dan hij.

Elk woord spreekt op een bewonderenswaardige manier van Hem, die zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid overtrof: *"Spreuk van David, de zoon van Isaï, en spreuk van de man die hoog geplaatst is, de gezalfde van Jakobs God, de liefelijke in Israëls lofzangen"* (2 Sam. 23:1). Hierdoor worden onze blikken gericht op de kribbe van Betlehem, op de woning te Nazaret, op de Mens Christus Jezus, de timmerman en de zoon van een timmerman! In het evangelie naar Lucas stelt Christus Zichzelf zo aan ons voor. Hij is de Zoon van David, de zoon van Isaï (Luc. 4:32), ongeëerd onder degenen die in purper en fijn linnen gekleed waren. Als je aan het hof informeerde wie hij was, kreeg je hetzelfde antwoord dat in 1 Samuël 17:55 met betrekking tot David werd gegeven: *"(...) ik weet het niet."* David moest dus voor zichzelf antwoord geven op de vraag: *"Wiens zoon zijt gij, jongeling?"* En David antwoordde: *"De zoon van uw knecht, de Betlehemiet Isaï".* Zijn huis was slechts gering en hij was de minste in dat huis.

Zo was David en zo was de Heer Jezus, die nederig van hart was, de Metgezel van de armen van de kudde: *"De vossen hebben holen en de vogels nesten; maar de Zoon des Mensen heeft geen [plaats] waar Hij het hoofd kan neerleggen"* (Luc. 9:58). Dit is een onuitsprekelijke genade! Hij die Gods Metgezel was, heeft Zichzelf vernederd om de laagste plaats in te nemen. Dit trekt de liefde van ons hart: als wij Zijn voeten bedekt zien met het stof van de weg, een vermoeide Pelgrim, veracht en van mensen verlaten, hoewel Hij Gods geliefde Zoon was. Hij werd evenals David vervolgd als een veldhoen op de bergen (1 Sam. 26:20).

Nu worden wij echter om zo te zeggen van Lucas de evangelist naar Lucas de historicus gevoerd. Want in Handelingen 1 stelt hij ons de nederige Zoon van Isaï voor als 'de Man die hoog geplaatst is'. In Zijn vernedering nam Hij de gestalte van een Slaaf aan. Hij was gehoorzaam aan de wil van de Vader tot de dood, ja, tot de kruisdood. Maar toen Hij het laagste punt van Zijn vernedering had bereikt, werd Hij uit de doden opgewekt door de heerlijkheid van de Vader (Rom. 6:4).

De Man die hoog geplaatst is

Zijn verhoging is heerlijk, want God heeft Hem gesteld boven alle gezag en overheid en kracht en heerschappij, boven alle naam die genoemd wordt in deze, maar ook in de toekomstige eeuw (Ef. 1:21). De scepter van het koningschap is in Zijn hand. Hij zit op de troon in luisterrijke heerlijkheid, aan de rechterhand van de Majesteit in de hemel. Hij is niet langer de verachte Nazireeër. Petrus predikte dat God Hem had gemaakt tot Heer en tot Christus, 'deze Jezus die u hebt gekruisigd' (Hand. 2:36).

Hij die eenmaal veracht was en die nu verhoogd is, is dus ook de Christus, de Gezalfde. Hij is 'de Gezalfde van Jakobs God' (2 Sam. 23:1). Hij is het Middelpunt van al Gods raadsbesluiten ten aanzien van Israël, de volken en de hemelse Gemeente. David sprak over de rechtvaardige Koning, die zou komen; en zijn hart trilde van blijde woorden (Ps. 45:2). David zelf was gezalfd met de oliehoorn in de hand van Samuël. Maar de Gezalfde van Jakobs God staat hier in een visioen voor Davids ziel.

Koning David heeft evenals Abraham vooruit gezien naar de dag van de heerlijkheid van de Messias (Joh. 8:56). Hij heeft Hem gezien, die zowel Davids Zoon als Davids Heer is, de overste van de koningen van de aarde (Openb. 1:5), die als Koning in eeuwigheid troont (Ps. 29:10). Christus heeft de sleutel van David (Openb. 3:7). Hij zal vragen en Hij zal de volken ontvangen tot Zijn erfdeel (Ps. 2:6,8).

De Liefelijke in Israëls lofzangen

Het volgende woord van de stervende David brengt ons tot weer een andere heerlijkheid van Christus. David moet op die manier de wegen van Gods regering illustreren. Hij was 'de liefelijke in Israëls lofzangen'. David heeft veel gezegd en gezongen in liefelijke psalmen en melodieën. Maar Hij heeft nooit muziek laten horen die gelijkstond aan dat wat over de lippen van de Heer Jezus kwam. De Heer sprak woorden van genade, liefde en medelijden.

Helaas was het hart van Israël verhard en hun oren doof. Zij waren koud en onverschillig, wantrouwend toen zij de stem hoorden van Hem die sprak zoals nog nooit een mens gesproken had (Joh. 7:46). Horend hoorden zij niet. Zo zweeg de stem te midden van het volk en moest de liefelijke Zanger zich in een rouwkleed hullen in plaats van in een lofgewaad (Jes. 61:3). Hij sprak een treffende weeklacht uit over de opstandige stad: *"Jeruzalem, Jeruzalem! (...) hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen bijeenverzamelen, zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels, en u hebt niet gewild?"* (Luc. 13:34). Hij keerde Zich bedroefd af van de stad, die een *"vreugde voor de ganse aarde"* was (Ps. 48:3). Hij verliet haar en liet haar eenzaam achter. Jeruzalem werd nu niet meer beschermd door de schaduw van Zijn eeuwige vleugels.

De Gezalfde

Spoedig hierna werd Zijn stem tot zwijgen gebracht op de heuvel Golgota om opnieuw te weerklinken op de heerlijke morgen van de opstanding, toen de banden van de dood werden verbroken. Christus heeft Zijn plaats ingenomen in het midden van Zijn broeders en Hij schaamt Zich niet hen zo te noemen (Hebr. 2:11). Zijn stem laat zich opnieuw horen, nu niet om een opstandige en verdorven natie tot bekering te roepen, maar om in het midden van de Gemeente een loflied voor God de Vader te zingen (Ps. 22:23). Wanneer wij als verlosten onze plaats mogen innemen in dit hemelse koor, stemmen wij met Zijn lofzang in. Wij brengen Hem eer vanwege Zijn overwinning. Maar dit is bijna al een hemels gebeuren. De Geest van God zegt ons dat er in de toekomst nog een vervulling zal zijn in het loflied dat hier op aarde God zal worden toegebracht (Ps. 22:25-26). Israël zal Hem prijzen in de grote gemeente in het duizendjarig Vrederijk. Een heilige aanbidding, een reine offerande zal Zijn waardigheid verkondigen.

Opnieuw wordt Christus ons hier voorgesteld als het instrument van de goddelijke mededelingen: *"De Geest des HEREN spreekt door mij, Zijn woord is op mijn tong"* (2 Sam. 23:2). Ook in Handelingen 1:2 lezen wij dat de Heer Jezus door de Heilige Geest bevelen gaf aan de door Hem gekozen apostelen. Inderdaad, zolang Hij op aarde was, bleef Hij de nederige en afhankelijke Mens, die door God werd geleid in woord en daad. Alles wat Hij deed, was de directe uitvoering van wat de kracht van de Geest wilde dat gedaan zou worden. Niet alleen sprak de Geest des Heren door Hem, maar ook 'Israëls God' en 'Israëls Rots' (2 Sam. 23:3).

Het geloofsoog wordt hier gericht op de eigenschappen van de Vorst die over alle dingen zal regeren, op Hem wiens koninkrijk geen einde zal hebben. Laten wij daarbij wel opmerken dat God altijd de Rots van Israël is geweest. Het volk heeft inderdaad jammerlijk gefaald, de toorn is over hen gekomen tot nu toe. Maar de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk (Rom. 11:29). Israël zal in de toekomst rust en verkwikking vinden in Hem, die als de schaduw van een machtige rots in een dorstig land zal zijn (Jes. 32:2).

Hugo Bouter

U MOET OPNIEUW GEBOREN WORDEN

'Jezus antwoordde en zei tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het Koninkrijk van God niet zien. Nikodemus zei tot Hem: Hoe kan een mens geboren worden als hij oud is? Kan hij soms voor de tweede keer in de schoot van zijn moeder ingaan en geboren worden? Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk van God niet binnengaan. Wat uit het vlees geboren is, is vlees; en wat uit de Geest geboren is, is geest. Verwonder u niet dat Ik u gezegd heb: U moet opnieuw geboren worden'.

Johannes 3:3-7

Van boven geboren

De nieuwe geboorte, die het beginpunt is van ons leven als christen, is een absolute noodzaak. Hij vloeit voort uit een goddelijk 'moeten', zoals de Heer Jezus benadrukt tegenover Nikodemus. Zonder de nieuwe geboorte kan men het Koninkrijk van God niet zien en niet binnengaan (Joh. 3:3, 5). Want we zijn allemaal zondaars van nature, afstammelingen van een gevallen Adam, en we moeten volledig worden vernieuwd om geschikt te zijn voor Gods heilige tegenwoordigheid. U *moet* opnieuw geboren worden: het geldt voor mij, het geldt voor u! Dit is niet iets waarover wij ons moeten verwonderen, zoals Nikodemus dat blijkbaar deed. We hebben zonder meer behoefte aan dit nieuwe leven, dat vanuit een geheel nieuwe bron afkomstig is en dat hemels en goddelijk van aard is. Het leven dat wij van nature bezitten is verdorven door de zonde, en daarom moeten wij *opnieuw* geboren worden. Het Griekse woord betekent ook 'van boven'. Wij moeten nieuwe schepselen worden, die gevormd zijn naar het beeld van de laatste Adam, d.i. Christus, de Mens uit de hemel.

Hoe kan een mens dan opnieuw geboren worden? Hoe ontvangen wij een nieuw hart en een nieuwe geest? De nieuwe geboorte is het gevolg van de werking van Woord en Geest, zoals de Heer Jezus hier uiteenzet in het nachtelijke gesprek met deze leraar van Israël. De profeten hebben erover gesproken, dit had Nikodemus moeten weten (vgl. Ezech. 36:25-27). Het is niet het doopwater dat ons nu reinigt, maar het water van het Woord van God, dat het onvergankelijke zaad is van het nieuwe leven (Joh. 13:10; 15:3; Ef. 5:26; 1 Petr. 1:23). De werkzaamheid van dit 'water' moet gepaard gaan met de werking van de Heilige Geest, die het Woord toepast op hart en geweten. De Heer zei: 'Ik zeg u: tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk van God niet binnengaan' (Joh. 3:5). De nieuwe geboorte is het werk van Woord én Geest. Zodoende worden wij door zelfoordeel en belijdenis van schuld gereinigd van het kwaad geweten, en kan er nieuw leven uit God in ons worden geplant.

Het nieuwe leven dat door de Heilige Geest in ons wordt gewerkt, is leven van een nieuwe orde. Het wordt hier ook aangeduid met het woord 'geest'. De Heer zegt immers: 'Wat uit het vlees geboren is, is vlees; en wat uit de Geest geboren is, is *geest'* (Joh. 3:6). De opnieuw geborene heeft deel gekregen aan het leven van de laatste Adam, die 'een levendmakende geest' is (1 Kor. 15:45). Zo iemand is deelgenoot geworden van de goddelijke natuur (2 Petr. 1:4). En daardoor is hij ook geschikt gemaakt voor de inwoning van de Geest Zelf, zodat zijn lichaam een tempel van de Heilige Geest wordt genoemd (1 Kor. 6:19). De Heilige Geest die in ons woont nadat wij het evangelie van onze behoudenis hebben geloofd, getuigt met onze geest dat wij kinderen van God zijn (Rom. 8:16; Ef. 1:13).

Een goddelijk moeten

De grondslag van dit alles is het volbrachte werk van Christus op het kruis van Golgota, en daarop wijst de Heiland dan ook in Zijn gesprek met Nikodemus. *De noodzaak van de nieuwe geboorte bracht de noodzaak van het kruis met zich mee!* Want alleen daardoor kon al het oude worden weggedaan: onze zonden en de macht van de zonde, de dood en het oordeel. En alleen daardoor kon er ook iets *nieuws* aan het licht worden gebracht: vergeving, vrijspraak, vrijheid en eeuwig leven. Hiertoe moest Christus worden verhoogd aan het vloekhout der schande: 'En zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo *moet* de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft' (Joh. 3:14-15).

Ook dit was dus een noodzakelijkheid! De Zoon des mensen *moest* verhoogd worden. Christus moest onze zonden dragen in Zijn lichaam op het hout, en Hij moest daar voor ons tot zonde worden gemaakt (2 Kor. 5:21; 1 Petr. 2:24). Alleen langs die weg kon

Hij de macht van de dood en de satan tenietdoen, en leven en onvergankelijkheid aan het licht brengen (2 Tim. 1:10). Daarom dreigt het oordeel nu niet meer voor eenieder die met de opgestane Christus verbonden is (Rom. 8:1). Het oude is voorbijgegaan en de christen is een nieuwe schepping in Christus (2 Kor. 5:17). Maar dit alles is de vrucht van Zijn sterven, op grond waarvan nu alle hemelse zegeningen aan ons zijn bekendgemaakt en zijn geschonken (vgl. Joh. 3:12).

Het symbool uit Numeri 21, dat de Heer hier gebruikt als aanduiding van Zijn lijden, is ook bijzonder belangrijk. Want de verhoogde slang in de woestijn herinnert ons aan de oorsprong van onze ellendige toestand. Door de macht van de *slang* is de mens onderworpen aan zonde en dood (Gen. 3; Openb. 12:9). Maar doordat Christus voor ons is verhoogd aan het kruishout en daar in onze plaats tot zonde is gemaakt, is hieraan op radicale wijze een einde gemaakt, en wel voor eenieder die in het geloof op Jezus ziet. Door een blik op het kruis is er leven en heil! Door het sterven van Christus ben ik niet alleen verlost van mijn zonden, maar is er ook een streep gehaald door mijn zondige *bestaan*. De oude mens is met Christus gekruisigd (Rom. 6:6). Mijn oude zondaarsleven is beëindigd en *Christus* leeft nu in mij (Gal. 2:20).

Maar het kruis heeft niet alleen gevolgen van *persoonlijke* aard, er zijn ook *gemeenschappelijke* voorrechten en zegeningen. Allen die opnieuw geboren zijn, vormen nu samen een *eenheid*, en die is ook het gevolg van het feit dat Christus Zijn leven voor ons heeft afgelegd en het weer heeft genomen. Dat lezen we in Johannes 10. De eenheid van de verlosten wordt daar voorgesteld in het beeld van de ene kudde, onder aanvoering van de ene Herder. De kudde van Christus' schapen bestaat zowel uit gelovigen uit de Joden, alsook uit de volken, en de Heer zegt van deze laatsten: '(...) ook die *moet* Ik toebrengen, en zij zullen naar Mijn stem horen' (Joh. 10:16). Het heil was weliswaar uit de Joden (Joh. 4:22), maar het kon niet beperkt blijven tot de Joden. Het was een noodzakelijk gevolg van Gods plan en van het lijden van de Messias, dat ook velen uit de volken opnieuw geboren zouden worden en bij de kudde zouden worden gevoegd die uit de Joodse schaapskooi zou worden geleid.

GEDICHT

Mijn hoop, die is op U

Psalm 39:8

Mijn hoop, die is op U – in dit vergankelijk leven,
waar 't wisselend lot ons vaak doet beven,
en waar zoveel teleurstelt, telkens weer.
Mijn hoop, die is op U, o Heer!

Mijn hoop, die is op U. Hoe woelen hier de mensen
en gaan heen als een schaduw, ondanks al hun wensen.
Als rook vergaat hun hoop, hun naam en eer.
Mijn hoop, die is op U, o Heer!

Mijn hoop, die is op U, o Rots van mijn vertrouwen!
Ik mag te allen tijde op U, o Jezus, bouwen.
Zinkt alles hier in 't niet, stort alles neer,
mijn hoop, die is op U, o Heer!

Mijn hoop, die is op U. Wat zal ik nog verwachten?
'k Weet: U bent bij mij, ook in de bangste nachten.
U ziet altijd in liefde op mij terneer,
mijn hoop, die is op U, o Heer!

Mijn hoop, die is op U. U zult mij niet beschamen,
al Gods beloften zijn in U toch ja en amen.
O, wat een vaste grond! Wat wens ik meer?
Mijn hoop, die is op U, o Heer!

Mijn hoop, die is op U. Totdat ik U daarboven
voor al Uw liefde en trouw in eeuwigheid zal loven,
waar alles juicht Uw grote naam ter eer,
blijft hier mijn hoop op U, o Heer!

Vrij naar A. de Jager

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Wij zullen gouden kettinkjes voor u maken met zilveren knopjes'.

Hooglied 1:11

Sieraden voor de bruid

Hier horen we dat de bruidegom zijn bruid iets belooft. Hij heeft haar al laten horen hoe waardevol zij voor hem is. In zijn beschrijving heeft hij vergelijkingen gemaakt met waardevolle materialen. Ze is al mooi, maar nu gaat hij aan wat hij in en aan haar heeft gevonden, zelf sieraden toevoegen die *hij* heeft gemaakt. We zien hier zijn inzet voor zijn bruid.

Hij zegt echter niet in het enkelvoud: '*Ik* zal … maken', maar in het meervoud: *'Wij* zullen *…* maken*'*. Hier herkennen we in het spreken van de bruidegom het spreken van de Heer Jezus. We beluisteren Zijn voornemen om Zijn bruid nog mooier te maken. Als de Heer Jezus spreekt, horen we altijd de drie-ene God spreken (vgl. Joh. 3:11). Het 'Wij' kan worden opgevat als een goddelijk meervoud: Vader, Zoon en Heilige Geest zijn aan het werk. Zij zijn bezig de bruid met *'gouden kettinkjes'* te omhangen. Goud spreekt van goddelijke heerlijkheid. Ze zijn ook bezig *'zilveren knopjes'* bij de bruid aan te brengen. Zilver spreekt van verlossing en verzoening, en de prijs die daartoe is betaald.

Een ketting is een aaneenschakeling van aparte schakels, die samen de ketting vormen. De Heilige Geest hangt ons een prachtige gouden ketting om, als Hij door Paulus tegen ons zegt*: "Maar wij weten dat hun die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, hun die naar [Zijn] voornemen zijn geroepen. Want hen die Hij tevoren heeft gekend, heeft Hij ook tevoren bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij [de] eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. En hen die Hij tevoren heeft bestemd, die heeft Hij ook geroepen; en die Hij heeft geroepen, die heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij heeft gerechtvaardigd, die heeft Hij ook verheerlijkt"* (Rom. 8:28-30).

Zien we de schakels van de ketting hier:

schakel 1: we zijn naar Gods voornemen geroepen;

schakel 2: we zijn tevoren gekend;

schakel 3: we zijn tevoren bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn;

schakel 4: we zijn geroepen;

schakel 5: we zijn gerechtvaardigd;

schakel 6: we zijn verheerlijkt.

Is dat geen prachtige ketting? Het is een reeks van zegeningen, die als een ketting aan elkaar is geregen en door God aan ons is gegeven. Dit sieraad mogen we in onze harten dragen en in ons hart erover nadenken, zodat we dit geschenk steeds meer gaan waarderen en Hem ervoor prijzen. Wat Hij ons geeft, is altijd iets van Hemzelf, van Zijn heerlijkheid. Daarmee bekleedt Hij ons, en daardoor wordt Zijn heerlijkheid door ons weerspiegeld.

Daarbij zien we ook de zilveren knopjes. Zo zullen we nooit vergeten dat alles wat God ons heeft gegeven, die hele keten van heerlijkheden, gebaseerd is op de verlossing door het bloed van Christus, Zijn Zoon. Alles is verbonden met het verlossingswerk van Christus aan het kruis. Welke heerlijkheid we ook bewonderen 'die om ons heen is gehangen', steeds zullen we zien dat ook die heerlijkheid te danken is aan wat Christus voor ons heeft gedaan. Wij hebben niets gedaan, maar wij hebben alles aan *Hem* te danken.

Een vaak gehanteerde stijlfiguur in het Nieuwe Testament

Gerard Kramer

Door stijlfiguren te gebruiken legt een auteur extra accenten in zijn tekst. Ook slaagt hij er daardoor in de aandacht van de lezer steeds net even langer vast te houden dan wanneer hij geen stijlfiguren zou gebruiken. In het literaire Grieks is dat heel normaal. Toch is het een misverstand te menen dat de bijbelschrijvers dat 'natuurlijk' niet deden. Vooral Lucas en Paulus waren er zeer bedreven in. In deze WoordStudie bespreken we er één.

De litotes

Een vaak gehanteerde stijlfiguur is de *litotes*, tegenwoordig vaak met de Engelse term *understatement* aangeduid. Het Gr. woord *litotes* betekent 'eenvoud', van *litos* = 'glad', 'onversierd'. Het is een stijlfiguur waarmee iets schijnbaar zwak wordt uitgedrukt door het tegenovergestelde te ontkennen. In werkelijkheid is het daardoor echter een versterking van de uitdrukking. Als iemand bijvoorbeeld zegt: 'Ik zeg dit niet zonder reden', bedoelt hij te zeggen dat hij juist een heel goede reden heeft om iets te zeggen.

Voorbeelden van een litotes

Hier volgt een reeks voorbeelden uit het Nieuwe Testament[1]:

Johannes 3:34 'want Hij geeft de Geest *niet met mate*';

Handelingen 12:18 'Toen het nu dag geworden was, was er een *niet geringe* verwarring onder de soldaten';

Handelingen 15:2 'Toen er nu strijd en *niet weinig* redetwist van de zijde van Paulus en Barnabas tegen hen ontstond';

Handelingen 19:11 'En buitengewone (lett. '*niet de gewone*') krachten deed God door de handen van Paulus';

Handelingen 19:23 'Omstreeks die tijd nu ontstond er een *niet geringe* opschudding over de Weg';

Handelingen 19:24 'Want iemand genaamd Demetrius, een zilversmid die zilveren tempels van Artemis maakte, bracht de kunstenaars *niet weinig* winst aan';

Handelingen 20:12 'En zij brachten de jongend levend [terug] en werden buitengewoon (lett. '*niet middelmatig*') vertroost';

Handelingen 21:39 'Ik ben integendeel een Joods man uit Tarsus, een burger van een *niet onvermaarde* stad in Cilicië';

Handelingen 26:19 'Daarom, koning Agrippa, ben ik dat hemelse gezicht *niet ongehoorzaam* geweest';

Handelingen 27:20 'Toen er nu vele dagen geen zon en geen sterren waren te zien, en de *niet geringe* storm aanhield';

Handelingen 28:2 'En de inheemsen bewezen ons buitengewone (lett. '*niet de gewone*') menslievendheid;

Romeinen 10:16 'Maar *niet allen* hebben het evangelie gehoorzaamd';

1 Korintiërs 5:6 'Uw roemen is *niet goed*';

1 Korintiërs 10:5 'Maar in de meesten van hen had God *geen welgevallen*';

1 Korintiërs 11:17 'Nu ik dit beveel, prijs ik [u] niet', omdat u *niet ten goede*, maar ten kwade samenkomt';

2 Korintiërs 2:11 'want zijn gedachten zijn ons *niet onbekend*';

Filippenzen 1:17 'maar de anderen verkondigen Christus uit partijzucht, *niet zuiver*'.

Ook kan nog worden gedacht aan de zes keer door Paulus gebruikte uitdrukking: 'ik wil *niet* dat u *onbekend* is' (zie Rom. 1:13; 11:25; 1 Kor. 10:1; 12:1; 2 Kor. 1:8; 1 Tess. 4:13).

1) Deze voorbeelden zijn ontleend aan Blass / Debrunner / Rehkopf, Grammatik des neutestamentlichen Griechisch, Göttingen 1976, 14. völlig neubearbeitete und erweiterte Auflage, §495,2, en speciaal noot 9. Zie ook de omschrijving van de litotes in A.D. Leeman en A.C. Braet, Klassieke retorica, Groningen 1987, p. 105: 'versterkende omschrijving door de negatie (= ontkenning, GHK) van het tegendeel'. Als voorbeeld van een litotes geven zij 'niet slecht' voor 'erg goed'.

Deel 2

Werner Mücher

De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt

Aspecten van Christus' heerlijkheid in Openbaring 1

Zijn hoofd en haar wit als witte wol, als sneeuw

De Heer Jezus is niet alleen *de Zoon des mensen*, dus waarachtig Mens, maar Hij bezit ook de kenmerken van de goddelijke heerlijkheid. Hij is de eeuwige God! Dit blijkt als wij Openbaring 1 vergelijken met Daniël 7:13, waar wij lezen: *'Ik keek toe in de nachtvisioenen, en zie, er kwam met de wolken van de hemel Iemand als een Mensenzoon. Hij kwam tot de Oude van dagen en men deed Hem voor Zijn aangezicht naderbij komen'*. De 'Oude van dagen' met het sneeuwwitte haar is de eeuwige God (Dan. 7:9). Maar dit kenmerk wordt hier in Openbaring 1:14 van de Heer Jezus vermeld! Het witte hoofdhaar symboliseert de waardigheid en wijsheid van de hoge ouderdom (vgl. Lev. 19:32; Spr. 16:31; 20:29). Het is tevens een beeld van volkomen reinheid.

Het is het grote geheimenis van de Persoon van Christus, dat Hij volmaakt Mens is geworden met een menselijk lichaam, een menselijke ziel en een menselijke geest. En tegelijk is Hij van eeuwigheid af God, die geen begin heeft gehad. Wanneer Iemand als een Mensenzoon bij de 'Oude van dagen' komt, is men eerst geneigd in de Oude van dagen de Vader te zien, maar dat is een versimpelde verklaring, die niet in overeenstemming is met de feitelijke betekenis van dit bijbelvers. De Heer Jezus is de eeuwige God en ook waarachtig Mens in één Persoon. Wie kan dat verklaren? Niemand! Dat hoort bij het geheim van Zijn wonderbare Persoon. Wij buigen ons voor Hem neer en aanbidden Hem. Hoe zouden wij kunnen begrijpen dat de Heer Jezus op het kruis aan het einde van de drie uren van duisternis heeft uitgeroepen: *'Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'* (Matt. 27:46). Was Hij dan in deze ogenblikken niet God? Natuurlijk was Hij dat. Het is ook geen goede verklaring te zeggen dat de Zoon door de Vader werd verlaten. Dat zegt de Schrift niet. Ook hier worden wij stil en buigen ons neer voor de Heer Jezus, de eeuwige God, die de Heiland van de wereld is geworden doordat Hij als Mens onze zonden droeg en door Zijn God werd verlaten.

Zijn ogen als een vuurvlam

Op twee plaatsen lezen wij in de evangeliën over de ogen van de Heer Jezus. Beide keren slaat Hij biddend Zijn ogen op naar de hemel: *'Zij namen dan de steen weg. En Jezus hief de ogen op naar boven en zei: Vader, Ik dank U dat U Mij hebt gehoord'* (Joh. 11:41). En ook: *'Dit sprak Jezus en Hij hief Zijn ogen op naar de hemel en zei: Vader, het uur is gekomen: verheerlijk Uw Zoon, opdat Uw Zoon U verheerlijkt'* (Joh. 17:1). Beide keren bidt Hij tot de Vader. In het ene geval bidt Hij voor de opwekking van Lazarus, in het andere voor de discipelen die Hij in deze wereld zou achterlaten. Maar hier in Openbaring 1 ziet Johannes Zijn ogen als een *vuurvlam*.

Vuur spreekt in de Schrift vaak van oordeel. Immers, onze God is een verterend vuur (Hebr. 12:29). Het vuur komt wel zestien keer voor in het boek Openbaring, het verbrandt alles tot as wat niet voor God kan bestaan. Het ergste oord is de plaats van de verdoemenis, de poel van vuur en zwavel met het eeuwig oordeel: de tweede dood (Openb. 14:10; 20:10, 14-15; 21:8).

De Heer Jezus beproeft nu de toestand van de christenheid, zoals wij in Openbaring 2 en 3 kunnen zien. In de toekomst zal Hij de hele aarde oordelen en om zo te zeggen alles verbranden wat niet in overeenstemming is met de heiligheid van God. Niets is voor Zijn ogen verborgen: *'(...) en geen schepsel is voor Hem onzichtbaar, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen van Hem met Wie wij te doen hebben'* (Hebr. 4:13). Zijn wij ons ervan bewust dat de Heer Jezus niet alleen altijd bij ons is, maar dat Hij ook alles ziet wat wij doen, denken en zeggen? Kan Hij Zijn vreugde in ons vinden? *'De Here is in Zijn heilig paleis, de troon van de Here staat in de hemel; Zijn ogen doorzien, Zijn blikken beproeven de mensenkinderen'* (Ps. 11:4). Aan de andere kant staat er gelukkig ook geschreven: *'Want de ogen van de Here trekken over de hele aarde, om Zich sterk te bewijzen aan hen van wie het hart volkomen is met Hem'* (2 Kron. 16:9).

Zijn voeten aan blinkend koper gelijk

Koper is een beeld van de goddelijke gerechtigheid. Dat zien wij in type al bij het brandofferaltaar, dat van acaciahout was gemaakt en met koper was overtrokken. Daarom is het altaar een beeld van de Heer Jezus in Zijn mensheid. Dit altaar was bestand tegen het vuur, doordat het met koper was overtrokken. Zo heeft de Heer Jezus kunnen standhouden tegen de kracht van het vuur (een beeld van Gods onderzoekende heiligheid), omdat Hij volkomen rein en heilig was.[1]

1) Toen de aanhang van Korach, die zich meester wilde maken van het priesterschap, werd getroffen door het oordeel, werden zij door het vuur verteerd. Het enige dat overbleef, waren hun koperen reukwerkpannen, die later aan het altaar werden bevestigd (Num. 16:6; 17:4; vgl. 31:22-23).

Als de Heer als Rechter optreedt, zullen allen zien dat Hij de volkomen rechtvaardige Rechter is (vgl. Gen. 18:25). Als Zijn voeten de aarde zullen betreden, zal Hij – hoewel de wereld in het boze ligt – Zich niet met het kwaad verontreinigen. Hij zal als Rechter ontoegeeflijk zijn met betrekking tot het kwaad, in volledige overeenstemming met de heiligheid van God.

Zijn stem als een gedruis van vele wateren

De stem van de Rechter is vol majesteit en wordt vergeleken met het geluid van enorme watermassa's. De wateren herinneren ons aan het oordeel dat in de tijd van Noach veertig dagen lang over de aarde kwam, totdat ze volledig bedekt was met water (Gen. 6-8). Evenals de stem van de Heer Jezus in Zijn dagen hier op aarde vele mensen genas, hun vergeving van zonden toezegde, het evangelie van het koninkrijk verkondigde en de vermoeiden oprichtte, zo zal Hij straks vol majesteit een onontkoombaar vonnis vellen. Iedereen zal de volmaaktheid van Zijn rechtspraak moeten erkennen (vgl. het rechtvaardige oordeel van Salomo in 1 Kon. 3).

David beschrijft de stem van God in Psalm 29 op de volgende manier:

1. de stem van de Here *klinkt* over de wateren;
2. de stem van de Here is *vol* kracht;
3. de stem van de Here is *vol* glorie;
4. de stem van de Here breekt de ceders;
5. de stem van de Here hakt vurige vlammen uit *de wolken;*
6. de stem van de Here doet de woestijn beven;
7. de stem van de Here doet de hinden jongen werpen en ontschorst de wouden.

God oordeelt inderdaad, zo zien wij hier, maar Hij is ver boven het oordeel verheven (1). Hij openbaart in het oordeel Zijn geweldige kracht (2), die glorieus is (3). In het gericht wordt alles wat hoog en verheven is onder de mensen vernietigd (4). Overal waar Hij met Zijn ogen kwaad ziet, wordt dit met één woord van Zijn stem verteerd als door een vuurvlam (5). De aarde wordt tot een woestijn (6), en de wouden worden omgehouwen (7b). Maar na het oordeel zal God ook weer nieuw leven tevoorschijn brengen (7a).

Zoals de Zoon van God eenmaal heeft gesproken en het was er, zoals Hij eenmaal gebood en het stond er (Ps. 33:6, 9), zo zal Hij straks ook het oordeel uitoefenen en de aarde van ongerechtigheid reinigen. Maar voordat Hij in het openbaar zal oordelen, zal Hij Zijn getuigenis op aarde – hier voorgesteld door de zeven gemeenten in Klein-Azië – oordelen en reinigen. Dat betekent dat Hij al het kwaad en degenen die het bedrijven, daaruit zal verwijderen. De waarachtig wedergeborenen zal Hij gelouterd tevoorschijn doen komen. Zie in dit verband Maleachi 3:2-5, waar wij lezen: *'Maar wie zal de dag van Zijn komst verdragen? Wie zal bij Zijn verschijning standhouden? Want Hij is als vuur van een edelsmid, en als zeep van de blekers. Hij zal zitten als iemand die zilver smelt en reinigt: Hij zal de Levieten reinigen en hen zuiveren als goud en zilver. Dan zullen zij de Here een graanoffer brengen in gerechtigheid. Dan zal het graanoffer van Juda en Jeruzalem voor de Here aangenaam zijn, zoals in de dagen van oude tijden af, zoals in vroegere jaren. Ik zal naar u toe komen voor het oordeel. Ik zal een snelle Getuige zijn tegen de tovenaars, tegen de overspelers, tegen hen die valse eden afleggen en tegen hen die het loon van een dagloner met geweld inhouden, die het recht van weduwe, wees en vreemdeling ombuigen, en Mij niet vrezen, zegt de Here van de legermachten'*.

In Zijn rechterhand zeven sterren

Dat de Rechter iets in (of: op) Zijn rechterhand houdt, maakt duidelijk dat het Zijn *eigendom* is. Hier heeft de Heer zeven sterren in Zijn rechterhand (Openb. 1:16). Enkele verzen verder lezen wij dat de sterren symbolen zijn van de engelen van de zeven gemeenten (Openb. 1:20). De engelen op hun beurt zijn de vertegenwoordigers, het verantwoordelijke element van een plaatselijke gemeente (de oudsten). Enerzijds zijn deze mannen verantwoordelijk tegenover de Heer, anderzijds heeft Hij ze in Zijn hand en ondersteunt Hij hen. Is het niet geweldig dat zij geen verantwoording schuldig zijn aan of ander kerkbestuur, maar alleen aan de Heer als de Rechter? Als wij daarbij aan de machtsstructuren van de grote kerken denken, zien wij meteen dat zulke hiërarchische structuren niet in overeenstemming zijn met Gods gedachten. Wat er ook mag gebeuren: diegenen die verantwoording in de gemeente dragen, moeten zich ervan bewust zijn dat zij aan Christus en *alleen* aan Hem verantwoording verschuldigd zijn. Hij zal voor alles rekenschap van hen vragen.

Wat is de functie van een ster? Een ster schijnt in de nacht en verspreidt licht dat nodig is om zich te kunnen oriënteren (Gen. 1:14-18). Daniël zegt van de godvrezenden in de tijd van het einde, die hij verstandigen noemt, het volgende: *'De verstandigen zullen blinken als de glans van het hemelgewelf, en zij die er velen rechtvaardigen, als de sterren, voor eeuwig en altijd'* (Dan. 12:3). Sterren beschrijven banen die de Schepper hen heeft gewezen, en ze worden door niemand op aarde daarvan weerhouden. Ze gedragen zich gewillig zoals door God is bepaald, zoals Hij het in de sterrenwereld heeft vastgesteld. De sterren hier in Openbaring 1 zijn tevens engelen, en engelen zijn boodschappers van God voor de mensen. Dat is de tweede taak van hen die verantwoordelijkheid dragen: zij leiden de plaatselijke gemeente door het Woord van God, dat de boodschap van God voor ons mensen is.

Zijn wij ons als gemeente ervan bewust dat wij aan de Heer Jezus in ieder opzicht verantwoording schuldig zijn, des te meer als wij een bestuurlijke taak van Hem hebben gekregen? Hij draagt de zichtbare schepping op elk moment (Kol. 1:17). Hij draagt alle dingen door het woord van Zijn kracht (Hebr. 1:3). Hij houdt ook de nieuwe schepping in stand, want Hij is het Begin daarvan (Openb. 3:14).

Advertenties

Hugo Bouter

De onthulling van Gods geheimen

Over de geheimenissen of verborgenheden in het Nieuwe Testament

Het woord 'verborgenheid' (Gr. mustèrion) komt zo'n twintig keer voor in de brieven van Paulus, verder nog driemaal in de synoptische evangeliën en viermaal in de Openbaring van Johannes. Ons woord 'mysterie' is van dit Griekse woord afgeleid. Het gaat echter in het Nieuwe Testament steeds om geheimenissen die zijn onthuld aan de gelovigen, die hierin worden ingewijd door Gods Geest.

De behandeling van de reeks van 10 verborgenheden die in het Nieuwe Testament zijn bekendgemaakt is thematisch van aard, dus niet strikt chronologisch in de volgorde van de evangeliën, de brieven en het boek Openbaring. Maar zo krijgen we een globaal overzicht van al Gods plannen en gedachten met de Gemeente van God, met het volk Israël, en bovenal met Zijn geliefde Zoon, onze Heer Jezus Christus – het grote Middelpunt van al Gods raadsbesluiten.

Omvang: 52 pag. met illustraties. Verkoopprijs EUR 6,90.
ISBN/EAN 978-94-91797-16-3

Jan van Buren

Het leven tot in eeuwigheid

Op weg naar onze eindbestemming

Met de Bijbel in de hand willen wij u meenemen op een reis door de tijd. En nog verder: tot in de verblijfplaats na het sterven, zowel van gelovigen als van ongelovigen, zelfs na de opstanding uit de dood. En ten slotte naar de plaats waar de mens voor eeuwig zal verblijven.

Wij zien het unieke plan van God, zowel met ons mensen, als met Israël en de volken, en in het bijzonder met de Gemeente. God zal alle dingen in de hemel en op aarde onder Christus als Hoofd samenbrengen, zodat mensen bij God kunnen wonen en Hij bij hen zal wonen. Dit is hét leven tot in eeuwigheid!

Omvang: 135 pag. Verkoopprijs EUR 7,50.
ISBN/EAN 978-94-91797-21-7

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'… groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 10 - oktober 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Even rekenen

Deze maand:

1 **Van de redactie**

2 **De laatste woorden van koning David**

3 **Gedicht**

4 **Wanneer stortte Christus Zijn bloed, en wanneer bracht Hij dit bij Zijn Vader?**

6 **Het Hooglied**

7 **Eénmaal - eens voor altijd**

8 **De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt**

9 **Gods belofte aan Abram**

In Exodus 38:25-28 vinden we waarvoor het zoengeld werd gebruikt, dat in Exodus 30:11-16 werd voorgeschreven bij de telling van de Israëlieten. Iedereen die tot de getelden ging behoren, van twintig jaar oud en daarboven, moest een heffing geven voor de HERE. De rijke niet meer en de arme niet minder. Allemaal hetzelfde zoengeld: een halve sikkel zilver, d.i. een beka per hoofd. Op veel sites kom je dan tegen dat het gewicht van de sikkel wordt ingeschat op 10-13 gram. Een uitschieter vond ik in de Online Bijbel, namelijk 132 gram.

Laten we eens gaan rekenen met behulp van de gegevens uit Exodus 38, dan kunnen we controleren of dit klopt. Er waren 603.550 getelden, die ieder een halve sikkel zilver als heffing moesten geven. Dat zijn bij elkaar dus 603.550 : 2 = 301.775 sikkels. Van al deze sikkels werden er 1775 gebruikt voor de haken, de boveneinden van de pilaren en de verbindingen (vs. 28). Daarmee bleven er dus precies 300.000 sikkels over voor de voetstukken van de pilaren. In vers 27 wordt gezegd dat hiervoor 100 talenten zilver werden gebruikt. Met deze wetenschap kunnen we stellen dat 100 talenten gelijk staat aan 300.000 sikkels. Dat betekent dat 1 talent overeenkomt met 3000 sikkels.

Diverse bronnen vertellen ons dat één talent wel 20 tot 40 kg kon wegen. Sommigen zeggen wel zestig kg. Hierbij moeten we vermelden dat één talent het gewicht is dat één man kon dragen. Dan lijkt zestig kilo wel erg zwaar. Hoe dan ook, stel dat een talent 30 kg was naar het huidige gewicht. Dan kunnen we ongeveer bepalen wat één sikkel woog. Dat is namelijk 30.000 gram (1 talent) gedeeld door 3000 (aantal sikkels) = 10 gram. Een halve sikkel is dan ongeveer 5 gram zilver.

Buitenbijbelse bronnen baseren het gewicht van de sikkel mogelijk op het gewicht van oude gevonden munten. (Zie foto van in Jeruzalem gevonden halve sikkel uit het jaar 66). In de verschillende landen is misschien een wat andere gewichtsmaat voor de sikkel gebruikt. Dat vinden we ook bij de aanname van het gewicht van een talent. In de diverse landen lijkt deze anders van maat te zijn. Maar volgens ons rekensommetje uit de Bijbel lijkt het een en ander toch aardig te kloppen. In ieder geval gaat het in Exodus om de heilige sikkel, een halve sikkel als heffing voor de HERE (Ex. 30:13).

Het zilver van deze heffing voor de getelden werd gebruikt om stabiele voeten te maken, die konden staan in het zand van de woestijn. Elke plank had twee voeten. Zo lijken ze wel op onszelf. Eén kant van het voetstuk was gericht naar binnen, in het heiligdom, de andere kant was gericht naar buiten. Maar de voetstukken lagen onder de bedekking van de tabernakel. Dit spreekt van Hem, die ons met een dure prijs heeft gekocht. We zijn voor een prijs gekocht, verheerlijk dan God in uw lichaam (1 Kor. 6:20). Inderdaad, we mogen weten dat we niet verlost zijn door vergankelijke dingen, zilver of goud, maar door het kostbare bloed van Christus (1 Petr. 1:18-19). De God nu van alle genade zal ons volmaken, bevestigen, versterken, grondvesten. Dit is de ware genade van God, waarin wij moeten staan – evenals de voetstukken in de tabernakel (1 Petr. 5:12). Staat dan vast, geliefden! Met een broederlijke groet, Jan Paul Spoor

H.N.
Betekenis initialen onbekend

De laatste woorden van koning David

2 Samuël 23:1-7

Koning David in gebed (Pieter de Grebber ca.1600-1653)

De rechtvaardige Heerser

De karaktereigenschappen van degene die over de mensen moet heersen tot hun voordeel en tot heerlijkheid van God zijn:

- gerechtigheid;
- gehoorzaamheid;
- afhankelijkheid.

Deze eigenschappen zijn alleen volmaakt te vinden bij Hem die niet kwam om Zijn wil te doen, maar de wil van God die Hem had gezonden: *"Een rechtvaardige Heerser over de mensen, een Heerser in de vreze Gods."* Saul heerste voor *zichzelf*. David en Salomo waren in hun glorietijd niet te evenaren door andere koningen uit de geschiedenis van Israël. Maar zij moesten hun aangezicht met schaamte bedekken en instemmen met de woorden van de verootmoedigde koning: *"Maar niet alzo mijn huis bij God!"* (2 Sam. 23:5). Dus wenden wij ons af van David om te kijken naar Hem die zonder begin van dagen of einde van leven is. Christus is een koninklijk Priester naar de orde van Melchisedek (Hebr. 7:1-3).

David beschrijft ook de toenemende heerlijkheid van het koninkrijk onder de regering van de Vredevorst. Wat hij zegt is werkelijk wondermooi: *"Hij is als het morgenlicht bij het opgaan der zon, een morgen zonder wolken; door de glans na de regen spruit jong groen uit de aarde"* (2 Sam. 23:4). Een zuiver licht zal stralen op de aarde, die nu nog dor en droog is. De woestijn zal bloeien als een roos, lezen wij in de profeet Jesaja (Jes. 35:1). En elders zegt hij: *"Zie, een Koning zal regeren in gerechtigheid en vorsten zullen heersen naar het recht. En die Man zal zijn als een beschutting tegen de wind en als een toevlucht tegen de stortbui, als waterstromen in een dorre streek, als de schaduw van een machtige rots in een dorstig land"* (Jes. 32:1-2). Op die manier zal men een veilige schuilplaats, verfrissing en rust vinden in de gezalfde Koning, de Christus van God.

David heeft elders ook geprofeteerd: *"Hij zal zijn als de regen die neerdaalt op het grasland, als regenbuien die de aarde besproeien. In zijn dagen zal de rechtvaardige bloeien en grote vrede, totdat er geen maan meer is. Hij zal heersen van zee tot zee, van de Rivier tot de einden der aarde." "Zijn naam zal zijn voor altoos, zolang de zon er is, zal zijn naam bloeien. Mogen alle volken elkaar daarmee zegenen, hem gelukkig prijzen"* (Ps. 72:6-8;17). Aan dit schitterende vooruitzicht kunnen ook wij de lofprijzing toevoegen: *"Geloofd zij de HERE God, de God van Israël, die alleen wonderen doet. En geloofd zij zijn heerlijke naam voor eeuwig, en laat zijn heerlijkheid de hele aarde vervullen. Amen, ja, amen. De gebeden van David, de zoon van Isaï, zijn ten einde"* (Ps. 72:18-20).

Alles is nu lof en aanbidding, zodra David ingaat op de zegen van deze rechtvaardige regering. Toen dat visioen zijn ziel vervulde, kon hij met vuur getuigen: *"Want al mijn heil en alle welbehagen, zou Hij die niet laten uitspruiten?"* (2 Sam. 23:5). Laten wij onszelf afvragen of wij datzelfde vurige verlangen hebben, dat Davids diepste gevoelens raakte? En als de tijd nog niet is aangebroken, blijven wij Hem dan volhardend verwachten? Hoewel de zegen op aarde nu nog niet uitspruit, hebben wij toch deel aan het koninkrijk en de volharding in Jezus. Wij bevinden ons in het gezelschap van de geliefde Johannes op het eiland Patmos (Openb. 1:9). En wij zien ondanks tegenstand, geweld en verdrukking uit naar de komst van de Man van Gods rechterhand, de Mensenzoon die Hij Zich heeft grootgebracht (Ps. 80:18).

Als Hij komt, zullen de nietswaardigen het gewicht voelen van Zijn rechtvaardig oordeel (2 Sam. 23:6). Want door de adem van Zijn mond en door de verschijning van Zijn komst zal Hij uit Zijn koninkrijk wegdoen alle ergernissen en hen die de ongerechtigheid bedrijven (Matt. 13:41; 2 Tess. 2:8). Het wegwerpen van de dorens spreekt van de rechtvaardige toorn over hen die God niet kennen en over hen die het evangelie van onze Heer Jezus Christus niet gehoorzamen (2 Tess. 1:8). Dan zal de machtige Overwinnaar neerdalen uit de hemel met Zijn blinkend zwaard, en met een dag van wraak in de zin (Jes. 63:4). En de legers die in de hemel zijn, volgen Hem op witte paarden (Openb. 19:14). De vele tienduizenden van Zijn heiligen vergezellen Hem, want: *"Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn. Hallelujah!"* (Ps. 149:9).

De helden van David

Wij kunnen ons afvragen waarom de namen van Davids helden in ditzelfde hoofdstuk verbonden worden met de profetische woorden die hij uitsprak. Wijst dat niet op het komende koninkrijk, waarin al diegenen openlijk worden erkend die de Geliefde hebben gediend in de tijd dat Hij op aarde verworpen was, die hebben gewandeld in nauwe verbinding met Hem toen de nietswaardigen machtig waren? Richt dit ons oog niet op de tijd dat

de rechtvaardige Rechter zal oordelen en de kroon van het leven, de kroon van de heerlijkheid en van de gerechtigheid zal uitreiken (2 Tim. 4:8; Jak. 1:12; 1 Petr. 5:4; Openb. 2:10)? Dan zal Hij zeggen: 'Wèl gedaan, goede en getrouwe slaaf'.

Dan zal ieder zijn lof ontvangen van God (1 Kor. 4:5). Dan zullen zij die nu lijden, mede-erfgenamen zijn met Christus en met Hem regeren.

Als dat zo is, geliefden, moeten wij ons dan niet beijveren om onberispelijk en onbevlekt bevonden te worden voor Hem in vrede (2 Petr. 3:14)? *"In de verwachting van de gelukkige hoop en verschijning van de heerlijkheid van onze grote God en Heiland Jezus Christus"* (Tit. 2:13). Wij verwachten Hem als de ware David, de Zoon van Isaï, de Man die hoog geplaatst is, de Gezalfde van Jakobs God, de Lieflijke in Israëls lofzangen. Hij zal het lichaam van onze vernedering veranderen tot gelijkvormigheid aan het lichaam van Zijn heerlijkheid (Fil. 3:21).

...daarin is al mijn heil en al mijn vreugde, hoewel Hij het nog niet laat uitspruiten.

GEDICHT

J. de Jager

Ik roep tot Hem

Psalm 40:2-4

Ik roep tot Hem,
Hij hoort mijn stem.
Hij neigt Zijn oor,
Hij komt mij voor.
En op Zijn tijd
stilt Hij de strijd.

Hij kent het al,
het tranendal.
Mijn ziel, wees stil,
want wat Hij wil,
is zonder feil.
God is mijn heil!

U bent mijn God,
U kent mijn lot.
Verlos mij Heer,
verkwik mij weer,
opdat mijn lied
U hulde biedt.

U denkt aan mij,
U maakt mij vrij.
U maakt het goed,
U stelt mijn voet
op effen baan,
en 'k kan weer gaan.

U, Heer alleen,
zij met gebeên,
met al mijn kracht,
de dank gebracht.
Dra voor altijd,
in eeuwigheid.

Hugo Bouter

Wanneer stortte Christus Zijn bloed, en wanneer bracht Hij dit bij Zijn Vader?

Enkele misvattingen ten aanzien van het werk van Christus en het storten van Zijn bloed

Een 'verborgen' hemelvaart?

We gaan eerst in op het tweede deel van de vraag. Wanneer is Christus met Zijn eigen bloed het hemelse heiligdom binnengegaan? Is dit direct na de opstanding gebeurd, of pas bij de hemelvaart? Géén van beide gedachten is juist. De eerste gedachte is gebaseerd op een onjuiste uitlegging van Johannes 20:17, de tweede op een verkeerde interpretatie van Hebreeën 9:12. De opgestane Christus zegt in Johannes 20 tegen Maria Magdalena dat zij Hem niet mag aanraken; en de reden is dat Hij nog niet is opgevaren naar Zijn Vader. Maar later op de opstandingsdag wordt dat de vrouwen en de discipelen wél toegestaan (Matt. 28:9), ja, zelfs bevolen (Luc. 24:39).

Hierop baseren sommige uitleggers uit de ultra-dispensationalistische school de theorie van een 'verborgen' hemelvaart: de opgestane Heer zou na Zijn verschijning aan Maria Magdalena éérst ten hemel gevaren zijn om daar Zijn bloed voor de troon van God te brengen, en vervolgens zou Hij Zijn verschijningen aan Zijn discipelen op aarde hebben voortgezet gedurende de veertig dagen tot aan Zijn eigenlijke en zichtbare hemelvaart (Hand. 1:3). Dit is echter een puur menselijke en aardse voorstelling van zaken, een theorie die in haar consequenties zelfs afbreuk doet aan de heilsfeiten (zowel aan het éénmaal volbrachte werk van Christus, alsook aan Zijn waarachtige hemelvaart).

De leer van een dubbele hemelvaart is zeker in strijd met de Schrift. Van uitleggers met zulke leringen kan men niet zeggen dat zij het Woord van de waarheid recht snijden (2 Tim. 2:15). Het probleem is dat zij een aanknopingspunt zoeken in een enkele bijbeltekst om daar vervolgens een theorie op te bouwen, een louter menselijke gedachtenconstructie. Wij moeten echter Schrift met Schrift vergelijken en ons niet laten verleiden tot een eígen uitlegging van het geïnspireerde Woord (2 Petr. 1:20-21).

Het is volbracht!

Want wannéér heeft Christus nu eigenlijk het werk volbracht? Het is niet nodig in onzekerheid daarover te verkeren, want het op één na laatste kruiswoord luidde: 'Het is volbracht!' (Joh. 19:30). Dat was omstreeks het einde van de drie uren van duisternis, op het negende uur van de dag. Terwijl op het tempelplein op dat uur van de dag het avondbrandoffer moest worden gebracht, had Christus Zichzelf als het ware Lam door de eeuwige Geest vlekkeloos aan God geofferd (Hebr. 9:14). Hij gaf Zijn leven over in de dood en beval Zijn geest in de handen van Zijn Vader.

Toen was Zijn werk volbracht en had Hij tevens Zijn bloed, zo rijk aan waarde, in het hemelse heiligdom gebracht. Machtige tekenen, zowel in de natuur als in het aardse heiligdom, gaven hiervan getuigenis. Toen Jezus de geest gaf, scheurde het voorhangsel van het tempelhuis van boven naar beneden in tweeën; en de aarde beefde en de rotsen scheurden (Matt. 27:51). Zodra het ware Offer was gebracht, was het werk van de verzoening voltooid en droeg Christus (om het beeld van de Grote Verzoendag te gebruiken) als de ware Aäron Zijn offerbloed in het binnenste heiligdom.

Want Hij was op Golgota niet alleen het ware Offer, maar ook de Hogepriester die Zijn kostbaar bloed aan God aanbood. Het is belangrijk dit vast te houden, ook al gaat het ons menselijk verstand ver te boven. Het is een géestelijke realiteit, zoals ook onze reiniging door Zijn bloed een géestelijke werkelijkheid is. Wij worden immers niet *letterlijk* besprenkeld met het bloed van Christus, maar toch reinigt het ons van alle zonde (1 Joh. 1:7). Het gaat om de *geestelijke* toepassing van het bloed op ons hart en geweten door de werking van Woord en Geest. Christus heeft Zijn werk eens voor altijd op Golgota volbracht, en het hoeft nooit meer herhaald te worden. Zijn persoonlijke hemelvaart – veertig dagen na Zijn opstanding – is hierop gegrond en vloeit hieruit voort.

De Grote Verzoendag

Het is goed op te merken dat het ritueel van Leviticus 16 niet in alle details *letterlijk* kan worden toegepast op het werk van Christus. Dat heeft al vaker tot misvattingen geleid. Voor de uitlegging van het Oude Testament is het Nieuwe maatgevend, en niet omgekeerd. De vervulling door Christus 'overstijgt' heel vaak de beelden van het Oude Testament. Zo ging de hogepriester op de Grote Verzoendag maar liefst driemaal het heiligdom binnen: resp. (1) met reukwerk, (2) met het bloed van een jonge stier, en (3) met het bloed van de eerste bok als zondoffer voor de vergadering van de Israëlieten. Welnu, het is duidelijk dat Christus' verzoeningswerk niet uit twee of drie afzonderlijke stappen bestond. Het

onderwijs van de brief aan de Hebreeën is juist dat Hij éénmaal het offer van Zijn leven heeft gebracht en eens voor altijd is ingegaan in het heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben.

Maar zegt deze brief dan niet dat Christus *met* Zijn eigen bloed in het heiligdom is binnengegaan (Hebr. 9:12)? Zo staat het wel in de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap, maar letterlijk staat er in het Grieks dat Hij *door* Zijn eigen bloed is ingegaan (vgl. de Statenvert. en de Herziene Voorhoevevert.). Deze laatste vertaling voegt er in een noot aan toe dat het woordje 'door' hier het beste is op te vatten als 'gekenmerkt door'. Christus ging op grond van, uit hoofde van de grote waarde van Zijn offerbloed bij Zijn hemelvaart als de verheerlijkte Mens glorieus de hemel binnen. Zo is Hij voor altijd gaan zitten aan Gods rechterhand. Dat Hij bij Zijn hemelvaart Zijn bloed 'letterlijk' bij Zich droeg, of dit 'letterlijk' gesprenkeld heeft op de troon van God, is een verkeerde voorstelling van zaken. Het is een verwarring van de typen met de nieuwtestamentische werkelijkheid, een vermenging van de schaduwen met de realiteit die van Christus is (Kol. 2:17). We zullen dat ook nog zien bij de volgende misvatting, die van meer recente datum is.

Maar eerst nog het antwoord op de vraag die in het begin naar voren kwam: Wat was de zin van het verbod dat Maria Magdalena kreeg om de Opgestane aan te raken? In welk verband staat dit tot Zijn hemelvaart? Dit heeft te maken met het karakter van het Johannes-evangelie. Maria moest leren begrijpen dat zij *na* Christus' opstanding in een totaal andere relatie tot Hem zou staan. Zij kon Hem nu niet meer 'aanraken' of 'vasthouden' als de Messias van Israël, zoals dat voor Zijn lijden en sterven het geval was geweest. Maria zou, en dat gold ook voor de discipelen, door Zijn hemelvaart en de daaropvolgende uitstorting van de Heilige Geest, in een geheel nieuwe relatie met Hem worden gebracht. Daarom was het nuttig voor hen en voor ons dat de Heer Jezus heenging naar de Vader (Joh. 16:7). Hij is het Hoofd van een nieuwe 'familie' van verloste mensenkinderen geworden, en wij zijn nu de 'broeders' van de verheerlijkte Mens in de hemel. Wat een voorrecht is het mensen met een hemelse bestemming te zijn!

Een zevenvoudige bloedstorting?

We komen nu tot de vraag naar het moment van Christus' bloedstorting. Wanneer vergoot Hij nu Zijn bloed om ons met God te kunnen verzoenen? Dit mede naar aanleiding van de opvattingen van Wilkin van de Kamp, predikant-directeur van de 'Vrij Zijn' organisatie te Aalten. Hij onderscheidt maar liefst zeven verschillende ogenblikken waarop Jezus' bloed de aarde zou hebben doordrenkt in het laatste etmaal voor Zijn sterven. Hij trekt overigens ook de parallel met de gebeurtenissen op de Grote Verzoendag en baseert zich op het feit dat de hogepriester opdracht had de aarde zeven keer met het bloed van het offerdier te besprenkelen (vgl. Lev. 16:14).

Deze auteur stelt in dit verband: 'Zo doordrenkte op Goede Vrijdag het bloed van Jezus zeven maal de aarde. De zevenvoudige besprenkeling in de tempel was een profetische vingerwijzing naar de zeven maal dat Jezus voor jou zou bloeden in de laatste achttien uur voordat Hij stierf' (Citaat uit: 'Een zevenvoudig geschenk', uitg. Crosslight Media, 2015). Hij ziet echter over het hoofd dat dit bloed in de tempel werd gestort vóór het verzoendeksel, in het heiligdom zelf; en dat het eerst slechts één keer *op* het verzoendeksel zelf werd gesprenkeld. Dit moet ons voorzichtig maken voor eigen gedachten. De tempel is een ander terrein dan het kruis, waarop Christus hier op aarde – midden in de wereld – is verhoogd. En het feit dat de eenmalige bloedstorting voor God Zelf voldoende was, is ook veelzeggend. De zevenvoudige besprenkeling vóór het verzoendeksel diende tot een volkomen getuigenis van de waarde en de kracht van het bloed voor de aanbidder, voor de priester. Maar voor God was één enkele besprenkeling op de genadetroon voldoende!

Ook in enkele andere boeken spreekt deze auteur over wat hij noemt 'de zeven wonderen van het kruis'. De zeven momenten van bloedstorting zijn naar zijn overtuiging de volgende: (1) de bloeddruppels die op de aarde vielen in Getsemane, (2) het bloed dat mogelijk vloeide toen Jezus diverse keren in het gezicht werd geslagen, (3) het bloed dat mogelijk vloeide toen Hem de baardharen werden uitgetrokken (vgl. Jes. 50:6), (4) het bloed dat vloeide bij de geseling door de soldaten, (5) het bloed dat vloeide toen Hij werd gekroond met de doornenkroon, (6) het bloed dat vloeide toen Zijn handen en voeten werden doorboord bij de kruisiging, (7) het bloed dat vloeide toen een soldaat Zijn zijde doorstak met een speer, en er meteen bloed en water uitkwam (Joh. 19:34).

Niet bij al deze momenten staat dus vast dat er daadwerkelijk bloed vloeide. Maar de belangrijke vraag die we moeten stellen is natuurlijk de volgende: Bij welke gelegenheid vloeide het bloed dat ons *verzoening* en *vergeving* heeft aangebracht? Anders geformuleerd: Wanneer was Christus het ware Zondoffer, en vloeide het verzoeningsbloed voor de Zijnen? Deze vraag is belangrijk omdat Gods Woord het bloed van de verzoening beperkt tot het kruis zélf. Zie in dit verband Kolossenzen 1:20-22, waar sprake is van 'het bloed van Zijn kruis'. En wij zijn verzoend, zegt de apostel hier ook, 'in het lichaam van Zijn vlees door de dood'. De dood moest dus zijn intrede doen, wilde er sprake zijn van verzoening, vergeving en redding voor ons. Dit beperkt het tot de zesde en de zevende gelegenheid dat Christus' bloed heeft gevloeid, dus tot het lijden op het kruishout.

Wannéér droeg Christus onze zonden?

Dit onderwerp is van belang omdat vele christenen niet goed onderscheiden dat Christus alleen plaatsvervangend voor ons heeft geleden tijdens de drie uren van duisternis, de uren van de godverlatenheid. Vaak wordt Johannes 1:29 zó uitgelegd, dat Christus bij Zijn doop al de Zondendrager werd, dat Hij onze zonden toen reeds op Zich nam en ze wegdroeg – naar, of tot op – het kruis. Maar dit is een ernstig misverstand, dat zowel afbreuk doet aan Christus' reine mensheid als aan de kracht van de verzoening die Hij tot stand bracht op het kruis van Golgota.

Vervolg op pagina 10

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Zolang de koning aan zijn ronde tafel zit,
verspreidt mijn nardus zijn geur'.

Hooglied 1:12

De nardus van de bruid

Hier horen we de bruid weer spreken. Ze antwoordt op wat haar geliefde in de voorgaande verzen heeft gezegd. Ze verkeert in rust aan de tafel van de koning. Het is niet zomaar een tafel, maar een feesttafel die rijk gedekt is, voorzien van de lekkerste meel- en vleesspijzen (vgl. 1 Kon. 4:22-23). Maar het meest bijzondere van die tafel is dat de koning zelf daaraan aanzit. Alle lekkernijen op de tafel van de koning zouden geen betekenis hebben, als hij niet aan de tafel aanzat.

Dit tafereel wijst voor ons op de Heer Jezus en de gemeenschap met Hem. Een tafel spreekt van *gemeenschap*. Het gaat hier niet zozeer om wat er allemaal op die tafel staat, maar om het feit dat het *Zijn* tafel is. Het gaat hier ook niet in de eerste plaats om een toepassing op de tafel van de Heer, waaraan Zijn avondmaal wordt gevierd. Dit gebeurt wanneer we als gemeente samenkomen. Maar hier gaat het in beeld om het beleven van de voortdurende gemeenschap met de Heer Jezus. Dat het om *voortdurende* gemeenschap gaat, wordt tot uitdrukking gebracht door de *ronde tafel*. Wat rond is, is zonder begin en zonder einde. De gemeenschap die we met de Heer Jezus mogen beleven, is naar haar aard eeuwig, omdat Hij eeuwig is.

Als de bruid bij de koning aan zijn tafel komt, heeft ze haar eigen nardus (*"mijn* nardus*"*) bij zich. *Zolang* ze samen met de koning aan zijn tafel zit, vult de geur van haar nardus de eetzaal. We denken hierbij als vanzelf aan Maria van Betanië, van wie we lezen: *"Maria dan nam een pond balsem van onvervalste, kostbare nardus, zalfde de voeten van Jezus en droogde Zijn voeten met haar haren af; en het huis werd met de geur van de balsem vervuld"* (Joh. 12:3).

Het verspreiden van de geur van de nardus is een beeld van aanbidding. Dat kunnen we wel begrijpen. Het is toch een ongekend voorrecht voor ons, die vroeger nergens deel aan hadden en de hel tegemoet gingen, om nu bij de Allerhoogste 'aan tafel' te mogen zitten? Hij heeft ons verlost uit onze ellende en die hoge plaats van gemeenschap met Hemzelf gegeven. We mogen daar steeds aan denken. De Heer Jezus verbindt de zalving door Maria niet voor niets aan de verkondiging van het evangelie (Matt. 26:13).

Het laat zien dat wie verlost is van zijn zonden, een aanbidder van God en van de Heer Jezus wordt.

Als we het toepassen op het samenkomen van de gemeente aan de tafel van de Heer, is wat de bruid en wat Maria hebben gedaan, een aanmoediging voor ons om ons voor te bereiden op de ontmoeting met Hem. Vergelijk Deuteronomium 16:16-17, waar we lezen: *"Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de ongezuurde [broden], op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet [met] lege [handen] voor het aangezicht van de HEERE verschijnen, [maar] ieders geschenk moet overeenkomen met de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u gegeven heeft"*.

Maria heeft voor haar nardus gespaard. De kosten van deze zalfolie bedroegen driehonderd denaren. Omgerekend is dat globaal het jaarloon van een werknemer (één denaar is een dagloon, zie Matt. 20:2). Maria is lang bezig geweest met de voorbereidingen voor haar daad, die zoveel waardering van de Heiland kreeg.

Jatamansi of Nardus, Nardostachys jatamansi, ook wel `valse Valeriaan` genoemd, is een aromatisch kruid wat oorspronkelijk uit de bergachtige streken van Noord-India en China komt. De plant wordt een meter hoog, heeft een geurige wortelstok met veel slanke lichtbruine worteltjes en behoort tot de familie Valerianaceae. De soortnaam jatamansi is overgenomen van de oorspronkelijke naam in het Sanskriet.

Gerard Kramer

Eénmaal - eens voor altijd

In dit artikel bestuderen we twee Griekse woorden die beide eenmaligheid uitdrukken, maar daarnaast elk een eigen accent leggen.

Hapax

De grondbetekenis van Gr. *hapax* is puur getalsmatig *éénmaal,* in de zin van letterlijk 1 x – dus niet tweemaal of vaker. Zo schrijft Paulus in 2 Korintiërs 11:25 dat hij driemaal met roeden is geslagen, *eenmaal* is gestenigd, en driemaal schipbreuk heeft geleden.

Iets algemener is de uitdrukking *één- en andermaal* (lett. eenmaal en tweemaal, oftewel 'herhaaldelijk'). In Filippenzen 4:16 stelt Paulus vast dat de Filippenzen hem ook in Tessalonika *één- en andermaal* een gave voor zijn behoeften hebben gezonden. Vergelijk ook wat hij in een ander verband schrijft: 'Daarom hebben wij – ik, Paulus namelijk – *één- en andermaal* tot u willen komen' (1 Tess. 2:18).

In de brief aan de Hebreeën wordt Gr. *hapax* naast de letterlijke betekenis (*eenmaal* in het jaar, Hebr. 9:7) gebruikt om het unieke karakter van de Persoon en het werk van Christus te benadrukken. Zie Hebreeën 9:26-28 waar staat: 'Maar nu is Hij *eenmaal* (tegenover 'dikwijls' vlak ervoor) in de voleinding van de eeuw geopenbaard om de zonde af te schaffen (...). En evenzeer als het de mensen beschikt is *eenmaal* te sterven en daarna het oordeel, zo zal ook Christus, *eenmaal* geofferd om de zonden van velen te dragen (...)'. Zie ook Hebreeën 10:2, waar geschreven staat: 'Zou anders het offeren daarvan niet opgehouden zijn, omdat zij die de dienst verrichten, *eenmaal* gereinigd geen enkel geweten van zonden meer gehad zouden hebben?' (dit tegenover vers 1, waar sprake is van *dezelfde* offers, *voortdurend*, *elk* jaar).

Zie daarnaast ook Hebreeën 6:4, waar geschreven staat: 'want het is onmogelijk hen die eens (lett.: *eenmaal*) verlicht zijn geweest (...) nog eens te vernieuwen tot bekering'. Alsook Hebreeën 12:26, waar wij lezen: 'Nog *eenmaal* zal Ik niet alleen de aarde doen beven maar ook de hemel'. En in vers 27 is sprake van dit 'nog *eenmaal'*.

Een andere plaats die het unieke karakter van Christus' lijden uitdrukt, is 1 Petrus 3:18, waar Petrus schrijft: 'Want ook Christus heeft *eenmaal* voor de zonden geleden'. Verder zien we dit woord nog twee keer in de brief van Judas. In vers 3 is hier sprake van 'het geloof dat *eenmaal* (in de zin van 'eens en voorgoed') aan de heiligen is overgeleverd'. In vers 5 worden de geadresseerden aangesproken als 'u die eens (lett. eenmaal) alles wist'. Hier lijkt Gr. *hapax* de afgezwakte betekenis te hebben van *eens*. Vergelijk het Engelse *once* en het Duitse *einmal*: beide woorden kunnen zowel 'eenmaal' als 'eens' (= op een bepaald moment) betekenen. Dezelfde nuances zitten ook in het Griekse woord.

Efapax

Daarnaast bestaat er het woord *efapax*, ontstaan uit *epi-hapax,* een versterking van *hapax.* Het betekent letterlijk 'voor éénmaal', en heeft de betekenis gekregen van 'eens voor altijd'. Zie Romeinen 6:10, waar wij lezen: 'Want wat Hij is gestorven, is Hij *eens voor altijd* ten opzichte van de zonde gestorven'. Taal is echter niet mechanisch; taal leeft en is in ontwikkeling. Ook in het nieuwtestamentisch Grieks kunnen woorden in verschillende betekenissen worden gebruikt, zelfs door een en dezelfde auteur. Zo gebruikt Paulus het woord dat hij in Romeinen 6:10 in de betekenis 'eens voor altijd' heeft gebruikt, ook nog een keer in de betekenis van 'tegelijk'. En wel in 1 Korintiërs 15:6, waar we lezen: 'Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders *tegelijk*'.

In de brief aan de Hebreeën komt het drie keer voor:

Hebreeën 7:27 - 'Want dit heeft Hij *eens voor altijd* gedaan door Zichzelf op te offeren'.

Hebreeën 9:12 - 'Christus (...) is *eens voor altijd* ingegaan in het heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben'.

Hebreeën 10:10 - 'Door die wil zijn wij geheiligd door middel van de offerande van het lichaam van Jezus Christus, *eens voor altijd'*.

Christus is dus zowel de unieke, volmaakte Hogepriester als het unieke, volmaakte Offer!

Werner Mücher

De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt

Aspecten van Christus' heerlijkheid in Openbaring 1

Uit Zijn mond kwam een scherp, tweesnijdend zwaard

Wij hebben zojuist erbij stilgestaan dat Zijn stem vol majesteit is, zoals het gedruis van vele wateren. Hier zien wij verder nog dat uit Zijn mond een scherp, tweesnijdend zwaard tevoorschijn komt (Openb. 1:16). Dit geldt zowel voor de huidige tijdsperiode waarin de gemeente van God nog op aarde is (Openb. 2:16), alsook voor de toekomst wanneer de Zoon van God terugkomt om de aarde te oordelen (Openb. 19:15).

Het zwaard is *het* kenmerk van de rechterlijke macht. Zo zien wij bijvoorbeeld in Romeinen 13, dat de overheid het zwaard niet tevergeefs draagt. Het is in overeenstemming met Gods gedachten dat de overheid het zwaard gebruikt, zelfs om de doodstraf uit te voeren (vgl. Gen. 9:6). Een tweesnijdend zwaard deelt iets van elkaar. In Hebreeën 4:12 wordt Gods Woord met een zwaard vergeleken: *'Want het woord van God is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, en het dringt door tot verdeling van ziel en geest, zowel van gewrichten als van merg, en oordeelt de gedachten en overleggingen van het hart'*. Op die manier zal de Heer Jezus de goddelozen oordelen en de rechtvaardigen verlossen uit de macht van het kwaad.

In Johannes 12:48 heeft Hij gezegd over het oordeel: *'(...) het woord dat Ik heb gesproken, dat zal hem oordelen op de laatste dag'*. Het oordeel dat wordt uitgeoefend, zal precies in overeenstemming zijn met wat in Gods Woord staat. Zo heeft de Heer in die tijd eerst de gemeenten van Openbaring 2 en 3 beoordeeld en geoordeeld. Laten wij onszelf ieder persoonlijk afvragen waar er bij *ons* afwijkingen van Gods Woord zijn, en die vervolgens belijden en wegdoen.

Zijn gezicht straalt zoals de zon

De beschrijving van de heerlijkheid van de Heer Jezus als Rechter eindigt met de vermelding dat Zijn aangezicht straalt zoals de zon (Openb. 1:16). De zon is het symbool van de hoogste autoriteit. Zo hebben de drie discipelen de Heer gezien op de berg van de verheerlijking (Matt. 17:2). En zo zal Hij straks schijnen als 'de Zon der gerechtigheid' (Mal. 4:2).

Deze 'Zon' zal de goddelozen verteren en tegelijkertijd aan de rechtvaardigen genezing bieden onder haar vleugels. De Heer Jezus zal met Zijn heerlijkheid alles vervullen[1].

Tot besluit nog enkele teksten uit de profetie van Jesaja, die allemaal spreken over de toekomstige *heerlijkheid* van Christus in verband met het volk Israël, waarmee Hij Zijn volk zal bekleden als de oordelen voorbij zijn:

(1) *'Op die dag zal de Spruit van de Here tot een heerlijk sieraad zijn, en de Vrucht van de aarde tot trots en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn'* (Jes. 4:2).

(2) *'De een riep tot de ander: Heilig, heilig, heilig is de Here van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!'* (Jes. 6:3).

(3) *'Want op die dag zal de Wortel van Isaï er zijn, Die zal staan als banier voor de volken. Naar Hém zullen de heidenvolken vragen. Zijn rustplaats zal heerlijk zijn'* (Jes. 11:10).

(4) *'De heerlijkheid van de Here zal geopenbaard worden, en alle vlees tezamen zal het zien, want de mond van de Here heeft gesproken'* (Jes. 40:5).

(5) *'Dan zullen zij de Naam van de Here vrezen vanwaar de zon ondergaat, en Zijn heerlijkheid van waar de zon opkomt'* (Jes. 59:19).

(6) *'Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de Here gaat over u op. Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar over u zal de Here opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden'* (Jes. 60:1-2).

(7) *'De tijd komt dat Ik alle heidenvolken en talen bijeen zal brengen. En zij zullen komen en Mijn heerlijkheid zien. En Ik zal een teken op hen aanbrengen: Ik zal uit hen die aan het gericht ontkomen zijn, boden zenden naar de heidenvolken, (...) die geen tijding over Mij hebben gehoord en die Mijn heerlijkheid niet hebben gezien. Zij zullen Mijn heerlijkheid onder de heidenvolken verkondigen'* (Jes. 66:18-19).

1) Zo vervulde de heerlijkheid van de Here eens de tent der samenkomst, zodat Mozes er niet in kon gaan (Ex. 40:34-35). Later vervulde de heerlijkheid van de Here de tempel van Salomo (1 Kon. 8:10-11; 2 Kron. 5:14; 7:1-2). Evenzo zal de heerlijkheid van God ook de nieuwe tempel te Jeruzalem vervullen (Ezech. 43:5; 44:4).

Hugo Bouter

Gods belofte aan Abram

Genesis 15

Hubble-opname van sterren cluster El Gordo

Vragen

Beste redactie, ik heb een paar vragen over Genesis 15:7-11, die ik u graag wil voorleggen:

1. Waarom worden hier verschillende dieren gebruikt, in totaal vijf; was één dier niet voldoende?
2. Wat is de betekenis van de driejarige dieren die middendoor gedeeld werden?
3. Waarom werden de jonge koe, de geit en de ram in de lengte gedeeld, en de tortelduif en de jonge duif niet? Wat wil dit zeggen? Een deling in soortgelijke zin vinden we ook bij de wijze rechtspraak van Salomo ('snijd het levende kind in tweeën', 1 Kon. 3:25), en in het gebed van Psalm 55:10 ('verdeel hun spraak' is letterlijk: 'deel hun tong doormidden').
4. Waarom werden de duiven niet doormidden gedeeld? Wat is daarvan de geestelijke betekenis? De tortelduif spreekt soms van armoede, maar Abraham was niet arm. God had hem met veel aardse dingen gezegend.
5. De roofvogel is een onrein dier, maar wordt uiteindelijk ook door God bestuurd (Ezech. 39:4). Zien we hier de werking van Satan, zoals ook Job 2:1-10 laat zien?

Ik zou graag willen weten wat hiervan de betekenis is en ben benieuwd naar jullie antwoord.

Antwoord

Het gaat in dit hoofdstuk om de verbondssluiting tussen Jahweh en Abram. De aartsvader kreeg zowel beloften ten aanzien van zijn lijfelijke zoon, die zijn erfgenaam zou worden, als ten aanzien van de erfenis zelf, het Beloofde Land. De grenzen hiervan worden in vs. 18 als volgt omschreven: 'van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat'. Dit komt overeen met de omvang van het rijk van koning Salomo (vgl. 1 Kon. 4:21).

Het sluiten van het verbond is letterlijk het 'snijden' ervan. Het in tweeën delen van de offerdieren diende als voorbereiding voor de eigenlijke verbondssluiting, waarbij de verbondspartners samen langs de dode dieren wandelden – om zo te zeggen op een weg van bloed – en beloofden dat de plechtige toezegging alleen op straffe van de dood kon worden verbroken. Opmerkelijk is echter dat het in Genesis 15 om een *eenzijdig* verbond gaat, en het dan ook de HERE alleen is die als een vuurkolom tussen de stukken doorgaat (vs. 17). Het was geen tweezijdig verbond zoals bij de Sinai, maar het ging om Gods onvoorwaardelijke belofte van zegen aan Abram als het instrument hiervan.

Abram zelf werd op grond van zijn geloof hierin voor God gerechtvaardigd (vs. 6), en dit principe geldt voor allen die nu door het geloof in het volbrachte werk en de opstanding van Christus voor God rechtvaardig worden verklaard (vgl. Rom. 4:13-5:2). Daarom is Abram de vader van alle gelovigen. Hij heeft niet alleen een lijfelijk maar ook een geestelijk nageslacht, dat in dit hoofdstuk vergeleken wordt met de sterren van de hemel (vs. 5).

Daarom geloof ik zeker dat wij in deze verschillende offeranden een beeld kunnen zien van het werk van Christus, in Wie al Gods beloften ja en amen zijn. Er waren ook vijf soorten offers in de tabernakeldienst. Bij de jonge koe kunnen we denken aan het offer dat nodig was voor de reiniging van Gods volk in de woestijn (Num. 19); de geit kon zowel een brandoffer als een vredeoffer zijn, maar met name een zondoffer (Lev. 1-5; 16:5); de ram kon als schuldoffer dienen, maar was speciaal het wijdingsoffer voor de priesters (Lev. 8). Dat hier steeds driejarige dieren worden gebruikt, wijst typologisch gezien misschien op het feit dat het verzoenings- en verlossingswerk het werk van de drie-ene God is. Het is het getal van de godheid. De Vader gaf de Zoon, en de Zoon offerde Zichzelf door de eeuwige Geest vlekkeloos aan God (Hebr. 9:14).

De vogels werden niet doormidden gedeeld, maar dat betekent niet dat ze levend werden geofferd. De kop werd afgeknepen van de nek, zodat het bloed kon worden uitgedrukt en gestort. De tortelduiven of jonge duiven konden zowel een brandoffer als een zondoffer zijn (zie Lev. 1 en 5). Het gaat hier inderdaad niet om de idee van armoede. Het gevogelte wijst op de hemelse oorsprong van onze Heer en Heiland. Hij is de Mens uit de hemel (1 Kor. 15:47). De duif spreekt echter ook van het werk van de Geest (Joh. 1:32). Het verjagen van de roofvogels kan inderdaad zien op het afweren van aanvallen van de boze op het werk en de Persoon van Christus (vgl. 1 Joh. 4:1-6). Dit is wat de apostelen hebben gedaan in de geschriften van het Nieuwe Testament.

Vervolg van pag. 5

Zo stelt Wilkin van de Kamp bijv. dat de Heer de lijdensbeker al heeft gedronken in de hof van Getsemane. Daar heeft Hij de beker inderdaad *aangenomen* uit de hand van de Vader (Joh. 18:11), maar Hij heeft die pas gedronken op het kruis. Getsemane was de voorsmaak van Golgota. Tijdens Zijn leven op aarde kende de Heer echter een voortdurende, ónonderbroken gemeenschap met de Vader, die telkens opnieuw vol welbehagen op Hem neerzag. Zou dat mogelijk geweest zijn wanneer Christus vanaf Zijn doop reeds beladen was met de last van onze zonden? God kan toch geen gemeenschap hebben met het kwaad? Daarom moeten we die gedachte beslist afwijzen. Christus kon tot aan het kruis zeggen: *'Hij die Mij heeft gezonden, is met Mij; Hij heeft Mij niet alleen gelaten, omdat Ik altijd doe wat Hem welbehaaglijk is'* (Joh. 8:29).

Zijn reine en smetteloze leven kende geen spoor van zonde. Het is op de heuvel Golgota, dat Hij onze zonden in Zijn lichaam heeft gedragen op het hout (1 Petr. 2:24). Toen werd Hij onder de overtreders geteld en heeft Hij veler zonden gedragen (Jes. 53:12). Het 'dragen' heeft de zin van 'uitboeten'. Het is een term die ontleend is aan het opofferen van offers op het altaar. Toen Christus op Golgota de Zondendrager werd en in de drie uren van duisternis tot zonde werd gemaakt, moest God Zijn aangezicht voor Hem verbergen en onderging Hij het oordeel van de godverlatenheid – maar niet eerder!

Daarom zijn de bewoordingen van Zondag 15 van de Heidelbergse Catechismus, dat Christus 'den gansen tijd Zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens, den toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft' evenmin juist. Het lijden voor onze zonden in het oordeel van God is duidelijk beperkt tot het *kruis*.

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'… groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 11 - november 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

De aanleiding voor dit themanummer over de scheppingsleer zijn twee artikelen in het Reformatorisch Dagblad, resp. van 22 en van 25 september 2015. Het eerste artikel is een interview met Els van Dijk, directeur van de Evangelische Hogeschool (EH) in Amersfoort. Het artikel kopt: 'EH biedt ruimte aan schepping én evolutie'. Het tweede artikel is een verslag van een symposium op de EH ter gelegenheid van een kinderboek, waarin wordt verteld dat God de wereld heeft geschapen door middel van evolutie. Het boek is geschreven door kinderboekenschrijfster Corien Oranje, met medewerking van nanobioloog Cees Dekker. Dat artikel kopt: 'Leer kinderen dat God en evolutie bij elkaar passen'. Klik op de titel om naar het betreffende artikel te gaan.

De misleidende idee dat God het universum heeft gemaakt met gebruikmaking van evolutie, ook wel theïstische evolutie genoemd, is niet nieuw. Wel nieuw is dat de *christelijke* EH plaats inruimt voor deze misleidende informatie waar het over de schepping gaat. De waarheid dat God in zes dagen de hemel en de aarde heeft geschapen, waarop de EH altijd krachtig heeft ingezet, staat voor deze hogeschool niet langer als een paal boven water. Ook nieuw, en nog misleidender, is dat een bekende schrijfster van *christelijke* kinderboeken deze zogenaamde informatie als waarheid in vertelvorm aan kinderen van christelijke gezinnen voorschotelt. Dit vraagt om een duidelijke reactie vanuit het Woord van God. Onze kinderen en kleinkinderen lopen gevaar te worden vergiftigd in hun geloof.

Cees Dekker vond dat kinderboek nodig. Zijn argument, aldus het artikel, is dat jongeren tijdens hun studie ontdekken dat evolutie heeft plaatsgehad (!) en dat ze soms van hun geloof afvallen. De wrange werkelijkheid is dat kinderen door dit boek van het geloof worden afgehouden, waardoor ze er later niet meer vanaf hoeven te vallen. Paulus schrijft aan Timoteüs dat het precies andersom is: *"Timoteüs, bewaar het [jou] toevertrouwde pand, terwijl je je afwendt van het ongoddelijk gezwets en [de] tegenstellingen van de ten onrechte zo genoemde kennis. Sommigen zijn, door die te belijden, van het geloof afgedwaald"* (1 Tim. 6:20-21).

In dit themanummer willen we eerbiedig naar God luisteren om van Hem te horen hoe Hij de wereld heeft geschapen. Daarover vertelt Hij op de eerste bladzijden van Zijn Woord, de Bijbel. Wie Hem op Zijn Woord gelooft, heeft 'de wetenschap' niet nodig om te begrijpen wat Hij bedoelt. Zijn Woord is alleen te begrijpen door mensen die door berouw over hun zonden en geloof in het verzoeningswerk van Christus kinderen van God zijn geworden. Zij hebben de Heilige Geest ontvangen en Die leidt hen in de hele waarheid (Joh. 16:13), dus ook de waarheid, dat is de werkelijkheid, over het ontstaan van de wereld. De Heilige Geest maakt ons de betekenis van Gods Woord duidelijk, niet 'de wetenschap'.

Het citaat van Els van Dijk aan het eind van het tweede artikel toont waar het fout zit: 'De Bijbel is bedoeld om ons onder de indruk van God te brengen, de wetenschap om de werkelijkheid te verklaren.' Dit is een valse tegenstelling. Het komt erop neer dat we de intelligentie of het verstand van de wetenschappers nodig hebben om de Bijbel te begrijpen. Dat er nog wat probleempjes moeten worden opgelost omdat de wetenschap daarop nog geen antwoord heeft, is slechts een kwestie van tijd. Een beetje geduld en ook daarop komt wel een antwoord.

Een voorproef van wat voor soort antwoorden we kunnen verwachten, geeft theoloog Reinier Sonneveld in zijn antwoord

Deze maand:

1 Van de redactie

3 Gods plan met Zijn goede schepping

6 De schepping in het geding

8 Gods origineel

13 Scheppen, en het begin van de schepping

14 Gods handelen en de wetenschap

17 Hij sprak en het was er …

20 Wij zijn Gods geslacht

21 De schepping is een openbaring van God Zelf

22 De zondeval

THEMANUMMER

op enkele van die ‘probleempjes’. Op de vraag waar de dood en het kwaad vandaan komen, antwoordt hij: ‘Ik weet niet of er een zondeval geweest is.’ En op de vraag of Adam en Eva wel historisch zijn, reageert hij: ‘Een optie is dat Adam en Eva een groep mensen zijn geweest die gefaald hebben.’ Kijk, dit zijn antwoorden waar je wat aan hebt, maar dan wel om de onzinnigheid van de evolutietheorie mee aan te tonen.

Hoeveel gekker moet of kan het nog worden? Alsof we voor het kennen van de werkelijkheid niet bij God en Zijn Woord terecht kunnen, maar daarvoor bij ‘de wetenschap’ moeten zijn. En wat is trouwens ‘de wetenschap’? De wetenschap bestaat doordat wetenschappers hun bevindingen ten beste geven. Bepalend voor hun visie op het (ontstaan van het) leven in het algemeen en van de mens in het bijzonder, is hun visie op God en Zijn Woord. Buigen zij eerbiedig voor Gods Woord, of voor het verstand van de mens dat van nature door de zonde verduisterd is (Ef. 4:17-18)?

Dit themanummer is geschreven voor onze kinderen en kleinkinderen, opdat ze niet ten prooi zullen vallen aan dergelijke dwaalleer ten aanzien van Gods scheppingswerk. Wie in twijfel trekt of zelfs loochent dat God de hemel en de aarde in zes dagen heeft geschapen, en een eigen verklaring bedenkt voor de wijze waarop alles is ontstaan, ondergraaft de waarheid van Gods Woord. Het doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen van de dingen die God ons in Zijn Woord heeft laten zien, is een opdracht en een plicht: *“Alleen, wees op uw hoede en neem uzelf zeer in acht! Anders vergeet u de dingen die uw ogen gezien hebben, en anders wijken ze uit uw hart alle dagen van uw leven. U moet ze uw kinderen en uw kleinkinderen bekendmaken”* (Deut. 4:9). Aan die opdracht willen we graag voldoen door de publicatie van een aantal artikelen over dit onderwerp van de hand van diverse, betrokken schrijvers.

Een overtuigde aanhanger van de evolutietheorie zullen we niet *kunnen* overtuigen. Iemand die gelooft dat God de wereld in zes dagen heeft geschapen, *hoeven* we niet te overtuigen. Maar er is een categorie die twijfelt. Wie tot deze categorie behoort, willen we helpen de enig juiste keus te maken. Tegelijk willen we God niet beperken in Zijn genade, die Hij ook aan de overtuigde aanhanger van de evolutietheorie kan bewijzen. God zegt tegen ons dat we *“dwaze en ongerijmde twistvragen moeten verwerpen”* en niet moeten twisten, maar vriendelijk moeten zijn voor allen, *“geschikt om te leren, verdraagzaam, de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend; misschien geeft God hun bekering om [de] waarheid te erkennen en weer ontnuchterd te worden uit de strik van de duivel door wie zij gevangen zijn, om zijn wil te doen”* (2 Tim. 2:23-26).

Met een vurig gebed tot God in ons hart om Zijn kracht in onze zwakke bewoordingen te leggen en het geschrevene te zegenen, bieden we de lezer deze speciale uitgave van Rechtstreeks aan. Namens de redactie, Ger de Koning

Hugo Bouter

Gods plan met Zijn goede schepping

'En God zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed' (Gen. 1:31).

Het scheppings-bericht

Genesis 1 en 2 zijn geen tegenstrijdige scheppings-verhalen, maar ze vullen elkaar aan. Genesis 1 beschrijft hoe de schepping werd toebereid voor de mens, die ten slotte als het hoofd en de kroon van Gods schepping op het toneel verscheen. Genesis 2 neemt de schepping van de mens als uitgangspunt voor een nadere beschrijving van de verschillende relaties waarin hij was geplaatst:

1. de betrekking van de mens tot de Schepper;
2. de relatie met de hem omringende schepping;
3. de relatie met de schepselen waarover hij moest regeren;
4. zijn verhouding tot de vrouw die hem in dit alles terzijde werd gesteld.

De naam Adam is verwant met het woord '(rode) aarde' (*adamah*), want de mens werd geformeerd van stof uit de aardbodem. Eva kreeg haar naam pas nà de zondeval; vóór de val noemde Adam haar Manninne (*isjah*), omdat zij was genomen uit de man (*isj*) (2:23; 3:20). Zij was zowel de partner die bij Adam paste, alsook de moeder van het menselijk geslacht, de 'moeder van alle levenden' (*Eva* betekent: 'levende' of 'levenwekster').

De schepping van de mens vond als laatste handeling van God plaats op de zesde dag, dus nadat heel het domein waarover hij moest heersen in gereedheid was gebracht. De zes scheppingsdagen vallen uiteen in twee reeksen van drie dagen, die een onderlinge parallel vertonen:

1. Op de eerste dag werd het licht tevoorschijn geroepen; op de vierde dag kregen de lichtdragers hun 'aanstelling'.
2. Op de tweede dag maakte het uitspansel (of: firmament) scheiding tussen de wateren onder en boven de hemelkoepel; op de vijfde dag wemelden de wateren van levende wezens en vloog het gevogelte langs het uitspansel.
3. Op de derde dag werd het droge, de aarde, toebereid; terwijl op de zesde dag de aardbewoners werden geschapen.

Het eerste drietal dagen heeft dus betrekking op de verschillende domeinen of sferen van de schepping (hemel, zee en aarde), terwijl het tweede drietal dagen zich bezighoudt met de bewoners of regeerders in deze domeinen.

Adam en Christus, en de nieuwe schepping

De mens, die naar Gods beeld en gelijkenis was geschapen, ontving universele heerschappij. Adam moest optreden als Gods vertegenwoordiger op aarde, als '*onderkoning*' over al de werken van Gods handen (Ps. 8:7). In Christus, de láátste Adam, zal dit plan van God uiteindelijk worden vervuld (1 Kor. 15:27; Ef. 1:22; Hebr. 2:6-8).

Zoals God in Genesis 1 toewerkte naar de schepping van de mens als het hoofd over al de werken van Zijn handen, zo werkt Hij sinds de val van de eerste mens toe naar het moment waarop alle dingen zullen worden onderworpen aan de tweede Mens, de Heer uit de hemel (Joh. 5:17). Het resultaat van Gods werk is de rust van de zevende dag, de sabbat: een voorafschaduwing van de rust van het Vrederijk dat zal overgaan in de eeuwige toestand, waarin God zal zijn alles in allen (1 Kor. 15:25-28; Hebr. 4:9-10).

Daarom wijst de eerste schepping heen naar Gods níeuwe schepping, waarvan de gelovigen nu de eerste vruchten zijn (2 Kor. 5:17; Ef. 2:10; Kol. 3:10; Jak. 1:18; 2 Petr. 3:13; Openb. 21:1-7). Er valt ook een lijn te trekken van de voltooiing van de eerste schepping naar de totstandbrenging van de nieuwe schepping, en die lijn loopt via Golgota waar de Heiland de woorden heeft uitgeroepen: *"Het is volbracht"* (Gen. 2:1-3; Joh. 19:28-30; Openb. 21:6). Zijn volbrachte werk is de grondslag van de nieuwe schepping en de verzoening van alle dingen, hetzij de dingen op de aarde, hetzij de dingen in de hemelen (Kol. 1:19-20).

Naast het woord 'voltooien' of 'volbrengen' vinden we in het scheppingsverhaal ook de woorden 'maken', 'formeren' en 'scheppen'. Het woord scheppen wordt hier alleen gebruikt voor het oorspronkelijke begin van hemel en aarde, voor de creatie van het bezielde leven, en met name voor de schepping van de mens (1:1, 21, 27). De woorden maken en formeren wijzen op het vormgeven van reeds aanwezige materie. De oorspronkelijke schepping van de materie uit het niet waarneembare ligt besloten in Genesis 1:1 (zie in dit verband ook Ps. 33:6, 9; Rom. 4:17b; Hebr. 11:3; 2 Petr. 3:5).

Verder is er overeenkomst tussen het 'begin' van Genesis 1:1 en het 'begin' van Johannes 1:1-2, maar er zijn ook verschillen. Het begin waar Johannes op doelt, gaat terug tot wat men soms noemt de 'stille eeuwigheid'. Hier worden wij verplaatst naar dat wat in het begin bij God was. Genesis 1:1 markeert echter het begin van

tijd, ruimte en materie. Hier zien wij de werkzaamheid van het eeuwige Woord bij de aanvang van ruimte en tijd, want dóór Hem zijn alle dingen geworden (Joh. 1:3).

Zoals de eerste schepping tot stand kwam door de werking van Woord én Geest, zo is dat ook het geval met de herschepping. God schiep en formeerde door middel van het Woord (vgl. het telkens herhaalde *"En God zei"* in Gen. 1), maar ook door de Geest (vgl. Gen. 1:2; Ps. 104:30). Dit werk vindt zijn tegenhanger in de nieuwe schepping, want de nieuwe geboorte vindt plaats door de reinigende en levenwekkende kracht van Gods Woord en Geest (Joh. 3:5; 13:10; 15:3; Jak. 1:18; 1 Petr. 1:23). God is met ons bezig vanaf het moment dat Hij met het licht van het evangelie schijnt in de duisternis van ons bestaan (2 Kor. 4:4, 6).

Gods bedoeling is dat wij geestelijk groeien en aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig worden gemaakt. Dat is het 'vormingswerk' van de nieuwe schepping (Rom. 8:29; 2 Kor. 3:18). Zo handelt God met het volk dat Hij heeft geformeerd, opdat het Zijn lof zou verkondigen (vgl. Jes. 43:7, 21). Zo maakt God ons tot beelddragers van Zijn Zoon, de laatste Adam, opdat Hij in alle dingen de eerste plaats zou innemen (1 Kor. 11:7; 15:48-49; Ef. 4:24; Kol. 1:18; 3:10).

Het geheimenis van Christus en de Gemeente

Adam werd na de zondeval het hoofd van het menselijk geslacht, dat echter het beeld en de gelijkenis van een in de zonde gevallen stamvader vertoonde (Gen. 5:1, 3). Als hoofd van de mensenfamilie vormde Adam een type van Christus, die na Zijn opstanding uit de doden het Hoofd van een nieuw mensengeslacht is geworden. 'Adam is een *voorbeeld* van Hem die zou komen', zegt Paulus in Romeinen 5:14.

Maar in allerlei opzichten vormde Adam ook het *tegenbeeld* van Christus, zoals blijkt uit de geweldige contrasten die de apostel opsomt in Romeinen 5:12-21. Adam bracht de zonde in de wereld, en bijgevolg de dood en de veroordeling van schuldige zondaars. Christus heeft echter door Zijn gehoorzaamheid tot in de kruisdood een overvloed van genade, gerechtigheid en leven bewerkt voor allen die met Hem zijn verbonden.

In 1 Korintiërs 15 komt de tegenstelling tussen de twee familiehoofden opnieuw aan de orde, nu in verbinding met het thema van de opstanding. Want zoals de dood door een mens (Adam) is teweeggebracht, is ook de opstanding van de doden door een Mens (Christus). Adam werd tot een levende ziel, doordat God de levensadem blies in de mens die Hij had geformeerd van stof uit de aardbodem. Maar de opgestane Christus werd tot een levendmakende geest, doordat Hijzelf de levensadem in Zijn discipelen blies (Gen. 2:7; Joh. 20:22; 1 Kor. 15:45). De nakomelingen van Adam waren natuurlijke, stoffelijke mensen, maar Christus heeft geestelijke en hemelse nakomelingen. Zoals de Hemelse is, zo zijn ook de hemelsen (1 Kor. 15:48).

De schepping van de eerste mens was reeds een groot wonder vanwege de voor ons onbegrijpelijke verbinding tussen geest en stof, levensadem en materie. Hoe groot en ondoorgrondelijk is dan het geheim van de nieuwe schepping, de nieuwe geboorte en de opstanding uit de doden van hen die met Christus, de hemelse Mens, zijn verenigd!

Zoals Adam en Eva een mensenpaar vormden, is er ook een bijzondere band tussen Christus en de Gemeente. Eva was zowel de bruid alsook het lichaam van Adam, want zij was *"been van zijn gebeente en vlees van zijn vlees"* (Gen. 2:20-24). Evenzo is de Gemeente zowel de *bruid* alsook het *lichaam* van Christus, de laatste Adam (Ef. 5:23-32). Zoals Eva eigenlijk voortkwam uit de zijde van Adam nadat God een diepe slaap op hem had laten vallen, zo is de Gemeente de vrucht van Christus' doodsslaap en is zij 'genomen' uit Zijn doorboorde zijde. Adam en Eva werden als regeerders aangesteld over de aarde, en zo zal Christus met Zijn bruidsgemeente regeren tijdens het Vrederijk (Ef. 1:10).

Wij vinden in Genesis 2 ook de instelling van het huwelijk als het door God geheiligde en gezegende samenlevingsverband van man en vrouw. Christus grijpt in het Nieuwe Testament terug op dit oorspronkelijke begin (Gen. 2:24; Matt. 19:3-8). In de brieven van de apostel Paulus zien we eveneens dat de goddelijke orde maatgevend is voor de positie van de man en de positie van de vrouw (1 Kor. 11:7-12; 14:34-35; 1 Tim. 2:12-13).

Weliswaar is er wat het heil in Christus betreft géén onderscheid tussen man en vrouw en zijn ze dus principieel gelijkwaardig (Gal. 3:28), maar dat betekent niet dat ze praktisch in alle opzichten aan elkaar gelijkgesteld zijn. De 'gelijkheidsideologie' van onze tijd is eenvoudigweg niet bijbels.

De realiteit van de verlossing maakt de realiteit van de schepping en van het hoofdschap van de man dus niet ongedaan. Juist in de Gemeente van de verlosten moet dit uiterlijk zichtbaar worden gemaakt, doordat de vrouw een 'macht' op haar hoofd heeft (d.i. een teken van het gezag waaronder zij staat); de engelen zijn zelfs ooggetuigen daarvan (1 Kor. 11:10).

Nog iets over eerste en de laatste Adam

Over het formeren van de mens lezen we in Genesis 2:7 het volgende: *"Toen formeerde de Here God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; alzo werd de mens tot een levend wezen."* De letterlijke vertaling van dit vers luidt als volgt: *"En de Here God vormde de mens, stof van de aardbodem, en blies in zijn neus levensadem, en de mens werd tot een levend wezen"*.

De woorden 'mens' (adam) en 'aardbodem' (adama) zijn verwant, beide betekenen 'rood'. De mens keert uiteindelijk terug tot de grond waaruit hij genomen is (Gen. 3:19). Deze woordspeling dient ertoe om de relatie van de mens met het (akker)land te benadrukken. De bloedrode grond ontving ook het bloed (Hebr. dam) van de vermoorde Abel (Gen. 4:10).

Het woordje 'uit' of 'van' ontbreekt eigenlijk in Genesis 2:7. Er staat: God maakte de mens, 'stof van de aardbodem', dus van materiaal uit de aarde. Hij is stoffelijk, aards van karakter (Eng. 'the man of dust', 1 Kor. 15:48). Het werkwoord formeren, vormen wordt gebruikt voor het werk van een pottenbakker (Jer. 18:2vv.), en voor dat van een beeldhouwer (Jes. 44:9-12). Het geeft het vormen van een kunstwerk aan.

God maakte de mens als ‘kunstwerk’ uit reeds aanwezig materiaal, en vervolgens blies Hij de levensadem in het gevormde lichaam, waarmee de hoge positie van de mens wordt aangegeven (hij is méér dan materie!).

Specifieke woorden voor ‘leem’ ontbreken echter in Genesis 2. Alleen in Leviticus 14 wordt het woord ‘stof’ drie keer met ‘leem’ vertaald, in andere passages in Genesis en Exodus zes keer met ‘aarde’. ‘Stof’ betekent materiaal in zijn kleinste delen, soms fijngemalen of verbrand materiaal, of ‘puin’ (Deut. 9:21; 2 Kon. 23:12; Neh. 4:10). Het gaat om bouwstenen uit de aardbodem, uit de natuur. Het ‘stof der aarde’ wordt later een staande uitdrukking die aangeeft hoe talrijk het nageslacht van de aartsvaders zou zijn. Bij de derde plaag werd al het stof der aarde tot muggen in het gehele land Egypte (Ex. 8:16-19).

Het begrip ‘stof’ kunnen wij dus ruim nemen in de zin van dat wat in en op de aardbodem aanwezig is. Zelfs in het Vrederijk wordt de vloek over de slang niet opgeheven: ‘(...) en de slang zal stof tot spijze hebben’ (Jes. 65:25). Ook de mens is geformeerd uit ‘stof’ en keert daarheen weer (Gen. 3:19). Er is geen element van het menselijk lichaam dat niet voorkomt in de natuur. Het formeren van de mens van stof uit de aardbodem, en van de dieren van het veld en de vogels uit de aardbodem (Gen. 2:7, 19), wijst op de persoonlijke betrokkenheid van de Schepper hierbij (met name bij de mens, die de kroon van de schepping is). God gebruikte hiervoor geen machtswoord, hoewel dat natuurlijk ook had gekund, maar Hij heeft hem liefdevol gevormd. Hetzelfde zien wij bij het bouwen van de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw.

Als men het formeren van de eerste Adam in twijfel trekt en toegeeft aan het evolutiegeloof, is men slechts een kleine stap verwijderd van de ergste vorm van bijbelkritiek. Dan behoorde de mens en zijn voorgangers tot een familie van mensachtigen en is er dus geen éérste Adam geweest. En als de éérste mens, Adam, niet heeft bestaan, zou er dan wel een láátste Adam op het toneel zijn verschenen?

Dan kan men de beide familiehoofden ook niet letterlijk tegenover elkaar plaatsen, met de verreikende gevolgen van hun handelen, zoals Paulus dat doet in Romeinen 5 en 1 Korintiërs 15. Dan kan men zelfs de opstanding figuurlijk nemen, zoals sommige dwaalleraars in de begintijd van het christendom reeds deden (vgl. 2 Tim. 2:16-18). Zoals echter door de eerste mens de zonde en de dood hun intrede hebben gedaan in de wereld, zijn ze ook door de tweede Mens (de laatste Adam, de Mens uit de hemel) tenietgedaan.

Het formeren van de mens van stof uit de aardbodem moet daarom als een concreet-letterlijke daad van God worden aangemerkt, evenals het blazen van de levensadem in de neus van de mens. In Johannes 20 hebben we van dit laatste de nieuwtestamentische tegenhanger: de Heer blaast nieuw, geestelijk leven in Zijn discipelen. Ook hier ging het om een concrete daad, die een nog diepere symboliek had als het gebeuren in Genesis 2:7. Kortom, de term ‘formeren’ is niet als metafoor bedoeld en mag ook niet zo worden opgevat (anders zou Adam ook uit een aap kunnen zijn ‘geformeerd’!).

Gods Woord is feitelijk betrouwbaar, óók daar waar het uitspraken doet over de natuur, de geschiedenis e.d. Genesis 1 tot 3 geven het bericht over de schepping en de zondeval. Deze hoofdstukken zijn het verslag van een historisch gebeuren, een getrouwe weergave van de feiten, voor zover God het nodig oordeelde die aan ons bekend te maken.

Er zijn eigenlijk maar twee mogelijkheden: God schiep de mens naar Zijn beeld en de overige levende wezens elk ‘naar zijn aard’, óf de evolutietheorie is juist. Dan is de mens niet door God geformeerd ‘uit het stof’, maar ‘uit een dier’ ontstaan. Dan heeft de éérste Adam niet echt bestaan, en was hij het product van de verbeelding van de verteller. Dan blijft er uiteindelijk alleen ook een Christus over die slechts in de verkondiging, maar niet in werkelijkheid bestaat.

Dat Genesis 1, 2 en 3 ook op vele punten een morele en geestelijke boodschap bevatten, is volkomen juist, maar dit mag niet worden losgemaakt van de historische werkelijkheid van deze hoofdstukken.

Peter Cuijpers

De schepping in het geding

'Denk aan uw Schepper in de dagen van uw jeugd' (Prediker 12:1a).

Jong geleerd, oud gedaan

Toen ik nadacht over mijn bijdrage aan dit themanummer over de schepping, kwam de hierboven genoemde tekst uit het boek Prediker voor mijn aandacht. Salomo, de zoon van David, die zo'n beetje alles had onderzocht wat zich onder de zon afspeelt, roept jonge mensen op aan hun Schepper te denken. Waarom aan je Schepper denken als je nog jong bent? Is dat dan zo belangrijk? Jazeker, want voordat je er erg in hebt, zit je midden in de kwade dagen waarvan je zult zeggen: Ik vind er geen vreugde in (Pred. 12:1b). Met de kwade dagen doelt de Prediker op de aftakeling van het lichaam. Op buitengewoon poëtische wijze beschrijft hij dit proces (Pred. 12:2-7). Naarmate men ouder wordt, nemen ook de lichamelijke (en geestelijke) klachten toe. En met de klachten ook vaak de teleurstelling en de verbittering. Zij die niet aan hun Schepper denken in hun jeugd, zullen Hem vaak verwensen in hun ouderdom.

Dit zien we duidelijk geïllustreerd in het boek Ruth. Na een verblijf van ongeveer tien jaar in het land Moab, keerde Naomi met haar schoondochter Ruth terug naar Betlehem in Juda. De jaren in Moab waren dramatisch verlopen voor Naomi. Niet alleen haar man Elimelech was gestorven, maar ook haar beide zonen Machlon en Chiljon. Toen Naomi terugkeerde naar Betlehem was zij al op leeftijd gekomen en te oud om nog een man te hebben en kinderen te krijgen (Ruth 1:12). Toen zij met Ruth in Betlehem aankwam, raakte de hele stad in rep en roer, en de vrouwen zeiden: Is dit Naomi? Naomi betekent lieflijk. Maar het lieflijke was eraf bij Naomi! Zij zei: Noem mij niet Naomi, noem mij Mara (bitter), *'want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan'* (Ruth 1:20).

Naomi was verbitterd geraakt en gaf God de schuld van al het leed dat haar in Moab was overkomen. Zo gaat het met veel mensen die op leeftijd zijn gekomen. Hun hele leven hebben ze zich van God noch gebod iets aangetrokken, en als de 'kwade dagen' aanbreken, krijgt God de schuld. Toch ligt dit bij Naomi wel genuanceerder. Naomi was een kind van God. Zeker, er was een periode in haar leven geweest dat ze God min of meer had losgelaten, maar God had haar niet losgelaten! In de dagen van haar jeugd had Naomi aan haar Schepper gedacht. Hiervan oogstte ze de vruchten in haar ouderdom. Hoewel Naomi teleurgesteld was, noemt ze de naam van de *Here God* als ze met haar schoondochters spreekt (Ruth 1:8-9). Kostelijk! Dit zijn de zonnestralen die door de donkere wolken heen breken in het leven van een kind van God.

Al snel keerde het tij voor Naomi. Een verbitterde oude vrouw veranderde in een vrouw die weer hoop en levensvreugde kende. En dit alles dankzij Boaz, een bloedverwant, die zeer vermogend was. Boaz was een van de lossers. Zijn naam betekent: in Hem is kracht. Boaz is een type van de Heer Jezus. In Hem is kracht om uw/jouw leven te veranderen. Hij is de (Ver)losser, de Bloedverwant, die Zich voor ons in de dood heeft gegeven om ons een hoopvolle toekomst te geven. De geschiedenis van Naomi eindigt met de vermelding dat zij de overgrootmoeder van koning David is geworden. En David is de voorvader van Jezus Christus, de Zoon van David (Matt. 1:1).

Hier zien we hoe belangrijk het is om aan je Schepper te denken in de dagen van je jeugd. Als Naomi dit niet had gedaan, was ze een eenzame en verbitterde oude vrouw gebleven, iemand zonder hoop en zonder God (Ef. 2:12). En dat willen we toch niet?

Maar zult u zich afvragen: dit themanummer gaat toch over de schepping? Dat klopt! Maar voordat we over iets de schepping zeggen, moet toch zeker eerst de *Schepper* voor onze aandacht komen!?

Ouders en grootouders

Ik richt me nu even tot ouders en grootouders onder de lezers. We hebben in de geschiedenis van Naomi gezien waarom het zo belangrijk is aan onze Schepper te denken in de dagen van onze jeugd. Als u wilt dat uw kinderen en kleinkinderen de wijze raad van de Prediker opvolgen, doet u er goed aan hen zo vroeg mogelijk kennis te laten maken met hun Schepper. En daar hebben we een prachtig hulpmiddel voor: de kinderbijbel. Zorg dat u een betrouwbare kinderbijbel in huis hebt, waaruit u hun op gezette tijden voorleest. En als ze de leeftijd hebben bereikt dat ze zelf kunnen lezen, stimuleer hen dan om er zelf mee aan de slag te gaan.

Voordat we verdergaan, wil ik u ernstig waarschuwen: er wordt een kinderboek uitgegeven waarin kinderen de boodschap krijgen voorgeschoteld dat God de Schepper van hemel en aarde is, maar daarbij gebruik heeft gemaakt van evolutie: het zogeheten theïstische evolutionisme. De bedenker van dit kinderboek is een bekende Nederlandse wetenschapper, die zich een christen noemt. Hij is van mening dat geloof in God

als Schepper en de evolutiegedachte prima bij elkaar passen. Door kinderen dit al jong voor te houden, is volgens hem de kans kleiner dat ze later, als ze gaan studeren, van hun geloof afvallen.

Maar laat u niet misleiden, dit advies komt uit de afgrond. De Bijbel noemt dit ongoddelijk gezwets, waaraan we ons moeten onttrekken (2 Tim. 2:16). Als u dit namelijk niet doet, dan kunt u uw Bijbel in de prullenbak werpen. Wij doen geen recht aan de Schepper om Hem voor te stellen als Iemand die, geestelijk gesproken, in een soort oersoep heeft zitten roeren waaruit het leven met al zijn variaties is ontstaan. Als het over de schepping van de mens gaat, leert de Bijbel duidelijk dat God uit één mens het hele menselijke geslacht heeft 'gemaakt' om op het aardoppervlak te wonen (Hand. 17:26).

God heeft de mens gemaakt naar Zijn beeld, naar Zijn gelijkenis, en wel op een dag die 24 uur telt (Gen. 1:26). Dat de mens geëvolueerd zou zijn uit een aapachtig wezen is een grote leugen. Dit doet afbreuk aan Gods eeuwige kracht en goddelijkheid (Rom. 1:20). Het geslachtsregister van de Heer Jezus gaat terug tot op de eerste mens: Adam (Luc. 3:23-38). En na Adam komt *God*. Iemand die de euvele moed heeft om tussen Adam en God een aap te plaatsen, is ofwel niet goed bij zijn verstand ofwel hij is ten prooi gevallen aan de oude en listige slang. Vraag u ernstig af, en wel met het oog op het eeuwig behoud van uw kinderen en/of kleinkinderen: Wilt u de raad opvolgen van de wijze Prediker of van een dwaze wetenschapper?

Geestelijke erosie

De schepping is in het geding. Christelijke instellingen zijn ontrouw geworden aan hun vroegere uitgangspunten. Er worden meningen geventileerd, die twintig jaar geleden nog krachtig werden weersproken. Het betreft de leer over het gezag van de Bijbel. Bepaalde essentiële leerstukken zijn aan geestelijke erosie onderhevig. Na de kwesties van de verzoening en het bestaan van de hel is nu Gods schepping aan de beurt. Elke christelijke organisatie, zeer principieel en antithetisch opgesteld, krijgt met deze geestelijke erosie te maken. Besturen kunnen nog zo principieel zijn – samen moeten ze het beleid uitstippelen. Zijn allen diep overtuigd van hetzelfde uitgangspunt?

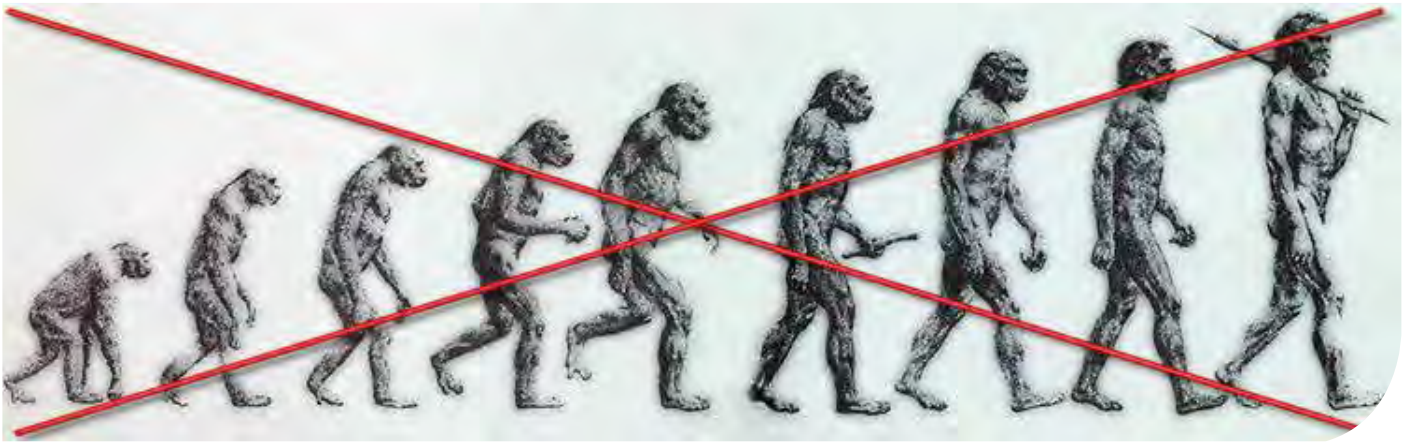

Ds. J.H. Velema heeft deze geestelijke erosie reeds in 2003 op treffende wijze onder woorden gebracht. Volgens hem is het een zeven-stappen-plan, dat ik u tot slot graag wil meegeven:

Eerste stap of fase: krachtig en overtuigend tegen; we gaan de vijand met vliegende vaandels tegemoet; wij zijn diep overtuigd van ons gelijk.

Tweede stap: tegen een bepaald standpunt of levensinstelling, maar de toon is minder militant.

Derde stap: men zwijgt. Waar men vroeger op de ketting sprong, daar laat men het nu aan anderen over. Je kunt toch ook niet altijd in de contramine zijn?

Vierde stap: twijfel – zijn we vroeger toch niet te scherp, te rechtlijnig geweest? Waren we niet erg trots op ons flinke standpunt en hebben we de mens achter het toen o.i. verkeerde standpunt niet vergeten?

Vijfde stap: versterkte twijfel – men is hoe langer hoe gevoeliger voor de tegenargumentatie van mensen die toch ook niet dom en antichristelijk zijn. Je kinderen zeggen er ook wat van.

Zesde stap: wat men vroeger afwees, tolereert men nu en gaat men onderschrijven als een mogelijkheid.

En ten slotte de **zevende stap** – de één maakt die vlugger dan de ander – nu is men voor een opvatting waar men een paar jaar geleden fel tegen was.

Als men zo'n zwenking maakt van 180 graden en je stelt dit vast, dan vraag je jezelf af: Hoe is dit mogelijk? Zijn ook zij 'bekeerd' tot mensen die struikelblokken opwerpen tegen de leer die wij geleerd hebben (Rom. 16:17)?

Gods origineel

Ger de Koning

Gods Woord is het volmaakte richtsnoer

We kunnen alleen van afwijkingen spreken en die ook constateren, als er een origineel is. Een klok loopt voor of achter, omdat er een 'juiste tijd' is. Voor bijvoorbeeld maten, gewichten en bankbiljetten geldt hetzelfde. Als er een huis wordt gebouwd, wordt eerst een tekening gemaakt. Op de tekening worden alle maten getekend. Als het huis is gebouwd, kan de eigenaar menen dat een bepaald vertrek of een bepaald kozijn niet in overeenstemming is met de tekening. Dan wordt de tekening erbij gehaald en wordt het vertrek of het kozijn nagemeten. De tekening is het origineel. Aan de hand daarvan kunnen afwijkingen worden opgespoord.

Het opsporen van vals geld gebeurt door een biljet te vergelijken met een origineel bankbiljet. Valse bankbiljetten worden in talrijke variaties in het geldverkeer in omloop gebracht. Een bankbiljet is vals als het in enig detail afwijkt van een origineel bankbiljet. Zo kunnen op allerlei gebied afwijkingen worden geconstateerd, als er ergens een origineel is waarmee we kunnen vergelijken wat we in handen hebben. Een origineel is uniek en onveranderlijk. De genoemde voorbeelden kennen we uit het dagelijks leven. Soms kan een afwijking 'gerepareerd' worden. Het huis kan worden aangepast, de klok kan worden goedgezet. Met een vals bankbiljet kan dat niet. Valse bankbiljetten moeten uit de roulatie worden genomen.

Het Woord van God is het unieke, onveranderlijke origineel aan de hand waarvan elke afwijking in leer en leven van een mens duidelijk wordt. Paulus schrijft aan Timoteüs over het *"voorbeeld"* van *"de gezonde woorden"* (2 Tim. 1:13). Het woord 'voorbeeld' is een 'schets' of 'model' of 'patroon' van een opbouw, rangschikking, constructie. Paulus spreekt hier over het geïnspireerde Woord van God. Dat moet compleet worden vastgehouden. Daarvan mag niets worden prijsgeven. Niet alleen de inhoud of de boodschap is belangrijk, maar ook de woorden en de volgorde daarvan zijn door God gegeven. Het is van belang dat we ook daaraan vasthouden.

De belijders van het geloof in een schepping door middel van evolutie houden niet vast aan het *voorbeeld* van de gezonde woorden, die God heeft gesproken over de manier waarop Hij hemel en aarde heeft geschapen. Ze geven daar hun eigen interpretatie aan en verdraaien zo Gods Woord tot hun eigen verderf (vgl. 2 Petr. 3:16), en dat van hen die naar hen luisteren. Alleen Gods Woord is volmaakt en geeft een volledige garantie tegen afdwaling, als we dat tot voorbeeld houden. Elk woord ervan staat op de plaats waar God het wilde hebben. Gods Woord is niet te verbeteren. We moeten ons niet in de war laten brengen door uitspraken als: 'Het gaat niet om de woordkeus, maar om de boodschap.' Het gaat wel degelijk ook om de woordkeus. De woorden in de Bijbel dat zijn door God geïnspireerde woorden. Dit geldt voor het hele Woord van God: *"Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in [de] gerechtigheid"* (2 Tim. 3:16).

De woorden waarin God verslag doet van de manier waarop Hij de schepping tot stand heeft gebracht, geven een schets van Zijn handelen. Een mens mag de betekenis daarvan niet veranderen. Als hij dat doet, verandert hij het origineel. Er ontstaat een vals model. Een scheppingsmodel als de evolutietheorie is een vals scheppingsmodel, omdat het afwijkt van het originele scheppingsgebeuren. Het unieke, onveranderlijke scheppingsorigineel ligt vast in Gods Woord. God beschrijft in duidelijke, voor iedereen begrijpelijke bewoordingen in Genesis 1-2 hoe Hij de wereld heeft geschapen.

Gods wijsheid bij en in de schepping

In het boek *Spreuken*, het boek van de wijsheid, wordt de manier waarop God de aarde en de hemel heeft gemaakt, verbonden met Zijn wijsheid. De wijsheid die het leven van mensen leidt (zie Spr. 3:18), is dezelfde wijsheid die het universum geschapen heeft (Spr. 3:19-20; zie ook Ps. 104:24; Jer. 10:12). De HEERE – dat is de Heer Jezus, want Hij is de Schepper (zie Joh. 1:1-3; Kol. 1:16; Hebr. 1:2) – heeft Zijn goddelijke wijsheid gebruikt bij het tot stand brengen van de schepping.

Uit Genesis 1 weten we dat God de hemel en de aarde in zes dagen heeft geschapen, door op elk van die zes dagen door Zijn spreken iets tot stand te brengen (zie ook Ex. 20:11). Er is echter geloof nodig om dat te erkennen: *"Door [het] geloof begrijpen wij dat de werelden door Gods Woord bereid zijn, zodat wat men ziet, niet ontstaan is uit wat zichtbaar is"* (Hebr. 11:3). En er is wijsheid nodig om daarin het werk van de wijsheid te herkennen.

De schepping is geen proces, maar een scheppingsdaad. God heeft als de grote Architect *"de aarde met wijsheid gegrondvest"* en *"de hemel met inzicht gevestigd"*

(Spr. 3:19). Het wordt hier beschreven alsof het om een gebouw gaat. Hij heeft de aarde vastgesteld in het heelal, en de hemel daarboven gevestigd als een overkoepeling met een schitterende versiering van zon en maan en sterren.

"Door Zijn kennis", de kennis die Hem eigen is, heeft Hij de diepe wateren zich een weg laten banen op aarde (Spr. 3:20). Daardoor kunnen mensen, dieren en planten leven en verkwikt worden. Daartoe dienen ook de wateren in de lucht, die Hij overal waar dat nodig is als dauw op de aarde geeft. Alleen God heeft de kennis om een dergelijk systeem van bewatering aan te leggen en te beheren.

Na het tonen van Gods wijsheid in de schepping spreekt Salomo tot zijn zoon, en tot ieder kind van God: "*Mijn zoon, laat ze niet wijken van je ogen: neem wijsheid en bedachtzaamheid in acht*" (Spr. 3:21). De wijsheid die God in de schepping tentoonspreidt, is de wijsheid die nodig is om een leven tot eer van God te leven. Ieder kind van God *bewondert* niet alleen de wijsheid, maar heeft die ook *ontvangen (zie 1 Kor. 2:6-7)*. De Heer Jezus is de Wijsheid van God in elk opzicht, want in Hem zijn *"al de schatten van de wijsheid en kennis verborgen" (Kol. 2:3)*. Hij is het leven van al Gods kinderen en in Hem hebben zij die wijsheid ontvangen.

Adam, een voorbeeld van Hem Die zou komen

Het accepteren van evolutie als de manier waarop God de wereld en de mens heeft gemaakt, heeft verstrekkende gevolgen voor de betekenis van de Persoon en het verzoeningswerk van Christus. Er is namelijk een onlosmakelijk verband tussen de eerste mens, Adam, en de tweede mens, de laatste Adam, Christus. Van Adam staat in de *brief aan de Romeinen* geschreven: *"Adam, die een voorbeeld is van Hem Die zou komen"* (Rom. 5:14). Als er geen letterlijke, historische, door God geschapen Adam zou zijn geweest, was deze vergelijking zinloos. En dat niet alleen. De vergelijking tussen Christus en Adam heeft ook alles te maken met de zonde en de dood die door Adam in de wereld zijn gekomen, en het werk van Christus op het kruis met het oog op de zonde en de dood.

Het uitgangspunt voor de vergelijking tussen Adam en Christus is het feit dat *"door één mens de zonde in de wereld is gekomen en door de zonde de dood"* (Rom. 5:12). Hier staat voor ieder die het wil weten het antwoord geschreven op de vraag, hoe en wanneer de zonde in de wereld is gekomen. Tevens staat hier duidelijk dat door de zonde de dood in de wereld is gekomen. Dus voordat de zonde in de wereld kwam, was er geen dood. Daarom staat ook ergens anders dat *"in Adam allen sterven"* (1 Kor. 15:22). De oorsprong van de zonde ligt in Adam, terwijl hij door zijn zonde de dood in de wereld gebracht. Zonde en dood zijn onverbrekelijk aan elkaar verbonden, en deze twee hangen weer onverbrekelijk samen met de historische Adam en zijn zondeval. Je kunt hier geen element van wegredeneren zonder ook de andere twee elementen teniet te doen.

Romeinen 5:12 sluit (uiteraard) naadloos aan op wat God Adam heeft geboden: *"Van alle bomen van de hof mag u vrij eten, maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, daarvan mag u niet eten, want op de dag dat u daarvan eet, zult u zeker sterven"* (Gen. 2:16-17). De dood is in de wereld gekomen, omdat Adam een duidelijk gebod van God heeft overtreden. God had op de overtreding daarvan als sanctie de dood gegeven.

Deze historische gebeurtenis kan volgens de evolutionisten niet op die manier hebben plaatsgevonden. Dus moet de zondeval, net als met de scheppingsdagen gebeurt, op een andere manier worden uitgelegd. Wat voor uitleg er ook voor verzonnen wordt, het doet de historische zondeval door de historische Adam – met als gevolg de geestelijke en lichamelijke dood – niet teniet. We kunnen die uitleg afwijzen, omdat die niet met het origineel overeenkomt.

De zonde van Adam had niet alleen de dood voor hemzelf tot gevolg. Alle nakomelingen van Adam hebben dezelfde zondige natuur van hem meegekregen. Het gevolg daarvan is dat alle mensen die ooit hebben geleefd, de dood zijn gestorven. Niemand van het nageslacht van Adam is blijven leven. Hier zien we hoe radicaal de gevolgen zijn van wat Adam gedaan heeft. Doordat ieder mens zondigt, laat ieder mens ook in de praktijk zien dat hij van Adam afstamt. Het gevolg van zijn zonde is ook dat de vloek op de schepping is komen te liggen (Rom. 8:20). Adam heeft door zijn zonde ook de dood in het dierenrijk gebracht. Vanaf toen, niet eerder, zijn er dieren gestorven.

Gelukkig is daarmee niet het laatste woord gezegd. Er is een andere Mens gekomen, Christus. In de volgende verzen van Romeinen 5 wordt Hij met Adam vergeleken. Zowel Christus als Adam staat aan het hoofd van een mensengeslacht. Het zijn de twee groepen waaruit de hele mensheid bestaat. Iemand hoort of bij Adam, het hoofd van een in de zonde gevallen mensengeslacht, of bij Christus, het Hoofd van een gerechtvaardigd mensengeslacht. De gevolgen van wat Adam gedaan heeft, gelden voor de groep die bij hem hoort; en de gevolgen van wat Christus gedaan heeft, gelden voor de groep die bij Hem hoort.

Om bij de groep van Adam te horen hoeft niemand iets te doen. Door zijn geboorte hoort hij bij Adam. Om bij de groep te horen waarvan Christus het Hoofd is, moet iemand erkennen dat hij een zondaar is en dat hij de dood verdient. Het *loon* van de zonde is immers de dood (Rom. 6:23). De gevolgen van het werk van Christus zullen in het Vrederijk, als Hij op aarde is teruggekeerd en de aarde door oordeel van het kwaad heeft gereinigd, ook in de dierenwereld zichtbaar worden. Dan is de vloek van de schepping weggenomen en leven ook de dieren in vrede samen (Rom. 8:21; Jes. 11:6-10).

De eerste mens, Adam

Ook in de eerste brief aan de Korintiërs wordt over de verbinding tussen Adam en Christus gesproken: *"Zo staat er ook geschreven: 'De eerste mens, Adam, [werd] tot een levende ziel'; de laatste Adam tot een levendmakende geest"* (1 Kor. 15:45).

Om te beginnen worden we door de uitdrukking ‘zo staat er ook geschreven’ aan de onveranderlijkheid en de kracht van het Woord van God herinnerd. Het enige wapen om de vijand te weerstaan en zijn aanvallen af te slaan, is dat wat er ‘geschreven staat’. We zien dat ook de Heer Jezus, als Hij door de duivel verzocht wordt in de woestijn, antwoordt met: *“Er staat geschreven”* (Matt. 4:1-11). Wij hebben ook geen ander antwoord op de list van de evolutietheorie nodig dan: ‘Er staat geschreven’. Veel christenen vallen aan de evolutietheorie ten prooi, omdat ze het Woord van God niet kennen, wat weer als oorzaak heeft dat ze er (bijna) nooit in lezen.

Wij lezen in Gods Woord dat de eerste mens, Adam, tot een levende ziel werd. En hoe gebeurde dat? Er staat geschreven: *“Toen vormde de HEERE God de mens [uit] het stof van de aardbodem en blies de levensadem in zijn neusgaten; zo werd de mens tot een levend wezen* (Gen. 2:7). Zo beschrijft God de speciale manier waarop Hij de mens formeerde en tot *“een levend wezen”* of een levende ziel maakte. Het woord ‘vormen’ beschrijft het werk van een kunstenaar. God formeert hem uit de aarde (zie 1 Kor. 15:47a), omdat het hele bestaan van de mens met de aarde verbonden is. Hij hoort er thuis (Ps. 115:16b). Maar God verbindt hem ook met Zichzelf, door Zelf de levensadem in hem te blazen. Daardoor staat hij boven de dieren. Ook heeft de mens daardoor een onsterfelijke ziel gekregen. Door het inblazen van de levensadem verandert de mens van een uiterlijke gestalte in een *levend* wezen. Dat maakt hem tegelijk ook tot een *geestelijk* wezen met de bekwaamheden om

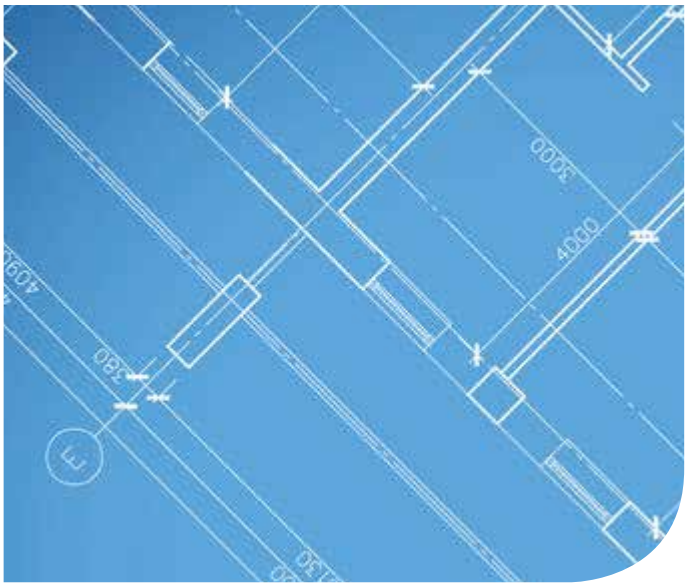

God te dienen en te volgen.

Wie de evolutietheorie aanhangt, kan hiermee natuurlijk niets beginnen. Dus moet ook daar weer iets op worden verzonnen. Het is voor mij niet interessant om die verzinsels te weten. Alles wat afwijkt van het origineel, kan worden verscheurd en in de prullenbak worden gegooid. Het staat er heel eenvoudig. God blies in de mens de adem van het leven. Hij deed dat in die ene mens, die door Hem letterlijk, als een daadwerkelijke, feitelijke handeling, uit de aarde was gevormd, en niet in een toevallige voorbijganger die als gevolg van een miljarden jaren durend proces als afstammeling van apen toevallig het paradijs was binnengewandeld. Door de adem van God kon deze mens zijn bestaan op aarde beginnen en kon hij met God omgang hebben. Dit is niet de manier waarop God de dieren leven had gegeven. God kon bij Adam komen en met hem spreken, en Adam met Hem. Op die manier ging Hij niet met de dieren om. De gedachte dat Adam een geëvolueerd dier zou zijn, is een klap in het gezicht van de Schepper.

De laatste Adam

Dat Adam rechtstreeks uit de hand van God is voortgekomen, blijkt uit het geslachtsregister van de Heer Jezus als Mens, dat Lucas in zijn evangelie heeft opgetekend (Luc. 3:23-38). Christus is Mens door Zijn geboorte uit Maria. Dat Hij Mens is, hoeft niet aangetoond te worden door een geslachtsregister. Waarom dan dit geslachtsregister? Omdat dit geslachtsregister helemaal terugvoert naar Adam, die op zijn beurt is voortgekomen uit de hand van God. Dit legt de nadruk erop dat de Heer Jezus ook als Mens de Zoon van God is.

Verder zien we in al de namen die in dat geslachtsregister worden genoemd, hoe God vanaf de schepping van Adam door de eeuwen heen de lijn heeft bepaald en in stand gehouden. Dat heeft Hij gedaan met het doel om Zijn Zoon als Mens op aarde geboren te laten worden. God heeft door al deze voorouders heen gewerkt om deze Mens op precies de juiste tijd in de wereld te brengen. De hele geschiedenis vóór Zijn geboorte is een voorbereiding voor Zijn komst. De gedachte aan een keten van dieren als tussenschakels tussen Adam en God moet dan ook ronduit godslasterlijk worden genoemd.

Wat er met de eerste mens is gebeurd, wordt vervolgens vergeleken met wat heeft plaatsgevonden met de laatste Adam, Christus. De Heer Jezus wordt hier *“de laatste Adam”* genoemd om aan te geven dat er nooit meer een volgende Adam zal zijn. En wat is het kenmerk van de laatste Adam? Dat Hij *“tot een levendmakende geest”* werd. De laatste Adam, de Heer Jezus, *ontving* dus *niet* iets van God, maar Hij *geeft Zelf* leven aan anderen. Hij heeft dat gedaan, nadat Hij was opgestaan uit de doden.

In Johannes 20:22 lezen we daarover. Hij blaast in de discipelen en geeft hun daardoor een nieuw leven waarin de Heilige Geest kan werken. Dit lijkt op wat er is gebeurd met Adam in *Genesis 2:7*, maar er is toch een verschil. Door wat er met Adam gebeurde, kon deze *op aarde* gaan leven als een levende ziel. Door wat de laatste Adam deed, kregen de discipelen, Zijn *wedergeboren* volgelingen, een nieuw leven dat hen geschikt maakte om *in de hemel*, bij God te komen.

Uit de hemel – uit de aarde

Niet alleen is er verschil in wat Adam en de Heer Jezus geworden zijn, er is ook verschil in hun oorsprong, waar ze vandaan komen. Dit verschil is enorm. De eerste mens dankt zijn bestaan aan het stof van de aarde. Na de zondeval heeft God gezegd: *“Stof bent u en u zult tot stof terugkeren”* (Gen. 3:19). De mens met al zijn eigenwaan is niets meer dan dat. Zonder een machtig werk van God is er ook geen hoop dat daarin ooit verandering zou kunnen komen. Dan

komt de tweede Mens. Waar komt Hij vandaan? Is Hij een nieuwe mens uit het stof van de aarde? Nee, Hij is uit de hemel gekomen. Hij is wel Mens geworden, maar Zijn oorsprong is de hemel.

Deze twee Adams hebben beiden 'nakomelingen'. Wie bij de eerste mens, Adam, hoort, is ook stoffelijk. Wie hoort bij de laatste Adam, Die hier *"de Hemelse"* wordt genoemd, is hemels. Ieder kind van God is hemels, zoals de Heer Jezus. Hij is nog wel op aarde en heeft door zijn lichaam nog deel aan het stoffelijke, maar innerlijk hoort hij bij de hemel. Innerlijk heeft er al een geweldige verandering plaatsgevonden. Als Adam niet een werkelijk historische persoon was, heeft ook deze vergelijking geen basis. Dan wordt de waarheid van de verbinding tussen Christus als de Hemelse, en zij die als de hemelsen bij Hem horen, van haar kracht beroofd.

Adam en Eva – de rangorde bij de schepping van de mens

Adam en Eva vormen de complete mens. Er staat geschreven: *"En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen"* (Gen. 1:27). Maar ze zijn niet op hetzelfde moment geschapen. In *Genesis 2* lezen we dat God Adam, die Hij eerst had geschapen, in een diepe slaap deed vallen, een van zijn ribben nam en die rib tot een vrouw bouwde die Hij bij Adam bracht (Gen. 2:21-22). Daarom schrijft Paulus aan Timoteüs: *"Want Adam is eerst geformeerd, daarna Eva"* (1 Tim. 2:13). Hij schrijft dat om het gebod te onderbouwen dat de vrouw niet mag leren of over de man mag heersen (1 Tim. 2:12). Als de vrouw heerst over de man, worden de rollen zoals die door God zijn vastgesteld, omgedraaid. Het leren en heersen zijn haar niet gegeven.

Om te weten hoe de rolverdeling tussen man en vrouw is, moeten we dus weer naar Gods origineel kijken. We moeten helemaal terug naar het begin van de Bijbel, naar de schepping van de mens. Man en vrouw schiep Hij hen. Toen heeft God dingen bepaald en zijn er dingen gebeurd, die Hij heeft laten vastleggen in Zijn Woord, opdat daar altijd naar verwezen zou kunnen worden. Zo wijst ook de Heer Jezus terug naar het begin, wanneer Hij een vraag krijgt over echtscheiding (Matt. 19:4). We zien dat er een volgorde is. Adam, de man, is als eerste een zelfstandig, levend wezen met een specifieke opdracht. Pas toen God met betrekking tot de schepping en de taak van Adam alles geregeld had, vormde Hij Eva.

Adam en Eva vormen de complete mens. God heeft Eva aan Adam gegeven om een eenheid te zijn, met ieder een eigen plaats in die eenheid. Wanneer Adam Eva krijgt, spreekt hij in verrukking zijn diepe bewondering voor zijn vrouw uit als iemand die *"been van zijn beenderen"* is en *"vlees van zijn vlees"* (Gen. 2:23). Vervolgens legt God vast hoe een man en een vrouw in het huwelijk worden verbonden: "*Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn"* (Gen. 2:24).

Dit is het origineel van de huwelijksverbintenis:

1. Eerst vader en moeder verlaten, door zich op haar te gaan richten.
2. Dan zich aan zijn vrouw hechten, wat gebeurt in de huwelijksvoltrekking.
3. Ten slotte tot één vlees zijn, de uitdrukking van de totale eenheid in de geslachtsgemeenschap.

Waarom is dit origineel zo belangrijk en waarom is ook met het oog hierop de evolutietheorie zo verwerpelijk? Omdat het verschil én de eenheid van Adam en Eva een beeld zijn van Christus en de gemeente. In Efeziërs 5:31 citeert Paulus Genesis 2:24 en laat daar direct op volgen: *"Deze verborgenheid is groot, maar ik doel op Christus en op de gemeente"* (Ef. 5:32).

Adam en Eva – de zondeval

Paulus heeft behalve de scheppingsorde nog een argument waarom de vrouw niet mag leren of over de man mag heersen, en dat is de zondeval: *"En Adam werd niet verleid, maar de vrouw werd verleid en viel in overtreding"* (1 Tim. 2:14). Dat argument komt dus ook helemaal uit het begin van de Bijbel; en het stelt de zondeval voor als een historische daad van overtreding. We lezen in Genesis 3 in sobere bewoordingen hoe dat in zijn werk is gegaan. Die daad is niet uit de ontstaansgeschiedenis van de mens weg te redeneren, zonder aan geschiedvervalsing te doen. Dit zal in een aantal gevallen niet bewust gebeuren, maar het feit is er niet minder ernstig om.

Waar het Paulus, geleid door Gods Geest, om gaat bij zijn verwijzing naar de zondeval, is dat de zondeval aantoont wat er gebeurt als de vrouw de plaats verlaat die haar door God is gegeven. In de aanloop naar de zondeval speelde Adam niet de hoofdrol. De satan richtte zich niet tot hem. Hij werd wel meegetrokken in die dramatische gebeurtenis, maar niet als een gevolg van verleiding. Tegelijk maakte het volgen van zijn vrouw in haar ongehoorzaamheid hem tot de hoofdverantwoordelijke voor de zonde. En omdat hij eerst was geschapen en het gebod rechtstreeks van God had gekregen, werd hem de zondeval toegerekend (zie Rom. 5:12).

Dat de vrouw niet mag leren, vloeit niet voort uit het feit dat ze lichtgeloviger zou zijn dan de man. Het gaat erom dat zij haar plaats verlaat als zij leert. Dat de gevolgen dan fataal zijn, is gebleken bij de zondeval. De zondeval toont niet haar lichtgelovigheid aan, maar het verlaten van haar plaats als vrouw. Daarmee heeft ze de goddelijke orde veranderd en Adam heeft met open ogen haar leiderschap geaccepteerd, met catastrofale gevolgen. Dit argument van de zondeval onderstreept dus het argument van de scheppingsvolgorde.

Eva overschreed de grens die God om haar heen had getrokken. Zij *"viel in overtreding"* betekent dan ook letterlijk dat zij 'een grens overschreed'. Man en vrouw worden in hun getuigenis voor God bewaard, als zij beiden blijven binnen de grenzen die God voor hen heeft vastgesteld.

Henoch, de zevende van Adam af

De laatste keer dat Adam in het Nieuwe Testament wordt genoemd, is in de *brief van Judas*. Judas schrijft over *"Henoch, [de] zevende van Adam af"* (Judas:14). Hij doet

dat om deze Henoch niet te verwarren met een ander, namelijk de man met dezelfde naam, die een nakomeling van Kaïn was, de eerste zoon van Adam en Eva, die zijn broer vermoordde (Gen. 4:17-18). Dit maakt duidelijk dat het menselijk geslacht wordt gerekend vanaf Adam, de eerste, door God geschapen mens.

Adam en Eva, het eerste mensenpaar, door God geschapen

We hebben nu alle Schriftplaatsen gezien waar Adam in het Nieuwe Testament wordt genoemd. Het is duidelijk dat Adam en Eva door God zijn geschapen, en dat de mens niet via een proces van miljarden jaren op zeker moment door evolutionisten tot Adam is verklaard. Adam is door God geschapen, omdat God het zegt in Zijn Woord.

Tevens blijkt uit alle verwijzingen die we in het Nieuwe Testament van Adam hebben, dat we met een historisch, door God geformeerd persoon te doen hebben. Bovenal is het van belang om aan Adam als een historische, door God geformeerde mens vast te houden, omdat Christus als – zondeloze – Mens met hem wordt vergeleken. Die vergelijking toont aan Wie Christus is, hoe noodzakelijk en belangrijk het verlossingswerk is dat Hij heeft volbracht, en wat de gevolgen daarvan zijn voor de gelovigen.

Ik ben onverstandiger dan iemand

Als wij willen proberen God te begrijpen – en dat wil God ook –, kunnen we een voorbeeld nemen aan Agur uit het boek *Spreuken*. Als hij over God gaat spreken, begint hij met te erkennen: *"Voorzeker, ik ben onverstandiger dan iemand [anders], ik heb geen menselijk inzicht. Ik heb geen wijsheid geleerd en de kennis van heiligen niet bezeten"* (Spr. 30:2-3). Hij erkent dat hij onwetend is over de wegen van God. Hij acht zichzelf onverstandiger dan wie ook.

Wie erkent dat hij geen inzicht heeft en geen wijsheid heeft geleerd, bewijst juist het bezit ervan. Wat Agur met zijn belijdenis uitspreekt, is dat Gods wijsheid zo enorm groot is, dat hij in vergelijking daarbij nog niets van de wijsheid heeft geleerd. Hoe dieper iemand indringt in het geheimenis van de wijsheid, dat is van Wie God en Christus zijn, des te meer wordt hij zich ervan bewust hoe weinig hij weet. Het is wijsheid je begrenzingen te kennen.

Dat geldt ook voor het ontstaan van de schepping. Als de mens ontdekkingen doet die in tegenspraak zijn met wat God zegt in Zijn Woord, is het wijsheid om te twijfelen aan het eigen verstand en niet aan het Woord van God. Dat wij bepaalde dingen uit Gods Woord niet begrijpen, omdat die in strijd lijken te zijn met de resultaten van ons onderzoek, zegt niet iets van God, maar van ons. Het is wel zeer aanmatigend om wat God zegt aan onze visie aan te passen, in plaats van de resultaten van ons onderzoek te betwijfelen. Het betekent dat wij onze visie voor de waarheid houden en dat God Zich heeft vergist, of in elk geval het anders heeft bedoeld. We dringen dan onze visie aan God op en leggen Hem onze uitleg in de mond. We doen er verstandig en wijs aan Gods Woord voor waar te houden.

Dat is wat Agur vervolgens ook doet. Hij zegt: *"Ieder woord van God is gelouterd, Hij is een schild voor hen die tot Hem de toevlucht nemen"* (Spr. 30:4). Dat Agur hier over het woord van God spreekt, houdt in dat God gekend kan worden door Zijn Woord. Agur bevestigt dat elk woord dat God heeft gesproken zuiver, vlekkeloos is. Gelouterd betekent dat het elke vuurproef heeft doorstaan, waarbij de zuiverheid is gebleken en bewezen. Het betekent ook dat het hele Woord van God betrouwbaar is. Niets erin is bedrieglijk of vals, of het nu om geschiedenis, geboden, beloften of bedreigingen gaat. Daarom is het veilig om bij Hem te schuilen (zie Ps. 12:6; 18:31).

Agur zegt dat als wij Gods Woord, Gods uitspraken over welk onderwerp dan ook, serieus nemen, en wij ons vertrouwen in Hem laten zien door tot Hem de toevlucht te nemen, Hij ons serieus neemt en Zijn schild van bescherming voor ons houdt. Als wij worden getest in ons geloof, zal Gods Woord een schild en bescherming blijken te zijn. Dit vertrouwen wordt gevolgd door een waarschuwing om niet aan Gods woorden toe te voegen, een tendens die maar al te vaak aanwezig is: *"Voeg niets toe aan Zijn woorden, anders zal Hij u straffen, omdat u een leugenaar zou blijken te zijn"* (Spr. 30:6; zie ook Deut. 4:2; 12:32).

De hand op de mond

We kunnen ook een voorbeeld nemen aan Job. Job was door God in diepe ellende gedompeld. Job had daar grote moeite mee, want hij had toch niets gedaan wat de rampen rechtvaardigde die God over hem had gebracht. Hij riep er God zelfs over ter verantwoording. Of God maar eens wilde vertellen waarom Hij zo met hem handelde. God heeft Job laten uitrazen. Dan neemt Hij Zelf het woord (Job 38:1). Hij verdedigt Zich niet en geeft ook geen verklaring voor Zijn handelen met hem. In een onweer spreekt Hij tot Job en stelt hem meer dan zeventig vragen over zomaar enkele van Zijn scheppingswerken.

Zijn eerste vraag is: *"Waar was u toen Ik de aarde grondvestte?"* (Job 38:4). Deze vraag blijkt onverminderd actueel. Als God klaar is met het stellen van Zijn vragen, die zo duidelijk de verhevenheid van de Schepper hebben aangetoond, is de reactie van Job: *"Zie, ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond"* (Job 39:37). Hij doet er het zwijgen toe. Dat is de gepaste houding tegenover de Schepper.

We mogen Hem onze vragen stellen, ook over Zijn schepping, als we onze geringheid en Zijn grootheid maar erkennen. We moeten Zijn origineel niet naar onze hand zetten, omdat wij er met ons verstand niet mee uit de voeten kunnen. We doen er goed aan voortdurend te beseffen dat God oneindig groot is en wij zo ontzettend *onbeduidend*!

Gerard Kramer

Scheppen, en het begin van de schepping

Het Griekse woord voor scheppen is *ktizoo* (spreek uit: *ktiedzoo*). Bij Homerus (± 800 v. Chr.) komt het slechts eenmaal voor, en wel in de betekenis 'stichten'. In de Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuaginta, komt het voor in de ons vertrouwde betekenis 'scheppen'. Daarvan afgeleid is het woord 'schepping' (Gr. *ktisis*). Het woord 'Schepper' (Gr. *ktistès*) komt in het Nieuwe Testament slechts eenmaal voor, en wel in 1 Petrus 4:19 ('de trouwe Schepper').

Bij de Grieken was de hele gedachte van een schepping onbekend. Zij geloofden namelijk dat de materie eeuwig was, en dat er een goddelijke handwerksman met deze eeuwige materie aan de slag was gegaan. Dat is de reden waarom Paulus tijdens zijn toespraak op de Areopagus in Athene zijn wijsgerig geschoolde toehoorders moest uitleggen dat de onbekende god, die zij zonder Hem te kennen vereerden, de God was die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is (Hand. 17:24).

In het Nieuwe Testament wordt dan ook duidelijk aangegeven dat alles een begin gehad heeft. Kijk maar eens naar woordgroepen als 'het begin van de schepping' (Marc. 10:6; vgl. Matt. 19:4); 'van de schepping van de wereld af' (Rom. 1:20); 'vanaf het begin van de schepping die God heeft geschapen' (Marc. 13:19; vgl. 2 Petr. 3:4). Dit begin vinden we ook terug in plaatsen als: 'U hebt in het begin de aarde gegrondvest' (Hebr. 1:10 = Ps. 102:26). Vanaf datzelfde begin was ook de duivel actief als mensenmoordenaar (Joh. 8:44). Daarnaast wordt naar het begin van de schepping verwezen door de frequent voorkomende woordgroep 'de grondlegging van de wereld'.

De teksten die we hierboven bekeken hebben, laten zien dat 'scheppen' het begin van het bestaan van de wereld inhoudt, en dat er geen sprake is van vooraf bestaand materiaal. Dit is ook duidelijk hoorbaar in Romeinen 4:17, waar God door Paulus wordt voorgesteld als Degene 'die de doden levend maakt en *de dingen die niet zijn, roept alsof zij zijn'*. Diezelfde gedachte zien we al in Psalm 33:9, waar staat: 'Want Hij sprak en het was er, Hij gebood en het stond er'. Dat impliceert immers dat voordat God sprak er niets was, en dat voordat God gebood, er niets stond. In 2 Korintiërs 4:6 lezen we dan ook expliciet dat God gezegd heeft: 'Uit duisternis zal licht schijnen'. God heeft dus geschapen door te spreken, oftewel door Zijn Woord – en dat is ten diepste Christus Zelf (zie Joh. 1:1-3; Kol. 1:16 (zie ook hierna); Hebr. 1:2).

Alles, dus ook de materie, is geschapen. Zie teksten zoals:

> Efeziërs 3:9 ('God die alle dingen geschapen heeft');
>
> Kolossenzen 1:16 ('want in Hem zijn alle dingen geschapen in de hemelen en op de aarde, de zichtbare en de onzichtbare...): alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen');
>
> Openbaring 4:11 ('U bent waard, onze Heer en God, te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht, want U hebt alle dingen geschapen, en door uw wil bestonden zij en zijn zij geschapen'; vgl. Openb. 10:6).

Ook de schepping van de mens wordt expliciet in het Nieuwe Testament vermeld als een scheppingsdaad van God. Zie bijv. Matteüs 19:4 ('Hebt u niet gelezen dat Hij die hen heeft geschapen, hen van het begin af als man en vrouw heeft gemaakt?'). Vergelijk ook 1 Korintiërs 11:9.

Helaas is de schepping al vele eeuwen lang onderworpen aan de vloek. We zagen al dat er vanaf het begin een mensenmoordenaar is, nl. de duivel. In Romeinen 8:19-22 wordt uiteengezet dat de schepping aan de vruchteloosheid is onderworpen, en daarvan vrijgemaakt hoopt te worden, ja, zelfs reikhalzend uitziet naar dat moment. Dat is de tijd waarop ook de zonen van God, de wedergeboren christenen, zullen worden geopenbaard. Nu zucht de schepping nog, ja, zij is in barensnood, maar dat zal gelukkig niet zo blijven. Wie de Heer Jezus toebehoort, is nu al in Hem een nieuwe schepping (2 Kor. 5:17; vgl. Gal. 6:15). Zo iemand is tot een totaal nieuwe, herschapen mensensoort gaan behoren, want hij heeft 'de nieuwe mens aangedaan, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het beeld van Hem die hem geschapen heeft' (vgl. Ef. 4:24).

Gods handelen en de wetenschap

Kees Fieggen

Het jaar 2009 was zowel een Darwinjaar als een Calvijnjaar. De reformator bracht de Bijbel weer onder de aandacht, terwijl Darwin verantwoordelijk lijkt voor het loslaten van de Schrift ten gunste van de wetenschap. Hoe zit het met de relatie tussen Bijbel en wetenschap? In dit artikel willen we kijken naar de beperkingen van de wetenschap, en hoe we als christenen hierin kunnen staan.

Een kijkje in de geschiedenis

Anders dan in populaire werkjes wel eens wordt gesteld, waren gelovige wetenschappers er met de kerkvaders van overtuigd dat de aarde een bol was, net als andere hemellichamen. Dat de middeleeuwen duister zouden zijn (zonder veel kennis) en dat men toen algemeen dacht dat de aarde plat was – dat is een 19e eeuws verzinsel. Vanuit de verlichting keek men terug en men wilde graag veronderstellen dat de mensen in die tijd eerder dom, duister en onwetend waren. Het idee van bollen (voor zon, maan, aarde en planeten) was bij de Grieken al opgekomen. Aristarchus (3e eeuw voor Chr.) liet daarbij de aarde om de zon draaien, maar vond weinig navolging. Aristoteles (4e eeuw voor Chr.) was stellig: de aarde staat in het centrum en alles draait daaromheen. Plato had al aangegeven dat al die bewegingen *cirkelvormig* waren, omdat de cirkel goddelijk zou zijn. Dat idee (bollen en cirkels, de aarde in het midden) heeft lange tijd gedomineerd. Plato's overtuiging remde daarbij het onderzoeken van de schepping door waarneming.

Onder de oude Grieken leefde al de gedachte aan evolutie, aan een natuurlijke oorsprong van alle leven. Ook werd soms een hoge ouderdom van de aarde aangenomen. De kerkvaders kwamen tegen dit alles in het geweer. Anders dan sommigen lijken te denken, gingen ze er vrij algemeen van uit dat de aarde jong is. Ook Augustinus was van mening dat de aarde nog geen 6000 jaar oud was.

De invloed van de reformatie

De wetenschap maakte pas echt vorderingen toen men leerde vertrouwen op de waarnemingen, en ging onderzoeken hoe het werkelijk was. De reformatie heeft daarbij geholpen. Veel botanici waren protestants. Net als Kepler (zie hieronder) waren ze vol bewondering voor de schoonheid van de schepping. Calvijn beschouwde de wetenschap als een gave van God: door het onderzoek van de natuur kan de mens dieper doordringen in de wonderen van de schepping. Wel moet alle wetenschap dienen tot eer van God en tot nut van de naaste.

Het vrij lezen van de Bijbel (het eerste boek) stimuleerde ook het vrij onderzoeken van de natuur (het tweede boek). De Bijbel bevrijdt de mens van de heerschappij van de natuur en zijn goden. De natuur is zelfs onder beheer van de mens gesteld, het is geen heiligdom waar wij niet binnen mogen gaan. God schiep de natuur naar Zijn soevereine wil, stelde wetten van de natuur in waar wij op kunnen vertrouwen. De natuur is redelijk en daarom met vrucht te onderzoeken. Dat wil niet zeggen dat er geen grenzen zijn, hoewel die niet altijd makkelijk zijn vast te stellen. Ook voor Calvijn was het helder dat de aarde niet ouder was dan 6000 jaar.

Het getuigenis van Kepler (17e eeuw)

In de tijd dat er nog volop werd getwist welk model van ons zonnestelsel de werkelijkheid weergaf, was het niet vreemd om Gods lof te zingen in een wetenschappelijk werk. De grote astronoom en wiskundige Johannes Kepler heeft voor

een grote doorbraak in de wetenschap gezorgd door te buigen voor de nauwkeurige waarnemingen van de Deense astronoom Tycho Brahe. In zijn tijd was de cirkel de heersende gedachte, maar Kepler liet (in 1609!) zien dat ellipsvormige banen voor de planeten (in hun reis om de zon) de waarnemingen beter verklaarden. Dat ging niet vanzelf: lange tijd verzette hij zich ertegen, tot hij wel moest capituleren. Niet dat hij direct veel navolging kreeg: de cirkel was immers goddelijk – eigenlijk een Griekse gedachte.

De betekenis van Kepler voor de natuurwetenschap wordt door wetenschapshistorici vaak groter geacht dan die van Galileï. In zijn belangrijkste wetenschappelijke werk schreef hij:

'O Gij die door het licht van de natuur het verlangen naar het licht van de genade in ons wakker maakt om ons daardoor tot het licht van Uw heerlijkheid te leiden. U dank ik, Schepper en Heere, omdat U mij vreugde hebt geschonken in wat door U geschapen is en ik mij vermaakt heb in de werken van Uw handen. ... Ik heb aan de mensen die deze uiteenzettingen zullen lezen, de heerlijkheid van Uw werken laten zien, voor zover mijn beperkte geest de oneindige rijkdom daarvan kon bevatten. Als ik mij ... tot onbezonnen uitspraken heb laten verleiden, of als ik behagen schepte in mijn eigen roem bij de mensen ..., vergeef het mij in Uw mildheid en barmhartigheid.'

Dat is de ware houding van een christen in de wetenschap: vreugde beleven aan het tonen van Gods heerlijkheid in de schepping en bescheidenheid over de eigen resultaten.

Hoe lezen wetenschappers de Bijbel?

De Bijbel geeft ons geen wereldbeeld, maar beschrijft de meeste dingen door de ogen van de waarnemer, de toeschouwer. Dat doen wij in ons alledaags taalgebruik nog steeds: niemand kijkt raar op als we het over de zonsondergang hebben. Dat we tegenwoordig denken dat de aarde in 24 uur om haar as draait, is daarmee niet in tegenspraak: we zien nog steeds hetzelfde. Calvijn zei al dat God geen astronomisch onderwijs geeft, en kon daarom accepteren dat Saturnus groter is dan de maan en dat de maan zelf geen licht geeft. Zon en maan zijn voor ons oog aan de hemel even groot, maar de zon is het grote licht – omdat die veel meer licht geeft.

Het zou raar zijn om te veronderstellen dat Gods Woord wetenschappelijke taal spreekt. Als we lezen over 'alle soorten vogels', dan moeten we ons afvragen wat daarmee bedoeld wordt. Waar we 'vogels' lezen, staat eigenlijk 'gevleugelden', dus horen de vleermuizen erbij. Wij rekenen konijnen en hazen niet onder de herkauwers, de Bijbel doet dat wel. Lange tijd wisten we niet hoe we dat moesten interpreteren, maar deze knagers blijken twee soorten keutels te produceren. De groene zien we nooit want die eten ze gelijk weer op – en in die zin zijn ze dus toch herkauwers – maar niet volgens onze definitie.

Dat de Bijbel geschreven is in de taal van de toeschouwer, maakt hem niet minder waar of betrouwbaar: het is Gods openbaring. Het is echter niet altijd eenvoudig om de bijbelse gegevens te vertalen naar de wetenschap. Als we in Genesis lezen over de zondvloed (duidelijk wereldwijd), dan moeten we de sporen daarvan in de aardlagen terugvinden. Maar hoe vertalen we bijvoorbeeld de 'kolken der grote waterdiepten' en de 'sluizen des hemels'? Welke aardlagen horen wel en welke niet bij de zondvloed? Vanuit de bijbelse gegevens kunnen we al vertalend proberen een wetenschappelijk zondvloedmodel te maken. Over dat model kun je wetenschappelijk discussiëren en het heeft alle beperkingen die eigen zijn aan de wetenschap. Dit model is in elk geval minder waar dan wat Genesis ons leert: alle zondvloedmodellen zijn feilbaar mensenwerk.

Schepping en / of evolutie?

Moeten we als christenen Genesis letterlijk lezen, en dus de evolutietheorie afwijzen? Andere artikelen gaan in op de vragen vanuit de Bijbel, hier wil ik meer ingaan op de beperkingen van de wetenschap. In de natuurwetenschappen werken we met waarnemingen en experimenten. Daarmee proberen we theorieën te ondersteunen, die lang niet altijd als vanzelf uit de waarnemingen volgen. Nogal vaak is de theorie er, voordat er ondersteunende waarnemingen of experimenten zijn. Dat gold voor het model van Copernicus (dat de aarde om de zon en om haar as draaide), en ook de relativiteitstheorie van Einstein. Een theorie of model moet zo goed mogelijk de bekende feiten verklaren – tot er een andere theorie komt die dat beter doet. Soms bestaan verschillende theorieën naast elkaar of vullen elkaar aan.

Ten tijde van Darwin waren er al verschillende opvattingen over de veranderlijkheid van de soorten. De 'fixisten' dachten dat verandering onmogelijk was en beriepen zich daarbij o.a. op Linnaeus. Deze botanicus

dacht er echter aan het eind van zijn leven anders over. Hij dacht dat de Schepper de orden geschapen had en dat door Zijn hand en later door de natuur de verschillende soorten daaruit waren ontstaan. Bekende Duitse biologen waren een vergelijkbare mening toegedaan. De waarnemingen van Darwin wezen ook op die mogelijkheid van variatie op een thema: alle katachtigen zouden makkelijk verwant kunnen zijn. De conclusie van Darwin ging echter veel verder: hij trok die gedachte door naar een hele stamboom van het leven.

Fundamentele bezwaren daartegen kwamen in die tijd van diezelfde Duitse biologen: verandering kan, maar alleen binnen een bepaald 'Grundtype' (ongeveer zoals we nu over een basistype spreken). Deze bezwaren gelden nog steeds en zijn zelfs versterkt: we hebben nog geen goed idee hoe verandering van type mogelijk is. Het is daarom niet vreemd aan de wetenschap om te opperen dat verschillende levensvormen apart van elkaar zijn ontstaan, en geen afstammingsverwantschap kennen. Tegenover 'monofylie' (alles is aan elkaar verwant, je kunt een complete stamboom van het leven maken) staat dan 'polyfylie' (katten zijn onderling verwant, maar niet met paard en paardenbloem). Daarmee los je niet alle oorsprongsvragen op – maar: Kan dat wel?

Degeneratie en het ontstaan van ziekten

In het begin was alles zeer goed, zoals Genesis 1:31 ons vertelt. Dat is duidelijk niet zo gebleven: na de zondeval werd alles aan de vergankelijkheid onderworpen (Rom. 8:20). Ziekten zijn dus het gevolg van de zondeval. De laatste tijd zien we steeds duidelijker hoe dat biologisch gezien werkt. Zowel in onze darmen als in de bodem ontdekken we steeds meer goede bacteriën – maar een aantal bacteriën zijn ontspoord door mutaties en zijn ziekteverwekkers geworden. Sommige bacteriën op onze huid worden pas parasieten, als ze door een wondje ons bloed binnendringen. Iedereen kent vogels als koereigers, die de parasieten uit de vacht van o.a. koeien verwijderen – maar als de koe een wond krijgt, houden ze die als parasieten open. Virussen zouden heel goed ontspoorde speciale stukjes spring-DNA van onszelf kunnen zijn: juist dat spring-DNA kan deels verklaren waarom er zoveel variatie binnen een basistype mogelijk is.

Veel ziektes hebben een erfelijke component: ze worden (mede) veroorzaakt door een genetisch defect. Dat komt door mutaties, waarvan de meeste trouwens door een speciale reparatiedienst hersteld worden. In de praktijk zien we helemaal geen opklimming, maar eerder degeneratie: we raken eerder eigenschappen kwijt dan dat we er bij krijgen. Over dit thema valt veel meer te zeggen, maar dit lijkt me voldoende om aan te stippen welke kant het moderne biologische onderzoek ons op kan leiden – als we tenminste niet alles vanuit de evolutie-gedachte proberen uit te leggen.

Het fundamentele probleem

Wetenschap is mensenwerk; en dus is wetenschappelijke waarheid op z'n best voorlopige waarheid. Daarbij komt het probleem dat we met een veronderstelde evolutie terug in de tijd moeten kijken. Dan zijn herhaalbare experimenten niet mogelijk. Bovendien moeten we dan ervan uitgaan dat alles in het verleden op dezelfde manier is gegaan als in het heden. Een christen weet zeker dat dat niet zo is, want de schepping is door Gods Woord tot stand gekomen: *"Hij sprak en het was er"* (Ps. 33:9). Het zichtbare is daarbij niet ontstaan uit het waarneembare (zie Hebr. 11:3).

De bijzondere scheppingsdagen lenen zich dus niet voor gewoon wetenschappelijk onderzoek. We zien alleen de resultaten van dat scheppingswerk – en niet eens compleet omdat er soorten zijn uitgestorven en er een zondvloed is geweest. De precieze impact van de zondvloed is moeilijk te achterhalen: het heeft een ongekende schaalgrootte en is met niets wat we kennen goed te vergelijken. Alle zondvloedmodellen zijn magere pogingen om een en ander in kaart te brengen. We kunnen daarbij deels steunen op wat we kunnen waarnemen na bekende overstromingen. We weten daaruit dat aardlagen van meters dik in enkele uren kunnen worden gevormd en dat de kracht van water groot is, maar de zondvloed was uniek in omvang.

Als christenen zouden we moeten voorgaan in bescheidenheid, zoals Kepler ons leert. De wetenschap heeft maar beperkte mogelijkheden. Helaas hebben creationisten soms een te grote broek aangetrokken om de onterechte claims van evolutionisten te bestrijden. Ook wij zouden moeten leren van onze Heer, die zegt: *"Leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart"* (Matt. 11:29).

Conclusie

Een christen mag vertrouwen op Gods Woord: God heeft geschapen en Hij heeft dat zelfs in zes dagen gedaan. De wetenschap blijft daarbij per definitie op een afstand staan, want dit eenmalige gebeuren is door haar niet te onderzoeken. Dat de natuurwetenschap soms tot andere conclusies komt dan een bijbellezer, hoeft ons niet te verontrusten. De wetenschap is feilbaar mensenwerk en de Bijbel is niet in wetenschappelijke taal geschreven. Bovendien overschrijdt de wetenschap haar grenzen als ze stellige uitspraken doet over het verleden.

Bron foto's: Darwin; Calvijn; Kepler; Linneaus

Kees Fieggen

Hij sprak en het was er …

Staan Bijbel en wetenschap tegenover elkaar? Ik denk van niet. Wel denk ik dat de natuurwetenschap veel duidelijker zijn eigen grenzen zou moeten kennen, en dat Gods Woord ons niet de ruimte geeft om de evolutiegedachte algemeen toe te passen. Over de wetenschappelijke kant van dit verhaal gaat een ander artikel, hier wil ik vooral de bijbelse lijnen onderzoeken.

De Bijbel kijkt van boven naar beneden

Een christen neemt de Bijbel als uitgangspunt. Sommige theologen zien de Bijbel als het product van mensen, die vanuit hun eigen, tijdgebonden wereldbeeld hebben geprobeerd iets over God te zeggen. Mijn uitgangspunt is: God heeft Zich geopenbaard in Zijn Woord (de Bijbel), en Hij heeft daarvoor menselijke schrijvers – met hun eigenaardigheden – gebruikt. Die schrijvers waren beperkt en feilbaar, maar toch heeft God ervoor gezorgd dat Zijn Woord onfeilbaar is en waarachtig. Gods Woord is openbaring en toont ons hoe God het ziet. Niet alles wat wij zouden willen weten, kunnen we erin vinden. De Bijbel is niet geschreven om onze nieuwsgierigheid te bevredigen of ons wetenschappelijke informatie te verschaffen. Het Woord moet vooral ons hart raken. Maar: Gods Woord is waarheid en openbaring en geeft daardoor grenzen aan – ook voor de wetenschap.

En God zei …

Zo spreekt Genesis 1 over de schepping: God (meervoud: Elohim) schept (enkelvoud) door te spreken. De indruk die we daar krijgen, is dat het scheppen door te spreken geen proces is: het gebeurt meteen (‘en het was alzo’). God heeft niet alles in één keer geschapen – wat Hij als de Almachtige had kunnen doen. Daar heeft Hij ongetwijfeld redenen voor gehad, en wij kunnen uit wat Hij aan ons daarover vertelt wel enkele lessen trekken. Maar dat is nu niet ons onderwerp.

De psalmen spreken vaak over Gods daden en bieden daarmee troost: Gods daden geven vaste grond onder de voeten. Gods scheppingsdaden horen daarbij. God schiep met verstand (Ps. 136:5), en al Zijn werken moeten Hem loven (Ps. 103:22). De psalmen bevestigen dat de schepping geen proces was, maar door Gods woord plaatsvond: *“Door het woord des Heren zijn de hemelen gemaakt, door de adem van Zijn mond al hun heer (...) want Hij sprak en het was er, Hij gebood en het stond er”* (Ps. 33:6+9, vgl. Ps. 148:5).

Voor de christen is hiermee de toon gezet. De schepping is een bijzondere gebeurtenis die door Gods spreken is voltooid – en in vrij korte tijd. Dat kunnen we van de almachtige God ook verwachten: Hij heeft geen lange tijd nodig om iets te maken.

Echt gebeurd of een hoger doel?

Er zijn genoeg bijbeluitleggers die aan de zes dagen symbolische betekenissen toekennen. Er zit ook een prachtig ritme in de scheppingsdagen, met op de eerste drie dagen de rijken hemel, zee, lucht en aarde, en op de volgende drie worden haar bewoners geschapen. We herkennen er de bekeringsgeschiedenis van een mens in en zelfs de verschillende bedelingen van de heilsgeschiedenis. Met deze en andere dieperliggende betekenissen kunnen we een heel nummer vullen. Genesis 1 heeft een hoger doel dan het bieden van een scheppingsmodel voor christenwetenschappers. Alles in de Schrift heeft een geloofsdoel. En achter de eerste schepping en de eerste mens zien we de nieuwe schepping opdoemen en we worden – als het goed is – tot aanbidding geleid.

Maar juist dat hogere doel verbiedt ons om alleen symbolisch te lezen. De God van de waarheid leidt ons niet om de tuin, Hij vertelt ons geen mythe om ons iets moois duidelijk te maken. Hij schrijft geschiedenis door de hele Bijbel heen, en werkt daarmee op een bijzondere manier in de werkelijkheid. In die ware gebeurtenissen legt Hij op een wonderbaarlijke manier een diepere betekenis. Als Hij ons vraagt in Hem te geloven, dan kunnen we erop vertrouwen dat Hij de waarheid spreekt.

De zes dagen

De taal van Genesis 1 is geen poëzie zoals in Job en de Psalmen[1]. Het is proza met veel feitelijkheden. Maar waren het echte dagen? Soms wordt het woord ‘dag’ immers in een andere zin gebruikt (zoals ‘de dag van Zijn toorn’)? De unieke vermelding: ‘en het was avond geweest en het was morgen geweest: de eerste (of …) dag’, trekt

1) Poëzie in de Bijbel maakt gebruik van parallellisme, contrast en versterking. Lees maar hoe in de Psalmen de tweede regel vaak een uitbreiding van de eerste is, of een contrast ermee vormt, of hetzelfde anders zegt.

deze zes dagen echter uit die ruimere betekenis van een periode. Wetenschappelijk gezien zijn zes perioden ook te gekunsteld.

En de uitdrukking *"één dag bij de Heer is als duizend jaar en duizend jaar als één dag"* (2 Petr. 3:8)? Bij God heeft de tijd niet dezelfde waarde als bij ons. Petrus zegt dit met het oog op het geduld van de Heer: er zijn als het ware maar twee dagen verlopen sinds Golgota. En als we het ruimer willen toepassen: de Heer kan in één dag zoveel doen dat wij denken dat er wel duizend jaar voor nodig is …

Sommigen suggereren dat de schrijver van Genesis 1 de schepping in zes visioenen of nachtgezichten te zien kreeg. De vraag rijst waarom dat er niet bij staat, zoals dat bij de profeten wel gebeurt. Toch vind ik het spreken over '6 maal 24 uur' al te prozaïsch. De scheppingsdagen zijn niet te vergelijken met de dagen zoals we die nu beleven. Niets was gewoon in die tijd: alles zinderde van Gods scheppingskracht.

En: niemand van ons was er bij – zelfs Adam kwam pas op het laatste moment en voor hem was alles nieuw. Genesis 1 is *openbaring*. God wilde tonen hoe Hij het gedaan heeft. Wie zijn wij om te denken dat het anders is gegaan dan Hij ons vertelt – en zoals Hij bij het geven van het sabbatsgebod bevestigt (Ex. 20:11)? Daaruit alleen al leren we dat het echte dagen geweest zijn – al waren dat heel bijzondere dagen. Begrijp ik dan hoe het gegaan is? Welnee, en ik blijf natuurlijk met flink wat vragen zitten – ook wetenschappelijk. Dat is niet erg natuurlijk: wij zijn maar kleine mensjes en wij leven in geloof.

En Genesis 2 dan?

In Genesis 1 zien we chronologie. Eerst gebeurt er dit, dan dat, dag voor dag. Hier is de Schepper van hemel en aarde aan het werk: Elohim (meervoud). Genesis 2 zoomt in op de schepping van de mens, bijna alle gebeurtenissen zijn nevengeschikt: ze worden naast elkaar geplaatst. Sommige vertalingen tonen dat met de voltooid verleden tijd ('de Here God had geformeerd'). Er is geen aanduiding van tijd zoals in Genesis 1. Genesis 2 spreekt over de Here God (JHWH Elohim). De godsnaam JHWH betekent 'Ik ben die Ik ben', en heeft te maken met de relatie die Hij met de mens aangaat. Het is al met al niet zo moeilijk te zien dat het verslag van Genesis 2 een duidelijk ander doel dient dan het dag-voor-dag relaas van het eerste hoofdstuk. Er blijven wel vragen over, maar ik zie geen echt conflict tussen de beide verslagen.

Ontmoet de Schepper

In Romeinen 1 lezen we dat *"Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid uit Zijn werken met inzicht doorzien"* kunnen worden. Het is de taal van Guido Gezelle (1858 – een jaar voor Darwins boek 'On the origin of species'):

Mij spreekt de blomme een tale,
mij is het kruid beleefd,
mij groet het al te male,
dat God geschapen heeft!

De conclusie van Gezelle is door en door bijbels, maar zegt ons niets over het 'hoe' van de schepping. Een christen weet daar meer van: *"Door het geloof begrijpen wij dat de werelden door Gods woord bereid zijn, zodat wat men ziet, niet ontstaan is uit wat zichtbaar is"* (Hebr. 11:3). Met ons geloof en lezend in onze Bijbel kunnen we nog wat stappen zetten. Gods Woord is een goddelijk Persoon. Als we over de schepping en de Schepper spreken, hebben we het over de Heer Jezus, over Gods Zoon, over het vleesgeworden Woord. *"Alle dingen zijn door Hem geworden"*, zegt de apostel Johannes (Joh. 1:3)[2]. Tegen deze Man wordt gezegd: *"Spreek slechts met een woord en mijn knecht zal gezond worden"* (Matt. 8:8) – en Hij spreekt keer op keer met gezag. We horen hier de echo van de scheppingsdagen doorklinken via de psalmen tot in het bevelend spreken van de Zoon in de genezingen die Hij verricht en de manier waarop Hij de wind en de zee bestraft (Marc. 4:39).

Als God, als de Here Jezus, met gezag spreekt, gebeuren er dingen. Zo heeft de schepping plaatsgevonden, zo kan Hij genezing schenken. Daaruit zien we dat Hij inderdaad is wie Hij zegt te zijn. Als we dat alleen symbolisch opvatten, is Hij niet meer de "Ik ben, die Ik ben". Dan is Hij niet meer de Almachtige.

En zie, het was zeer goed

De evolutietheorie gaat ervan uit dat alle levensvormen op aarde onderling verwant zijn: je kunt een stamboom maken waarin ze allemaal met elkaar verbonden zijn – met eencelligen aan de basis en de mens aan het eind van één van de takken. De ontwikkeling van eencelligen tot de mens beslaat een heel lange periode: 500 tot 600 miljoen jaar. Over het mechanisme van de evolutie (hoe het is gegaan) is nog wel verschil van mening, maar in elk geval spelen mutaties (veranderingen in de erfelijke eigenschappen) en natuurlijke selectie (de best aangepaste overleeft) een belangrijke rol.

"God zag dat het goed was" is moeilijk te rijmen met een proces van natuurlijke selectie, waarin de best aangepaste overleeft en de zwakkere sterft. God selecteert niet op die manier, niet door middel van de dood. Sterker nog: in het Nieuwe Testament zien we dat Jezus Zich het lot van de zwaksten en de slecht aangepasten aantrekt: *"Blinden worden ziende en lammen wandelen, melaatsen worden gereinigd en doven horen en doden worden opgewekt en armen ontvangen het evangelie"* (Matt. 11:5). Tegenover de slogan 'brutalen hebben de halve wereld' plaatst Hij: *"Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven"* (Matt. 5:5). Bij de evolutie is er sprake van ellenbogenwerk, in het Koninkrijk van God moeten we leren elkaar te dienen.

De Bijbel spreekt over een goed begin. Na de zondeval zien we degeneratie[3], zoals Paulus later schrijft: *"de hele schepping zucht en is in barensnood"* (Rom. 8:22).

2) Lees Joh. 1:1-5+14, Kol. 1:16 en Heb. 1:2.

3) Degeneratie is achteruitgang, verval. Dat gebeurt als we ouder worden, maar ook genetisch over de generaties.

In het begin was het nog geen probleem als broer en zus trouwden en kinderen kregen: er waren weinig schadelijke mutaties die voor inteelt-problemen konden zorgen.

Er is inderdaad sprake van een strijd om het bestaan – maar pas sinds de zondeval! God heeft ongetwijfeld tal van overlevingsmogelijkheden in de schepping gelegd. Hij wist wat er zou gebeuren, dat het niet 'goed' zou blijven. Sindsdien is er wel verandering geweest en zijn er nieuwe soorten ontstaan – maar geen totaal nieuwe levensvormen.

En de zondeval?

Schepping door middel van evolutie impliceert dat Genesis 1 niet 'letterlijk' waar is. Volgens de evolutietheorie is de mens langzamerhand ontstaan uit een aapachtige voorouder. Door rechtop te gaan lopen, kwamen de handen vrij en nam het werktuiggebruik en daarmee de intelligentie toe. Op welk moment was het dan 'zeer goed'? Op welk moment kwam het gebod om niet van de vrucht van de boom van kennis van goed en kwaad te eten? Op welk moment kwam de verleiding door de slang en werden Adam en Eva verbannen uit de Hof van Eden? Of moet het verhaal over de Hof en de zondeval 'archetypisch' worden verstaan?[4]

Als er geen werkelijke, historische zondeval heeft plaatsgevonden, komt ook het plaatsvervangend lijden van de Heer Jezus op losse schroeven te staan. Adam is het hoofd van het eerste mensengeslacht: in Adam hebben wij allen gezondigd. *"Door één mens is de zonde de wereld binnengekomen en door de zonde de dood"* (Rom. 5:12). Evenzo kan Christus, de tweede Mens, een nieuw mensengeslacht beginnen. Christus is het Hoofd van allen die door Hem zijn verlost. Door één daad van gerechtigheid (Zijn sterven op het kruis) krijgen alle mensen de kans om rechtvaardig te worden (zie Rom. 5:18-21). De Bijbel legt een directe link tussen Adam en Christus.

Ontkenning van het oordeel

Volgens de evolutietheorie vormen de aardlagen een evolutie-archief. De eeuwen door hebben christenen in de fossielen in de aardlagen (met massa-graven) het getuigenis van Gods oordeel door middel van de grote vloed gezien. De aardlagen liggen er als een bewijs dat de toenmalige wereld door water vergaan is – hoewel waarschijnlijk niet alle aardlagen daardoor gevormd zijn. Het is niet zo dat alles sinds het begin hetzelfde is gebleven, zegt Petrus. Er heeft een oordeel plaats gevonden door water, en er komt er nog één door vuur (zie 2 Petr. 3). De verwachting van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde moet ons aansporen om heilig te leven, toegewijd aan de Heer die alles gemaakt heeft, ons heeft verlost en ons een geweldige toekomst in het vooruitzicht stelt. De evolutietheorie aanvaardt het oordeel over de zonde niet – en maakt verlossing door het kruis daarmee zinloos.

Waar waart gij …?

Natuurlijk: er is *geloof* nodig om te aanvaarden dat God door het Woord heeft geschapen. En de zinsnede in Hebreeën 11:3 – *"zodat wat men ziet, niet ontstaan is uit wat zichtbaar is"* – stelt een beperking aan de wetenschap. Voor velen is dat een (bijna) onverdraaglijke gedachte. Maar wie is er nu God? Zou het ook zo kunnen zijn dat wij wetenschappelijk gezien niet zoveel over het begin kunnen zeggen? Laten we eens kijken hoe God met Job spreekt. Job roept God ter verantwoording – en we kunnen de emoties van deze godvrezende man begrijpen die hem daartoe brengen. God antwoordt door te verwijzen naar de schepping. Later horen we dit weerklinken in wat de 24 oudsten aanbiddend uitspreken: *"(...) want U hebt alle dingen geschapen en door Uw wil bestonden zij en zijn zij geschapen"* (Openb. 4:11).

"Wie is het toch, die het raadsbesluit verduistert met woorden zonder verstand? Gord nu als een man uw lendenen, dan wil Ik u ondervragen, opdat gij Mij onderricht. Waar waart gij, toen Ik de aarde grondvestte? Vertel het, indien gij inzicht hebt" (Job 38:2-4);

"Wil de bediller twisten met de Almachtige?" (Job 39:35).

Zouden we niet beter de houding van Job kunnen aannemen, die hierop zegt: *"Zie, ik ben te gering, hoe zal ik U bescheid geven? Ik leg de hand op mijn mond"* (Job 39:37)?

Conclusie

We kunnen niet zeggen dat we Gods scheppingsdaden begrijpen. In de schepping zien we Gods eeuwige kracht en goddelijkheid, en door het geloof weten we dat Gods spreken genoeg was om alles te laten ontstaan. De schepping is geen proces, de groei daarna wel.

Er is alle reden om de evolutietheorie als anti-Bijbels af te wijzen. Het veronderstelde mechanisme van de evolutie is onbijbels van karakter. Het aanvaarden van de evolutie leidt tot moeilijkheden in het verstaan van de Schrift (zondeval, rechtvaardiging, nieuwe schepping), alsook tot ontkenning van het oordeel van God over de zonde. Ten slotte staat de evolutiegedachte tegenover de degeneratie die we om ons heen zien, ook in moreel opzicht. De nieuwe mens ontstaat niet vanzelf, maar door een nieuwe schepping.

Het geloof neemt wat de Schrift over de schepping zegt als openbaring aan en buigt bescheiden het hoofd. De wetenschapper in de christen zal ook bescheiden zijn en beseffen dat het begin moeilijk te peilen valt voor de natuurwetenschap.

4) Een archetype is een oerbeeld, een symbolische voorstelling die in het onderbewustzijn van alle mensen aanwezig is. Zo bezien zou de zondeval (alleen) een voorbeeld zijn van hoe het in het leven van elk mens verkeerd kan gaan door de verleidingen die op ons af komen.

J.N. Darby

Wij zijn Gods geslacht

"De God die de wereld heeft gemaakt en alles wat daarin is (...), daar Hijzelf aan allen leven en adem en alles geeft. En Hij heeft uit één bloed het hele mensengeslacht gemaakt om op het hele aardoppervlak te wonen (...). Want in Hem leven wij, bewegen wij ons, en zijn wij, zoals ook enigen van de dichters onder u hebben gezegd: Want wij zijn ook Zijn geslacht" (Hand. 17:24-28).

Een leven-gevende macht

Voordat God de mens vormde, schiep Hij reeds levende wezens van allerlei aard: in de zeeën, op de aarde en in de lucht. Deze levende wezens moesten zich voortplanten en vermenigvuldigen. Hieruit bleek de leven-gevende macht, waardoor Hij aan het stof levenskracht kon geven. De aarde getuigde niet alleen van Gods machtige handelen, maar ze is ook de plaats waar de raadsbesluiten van God ten aanzien van de mens uitgevoerd moeten worden. De levende wezens verschenen, waarover de mens moest regeren (Gen. 1:28). Adam moest de wil van God volvoeren als Zijn plaatsvervanger op aarde en Zijn kracht en recht volbrengen (1 Kor. 11:7).

De schepping van de mens neemt een aparte plaats in. Ze is onderscheiden van al het andere wat gebeurde in Genesis 1 en 2, en is de climax van alles. Adam wordt namelijk heerser over alle schepselen. Zijn belangstelling zal ook daarnaar uitgaan, omdat ze hem toebehoren. Hij leeft in zijn eigen sfeer van geluk, in overeenstemming met zijn natuur. Wat de andere schepselen betreft, regelt hij alles met zegen, want alles is aan zijn gezag onderworpen. De mens is op deze wijze in het *midden* van de schepping geplaatst.

Een aparte handeling

Maar de mens kwam voort door de wil van God uit het stof van de aarde, door een aparte handeling van Godswege. Dat gebeurde niet met de dieren. Die werden geschapen door Gods macht, Die de dingen die niet zijn, in het aanzijn roept, alsof ze waren. Maar God vormde Zelf de mens uit het stof en blies daarna de levensadem in zijn neusgaten. Op die manier werd de mens een *levende* ziel en stond hij in directe verbinding met God Zelf. Zoals de apostel Paulus het in Handelingen 17 aanhaalt: *"Wij zijn ook Zijn geslacht"*. Als God de dieren maakt, zegt Hij: *"Laat de aarde levende wezens voortbrengen"* (Gen. 1:24). Maar als Hij de mens maakt, zegt Hij in vers 26: *"Laat Ons mensen maken"*. Hij formeerde de mens naar Zijn beeld. Hij maakte de mens ongetwijfeld, opdat hij zich – zoals de andere levende wezens – zou vermenigvuldigen. Maar Hij gaf hem méér, namelijk de heerschappij over de levende wezens. De mens werd het hoofd en het middelpunt van Gods schepping op aarde. Het zaaddragende gewas werd hem tot voedsel gegeven; het groene gewas dat de aarde voortbracht, werd aan de dieren gegeven. Dood en geweld bestonden nog niet.

Een bijzondere positie

Er is niets wat meer opvalt dan deze bijzondere positie van de mens. In hem moesten de raadsbesluiten van God vervuld worden. Gods vermakingen zijn met de mensenkinderen. Hij heeft Zijn welbehagen in mensen (dus niet alleen Zijn goedheid ten opzichte van hen), en heeft dit geopenbaard door het feit dat de Zoon *Mens* geworden is. We vinden hier zonder twijfel de verantwoordelijke mens, maar het verschil dat er tussen hem en alle andere schepselen bestaat, komt bijzonder sterk naar voren.

De scheppingsdagen worden – vóórdat de mens genoemd wordt – met de gebruikelijke uitdrukking besloten: *"En God zag dat het goed was"* (Gen. 1:25). Dan wordt plechtig beraadslaagd om een speciale plaats aan de mens te geven. God wilde hem scheppen naar Zijn eigen beeld en naar Zijn eigen gelijkenis. Tot tweemaal toe vinden we de woorden dat God *de mens schiep naar Zijn eigen beeld* (Gen. 1:27). Om van de mens simpel een dier te maken is iets afschuwelijks. Het zou de tweevoudige nadrukkelijke verklaring van God Zelf tenietdoen, en dus met deze uitspraak in Zijn Woord geen rekening houden. In de scheppingsorde is de mens onmiskenbaar de verwezenlijking van de wegen van God, hoewel dit pas in Christus ten volle vervuld is, zoals Psalm 8 ook toont (vgl. Rom. 5:14 en Hebr. 2).

Jan Paul Spoor, vrij naar J.N. Darby (Synopsis - Genesis)

Kris Tavernier

De schepping is een openbaring van God Zelf

Ik ben geen wetenschapper en ik ben ook geen theoloog. Ik ben maar een eenvoudige bijbellezer, die ervan overtuigd is dat God het verlangen heeft om Zichzelf te openbaren en Zichzelf aan ons mensen bekend te maken door middel van Zijn Woord en hetgeen daarin beschreven staat – ook de scheppingsgeschiedenis. Het is dan ook niet mijn missie of roeping om de degens te kruisen met theologen of wetenschappers. Het is veeleer mijn bedoeling te laten zien dat we maar het beste kunnen vertrouwen op het Woord van God, ook wanneer het spreekt over de schepping van God.

God heeft het verlangen om Zichzelf bekend te maken

God verlangt ernaar Zichzelf bekend te maken aan de mensen, en iets van Zichzelf aan ons mensen te openbaren. Dat heeft Hij op diverse manieren gedaan. Hij openbaart Zichzelf door het Woord, de Bijbel, geschreven door mensen, geïnspireerd door de Geest. Zelfs in de wetten maakte Hij ons Zijn gedachten bekend. Hij openbaarde Zichzelf vooral door Zijn Zoon, de Heer Jezus Christus. Deze heeft ons het meest van alles laten zien Wie en hoe God is.

God openbaart Zich ook door de schepping. Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid wordt sinds de schepping van de wereld uit Zijn werken met het verstand doorzien (Rom. 1:20). De kosmos, zoals God die geschapen heeft, laat Zijn veelkleurige creativiteit en oneindige majesteit zien. Door het geloof ontdekken wij in de schepping een openbaring van God Zelf. Wie Gods scheppingswerk vervangt door de evolutietheorie, berooft God van Zijn eer (vgl. Openb. 4:11) en ontzegt zichzelf de verwondering over het werk van Gods handen. Ik kan dan ook niet geloven in een oerknal en vervolgens oneindig veel toevalligheden, waardoor de kosmos zou zijn ontstaan. Ik geloof dat God de Schepper is en dat Hij ons door en in de schepping iets van Zijn grootheid laat zien.

De schepping is bijzonder

Alles wat mensen leren over de schepping, toont alleen maar hoe bijzonder mooi en vernuftig die is. De wetenschap is in staat om bijvoorbeeld de natuurwetten te ontdekken, maar alleen God was in staat om de natuurwetten te scheppen. Eén enkele natuurwet op zich is al bijzonder. Maar de unieke combinatie van al de natuurwetten, waardoor de kosmos kan bestaan en blijven bestaan, kan alleen maar door God vastgesteld zijn. Verander één natuurwet (bijv. de zwaartekracht), of verander de afstand van de zon tot de aarde, en daarmee wordt het leven op aarde onmogelijk. God heeft Zijn schepping wonderbaar toebereid: *"De Heer heeft door wijsheid de aarde gegrond, door verstand de hemelen vastgesteld"* (Spr. 3:19). De complexiteit van het geheel bewijst voor mij dat toeval en spontane evolutie wel zo'n onmogelijke optie is, dat er heel wat meer geloof nodig is om dit vol te houden dan het geloof in een Schepper.

Het Woord van God is betrouwbaar

Mag ik geloven wat er in het Woord van God, de Bijbel, staat? Het Woord van God is betrouwbaar in alles, ook als het zegt dat God de Schepper is. De Bijbel verhaalt over heel wat mensen en heel wat geschiedenissen. De Bijbel vertelt ons over God, over Zijn handelen, en maakt ons Zijn gedachten bekend. Hij vertelt ons over Gods reddingsplan en over Zijn plannen voor de toekomst met deze wereld, met Israël en de gelovigen. Is het aannemelijk dat God de dingen anders laat optekenen in Zijn Woord dan hoe ze werkelijk zijn? Zijn de geschiedenissen die in de Bijbel staan heel anders verlopen dan hoe ze beschreven staan? Dat lijkt mij toch niet aanvaardbaar. Moet ik mij bij het lezen van de Bijbel telkens de vraag stellen of het wel echt zo is als het beschreven staat? Ik mag hopen van niet, anders wordt het wel lastig lezen.

Kijk, daarom zie ik ook geen reden om te geloven dat de wereld op een andere manier is ontstaan dan zoals de Bijbel het vertelt. In het begin was er niets, en toen ontstond opeens het heelal en is alles geëvolueerd tot de wereld zoals wij die nu kennen? Nee hoor, in het begin was *God* er en *Hij* schiep het heelal en alles wat bestaat: *"(...) die de hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is en de aarde en hetgeen daarin is en de zee en hetgeen daarin is"* (Openb. 10:6). Ik zie dus geen reden om het getuigenis van de Bijbel in twijfel te trekken, *"want in zes dagen heeft de Here de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is"* (Ex. 20:11a).

Foto Hans Wolff: Vermoedelijk Isaac Newton's appelboom, of een nakomeling daarvan. Aan de voorzijde van het Trinity College, aan de rechterkant van de Grote Poort.

Alexander vom Stein

De zondeval

Genesis 3

Alles wat we vandaag kunnen onderzoeken en verkennen, moet gebeuren vanuit de vooronderstelling van het feit van de zondeval. We moeten bedenken dat de oorspronkelijke schepping, die door God eens als 'zeer goed' werd bestempeld, fundamenteel verschilt van de huidige wereld, die 'onder de slavernij van de vergankelijkheid' is gekomen. Anders krijgen we een verkeerde indruk van de Schepper.

De vloek van de zonde

Nadat God Adam en Eva de gelegenheid had gegeven hun fouten te belijden, kondigde Hij het oordeel aan. Hij plaatste de slang, de mensen en de hele schepping onder de vloek van de zonde. De slang werd vervloekt, en de satan (die door hem sprak) werd het eeuwig oordeel aangekondigd.

Voor de vrouw werden de moeiten van de zwangerschap zeer groot gemaakt en werd de pijn bij het baren opgelegd. Bovendien zou vanaf nu de relatie tussen man en vrouw verstoord zijn. De man werd aangekondigd dat hij vanaf nu zijn leven lang zou moeten werken om zich te kunnen voeden. De schepping zou niet meer alleen tot zijn genot zijn, maar zou zich ook tegen hem richten (dorens en distels). Daarnaast zou hij eenmaal de aangekondigde lichamelijke dood ondergaan, dan zou hij tot het stof terugkeren.

De dood komt in de schepping

Met de zondeval is ook de dood in de wereld gekomen: *"Daarom, zoals door één mens de zonde in de wereld is gekomen en door de zonde de dood, en zo de dood tot alle mensen is doorgegaan, doordat allen gezondigd hebben" (Rom. 5:12)*. Er zijn een aantal bijbelse gegevens die erop wijzen dat ook de dood van de dieren kan worden gezien als gevolg van de zondeval.

- Aan mensen en dieren werden planten als voedsel toebedeeld: *"En God zei: Zie Ik geef u al het zaaddragende gewas dat op heel de aarde is, en alle bomen waaraan zaaddragende boomvruchten zijn; dat zal u tot voedsel dienen. Maar aan al de dieren van de aarde, aan alle vogels in de lucht en aan al wat over de aarde kruipt, waarin leven is, [heb Ik] al het groene gewas tot voedsel [gegeven]. En het was zo" (Gen. 1:29-30)*.

- De mens mocht de dieren zelfs pas *na* de zondvloed gaan eten: *"Alles wat zich beweegt, waarin leven is, zal u tot voedsel dienen; Ik heb het u allemaal gegeven, evenals het groene gewas" (Gen. 9:3)*.

- God zegt tegen Adam: *"Totdat u tot de aardbodem terugkeert, omdat u daaruit genomen bent; want stof bent u en u zult tot stof terugkeren" (Gen. 3:19b)*. Ook een gedeelte van de dieren werd uit de aardbodem gevormd *(Gen. 2:19)*, daarom is het aan te nemen dat ook zij onder deze vloek kwamen.

- De zondeval was een gebeurtenis van kosmische betekenis. De hele schepping werd erin meegetrokken: *"Want de schepping is aan de vruchteloosheid* [of: vergankelijkheid] *onderworpen" (...) "Want wij weten, dat de hele schepping tezamen zucht en tezamen in barensnood is tot nu toe" (Rom. 8:20, 22)*. De voor de schepping gebruikte uitdrukking (Gr. *ktisis*) omvat het hele universum.

- Het geciteerde vers *(Rom. 8:20)* staat in de Griekse tijdvorm aoristus. Het betreft een speciale tijdvorm 'zonder tijd'. Dat wil zeggen dat de vorm niet aangeeft of een handeling in het verleden, heden of toekomst plaatsvindt, maar verwijst naar de soort handeling, dat wil zeggen hoe een handeling verloopt. In het middelpunt staat daarbij een bepaald punt van de handeling. In het eerste vers is het het uitgangspunt: De schepping werd onderworpen aan de vruchteloosheid, en is dat tot op vandaag. In het tweede vers is het het eindpunt: De schepping is in barensnood tot nu toe, en wacht op de verlossing. De profeet Jesaja beschrijft hoe de verlossing van de schepping er zal uitzien: *"Een wolf zal bij een lam verblijven, een luipaard bij een geitenbok neerliggen, een kalf, een jonge leeuw en gemest [vee] zullen bij elkaar zijn, een kleine jongen zal ze drijven. Koe en berin zullen [samen] weiden, hun jongen zullen bij elkaar neerliggen. Een leeuw zal stro eten als het rund. Een zuigeling zal zich vermaken bij het hol van een adder, en in het nest van een gifslang zal een peuter zijn hand steken" (Jes. 11:6-8)*. Roofdieren zullen weer planteneters zijn en giftige slangen weer onschuldig. Omdat in de hier beschreven tijd (1000-jarig rijk, millennium) veel dingen worden hersteld, ligt het voor de hand door de beschrijving van de dierenwereld inzicht te krijgen in de situatie vóór de zondeval.

- Biologisch gezien is de dood er voor planten evenals voor dieren. De Bijbel onderscheidt echter volgens andere criteria en spreekt in dit verband niet van dood en sterven. Als de Heer Jezus spreekt van de graankorrel die sterft *(Joh. 12:24)*, gebruikt Hij daarmee dus een beeld.

De zondeval heeft een beperkte kennis-horizon tot gevolg. Net als de cherubs met een vlammend zwaard de hof van Eden bewaakten, wordt ons vandaag ook iedere toegang tot en inzicht in de tijd vóór de zondeval ontzegd. Er zijn noch geologische noch archeologische of andere historische bewijzen van wat er precies bij de zondeval met de schepping is gebeurd, en hoe de wereld er vóór de zondeval uitzag. Als we willen proberen deze ramp wetenschappelijk te beschrijven, kunnen we alleen maar falen.

Had de zondeval meer gevolgen?

Mogelijkerwijs schieten we veel tekort, als we aannemen dat alleen de bezielde schepping met de gevolgen van de zondeval te maken heeft gehad. Het is denkbaar dat er vóór de zondeval een andere scheikunde en natuurkunde gold. Ook al gaat dit ons voorstellingsvermogen te boven, dan kunnen de natuurwetten er anders uitgezien hebben. Een aanwijzing in deze richting is *Romeinen 8:20-21*: *"Want de schepping is aan de vruchteloosheid* [of vergankelijkheid] *onderworpen (niet vrijwillig, maar om wille van hem die [haar] onderworpen heeft), in [de] hoop dat ook de schepping zelf zal worden vrijgemaakt van de slavernij van de vergankelijkheid tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God."* De term die wordt gebruikt voor vergankelijkheid (*mataiotes*) verwijst naar een toestand waarin niets permanent en standvastig is. Alles vergaat, dus alles blijft nietig en zonder betekenis.

De schepping is sinds de zondeval aan dit principe van de vergankelijkheid als slaaf onderworpen. Misschien kunnen we daaruit concluderen dat de wetten van de thermodynamica oorspronkelijk in deze vorm niet golden. In elk geval wordt in deze verzen getoond dat het om een voorbijgaande onderwerping gaat, die ook zal eindigen. De toestand daarna, die hier wordt beschreven als de *"vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God"*, is natuurlijk van een heel andere aard.

Ook als wij ons geen andere fysica als basis voor een andere biologie kunnen voorstellen, dan zijn er minstens analogieën voor. De engelen kunnen een menselijke gestalte aannemen. Ze zijn dan niet alleen zichtbaar waarneembare verschijnselen of visioenen, maar 'normale materie'. Jakob ervoer dat pijnlijk in een urenlange worsteling met een engel *(Gen. 32)*. Engelen konden ook eten *(Gen. 18:8),* en waren desondanks niet aan de natuurwetten gebonden. Ook het opstandingslichaam van Jezus was anders van soort: Hij kon aangeraakt worden *(Joh. 20:27)*, en Hij at *(Luc. 24:42)*. Tegelijkertijd kon Hij plotseling in een ruimte verschijnen *(Joh. 20:26),* en evenzo zomaar ineens onzichtbaar worden *(Luc. 24:31)*. Deze voorbeelden tonen aan dat een andere lichamelijkheid van de mens vóór de vloek van de zonde denkbaar is.

Gods heilsplan

Onmiddellijk nadat de mens in zonde was gevallen, ontving hij met het oordeel van God ook een eerste aanwijzing voor een oplossing voor het probleem van de zonde. Er zou Iemand zou komen, Die de slang de kop zou vermorzelen, een Verlosser uit het *"zaad van de vrouw"*. Adam noemde zijn vrouw daarna Eva (Hebr. *chawa* = leven). Hij geloofde in de verlossing die God beloofde. God maakte vervolgens kleren van vellen voor hen, waarvoor een dier moest sterven. God gaf daardoor een boodschap, die in de loop van de geschiedenis steeds helderder en duidelijker tot uiting kwam, totdat deze werd vervuld in Jezus Christus: de zonde moet worden betaald met het leven. De dood moet plaatsvinden. Om de mens te doen leven, moet een slachtoffer sterven.

Jezus Christus is de weg terug naar God. Deze weg inslaan betekent voor de zondige mens – en zondaars we zijn allemaal, *zonder uitzondering* – dat hij een omkeer moet maken. Daarvoor is een zondenbelijdenis, de 'omkeer van het hart' nodig.

Te allen tijde hebben mensen geprobeerd om het paradijs te herwinnen. Rechtvaardige sociale systemen, economische systemen, rechtssystemen, vrede en harmonie, geluk en voorspoed voor iedereen – dat zijn visioenen van de vele wereldverbeteraars en hervormers. Ze moeten allemaal mislukken, omdat het echte probleem van de mens de in hem wonende zonde is.

Bron: *Creatio*, hoofdstuk 9. © 2005 Daniel-Verlag,
www.daniel-verlag.de
Vertaling uit het Duits: Ger de Koning

Literatuurverwijzingen

- De apostel Paulus op de Areopagus, en het evolutiedenken.
- Was er een hiaat tussen Genesis 1:1 en Genesis 1:2?
- From the beginning of the creation. Does Genesis have a 'gap'?
- Van het begin der schepping. Heeft Genesis een 'hiaat'? (NL vertaling van artikel hierboven)
- Evangelische Hogeschool biedt ruimte aan schepping én evolutie
- Prof. Cees Dekker: Leer kinderen dat God en evolutie bij elkaar passen
- Charles Darwin letter repudiating the Bible heads to auction.

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'… groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Maandelijks ontvangt u dan dit blad in PDF formaat. Dit is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

"Rechtstreeks" jaargang 12. Nr. 12 - december 2015

RECHTSTREEKS

Van de redactie

Elke Rechtstreeks een themanummer?!

Deze maand:

1 Van de redactie

2 Het manna in de woestijn

4 Vier beloften van de God van Jakob

6 Het Hooglied

7 Naar gewoonte

8 Job

Dit laatste nummer van Rechtstreeks voor het jaar 2015 is zo op het eerste gezicht geen themanummer, zoals het novembernummer dat wel was. De artikelen zijn duidelijk niet gegroepeerd rond een gemeenschappelijk gekozen thema. Ze zijn nogal divers van aard en onderwerp. Maar er is toch meer gemeenschappelijk dan op het eerste gezicht het geval lijkt te zijn. Zo valt op dat de meeste artikelen ditmaal over het Oude Testament gaan. Toch is dat niet het belangrijkste. Het Oude Testament is geen op zichzelf staand blok geschriften. Nee, het wijst vooruit naar en vindt zijn vervulling in de Christus van de Schriften, het einde van de wet. Het is daarom buitengewoon nuttig en instructief voor het praktische leven van Christus' volgelingen, de christenen. Daarom is eigenlijk elke aflevering van Rechtstreeks een themanummer. Het gemeenschappelijk thema is immers steeds Christus!

Ik geef u een overzicht van wat u in dit nummer kunt verwachten:

Edward Dennett schrijft over het manna in de woestijn, en stelt vast: *Het manna is duidelijk een type van Christus zoals Hij in deze wereld leefde. Hij is Degene die uit de hemel is neergedaald, en zo vormt Hij het voedsel voor de Zijnen gedurende de woestijnreis. Maar alleen wanneer wij het leven hebben ontvangen door ons te voeden met Zijn dood – Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken* (Joh. 6:53-54) *– kunnen wij ons ook met Hem voeden als het ware manna.*

Hugo Bouter bepaalt ons bij vier beloften van de God van Jakob in Genesis 28. Hij stelt vast*: Al die beloften van God waren onvoorwaardelijk en onberouwelijk. Ze knoopten aan bij de al eerder gedane beloften aan Abraham en Isaak; en ze zullen hun definitieve vervulling vinden onder de zegenrijke heerschappij van de Messias, het Zaad van Abraham en van David.*

Ger de Koning vervolgt zijn artikelenserie over het Hooglied, de hoogste taal van de liefde. Daarbij merkt hij op: *Het kan helaas gebeuren dat we Hem niet meer in geloof en liefde in ons hart koesteren, zodat Hij niet meer die plaats van intimiteit heeft. Dat is het geval als we onze liefde geven aan de wereld en de dingen van de wereld. De apostel Johannes waarschuwt ervoor de wereld niet lief te hebben, want als dat gebeurt, is er geen deel aan de liefde van de Vader.*

In de Woordstudie, die deze keer gaat over het woord gewoonte en de soorten gewoontes, is de volgende observatie te vinden: *Mogelijk is 'gewoonte' in Hebreeën 10:25 een ironische aanduiding van een verkeerde religieuze gewoonte: 'En laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, lett. 'de gewoonte hebben'.*

Kris Tavernier wijst ons op de persoon van Job als voorbeeld van een voorbeeldig geloofsleven. Hij stelt daarin: *De Bijbel spreekt gewoonlijk niet erg positief over rijken, over machtigen of over mensen die in het middelpunt van de belangstelling staan. Ze hebben meer dan anderen de neiging om met God geen rekening te houden, maar daarentegen te vertrouwen op zichzelf, hun macht of geld. Ze lopen ook gemakkelijker dan anderen het gevaar zich boven anderen te verheffen en anderen onrecht aan te doen of zich om hen niet te bekommeren. Maar zo was Job helemaal niet. Hij leek in niets op de rijke man (wiens naam niet waard was genoemd te worden), die de arme Lazarus liet creperen voor zijn deur.*

Deze regels schrijf ik de dag na het schokkende nieuws over de terreuraanslagen in Parijs. De dodentallen, het resultaat van de barbaarse moordpartijen waarvoor IS de verantwoordelijkheid opeist, worden nog elk uur naar boven bijgesteld. Een geordende samenleving is plotseling in grote angst, en mensen voelen zich onveilig. Wat is het dan een zegen dat we ons als gelovigen ononderbroken geliefd mogen weten door Hem die van den beginne de afloop verkondigt en vanouds wat nog niet geschied is; die uit het oosten een roofvogel roept en uit een ver land de man van Zijn raadsbesluiten. Hij kan zeggen: *'Ik heb gesproken, Ik doe het ook komen; Ik heb het ontworpen, Ik breng het ook tot uitvoering'* (Jes. 46:10-11). Wie zegt Hem dat na? Met een hartelijke groet namens de redactie,
Gerard Kramer

E. Dennett

Het manna in de woestijn

Exodus 16:1-3

"Zij braken op uit Elim en heel de gemeenschap van de Israëlieten kwam in de woestijn Sin, die tussen Elim en de Sinai ligt. Dat was op de vijftiende dag van de tweede maand nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken. En heel de gemeenschap van de Israëlieten morde tegen Mozes en tegen Aäron in de woestijn. De Israëlieten zeiden tegen hen: Och, waren wij maar door de hand van de HERE gestorven in het land Egypte, toen wij bij de vleespotten zaten en brood aten tot verzadiging toe! Want u hebt ons uitgeleid naar deze woestijn om heel deze gemeente van honger te laten sterven".

Leven onder de genade

De woestijn Sin ligt tussen Elim en de berg Sinai, en heeft daarom een bijzondere plaats in de geschiedenis van Israël. Elim zou in herinnering blijven als een van de meest gezegende reiservaringen tot op de Sinai. Deze oase zou telkens een tijdperk in herinnering roepen dat gekenmerkt werd door de lankmoedigheid en de genade van God jegens het volk, terwijl de Sinai zelf in hun herinnering gegrift zou blijven in verband met de majesteit en de heiligheid van de wet. Tot op de berg Sinai was het uitgangspunt: *wat God in Zijn genade voor hen was*, maar daarna veranderde de grondslag waarop zij stonden door hun eigen houding in: *wat zij waren voor God*.

Dit is het verschil tussen de genade en de wet; en vandaar het bijzondere belang van de reis van Elim naar de Sinai. Zowel onder de genade als onder de wet blijft het vlees hetzelfde en gebruikt het iedere gelegenheid om zijn slechtheid en boosheid te openbaren. Opnieuw morde de hele vergadering tegen Mozes en Aäron (Ex. 16:2). Zo hadden zij gehandeld te Pi-Hachirot, toen zij het leger van Farao zagen naderen (Ex. 14:10-12). Zij herhaalden hun zonde te Mara, omdat het water bitter was (Ex. 15:24). En nu klaagden zij opnieuw vanwege hun pelgrimskost (Ex. 16:3). De herinnering aan Egypte en het daar genoten voedsel vervulde hun hart; en terwijl zij de harde dienst vergaten die daar van hen werd verlangd, verlangden zij terug naar Egypte.

"Hij verootmoedigde u, deed u honger lijden en gaf u het manna te eten, dat u niet kende, en dat ook uw vaderen niet gekend hadden, om u te doen weten dat de mens niet alleen van brood leeft, maar dat de mens leeft van alles wat uit de mond van de Here uitgaat" (Deut. 8:3). Dat is telkens de strijd. Het vlees verlangt ernaar te voldoen aan zijn begeerten, maar dit kan niet worden toegestaan als men uit de wereld verlost is. Het vlees moet in bedwang gehouden worden, we moeten het beschouwen als in de dood van Christus geoordeeld. *"Daarom dan, broeders, zijn wij schuldenaars, niet aan het vlees om naar het vlees te leven; want als u naar het vlees leeft, zult u sterven; maar als u door de Geest de werkingen van het lichaam doodt, zult u leven"* (Rom. 8:12-13).

De Heer heeft er een bedoeling mee als Hij ons laat hongeren: het is om ons de vleespotten van Egypte te laten vergeten en ons tot Zich te trekken. Het dient ertoe ons te leren dat volledig geluk alleen in Hemzelf en Zijn Woord te vinden is. In hun ongeloof betichtten de Israëlieten Mozes ervan dat hij hen door de honger wilde doen omkomen. Maar de honger had ten doel in hen een *ander* verlangen te wekken, waardoor alleen hun *innerlijk* leven kon worden gevoed. De Here voldeed echter aan hun wens, hoewel Hij een magerheid zond aan hun zielen. Hij gaf hun zowel de kwakkels als het manna: *"Toen zei de HERE tot Mozes: Zie, Ik zal voor u brood uit de hemel laten regenen; dan zal het volk uitgaan en verzamelen zoveel als voor elke dag nodig is, opdat Ik het op de proef stel of het al dan niet wandelt naar Mijn wet"* (vs. 4).

Voordat we over het manna spreken, moeten wij het volgende opmerken. In de eerste plaats zien wij hier de *genade* waarmee God aan de verlangens van het volk tegemoet kwam. In Numeri 11 voldeed Hij onder gelijke omstandigheden ook aan hun wensen, maar dan lezen wij: *"(...) de toorn van de HERE ontbrandde tegen het volk en de HERE sloeg het volk met een zeer zware slag"* (Num. 11:33). In Exodus 16 zien wij geen enkel bewijs van oordeel, alleen Gods geduld en verdraagzaamheid. Dit komt door het feit dat het volk in het boek Numeri onder het bestel van de wet leefde, en in overeenstemming daarmee werd behandeld. Hier in Exodus waren zij onder de genade; vandaar dat de *genade* regeerde ondanks het kwaad.

De kwakkels en het manna

Het gemopper van de Israëlieten was de oorzaak dat de heerlijkheid van de HERE verscheen in een wolk (Ex. 16:10). De openbaring van wat de mens is, brengt uit de diepten van Gods hart naar voren Wie *Hij* is. Zo was het in het paradijs en zo zijn inderdaad Gods handelingen met de mens over de hele linie. Bij het kruis wordt dit beginsel volkomen gezien, waar al de boosheid van de mens aan het licht kwam en God volkomen

geopenbaard werd. Het licht schijnt in de duisternis, zelfs wanneer de duisternis het niet begrijpt. Het gemopper tegen Mozes was niets anders dan gemopper tegen de HERE (Ex. 16:8). Elke zonde is in wezen overtreden tegen God (zie Ps. 51:4; Luc. 15:18-21). Daarom zegt de HERE: *"Ik heb het gemor van de Israëlieten gehoord"* (Ex. 16:12). Al onze klachten, de uitingen van ongeloof en gemopper tegen de Heer bereiken onmiddellijk Zijn oor. Hoe dikwijls zouden zondige woorden op onze lippen besterven, als wij daaraan zouden denken.

Ook willen we nog wijzen op het verschil tussen de kwakkels en het manna. De kwakkels hebben ons niet zoveel te zeggen, maar het manna is een beeld van de Heer Jezus. De kwakkels werden gegeven om de verlangens van het volk te bevredigen, maar brachten geen zegen. In verband hiermee zegt de psalmdichter: *"Hij gaf hun wat zij begeerden, maar henzelf deed Hij wegteren"* (Ps. 106:13-15).

God hoorde het gemor van het volk in ongeloof en Hij voldeed aan hun wensen, maar dit diende meer tot tuchtiging dan tot zegen. Er zijn vele gelovigen, die op soortgelijke wijze hun deel in Christus vergeten en verlangen naar de dingen van de wereld. Het gevolg is het wegteren van de ziel, en wel zó dat zij slechts door Gods tuchtigende hand, door beproevingen die Hij in Zijn liefde stuurt, kunnen worden terechtgebracht. Paulus schrijft aan Timoteüs: *"Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in vele onverstandige en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang. Want de geldzucht is een wortel van alle kwaad. Door daarnaar te streven zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben zich met vele smarten doorboord"* (1 Tim. 6:9-10). Dit is slechts één vorm van terugkeer naar Egypte, maar het beginsel is van toepassing op alles waarnaar het vlees verlangt.

"En tegen de avond gebeurde het dat er kwakkels kwamen aanvliegen, die het kamp overdekten, en in de ochtend was er een laag dauw rondom het kamp. Toen de laag dauw opgetrokken was, zie, over de woestijn lag iets fijns, iets vlokkigs, fijn als de rijp op de aarde. Toen de Israëlieten dat zagen, zeiden zij tegen elkaar: Wat is dat? Want zij wisten niet wat het was. Mozes zei tegen hen: Dit is het brood dat de HERE u te eten gegeven heeft. Dit is het woord dat de HERE geboden heeft: Ieder moet ervan verzamelen naar wat hij eten kan, een gomer per hoofd, naar het aantal van uw personen. Ieder moet het nemen voor hen die in zijn tent zijn" (vs. 13-16).

De kwakkels worden nauwelijks genoemd, terwijl aan het manna alle aandacht wordt geschonken. Mozes zei ervan: *"Dit is het brood dat de HERE u te eten gegeven heeft"* (Ex. 16:15). Daarom is dit het voedsel voor het volk van God, dat past bij de woestijnreis. Vandaar dat de Heer Jezus als volgt reageerde op de Joden die zeiden: *"Onze vaderen hebben het manna gegeten in de woestijn, zoals geschreven staat: 'Brood uit de hemel gaf Hij hun te eten'. Jezus dan zei tot hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar mijn Vader geeft u het ware brood uit de hemel. Want het brood van God is Hij die uit de hemel neerdaalt en aan de wereld leven geeft"* (Joh. 6:31-33; zie met name de verzen 48-58).

De kwakkel of kwartel (Coturnix coturnix).

Het manna is duidelijk een type van Christus zoals Hij in deze wereld leefde. Hij is Degene die uit de hemel is neergedaald, en zo vormt Hij het voedsel voor de Zijnen gedurende de woestijnreis. Maar *alleen* wanneer wij het leven hebben ontvangen door ons te voeden met Zijn dood – Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken (Joh. 6:53-54) – kunnen wij ons met Hem voeden als het ware manna. Als wij nieuw leven hebben ontvangen, geldt: *"Zoals de levende Vader Mij heeft gezonden en Ik leef door de Vader, zo zal ook degene die Mij eet, leven door Mij"* (Joh. 6:57).

Het manna in dit hoofdstuk stelt ons Christus voor, en Hij is in dit karakter het voedsel voor Zijn volk op de reis door de woestijn. Er is verschil tussen de Israëlieten en de gelovigen in de huidige bedeling. De eersten konden slechts op één plaats en op één tijdstip zijn; de gelovigen nu zijn tegelijkertijd op twee plaatsen. Onze positie is in Christus in de hemelse gewesten (Ef. 2), maar in onze aardse omstandigheden zijn wij pelgrims in de woestijn. In de hemelse gewesten is de verheerlijkte Christus ons levensonderhoud, afgebeeld door het overjarige koren van het land. Wat de woestijn betreft, is wat Christus hier beneden was, het voedsel dat voorziet in onze nood. In de moeiten en ontberingen van het pelgrimspad is ons manna de genade, de teerheid en het medelijden van Christus in Zijn vernedering. Hij heeft hetzelfde doorgemaakt als wij. Hij kent onze noden en laat ze dienen tot ondersteuning en zegen. De schrijver van de Hebreeënbrief zegt: *"Want let op Hem die zo'n tegenspraak door de zondaars tegen Zich heeft verdragen, opdat u niet moe wordt en in uw zielen bezwijkt"* (Hebr. 12:3).

Hugo Bouter

Vier beloften van de God van Jakob

Genesis 28

Ik zal u zegenen

God opende de hemel voor Jakob in Betel om Zichzelf aan hem bekend te maken en hem te zegenen, toen hij op weg was naar Haran: *'Toen droomde hij, en zie, op de aarde stond een ladder, waarvan de top de hemel raakte, en zie, de engelen van God klommen daarlangs omhoog en omlaag. En zie, de* HERE *stond boven aan die ladder en zei: Ik ben de* HERE*, de God van uw vader Abraham en de God van Isaak; dit land waarop u ligt te slapen, zal Ik u en uw nageslacht geven. Uw nageslacht zal talrijk zijn als het stof van de aarde en u zult zich uitbreiden naar het westen, het oosten, het noorden en het zuiden. In u en uw nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. En zie, Ik ben met u, Ik zal u beschermen overal waar u heen zult gaan, en Ik zal u terugbrengen in dít land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik tot u gesproken heb'* (Gen. 28:12-15).

Het is bijzonder dat God Jakob op zijn reis geen enkel verwijt maakte over zijn verkeerde handelwijze tegenover zijn broer en zijn vader. We horen hier uitsluitend beloften van zegen. Het is alsof God Jakob een blik gaf in de geopende hemel om hem de rijkdommen van genade en zegen te tonen die Hij voor hem had weggelegd. Geen oordeel, geen toorn van de hemel wordt hier geopenbaard. God openbaart de volheid van Zijn genade, alles wat Hij Zich had voorgenomen aan Jakob en zijn nakomelingen te schenken. De vervulling van die zegeningen was niet afhankelijk van het gedrag van mensen; ze berustte op de onwankelbare trouw van God (hoewel de openbaring van Gods goedheid zeker ook ten doel had Jakob tot inkeer te brengen en tot zelfoordeel).

We kunnen hier vier beloften van zegen onderscheiden: de belofte van het land, de belofte van zegen voor het nageslacht, de belofte van zegen voor alle volken van de aarde, en ten slotte de belofte van Gods bewaring en de terugkeer naar het land. Al die beloften van God waren onvoorwaardelijk en onberouwelijk. Ze knoopten aan bij de al eerder gedane beloften aan Abraham en Isaak; en ze zullen hun definitieve vervulling vinden onder de zegenrijke heerschappij van de Messias, het Zaad van Abraham en van David.

1. De landbelofte

Dit is de bevestiging van de eerdere beloften aan Abraham (Gen. 12:7; 13:14-17; 15:7-21; 17:8), en aan Isaak (Gen. 26:2-4). Van de vier keer dat deze belofte aan Abraham wordt gegeven, is vooral de derde keer van belang voor ons onderwerp (Gen. 15). Hier worden de grenzen van het Beloofde Land namelijk omschreven als 'vanaf de rivier van Egypte tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat' (Gen. 15:18).

Een soortgelijke belofte, maar dan op voorwaarde van gehoorzaamheid aan Gods geboden, vinden we in Deuteronomium 11:22-24. Als het volk de geboden zou houden, zou men het land in zijn volle omvang in bezit kunnen nemen: 'vanaf de woestijn tot de Libanon, vanaf de rivier, de rivier de Eufraat, tot aan de zee in het westen zal uw gebied zich uitstrekken'. Hierop wordt ongetwijfeld ook in Deuteronomium 19:8 gedoeld: 'En wanneer de HERE, uw God, uw gebied ruim gemaakt heeft, zoals Hij uw vaderen gezworen heeft, en Hij u heel het land gegeven heeft dat Hij gesproken heeft uw vaderen te zullen geven (...)'. Vanwege het falen van het volk heeft men het land in z'n volle omvang nooit in eigendom gehad, met uitzondering van de korte periode van de regering van Salomo, die heerste over alles aan deze zijde van de Eufraat tot de grens van Egypte (zie 1 Kon. 4:21, 24).

Pas wanneer Christus als de ware Salomo verschijnt, zal deze landbelofte, die zonder voorwaarden aan de aartsvaders is gegeven, volledig in vervulling gaan. Als de Vredevorst zal Hij regeren van zee tot zee en van de rivier tot aan de einden der aarde (Ps. 72:8; Zach. 9:10).

2. De belofte voor het nageslacht

De nakomelingen van Jakob zouden zijn als 'het stof van de aarde'. Dit is één van de drie beelden die de Schrift gebruikt om aan te duiden hoe talrijk de nakomelingen van de aartsvaders zouden zijn. De andere twee uitdrukkingen zijn: 'het zand aan de oever van de zee' en 'de sterren aan de hemel' (Gen. 22:17). Niemand kon het stof van de aarde tellen, en zo kon ook niemand Abrahams nageslacht tellen (Gen. 13:16).

Deze belofte wordt nu ook aan Jakob bevestigd (Gen. 28:14). Verder gebruikt Bileam hetzelfde beeld als hij Israël van Godswege moet zegenen (Num. 23:10). En Salomo erkent in zijn gebed om wijsheid dat God hem

koning heeft gemaakt over een volk, talrijk als het stof van de aarde (2 Kron. 1:9). Maar behalve de gedachte aan talrijkheid brengt dit beeld ook de *vergankelijkheid* van het menselijk bestaan tot uitdrukking (Gen. 3:19; 2 Sam. 22:43; 2 Kon. 13:7).

De uitdrukking 'het zand aan de oever van de zee' wijst misschien op Israëls gezegende positie in verbinding met de volken (de 'volkerenzee'). Terwijl de uitdrukking 'de sterren aan de hemel' op een *hemels* nageslacht wijst, hetzij uit Israël (de hemelse heiligen die we o.a. vinden in Daniël 7 en 8), hetzij uit Israël en de heidenvolken (de Gemeente die nu door de Heilige Geest bijeengebracht wordt uit de Joden en de volken, om verenigd te worden met haar Heer in de hemel).

3. De belofte voor alle volken

Dit brengt ons tot het derde punt, namelijk de belofte van zegen voor alle volken van de aarde; van die zegen zou Israël, en met name de uit Israël stammende Messias het kanaal zijn. Deze belofte werd al in Genesis 12 aan Abram gegeven (vgl. ook Gen. 18:18); en hij werd herhaald *na* het offer van Isaak (Gen. 22:18). Volgens Galaten 3 wordt met het nageslacht van Abraham in de eerste plaats het beloofde Zaad, de Christus, bedoeld. Want in Christus zijn al Gods beloften Ja, en Amen. In Hem is de zegen van Abraham nu tot de volken gekomen, d.w.z. tot allen die naar het voorbeeld van Abraham op grond van geloof gerechtvaardigd zijn.

De belofte van zegen strekt zich echter ook uit tot de eindtijd, wanneer alle volken zullen worden gezegend in verbinding met het herstelde Sion en de aarde vol zal zijn van de kennis van de HERE, zoals het water de bodem van de zee bedekt. Dan zullen de volken naar de Wortel van Isaï vragen, d.i. de Messias die niet alleen een Loot uit het geslacht van Isaï en David is, maar ook de Wortel ervan, omdat Hij God Zelf is. Want Hij zal staan als banier voor de volken en de volken zullen door Hem worden gezegend in het komende Vrederijk (zie o.a. Jes. 2, 11 en 60; Mi. 4 en 5; Sef. 3; Zach. 2, 8 en 14; en vele psalmen, vooral in het vierde boek).

4. De belofte van terugkeer

Nauw hiermee verbonden is uiteraard de laatste belofte, die spreekt over Israëls terugkeer naar het Beloofde Land. De aartsvader Jakob is hier in Genesis 28 bij uitstek de vertegenwoordiger van zijn nakomelingen, die evenals hijzelf vanwege hun zonden uit het land zouden worden verdreven. Gods genade zal echter een keer in hun lot brengen in het laatste der dagen, overeenkomstig Zijn onvoorwaardelijke beloften aan de vaderen.

Dit is iets waarvan de profeten telkens weer getuigen, en waarvan zelfs Mozes al had gesproken (Lev. 26; Deut. 30). De beloften van herstel worden steeds verbonden met de innerlijke vernieuwing, de besnijdenis van het hart. De uiterlijke terugkeer naar het land zal gepaard gaan met een innerlijke terugkeer tot God en tot de zolang versmade Messias. Dit maakt duidelijk dat de huidige terugkeer van de Joden niet de definitieve vervulling van de profetieën kan zijn.

Bovendien hebben de profetieën over de terugkeer naar het land meestal betrekking op het hele volk, dus op de twee én de tien stammen (Jes. 11, 27, 35, 43, 49, 60 en 66; Jer. 3, 16, 29 tot 33, 50; Ezech. 11, 20, 28, 34, 36 tot 39, 47 en 48). De terugkeer van het overblijfsel van de twee stammen uit Babel was dus slechts een gedeeltelijke vervulling van deze profetieën, die heel vaak ook betrekking hebben op de komst van de Messias in heerlijkheid en de innerlijke vernieuwing van het volk Israël. Wat de zgn. kleine profeten betreft, kunnen we nog noemen Hosea 1 tot 3, 11 tot 14; Joël 3; Amos 9; Micha 2, 4, 5 en 7; Sefanja 3. En Zacharia, die na de Babylonische ballingschap profeteerde, zegt dat zowel het huis van Juda als het huis van Jozef (het tienstammenrijk, waarvan Efraïm de aanvoerder was) uit de verstrooiing zou worden teruggebracht (Zach. 10:6-12).

De terugkeer zal ook een zaak van gebed zijn voor het gelovige deel van het volk. Het is opmerkelijk dat reeds in de tijd van koning David de levitische zangers hun lofzang besloten met de woorden: *'Verlos ons, o God van ons heil, verzamel ons en red ons uit de volken, opdat wij Uw heilige naam loven, ons beroemen in Uw lof'* (1 Kron. 16:35). En bij de inwijding van de tempel eindigde koning Salomo zijn gebed met de vraag om terugkeer uit de ballingschap (2 Kron. 6:36-39).

De smeekbede om herstel en terugkeer vinden wij ook in de psalmen (o.a. Ps. 80 en 85). Psalm 106 eindigt met dezelfde woorden waarmee de levitische zangers hun lofzang besloten. Psalm 107 is een lofzang op Gods goedertierenheid, die Hij betoond heeft aan de verlosten die Hij uit de landen heeft verzameld, van het oosten en van het westen, van het noorden en van de zee. De opgangsliederen spreken eveneens over de terugkeer naar Sion (vooral Ps. 126). De HERE maakt de gevangenen los, Hij verzamelt Israëls verdrevenen (Ps. 146:7; 147:2).

Wat het Nieuwe Testament betreft, willen wij nog wijzen op Matteüs 24 en Openbaring 7. Blijkbaar zal niet het hele volk worden bijeengebracht. Het ongelovige deel zal worden geoordeeld, maar de uitverkorenen zullen bij de wederkomst van de Zoon des mensen worden verzameld uit de vier windstreken. Zij zijn gespaard gebleven, want God had hen verzegeld.

Dat wij Jakob hier zien als vertegenwoordiger van zijn nageslacht is zeker geen inlegkunde. Als Jakob zijn zonen zegent, beschouwt hij hen als de vertegenwoordigers van de stammen die uit hen zouden voortkomen; en hij spreekt dan ook over de verre toekomst (Gen. 49). Dat is trouwens altijd het doel van de profetie: ze beoogt de uiteindelijke zegen van het volk in het Beloofde Land onder de zegenrijke regering van de Messias. De belofte van de terugkeer naar het land, waarover God zo uitvoerig tegenover Jakob spreekt, geldt dus ook zijn nageslacht. Trouwens, bij de eerste drie beloften wordt het nageslacht wel genoemd en dan gaat het ook om zegeningen die in hun volle omvang pas in het Vrederijk worden gerealiseerd.

Zalig hij die in dit leven
Jakobs God ter hulpe heeft.

Ger de Koning

Het Hooglied

De hoogste taal van de liefde

'Mijn liefste is mij een bundeltje mirre dat tussen mijn borsten overnacht' (Hooglied 1:13).

Een bundeltje mirre

De bruid verspreidt de geur van de nardus in de tegenwoordigheid van de koning (zie vers 12), omdat hij haar *"liefste"* is. Hij is haar een en al. In dit korte vers staan drie keer de woorden *mij* of *mijn*, wat haar uitspraken heel persoonlijk maakt. Ze omschrijft wat hij voor haar is. Hij in de eerste plaats voor haar *"een bundeltje mirre"*. Mirre is een aangenaam geurende hars en kan een bittere, maar ook een zoete smaak hebben. Mirre wordt gewonnen uit verschillende soorten bomen, en het wordt verkregen door insnijdingen in die bomen. De boom wordt dus verwond. Bij de hoge woestijntemperaturen sijpelt de zacht geworden hars vanzelf naar buiten. In de tijd van de Bijbel stond mirre symbool voor lijden en dood [1].

Wat de bruid zegt, is van toepassing op onze verbinding met de Heer Jezus. Wordt onze aanbidding, waarvan de nardus spreekt, niet op een bijzondere wijze opgewekt als we denken aan Zijn lijden en dood? Hij is onze *Liefste*, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. En Zijn liefde was zo groot, dat Hij Zichzelf voor ons overgaf in de dood. Hij is *"de Zoon van God die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven"* (Gal. 2:20b). Toen Hij aan het kruis hing, werd Hem "met mirre gemengde wijn" gegeven (Marc. 15:23). En Nikodemus bracht Hem na Zijn dood *"een mengsel van mirre en aloë"* om daarmee Zijn lichaam te zalven (Joh. 19:20).

De bruid spreekt erover dat haar bruidegom is als *"een bundeltje mirre dat tussen mijn borsten overnacht*". Voor ons betekent dit dat de Heer Jezus in Zijn lijden en dood een plaats van dichte nabijheid en intimiteit in ons hart heeft. Borsten worden vaker genoemd in de Bijbel. Ze worden net als andere lichaamsdelen openlijk genoemd, zonder enige bijgedachte aan zondige lust. De lichaamsdelen die worden genoemd, zijn mooi. Ze laten letterlijk Gods 'creativiteit' zien (creatie = schepping), terwijl wij daarin ook nog een geestelijke betekenis mogen zien. Borsten zijn in de Bijbel een beeld van geestelijke volwassenheid, van rijpheid in het geloof, waardoor iemand in staat is voedsel door te geven aan baby's in het geloof.

De *"borsten"* (meervoud) wijzen ook op het evenwicht in het geloofsleven, waarbij we kunnen denken aan geloof enerzijds en liefde anderzijds. We vinden deze twee kenmerken in *"[het] borstharnas van [het] geloof en [de] liefde"* (1 Tess. 5:8). Het borstharnas, dat bestaat uit geloof en liefde, beschermt de borst waar het hart zit. Paulus bidt voor de gelovigen in Efeze dat *"Christus door het geloof in uw harten woont, terwijl u in [de] liefde geworteld en gegrond bent"* (Ef. 3:17). In ons hart woont Christus, en daar overdenken we met grote dankbaarheid Zijn werk in geloof en liefde. We geloven daarin met heel ons hart en stellen daarop ons volle vertrouwen. Door Zijn werk voor ons zijn we ook overtuigd van Zijn volkomen liefde voor ons.

Het kan helaas gebeuren dat we Hem niet meer in geloof en liefde in ons hart koesteren, zodat Hij niet meer die plaats van intimiteit heeft. Dat is het geval als we onze liefde geven aan de wereld en de dingen van de wereld. De apostel Johannes waarschuwt ervoor de wereld niet lief te hebben, want als dat gebeurt, is er geen deel aan de liefde van de Vader. De ene liefde sluit de andere liefde uit: *"Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem"* (1 Joh. 2:15).

Bij de massa van Gods volk wordt het tegenovergestelde gevonden van wat leeft bij het overblijfsel, waarvan de bruid een beeld is. God zegt van Zijn overspelige volk: *"Laat zij haar hoererij van haar gezicht wegdoen, en haar overspel van tussen haar borsten"* (Hos. 2:1b). Hij merkt bij de Zijnen op wat er 'tussen de borsten' is. Wat is er in ons hart: liefde voor de Heer Jezus, of liefde voor de wereld?

Het antwoord op die vraag hangt af van ons begrip van het woord *overnachten* dat de bruid gebruikt. De wereld bevindt zich in de nacht, omdat de Heer Jezus, het Licht van de wereld, er niet is. Hij is door de wereld verworpen (Joh. 1:5-10). Wij bevinden ons in de wereld en dus in de nacht, maar het is een nacht die bijna voorbij is (Rom. 13:12a). *"Wij zijn niet van [de] nacht"* (1 Tess. 5:5b), en wij mogen de Heer Jezus 'tussen onze borsten laten overnachten', d.w.z. Hem als onze grootste schat koesteren. Wat een vreugde moet het voor Hem zijn om in de wereld die Hem heeft verworpen, voor de Zijnen die in de wereld zijn het kostbaarste bezit te zijn.

1) Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/Mirre

WoordStudie

Interieur synagoge Tbilisi, Georgië (bron: 123rf.com)

Gerard Kramer

Naar gewoonte

Deze WoordStudie is gewijd aan een heel gewoon woord, namelijk het woord 'gewoonte' (Gr. ethos). Dit vooral door Lucas gebruikte woord komt al voor in het klassieke Grieks, en daar betekent het 'gewoonte', 'gebruik' of een specifiek 'religieus gebruik', cultische verordening', 'wet'.

Het Nieuwe Testament

Ook in het Nieuwe Testament komen we bovengenoemde betekenissen tegen:

- → Alleen Lucas vertelt ons over de Heer Jezus het volgende: 'En Hij ging naar buiten en vertrok naar zijn *gewoonte* naar de Olijfberg; ook de discipelen volgden Hem' (22:39). Dit betekent niet dat de Heer daar sliep als Hij in Jeruzalem verbleef, maar dat het deze bergtop was waar Hij de gewoonte had om te bidden wanneer Hij in Jeruzalem was. Het is hier dus niet een door de Joodse gemeenschap ingestelde gewoonte, maar een op God gerichte gewoonte die de Heer Zelf had.
- → In Handelingen 25:16 citeert Lucas de stadhouder Festus, die tegenover Agrippa verklaarde: 'Ik antwoordde hun dat Romeinen niet [de] *gewoonte* hebben een mens bij wijze van gunst uit te leveren voordat de beschuldigde de beschuldigers vóór zich heeft en gelegenheid tot verdediging tegen de aanklacht heeft'. Hier betreft het meer een gebruik, zonder religieuze context.

Religieuze samenhang

In de volgende teksten wordt 'gewoonte' (soms is het woord vertaald met 'zede' of 'gebruik') duidelijk wél in een religieuze samenhang gebruikt:

Lucas 1:9 – 'dat hij naar de *gewoonte* van het priesterschap door het lot werd aangewezen om te reukofferen';

Lucas 2:42 – 'En toen Hij twaalf jaar was geworden en zij volgens de *gewoonte* van het feest waren opgegaan';

Johannes 19:40 – '(...) zoals de Joden de *gewoonte* van begraven hebben';

Handelingen 6:14 – 'want wij hebben Hem horen zeggen dat deze Jezus de Nazoreeër deze plaats zal afbreken en de *zeden* veranderen die Mozes ons heeft overgeleverd';

Handelingen 15:1 – 'En sommigen die waren gekomen van Judea, leerden de broeders; Als u niet wordt besneden naar het *gebruik* van Mozes, kunt u niet behouden worden';

Handelingen 26:3 – 'vooral omdat u een kenner bent van alle *gebruiken* alsook twistvragen onder de Joden';

Handelingen 28:17 – 'Mannen broeders, hoewel ik niets heb gedaan tegen het volk of de voorvaderlijke *gebruiken*, ben ik als gevangene uit Jeruzalem overgeleverd in de handen van de Romeinen'.

Mogelijk is 'gewoonte' in Hebreeën 10:25 een ironische aanduiding van een verkeerde religieuze gewoonte: 'En laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen *gewoon* zijn, lett. '*de gewoonte* hebben'.

Niet-religieuze samenhang

Een m.i. niet-religieuze samenhang zien we in Handelingen 16:21, waar Paulus en Silas verweten wordt dat zij '*gebruiken* verkondigen die wij niet mogen aannemen of doen, daar wij Romeinen zijn'.

Persoonlijke gewoonten

Er bestaat ook nog een met het hierboven besproken zelfstandig naamwoord samenhangend werkwoord (Gr. *eiootha*) dat vooral een persoonlijke gewoonte lijkt aan te duiden. Het heeft de betekenis 'gewoon / gewend zijn', 'de gewoonte hebben'. Het betreft de volgende plaatsen:

Matteüs 27:15 – 'Nu *was* de stadhouder op [elk] feest *gewoon* de menigte één gevangene los te laten, die zij wilden';

Marcus 10:1 – '(...) en zoals Hij *gewoon was*, leerde Hij hen weer'.

Op basis van dit werkwoord is de woordgroep 'naar zijn gewoonte' (Gr. *kata to eioothos autooi*) gevormd, die slechts tweemaal voorkomt:

Lucas 4:16 – 'En Hij kwam in Nazaret waar Hij was opgevoed en ging *naar zijn gewoonte* op de dag van de sabbat naar de synagoge';

Handelingen 17:2 – 'En *volgens zijn gewoonte* ging Paulus bij hen binnen en drie sabbatten lang onderhield hij zich met hen uit de Schriften'.

Slotvraag

Hoe staat het met onze persoonlijke gewoonten? Goed om ze eens tegen het licht te houden. Zijn ze religieus bepaald, oftewel gevormd door onze omgang met de Heer, met de Schrift? Of leven we maar een beetje gedachteloos? Dat is geen goede gewoonte!

Kris Tavernier

Job

Een voorbeeldig geloofsleven

Wanneer we aan Job denken, dan denken we gewoonlijk meteen ook aan lijden. Want we denken dat het boek Job hoofdzakelijk gaat over het lijden, het waarom ervan en het omgaan met lijden. Natuurlijk maakt Job heel wat lijden mee, maar daar gaat het boek Job primair eigenlijk niet over. In het boek Job ontmoeten we een gelovig en godvrezend man in woord en in daad. Over het geloofsleven van deze man gaat het in de eerste plaats in het boek Job.

De gerechtigheid van Job

'Zou een sterveling rechtvaardig zijn tegenover God, of een man rein tegenover zijn Maker?' (Job 4:17). *'Hoe zou dan een mens rechtvaardig zijn bij God, of hoe zou hij rein zijn, die uit een vrouw geboren is?'* (Job 25:4). Bovenstaande vraag, die twee keer wordt gesteld, is wel de meest bekende vraag uit het boek Job. Met de brief van Paulus aan de Romeinen, die grotendeels over de rechtvaardigmaking gaat, in gedachten, lijken dit terechte vragen. Vrome vragen, zo lijkt het. Maar is dat ook zo? Het boek Job is wellicht het oudste bijbelboek dat wij hebben, en de brief van Paulus aan de Romeinen is heel wat eeuwen later geschreven. Het gaat over heel verschillende tijden, en dan moeten we er echt mee oppassen om het ene zomaar met het andere te verbinden.

Natuurlijk is er geen mens rechtvaardig voor God (Rom. 3:11). Ook Job beweert helemaal niet dat hij geen zonden of ongerechtigheid heeft (vgl. Job 7:21; 31:33). Maar dat is ook helemaal het punt niet. Het lijden dat Job overkomt, wordt door zijn vrienden beschouwd als een straf van God (o.a. Job 5:17). Aangezien het lijden zo zwaar is, de straf zo groot is, moet Job wel zeer ernstig gezondigd hebben (Job 6:24). Zo beweren zij. In al hun pleidooien beschuldigen ze Job ervan dat hij zeer groot onrecht heeft gedaan, maar dit niet wil toegeven. Jobs zelfverdediging is dan ook dat hij niet zulke zonden heeft begaan waardoor hij zo zwaar moet worden gestraft. Vanuit de eerste twee hoofdstukken van het boek Job weten wij wat er werkelijk aan de hand is. Job wist dat niet en begreep dan ook helemaal niet waarom zo'n lijden hem van Godswege overkwam. De vermeende straf stond namelijk absoluut niet in verhouding tot een zonde die Job zou hebben begaan. Dat houdt Job vol, en gelijk heeft hij.

Laten we eens aandachtig kijken waar de vraag: 'Zou een mens rechtvaardig zijn voor God?' vandaan komt. Elifaz, de leider van de drie vrienden (vgl. Job 42:7-9), komt met deze vraag op de proppen in zijn eerste betoog (Job 4-5). Hij vertelt over een bizarre ervaring die hij kort daarvoor 's nachts heeft meegemaakt (Job 4:12vv.). Het is een ervaring waarvan hij zeer angstig was geworden (vs. 14). Hij bemerkte dat er een geest bij hem was (vs. 15-16). Deze geest sprak tot Elifaz en het is deze geest die hem de vraag influistert: *'Zou een sterveling rechtvaardig zijn tegenover God…'* (vs. 17). Het is op de eerste zin van deze geest dat de pleidooien van de vrienden gebouwd zijn. Het is de stok die zij krijgen om Job te slaan. Deze stok komt niet van God en die geest is dan ook niet gezonden door God. Het is niet vreemd dat de verschijning van geestelijke wezens angst inboezemt, maar wanneer zij door God gezonden zijn stellen zij diegene aan wie zij verschijnen gerust. Deze geest is geen goede geest, maar een kwade geest die een dwalende gedachte doorgeeft. Een vergelijkbare situatie vinden we in 1 Koningen 22:21-22 (vgl. Zach. 13:2). De drie vrienden van Job verlaten zich op de woorden van deze geest, en God zegt uiteindelijk dat zij niet recht van Hem hebben gesproken (Job 42:7-8).

We mogen niet vergeten om te kijken naar het getuigenis dat God Zelf over Job geeft. *'Toen zei de Here tot de satan: Hebt u ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand op aarde is als hij, zó vroom en oprecht, godvrezend en wijkend van het kwaad'* (Job 1:8; 1:1). Job is nota bene de enige persoon in het boek Job, die door God Zijn knecht wordt genoemd – van de vrienden van Job wordt dit niet gezegd. Dit is Gods getuigenis over Job, onmiddellijk voordat de satan Job in lijden onderdompelt. Nadat Job haast alles kwijt is, ook zijn kinderen, maar lichamelijk nog geen schade opgelopen heeft, herhaalt God dit getuigenis over Job (Job 2:3). Dit is door al dat lijden dus ook niet veranderd. En nu zegt God er nog bij dat Job zonder oorzaak in het verderf is gestort! De Schrift zelf getuigt dat Job rechtvaardig stond in deze zaak. In Ezechiël 14:20 wordt Jobs gerechtigheid nogmaals bevestigd.

De uitdaging van de satan

Oppervlakkig gezien lijkt het erop dat God Zich door de satan laat verleiden om Job te beproeven en zijn geloof te testen. Zeg maar een soort wedstrijd tussen God en de satan met Job als de speelbal. Maar is dit wat er echt aan de hand is? Natuurlijk niet, God speelt geen spelletjes. Bovendien heeft God het niet nodig het geloof van Job te beproeven. Hij ként het geloof van Job en heeft het zelf verklaard tegenover de satan en al de zonen Gods. Ik zou zelfs zeggen, het komt doordat God

zo'n groot vertrouwen heeft in Job en zijn geloof dát Hij toelaat wat er allemaal met Job gebeurt. Er is namelijk veel meer aan de hand. De beschuldiging die de satan uit aan het adres van Job is nogal ernstig (Job 1:9-11), en wordt nog een keer herhaald (Job 2:4-5). De satan beweert dat Job zo vroom en godvrezend is, omdat hij er zelf voordeel bij heeft. Job dient God alleen maar om er zelf beter van te worden. Neem de zegeningen weg en Job zal God vaarwel zeggen, zo beweert de satan. Merk op dat de satan twee keer uitdrukkelijk dit woord 'vaarwel' gebruikt, wat een totaal afscheid inhoudt. Ook de vrouw van Job vraagt hem op een bepaald moment God 'vaarwel' te zeggen (Job 2:9). Dit is een statement van de satan, die niet alleen maar over Job gaat maar zegt dat gelovigen zich alleen maar zo gedragen omdat ze dan door God gezegend zouden worden. Dit is wat er in het geding is en daarom denk ik, dat God meegaat in de voorstellen die de satan doet, om eens en voor altijd deze aanklacht van de satan te weerleggen. God heeft er het volle vertrouwen in dat de satan door Job beschaamd zal worden gemaakt, wat inderdaad ook gebeurt.

Hetgeen Job overkomt, is dan ook een unieke situatie in de wereldgeschiedenis. Het lijden van gelovigen mag dus niet zomaar vergeleken worden met het lijden van Job. Het gebeuren met Job is een strijd met een hoge inzet. Je kunt dan ook gerust stellen dat de strijd beslecht is aan het einde van hoofdstuk 2. Immers, Job dwaalt niet af van God, zoals de satan had beweerd. *'In dit alles zondigde Job niet en schreef God niets ongerijmds toe'* (Job 1:22), en *'In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet'* (Job 2:10). Job antwoordde zijn vrouw zelfs dat ze als een 'zottin' sprak, door hem aan te sporen God vaarwel te zeggen. Een zottin moet hier verstaan worden als een geestelijk dwaas iemand, die van God niet wil weten (vgl. Job 30:8; Ps. 14:1; 53:2; Jes. 32:6). De satan heeft gefaald in zijn opzet en is in dit opzicht verslagen.

In het hele boek Job komt zijn geloofsleven mooi tot uitdrukking. Hij was een geestelijk man die leefde naar Gods gedachten. In heel het boek is Job de enige die tot God spreekt, de vrienden spreken alleen maar over God overeenkomstig hun eigen gedachten. Job is de enige die God kent met de naam Jahweh, vertaald met 'Heere' (Job 1:21; 12:9), terwijl de vrienden over 'God' spreken als een ver verheven en afstandelijke God. Het leven van Job, wat wij ervan kennen, kan onderverdeeld worden in drie periodes. De periode voordat Job getroffen wordt door het lijden, de periode tijdens het lijden en de periode na het lijden.

Het geloofsleven van Job voor zijn lijden

Job was in zijn tijd een buitengewoon rijk en welgesteld man, de rijkste man van het Oosten (Job 1:3). Hij had een vrouw en was gezegend met tien kinderen, zeven zonen en drie dochters (Job 1:2, 8). Hij leidde een leven van voorspoed en het ging hem helemaal voor de wind. Hij was gelukkig en had een gesetteld en ongestoord bestaan. Hij was een bekend man in de wijde omgeving (vgl. Job 30:9). Hij was een man van aanzien en eer, had grote macht en was invloedrijk; hij verkeerde in de kringen van vorsten en edelen (Job 19:9; 29:7-10, 20, 25). Ook trad hij op als een rechtvaardig rechter en raadsman (Job 29:16-17, 21-22). We kunnen gerust stellen dat Job een uitgebreid sociaal en maatschappelijk netwerk had, waarin hij steevast niet de minste was.

De Bijbel spreekt gewoonlijk niet zo positief over rijken en machtigen, of over mensen die in het middelpunt van de belangstelling staan. Ze hebben meer dan anderen de neiging om met God geen rekening te houden, en daarentegen te vertrouwen op zichzelf, macht of geld. Ze lopen ook gemakkelijker dan anderen het gevaar zich boven anderen te verheffen en anderen onrecht aan te doen, of zich om hen niet te bekommeren. Maar zo was Job helemaal niet. Hij leek in niets op de rijke man (wiens naam niet waard was genoemd te worden), die de arme Lazarus liet creperen voor zijn deur.

Job hield wel degelijk rekening met God en leidde een leven naar Gods gedachten. God omschrijft Job als vroom, oprecht, godvrezend en wijkend van het kwaad (Job 1:1, 8; 2:3). Job was een rechtschapen en eerlijk man. Hij had groot ontzag voor God, en dat weerhield hem ervan om kwaad te doen. Dat beschouwde hij immers als het verloochenen van God (Job 31:28). Ook bracht hij brandoffers voor elk van zijn kinderen, omdat hij vreesde dat ze zouden zondigen en God vaarwel zouden zeggen (Job 1:5). Hij was bang dat een van zijn kinderen God de rug zou toekeren. Job had een levende relatie met God (Job 29:2-4). We mogen gerust stellen dat het met zijn houding naar God toe helemaal goed zat en dat hij niet leefde voor eigen aards genot.

Job legde ook een grote bewogenheid aan de dag voor zijn medemensen (Job 30:25). Zowel in woord (Job 4:3-4), als in daad hielp hij anderen (Job 29:12-16a). Hij zocht onpartijdig naar gerechtigheid voor de verongelijkte in het rechtsgeding (Job 29:16b-17). Hoofdstuk 31 van het boek laat ons nog duidelijker zien hoe Job handelde toen het lijden hem nog niet had getroffen. Bij Job vond de wees een thuis, de vreemdeling een onderdak, de zwerver de nodige kleding, de arme ruimhartige mededeelzaamheid, de behoeftige een antwoord op zijn smeken, de knecht een billijke heer en de weduwe de nodige ondersteuning. Hij hield zich ver van leugens, deed niet aan bedrog en wilde bewust niet jaloers zijn. Ook stelde hij zijn vertrouwen niet op zijn rijkdom, en hij verheugde zich niet in het lijden van zijn tegenstanders. Klinkt dit alles herkenbaar? Jawel, later zijn er in de boeken van Mozes wetten opgenomen om zorg te dragen voor dezelfde minderbedeelde groepen mensen, en om van de meer fortuinlijke mensen nederigheid en eerlijkheid af te dwingen (zie Leviticus en Deuteronomium).

Zo handelde Job reeds naar de gedachten van God, zoals die later in wetten zouden worden vastgelegd. We mogen gerust stellen dat het met zijn houding tegenover zijn naasten goed zat en dat hij niet egoïstisch voor zichzelf leefde. Zowel in godsdienstig als in ethisch opzicht blonk Job boven alle anderen uit.

Advertentie

Uitverkoop!

We namen een partij boeken over van Johannes Multimedia, deze moest helaas stoppen met uitgeven. Het betreft de 'Zie-Serie' geschreven door Ger de Koning.

Het zijn zeer waardevolle en begrijpelijke verklaringen bij het dagelijks Bijbellezen. Van deze serie van 5 delen (de 4 Evangeliën en Handelingen) zijn nu nog slechts 4 delen leverbaar:

Mattheüs	oude prijs: € 19,95 nú € 6,95
Markus	oude prijs: € 16,95 nú € 6,95
Lukas	oude prijs: € 23,95 nú € 6,95
Johannes	uitverkocht / in herdruk
Handelingen	oude prijs: € 22,95 nú € 6,95

Extra voordelig: Bij aankoop van Mattheüs + Markus + Lukas + Handelingen tezamen is de prijs niet € 27,80 maar € 20,00.

Bovenstaande excl. € 2,70 verzendkosten. En zolang de voorraad strekt.

www.uitgeverijdaniel.nl

Colofon

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De Apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: **'… groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus'** (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen aan anderen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

http://www.oudesporen.nl/

Elf keer per jaar wordt dit blad als pdf gepubliceerd. Een pdf is met het programma AcrobatReader® (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

http://www.oudesporen.nl/

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Tessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Correspondentie

Vragen, opmerkingen, schriftelijke bijdragen kunt u zenden aan het redactieadres.

Redactieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

Index Rechtstreeks www.oudesporen.nl

Jaar: 2015 Jaargang: 12

Jaargang 12, Nr. 1

1 Van de redactie; Christus kon niet zondigen!; ; M.G. de Koning
2 Oude Sporen; Is de Bijbel tijdgebonden?; ; J. Klein Haneveld
3 Gedicht; Tot hiertoe heeft de Heer geholpen; 1 Samuël 7:12; H. Bouter
4 Ik ben de Deur; ; Johannes 10:7, 9; H. Bouter
5 Van de werkvloer; Enkele indrukken van een reis naar China; ; M.G. de Koning
6 Gods Woord en de menselijke wetenschap; -; ; F.C. Bouter e.a.
7 WoordStudie; Van ‘gezicht’ naar ‘masker’, en terug; ; G.H. Kramer
8 David, de geliefde; Deel 1; 1 Samuël 16-20; P.M. Cuijpers
10 Het Hooglied; Deel 4: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:4; M.G. de Koning

Jaargang 12, Nr. 2

1 Van de redactie; De olijfboom, of vrucht dragen voor God; ; H. Bouter
2 Oude Sporen; De wijsheid die van boven is; Jakobus 3:17; P. Fuzier
4 Kenmerken van de nieuwe geboorte – volgens Johannes; ; 1 Johannes 2:29 - 5:4; H. Bouter
4 De heiligheid van Gods huis; ; Psalm 93:5b; J.C. van de Haar
5 Van de werkvloer; Te hoog, ik kan er niet bij!; Psalm 139:1-10; J. van Buren
6 De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!; Deeel 1: Inleiding tot de profeet Habakuk; Habakuk 1 - 3; W. Mücher
7 WoordStudie; Is het geloof erfelijk?; ; G.H. Kramer
8 David, de geliefde; Deel 2; 1 Samuël 16-20; P.M. Cuijpers
10 Het Hooglied; Deel 5: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:5; M.G. de Koning

Jaargang 12, Nr. 3

1 Van de redactie; Auteur onbekend?; ; G.H. Kramer
2 Oude Sporen; De albasten fles met kostbare balsem; Matteüs 26:6-13; -
4 Het heilig reukwerk; ; Exodus 30:34-35; H. Bouter e.a.
4 De heiligheid van Gods huis; ; Psalm 93:5b; J.C. van de Haar
5 Van de werkvloer; Ziek zijn, en toch aanbidden; Genesis 47:31; H. Bouter
6 De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!; Deel 2: Inleiding tot de profeet Habakuk; Habakuk 1 - 3; W. Mücher
7 WoordStudie; Over het (wan)gedrag van weduwen; 1 Timoteüs 5:11; G.H. Kramer
8 David, de geliefde; Slot; 1 Samuël 16-20; P.M. Cuijpers
10 Het Hooglied; Deel 6: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:6; M.G. de Koning

Jaargang 12, Nr. 4

1 Van de redactie; Schapen midden onder wolven; ; M.G. de Koning
2 Oude Sporen; Over de blijdschap in Christus; Filippenzen 1 - 4; H. Rossier
4 Zo voltooide Mozes het werk; ; Exodus 40:33-35; H. Bouter e.a.
6 De rechtvaardige zal door zijn geloof leven!; Slot: Inleiding tot de profeet Habakuk; Habakuk 1 - 3; W. Mücher
7 WoordStudie; Het bewerken van de eigen behoudenis – wat betekent dat?; Filippenzen 2:12-13; G.H. Kramer
8 Zij die God liefhebben!; Rom. 8:28; 1 Kor. 2:9; Jak. 1:12; Jak. 2:5; ; K. Tavernier
10 Het Hooglied; Deel 7: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:7; M.G. de Koning
11 Reply; Over vergevingsgezindheid en een boze slaaf; Matteüs 18:21-35; H. Bouter

Jaargang 12, Nr. 5

1 Van de redactie; Werken aan de Bronpoort; ; J.P. Spoor
2 Wat moeten we aan met schijnbare tegenstrijdigheden in de Bijbel?; ; ; J.G. Fijnvandraat
4 Instrumentale muziek in de eredienst; ; 1 Korintiërs 14:15; H. Bouter
6 Oude Sporen; De Here is mijn licht en mijn heil; Psalm 27; J.N. Darby
7 WoordStudie; Geen koning dan de keizer?; ; G.H. Kramer
8 Eén ding; ; Psalm 27:4 e.a.p.; J. van Buren
9 Reply; Komt het kwaad uit Gods hand?; 1 Kronieken 4:10; H. Bouter
10 Het Hooglied; Deel 8: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:8; M.G. de Koning

Jaargang 12, Nr. 6

1 Van de redactie; Het gouden altaar vóór de troon; Openbaring 8:3-4; H. Bouter
2 Oude Sporen; De Israëlieten door slangen gebeten; Numeri 21:4-9; J.G. Bellett
4 Driemaal een Ark in de brief aan de Hebreeën; ; Hebreeën 11:7a; H. Bouter
6 Het Hooglied; Deel 9: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:9; M.G. de Koning
7 WoordStudie; Mijn Herder is de Heer; Psalm 23 e.a.p.; G.H. Kramer
8 Drie grote onderwerpen in de Bijbel; ; ; J.N. Darby
9 Reply; Over de toekomst van de oudtestamentische gelovigen; Hebreeën 11:40; H. Bouter
10 Tijdtafel van het Oude Testament; Een summier overzicht van de geschiedenis van het Oude Testament; ; K. Tavernier

Jaargang 12, Nr. 7

1 Van de redactie; Zegen in de vakantietijd; ; G.H. Kramer
2 Oude Sporen; De Israëlieten door slangen gebeten; Numeri 21:4-9; J.G. Bellett
3 Fragment; Christus bidt voor de eenheid van Zijn leerlingen; Johannes 17; A.E. Bouter
4 Een schets van het leven van Jozua; ; Numeri 27:18-20; H. Bouter
6 Het Hooglied; Deel 10: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:10; M.G. de Koning
7 WoordStudie; Vorderingen maken; ; G.H. Kramer
8 Van de werkvloer; ‘Geboeid’ werken voor God; ; H. Wassink
9 Gedicht; Ik schuil bij U!; Psalm 143:9; A. de Jager
9 Reply; Opklimmen in de hemel, en neerdalen in de afgrond; Romeinen 10:5-7; H. Bouter
10 De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt; Deel 1: Aspecten van Christus’ heerlijkheid in Openbaring 1; Openbaring 1; W. Mücher

Jaargang 12, Nr. 9

1 Van de redactie; Voor alles een tijd; ; M.G. de Koning
2 Oude Sporen; Deel 1: De laatste woorden van koning David; 2 Samuël 23:1-7; H.N.
4 U moet opnieuw geboren worden; ; Johannes 3:3-7; H. Bouter
5 Gedicht; Mijn hoop, die is op U; Psalm 39:8; A. de Jager
6 Het Hooglied; Deel 11: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:11; M.G. de Koning
7 WoordStudie; Een vaak gehanteerde stijlfiguur in het Nieuwe Testament; ; G.H. Kramer
10 De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt; Deel 2: Aspecten van Christus’ heerlijkheid in Openbaring 1; Openbaring 1; W. Mücher

Jaargang 12, Nr. 10

1 Van de redactie; Even rekenen; ; J.P. Spoor
2 Oude Sporen; Slot: De laatste woorden van koning David; 2 Samuël 23:1-7; H.N.
3 Gedicht; Ik roep tot Hem; Psalm 40:2-4; A. de Jager
4 Wanneer stortte Christus Zijn bloed, en wanneer bracht Hij dit bij Zijn Vader?; ; ; H. Bouter
6 Het Hooglied; Deel 12: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:12; M.G. de Koning
7 WoordStudie; Eénmaal - eens voor altijd; ; G.H. Kramer
8 De Zoon des mensen die in het midden van de kandelaars wandelt; Slot: Aspecten van Christus’ heerlijkheid in Openbaring 1; Openbaring 1; W. Mücher
9 Reply; Gods belofte aan Abram; Genesis 15; H. Bouter

Jaargang 12, Nr. 11

1 Van de redactie; Ga terug; ; M.G. de Koning
3 Gods plan met Zijn goede schepping; ; Genesis 1:31; H. Bouter
6 De schepping in het geding; ; Prediker 12:1a; P.M. Cuijpers
8 Gods origineel; ; ; M.G. de Koning
13 WoordStudie; Scheppen, en het begin van de schepping; ; G.H. Kramer
14 Gods handelen en de wetenschap; ; ; K. Fieggen
17 Hij sprak en het was er …; ; Psalm 33:6, 9; K. Fieggen
20 Oude Sporen; Wij zijn Gods geslacht; Handelingen 17:24-28; J.N. Darby
21 De schepping is een openbaring van God Zelf; ; ; K. Tavernier
22 De zondeval; ; Genesis 3; A. vom Stein
24 Literatuur verwijzingen; ; ;

Jaargang 12, Nr. 12

1 Van de redactie; Elke Rechtstreeks een themanummer?!; ; G.H. Kramer
2 Oude Sporen; Deel 1: Het manna in de woestijn; Exodus 16:1-3; E. Dennett
4 Vier beloften van de God van Jakob; ; ; H. Bouter
6 Het Hooglied; Deel 13: De hoogste taal van de liefde; Hooglied 1:13; M.G. de Koning
7 WoordStudie; Naar gewoonte; ; G.H. Kramer
8 Job; Deel 1: Een voorbeeldig geloofsleven; Job; K. Tavernier